

HITTAN 1. ISTEN TENYERÉN

TANÁRI SEGÉDLET

KÉSZÍTETTÉK:

Bölcsföldiné Türk Emese: Valláspedagógiai alapozások, teológiai alapozások, óravázlatok, Ószövetség bizonyos részei

Dr. Szénási Lilla: Valláspedagógiai alapozások, teológiai alapozások, óravázlatok: Újszövetség

Dr. Szászi Andrea: Bevezetés a hittankönyv család anyagába és tematikájába; Korosztályi sajátosságok és valláspedagógiai szempontok az évfolyamhoz, óravázlatok egy része: Ószövetség

Zimányi Noémi: Teológiai alapozások, óravázlatok vegyesen az Ó- és Újszövetségből, további ötletek

Csüllög Ferenc: További ötletek, játékok, internetes linkek

Cs. Szabó Sándor: Drámapedagógiai ötletek

Kustárné Almási Zsuzsanna: Bábpedagógiai óravázlatok, és bábpedagógiai bevezető

Pedagógiai lektor: Dr. Arany Erzsébet

BEVEZETŐ AZ ÉVFOLYAM ANYAGÁHOZ

I. AZ ÉVFOLYAM TEMATIKÁJA

Az első évfolyam címe: „Isten tenyerén”. Az év vezérszimbóluma a fészket formáló kéz. Az egész év középpontjában az Istenhez való hívogatás áll, és bátorítás, hogy bízzanak Benne a hittanosok. A tanév fő üzenete így fogalmazható meg: Isten szeret és elfogad. Ezt a szeretetet, elfogadást és hívogatást akarja minden tanóra egy-egy szeletével megközelíteni.

Mivel az elsősök egy része számára abszolút ismeretlen nemcsak a hittanóra, hanem maga a hit is, ezért az egész év alapozás kíván lenni. Ismerkedés, nemcsak az iskolával, hanem az osztálytársakkal, egymással, Istennel, hittel, reformátussággal.

A tanórák többsége bibliai történeteket tartalmaz, mivel a kisiskolások számára a narratíva és a történetek nagyon fontosak. A történetekből (így a bibliai történetekből is) értik meg az értékeket és tudják azt adaptálni a saját életükre. Egy történet azonban nemcsak egy órához kapcsolódik. Az elmélyítés és alapos megismerés miatt lehetőség van több órán foglalkozni és több oldalról is megközelíteni egy-egy területet.

A konkrét gondolkodásmód miatt az elvont fogalmakkal, így a példázatokkal is, nem nagyon tudnak a gyermekek boldogulni. Ez elsős korban kifejezetten jellemző. Éppen ezért a tanévhez egyetlen példázat, a konkrét gondolati síkon és történetiségében is jól érthető „elveszett bárány” példázata jelenik meg.

A tanévet érdemes egy játékos, alapozó bevezető órával kezdeni, és egy ugyancsak játékos összefoglaló órával zárni. A tanári segédlet a tanév minden órájához tartalmaz óravázlatjavaslatokat. Ehhez nyújtanak további segítséget a Képelemzési módszertani segédletek, az Instrukciók a munkáltató tankönyv feladataihoz és az Egyéb ötletek. Mindezen további ötletek illeszkednek a munkáltató tankönyv anyagaihoz. Természetesen nem kötelező ragaszkodni a tanári segédletben leírtakhoz, saját óravázlatot is lehet írni.

A református hit- és erkölcsstan óráknak a bibliai történetek tanítása mellett a gyermekek életkori sajátosságaihoz kapcsolódóan a Biblia és református hitünk megszerettetése is a része, valamint a Szentírással és a reformátussággal kapcsolatos alapvető információk átadása.

Az első évfolyamon a gyermekek nemcsak egymással és a hittanórával ismerkedhetnek meg, hanem Istennel, Isten Igéjével, az imádsággal, a Szentírással és a reformátussággal is. Néhány gyermeknek akár a családi háttere, akár gyermek-istentiszteleti vagy óvodai hitre nevelési tapasztalatai révén már vannak ismeretei a Bibliáról, de néhányan teljesen új területre érkeznek. Éppen ezért fontos, hogy az első benyomások vonzóak és figyelemfelkeltőek legyenek a számukra.

A tanév legelső órái éppen ezért az ismerkedésre és az egymásra hangolódásra teszik a hangsúlyt.

Az év nagy témakörei ennek megfelelően:

Kezdetben

Az első évfolyamon tanév elején a gyerekek először a legfontosabb témákkal találkoznak. Miután megismerték egymást, és a hittanórával kapcsolatos alapvető információkat megtudták, arról lesz szó, hogy kicsoda is Isten és hogyan lehet Vele kapcsolatba kerülni. A gyerekek megismerkednek a Szentírással, a kereszttel és az alapvető református jellemzőkkel. A teremtés történetén keresztül felismerhetik, hogy ők is Isten teremtményei, akiket egy csodálatos világban helyezett Teremtőjük. Szó esik arról, hogy bár az első emberpárnak engedetlensége miatt kellett elhagynia az az Édenkertet, Isten továbbra is a tenyerében tartja őket. Egy leckében a Teremtő Istenben való hit következményeként a teremtett világért való felelősségre hívjuk fel a hittanosok figyelmét. A tematikai egység Nőé történetével, a szövetségkötés ünnepével fejeződik be.

Jézus és én

A Jézusról szóló történetek által a gyerekek megérthetik és megérezhetik, hogy Jézus szereti és buzdítja őket a Vele való kapcsolatra. Az élet Jézus korában című óra segít abban, hogy az életkörülmények, az étkezési, öltözködési szokások megismerésével a hittanosok könnyebben behelyezkedjenek egy számukra ismeretlen kor eseményeibe. A tankönyv leckéi Jézust úgy mutatják be mint aki az Atyával való szoros kapcsolata miatt már 12 évesen is bölcsőbb, mint a felnőttek. Erről a kapcsolatról tanít a Mester 12 kiválasztott hétköznapi embert, és e kapcsolat révén tesz csodákat. A hittanosok Jézus iránti bizalmát a tematikai egység utolsó története erősíti, amely Jézus gyermekek iránti szeretetéről szól.

Jézusnak hatalma van

A Jézus hatalmáról szóló tematikai egység két nagy csodatörténet és egy példázat köré épül. A tenger lecsendesítésének csodája a félelemmel való megküzdéshez kapcsolódik. Az ötezer ember megvendégelésének csodája pedig a nagylelkűség kérdéséhez kötődik. Az első osztályosok számára fontos imádságokkal is foglalkozunk egy leckében. Az elveszett bárány példázatában nemcsak a tanév elején már megemlített gondviseléssel, hanem az erre adott válasszal is találkozhatnak: a ragaszkodással. A tematika egység záró leckéje egyben az egész munkáltató tankönyv utolsó leckéje is, és mint ilyen visszakapcsolódik a teremtéstörténethez, és irányt mutat arra, hogy a hittanosok Isten által teremtett értékes emberként tekintsenek magukra.

Ünnepeljünk együtt!

Az ünnepekkel foglalkozó leckék (a pünkösdit kivéve) címükben hordoznak egy kulcsmotívumot: Isten üzenetét angyalok közvetítik. Ez a motívum megerősíti a tanév központi gondolatát: Isten a tenyerén hordoz minket.

II. A HITTANKÖNYV-CSALÁD (MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV, TANÁRI SEGÉDLET) KONCEPCIÓJA ÉS HASZNÁLATA

Ahogy az általános iskolai anyagok esetében, így az első évfolyamnál is, a hittankönyv-család leghatékonyabban a tanári segédlettel használható.

Munkáltató tankönyvi koncepció

A munkáltató tankönyv az az alap, amellyel a tanórán a gyermekek közösen foglalkoznak. Az itt található történetleírások, leckeszövegek, illusztrációk, feladatok lehetőséget adnak a közös gondolkodásra és a témában való elmélyülésre.

A törzsanyag leckéi számmal, valamint „A” betűvel vannak jelölve, a kiegészítő anyagrészeket pedig „B” jelzéssel találjuk. Ez utóbbiak csak az egyházi iskolák számára kötelezőek, azonban az állami iskolai/gyülekezeti hittanoktatásban a szabad órakeret terhére be lehet tervezni.

A tankönyvben található fő részek funkciói és jelölésük:

- a) Történetleírás: gyermekekre hangoltan hozza a történet fő vonalát. A *dőlt betűvel* jelölt részek mindig a Biblia szó szerinti szövegét (RÚF, 2014.) tartalmazzák.
- b) Beszélgetős feladat: általában motivációs célzatú, amelyet a felkiáltójeles piktogram jelöl.
- c) Írásbeli feladat (korábban munkafüzeti feladat) vagy motivációs célzatú vagy elmélyítő feladatokat jelent, amelyet a ceruzás piktogrammal jelölünk.
- d) Aranymondás: keretben kiemelve található bibliai igevers.
- e) Háttérinformáció, leckéhez tartozó fontos gondolat, amelyet kérdőjeles piktogram jelöl.
- f) Ének: hangjegyes piktogram jelzi.

A tanári segédlet koncepciója

Míg a munkáltató tankönyv a diákok kezében van, addig a tanári segédlet a hittanoktatók, lelképásztorok számára készül gondolatébresztőként, ötlettárként és a felkészülést segítő háttéranyagként. A koncepciója is ezt mutatja.

Tartalmaz egy adott évfolyamhoz tartozó tematikai bevezetőt, valamint a korosztályi sajátosságok vélhető és tipikus sajátosságainak a gyűjteményét.

Minden leckéhez (a törzsanyaghoz és a kiegészítő anyaghoz is) tartozik egy rövid teológiai alapvetés, valláspedagógiai szempontsor, célkitűzés, óravázlat, további ötletek. Ezek az anyagok összhangban vannak a munkáltató tankönyv anyagaival. Ugyanazt a témát azonban több oldalról is meg lehet közelíteni. Ennek segítéseként a „további ötletek” rovat játék-, élmény-, drámapedagógiai és egyéb játékos feldolgozásokat, ötleteket, hasznos internetes linkeket kínál.

A munkáltató tankönyvben található feladatok némelyike többféle módon is felhasználható. Ehhez található a hittanoktatók információkat az „Instrukciók a munkáltató tankönyv feladataihoz” címmel. A képelemzési segédlet a tankönyvi illusztrációk értelmezéséhez és az azokról való beszélgetéshez ad útmutatót.

Nemcsak a gyülekezeti hittanoktatás, de az egyházi iskolák számára is a tanári segédlet ad a megfelelő óraszámhoz lecketerveket és feldolgozásjavaslatokat. A szabadon tervezhető óraszámok és az összefoglalások azonban mindezeket túl egyénileg tervezendők be.

III. KOROSZTÁLYI SAJÁTOSSÁGOK ÉS MÓDSZERTANI IGÉNYEK (LEHETŐSÉGEK) 1. ÉVFOLYAMON

Általános tapasztalat, hogy napjaink gyermekei és fiataljai valahogy egészen mások. Már a kicsik is. Nemcsak abban különböznek, hogy jobban tudják a számítógépeket használni – hanem másképp is érnek. Testileg is, és néha úgy tűnik, hogy értelmileg hamarabb, míg érzelmileg és a felelősségvállalás szempontjából azonban sokkal lassabban. Az 1995 után született – ma már gimnazista vagy éppen általános iskolás gyermekek és fiatalok az ún. „Z” generáció tagjai.

Amikor az általános iskolai csoportjainkban hittanóra készülünk, velük találkozunk. A tanári segédlet bevezetése néhány általános szempontot és elgondolkodtató információt hoz ahhoz, hogy mire is érdemes odafigyelni egy-egy bibliai történet, ill. téma tanítása során. Természetesen ennél sokkal bőségebb háttér információt és részletesebb kifejtést is hozzá lehetne kapcsolni egy-egy témához. A teljesség igénye nélkül, néhány fő szempont jelenik itt meg. Reméljük, hogy az érdeklődők tovább gondolják és elmélyülnek a készülés során a témákban. A további olvasáshoz javasoljuk a „Felhasznált segédletek” c. részben található szakirodalmat.

Felhasznált segédletek:

MRE hit- és erkölcstan kerettanterv, 2012.;

Ana-Marie Rizzuto: The Birth of the Living God, Chicago, 1979.

Charles S. Carver – Michael F. Scheier: Személyiségpszichológia, Osiris Kiadó, Budapest, 2006.

Gary Chapman – Ross Cambell: Gyermekekre hangolva, A gyermekek öt szeretetnyelve, Harmat Kiadó, Budapest, 2010.

Fowler, James W. : Stages of Faith, The Psychology of Human Development and the Quest for Meaning, Harper One Publishing, New York, NY, 1981. Erikson, Erik. H.: Gyermekkor és társadalom, Budapest, Osiris Kiadó, 2002.

Karl Frielingsdorf: Istenképek: ahogy beteggé tesznek – és ahogy gyógyítanak, Szent István Társulat, 2007.

Gyökössy Endre: Életápolás, Kálvin Kiadó, 1998.

Mérei Ferenc-Binét Ágnes: Gyermeklélektan, Gondolat, Budapest, 2002.

Michael Cole-Sheila R.Cole: Fejlődéslélektan Osiris Kiadó Budapest, 1997.

Salamon Jenő: Fejlődéslélektan Tankönyvkiadó Budapest 1966.

Schweitzer, Friedrich: Vallás és életút, Vallási fejlődés és keresztyén nevelés gyermek- és ifjúkorban, Kálvin Kiadó, Budapest, 1999.

Tari Annamária: Z generáció, Tercium Kiadó, 2011.)

Tóth László: Pszichológia a tanításban, Pallas, Debrecen, 2003.

Vajda Zsuzsanna – Kósa Éva: Neveléslélektan, Osiris Kiadó, Budapest, 2005.

Várkonyi Hildebrand: A gyermekkor lélektana II. (A 6-12. életév) Szeged, 1940

a. Testi változások és az iskolakezdés kezdetei

A legtöbb társadalomban az 5-7 éves gyermekek esetében a felnőttek látványosan úgy kezelik a gyermekeket, hogy ők a fejlődés egy új szakaszába lépnek. A modern társadalmakban, így hazánkban is, ez az időszak az iskolakezdéshez kapcsolható. Ezt a kort azonban fizikai, biológiai fejlődési jelek is kísérik. Sok gyermeknél ez az első fogváltásnak az időszaka, a tejfogak elvesztése, illetve új képességek megjelenésének az időszaka is. Általában az iskolakezdéssel együtt testi növekedés is megjelenik. Az óvodából iskolába érkező vagy az iskolakezdés előtti nyáron, vagy éppen az óvoda utolsó évében „megnyúlnak” és erősödnek.

A látványos jeleken kívül a nem látványos változások eredményeként agyi fejlődés is megfigyelhető. A kutatók szerint a jobb és bal agyfélteke munkakapcsolata is ebben a korban változik meg, és egyre inkább bizonyos funkciókat az egyik agyfélteke vesz át (pl. írás, labdadobás, stb.) Az iskolára való alkalmasságot általában egy intelligenciát mérő vizsgálathoz kötik, melynek része az alkalmazkodási késég vizsgálata is. Ez azért is fontos, mert akármilyen izgalmas az első iskolaév az elsősök számára, az elsős tanulóknak hozzá kell szokniuk a korábbi lazább óvodai foglalkozásokkal szembeni fegyelmezettebb órákhoz is. Azt azonban nem várhatjuk el tőlük, hogy 45 percen keresztül türelmesen üljenek és végig figyeljenek. Nem is képesek rá, hogy izgás-mozgás nélkül végigüljék az általuk hosszúnak tűnő órákat. Éppen ezért változatos feladatokat kapcsolhatunk be. Ha azonban változatos, élvezetessé tesszük óráinkat, melyben megfelelő mértékben helye van a történet elmondásának, de a közös aktivitásoknak és egyéni feladatoknak is, s a pihenést segítő szakaszoknak, akkor akár még rövidnek is fogják érezni diákjaink az élvezetes, érdeklődést felkeltő és elmélyülést segítő hittanórákat.

Maga a tanév is nagy változásokat hozhat a gyermekek gondolkodásmódjában. Testi téren talán már kevésbé változnak, de a kognitív, érzelmi és társas fejlődés szempontjából több fontos fejlődés következhet be. Kicsi óvodásból igazi iskolások lehetnek, melynek része az összehangolt mozgás fejlődése, finommotoros mozgás erősödése, de a bővülő tudásalap is. Természetesen a kultúrától, környezettől, egyéni adottságoktól függ az, hogy a gyermek éppen pontosan hol tart a saját fejlődésében. Ezért a továbbiakban csak tipikus és vélhető jellegzetességek kerülnek összegyűjtésre. Ugyanakkor ne felejtjük el, hogy az elsős gyerek sok szempontból inkább az óvodásokhoz kapcsolható, mint a későbbi évek iskolásaihoz!

b. Kognitív fejlődés

Az agy fejlődésével együtt a kognitív szint fejlődése is megjelenik. A benyomások feldolgozásának, a valóság megértésének és a feladatmegoldó gondolkodásnak egy új módja alakul ki. (Piaget elméletét figyelembe véve, ez a konkrét műveleti szakasz.) Mivel konkrétan gondolkodik a gyermek, ezért mindent egy konkrét dologhoz (tárgyhoz) köt. A konkrét műveletekre való képesség a gyermek érdeklődését is megváltoztatja: gondolataiban átrendezi a világot. Már tudja, hogy a tárgyak csoportosíthatóak nagyságuk szerint, vagy éppen színük szerint rendezhetőek, stb. Egy csoportot egy közös szemponttal hozzá tud kapcsolni. Több szemponttal az elsős gyerek azonban még nem tud dolgozni. A konkrét tárgyakhoz kapcsolt gondolkodásmód korlátként is megjelenik. Adott tárgyakon el tudja végezni a műveleteket, de nem tud elvonatkoztatni. Ez különösen fontos a hittanoktatásban. Mivel a korosztály még nem képes az elvont fogalmakkal bánni, és gondolkodásukban a konkrétumok szerepelnek, konkrét információkat várnak a tanítás során is. A hittanórán különösen figyelniük kell arra, hogy mit és hogyan mondunk a számukra. Az elvonatkoztatások nagy többségük számára nehézkes, s ha egy problémát akarnak megoldani, akkor mindig konkrétumokra van szükségük. Éppen ezért fontos, hogy ne terheljük túl tehát őket bonyolult teológiai kifejezésekkel, melyeket nem értenek! Ez azonban nem azt jelenti, hogy ne is kerüljenek szóba ilyenek (pl. megváltás, üdvösség, stb.), hanem figyeljünk oda arra, hogy apránként szélesítsük a gyermekek látókörét és felfogóképességét. Ezzel hozzásegítjük őket a teológia speciális kifejezéseinek elsajátításához, valamint a hit fontos alapfogalmainak megértéséhez is.

Az elsős gyermek látásmódja is egy szempontú. Általában 8 éves koráig egy oldalról néz és gondolkodik, és nehezen tudja elképzelni, hogy a másik oldaláról is meg lehet közelíteni az eseményeket. Ha nagyon konkrétan fogalmazunk meg egy szituációt, akkor felismeri (felismerheti) a másik álláspontját is, de ehhez a saját korábbi hasonló tapasztalatai szükségesek. (pl. ő is megvágta már az ujját, tudja, hogy az fáj. Őt is kinevették már, tudja, hogy rossz érzés, stb.)

c. Érzelmi tényezők

Az iskolába kerülés időszaka ez, amikor a kisdíákok többsége lelkesen vág bele az új feladatba. Számukra még újdonság az iskola, és ha sikerélményeik vannak, akkor szívesen teljesítenek. A hittanoktatás során is tapasztalhatjuk, hogy tanulóink szeretik a feladatokat, szívesen válaszolnak és a hittanoktató kedvére akarnak tenni. Ez a kezdeti lelkesedés jól használható egyrészt a pozitív beállítódások megteremtésére, másrészt a későbbi érdeklődés megalapozására is.

E korosztályra szintén jellemző a sok kérdés, mely szintén az iskola, s a tantárgyak újdonságából fakad. Ugyanakkor, az újdonsággal együtt jár az Erikson által felfedezett sajátosság is, mely szerint erre a korra (éppen úgy, mint később, egészen kb. 10 éves korig) jellemző a csökkentértékűség elkerülésének vágya. A kisdíákok teljesítmény-kényszerben élnek, teljesíteni akarnak és meg akarnak felelni mindazoknak az elvárásoknak, melyeket tapasztalnak, de ezek sokszor nehézséget okoz a számukra. A megfeleléskényszer mögött ott áll az a vágyakozás, hogy szeretnének elfogadottak, kedveltek, szeretettek lenni.

Mivel e korban elsősorban a családnak, s az iskolai oktatóknak (a hittanoktatónak is!) meg akarnak felelni, így az ő elvárásaikra való reagálás elsődleges a számukra. Ha kudarcot szenvednek, folyamatosan olyan feladatokkal szembesülnek, melynek végrehajtására képtelenek, akkor csökkentértékűség érzésük növekszik és az iskolától (a hittanórától is) teljesen elmegy a kedvük. Éppen ezért a hittanoktatók feladata olyan feladatok használata a munkáltatás során, mely nem haladja meg a gyermekek képességeit, készségeit. Ez természetesen nem a tanulók lebecsülését jelenti! Fontos tudomásul vennünk, hogy a gyermekek sokkal többre is képesek már e korban, mint a pusztá színézésre. Egy közös játék, kreatív feladat (modellezés, emléktábla készítése, rajzolás, stb.) remek szórakozást jelenthet a hittanórákon, s hozzásegíthet az elhangzott bibliai történet, Ige alaposabb megértéséhez, elmélyítéséhez. Ugyanakkor az első osztályos tanulók erejét meghaladó feladat, ha írásra és olvasásra kényszerítjük őket az órákon. Mivel még csak ismerkednek a betűkkel, s nem is mindenki halad ugyanolyan gyorsan ebben a tudományban, így csak elkedvetlenednek, ha túl sokszor és sokat kell a betűket használniuk. Szintén a gyakori kudarcélmény elkerülése miatt fontos, hogy ne hasonlítsuk össze a legjobb és a legrosszabb tanulói teljesítményeket. Ez természetesen nem zárja ki az ügyes, jó válaszokat adó tanulói munka dicséretét, melynek szintén megvan a maga helye a hittanórán is.

Annál is inkább fontos a tanulók képességeinek a figyelembe vétele, mert a teljesítmény kényszer és napjain növekvő elvárásai miatt már az elsős gyermekek között is sok szorongó gyermek van. Ráadásul a családi háttér bizonytalansága, a válások, a gyermekek közötti féltékenység, iskolai tapasztalatok és elvárások miatt erős a stressz nyomása már az elsős gyermekeken is. Maga az iskolakezdés is egy stresszt okoz, de ezt jó értelemben lehet kezelni és pozitívan használni. Az állandó nyomás és stresszhelyzetek miatt azonban a kezeletlen és néha kezelhetetlen szituációk viselkedési zavarokat és szorongást okozhatnak (idegességet, agressziót, stb.) a gyermekek számára. Többségében az első tanév az az időszak, amikor elesitülnek a viharos ösztöntendenciák, de a gyermekek többsége hajlamos a túlzott büntudatra. Ez a teljesítménykényszer, elvárásoknak való meg nem felelés miatt jelenhet meg az életükben. Ugyanakkor meghatározó érzelmeik a szeretet, biztonság, bizalom, félelem, melyet az Istenről való beszéd során is mindig szem előtt kell tartanunk.

d. Társas fejlődés

Az első osztályt kezdők számára a társas kapcsolatban is fejlődés jelentkezik. Egyre inkább megjelenik az ún. „átpártolás” jelensége. A gyermekek ugyanis a felnőttekről a saját kortársaik felé kezdenek fordulni. Eddig a gyermekek életében főként a felnőttek voltak a fontosak. Az elismerő szavak, esetleg a dorgálások, tilalmak és elutasítások. Az iskolakezdéssel megjelenik az is, hogy a kortársak fontosabb szerepet kapnak. Természetesen nem kizárólagosan, hiszen a tekintélyszemélyek (referenciaszemélyek) továbbra is fontosak: szülő, tanító, hittanoktató, stb. – de már számít, hogy legyen kapcsolatuk más gyermekkel. Az elsődleges szempont a gyermek-gyermek kapcsolatban, hogy a másik fél legyen partner, legyen társ. Szívesen játszanak együtt, bár a barátságok még mindig nem teljesen szilárdak. Akár naponta is változhat, hogy éppen ki a legjobb barát vagy éppen barátnő.

10 éves korig jellemző a kisdíákokra a társas és közösségben játszott játékok szeretete. Játsszani ugyan később is szeretnek, de alsós általános iskolás korban különösen szívesen játszanak csoportokban. 7-8 éves korban a fantáziajáték szerepeken, a szabályjáték pedig szabályokon alapul. A játék lényegévé ezek a szabályok válnak – főleg a fiúk között. Véleményük szerint a szabályokat be kell tartani, és azoknak engedelmeskedni kell. Erkölcsi fejlődés szempontjából nézve (Kohlberg) a szabályokat külső hatalomtól származónak tekintik, és elsősorban a tettek a fizikai következményére koncentrálnak. A szabályoknak való engedelmeskedés alapja a büntetés elkerülése, vagy pedig az engedelmeskedésből származó előny. A szabályokhoz való merev ragaszkodás akár abban is megjelenik, hogy hajlamosak egymásra árulkozni is. Ugyanakkor szinte minden gyermek megpróbálkozik időnként a szabályok alól való kikerüléssel is.

E kor jellegzetessége az is, hogy főként a 6-8 éves gyermekek még igazán elfogadóak, toleránsak egymás hiányosságaival, hibáival szemben. Később, ahogyan a társak véleménye egyre inkább fontossá válik, úgy jelenik meg az előítélet, s a tolerancia hiánya is.

A 7-8 éves gyermekek egy részénél megkezdődik a társakkal való összehasonlítás időszaka. Szeretik összehasonlítani magukat másokkal. Ez gyakran nem rossz szándékú összehasonlítás, pusztán csak saját maguk szempontjából közelítik meg.

e. A hit fejlődése és az erkölcsi fejlődés (Fohler, Kohlberg, Oser-Gmünder elméletének felhasználásával)

A kisebbek, de néha még a nagyobbak is szubjektíven tesznek különbséget a jó és rossz között. Még óvodás korból hozzák magukkal azt a gondolkodásmódot, hogy a jó az, aminek jó következménye van a számukra. Ezzel szemben, ami rájuk nézve negatív, az rossznak tekinthető. Ez később úgy változik, hogy a tettek szándékát nézik, s az alapján ítélnék. Ha tehát valami rosszul sül el, de az illető jó szándékkal tette azt, akkor sokuk szemében nem ítéltető rossznak.

A hit fejlődése szempontjából (Fowler) azt tapasztalhatjuk az iskolába bekerülő tanulók esetében, de még második osztályban is, hogy a kisdíákok nyitottak, s a kételkedés nélküli, szilárd hit a jellemző rájuk. Ha meg is jelennek kétkedő kérdések, azok inkább a kíváncsiság jelei, mint a szándékos kötözködés. Az ún. „mitikus-szó szerinti hit” időszaka ez, amikor a gyermekeknek nagyon fontosak a történetek, melyek keresztül fejlődnek, és amelyeket szívesen hallgatnak. Ugyanez igaz a bibliai történetekre is. Az alsós hittanosok, akár egészen 9-10 éves korig, szívesen hallgatják a jól elmesélt, élvezetes bibliai történeteket. Ezek élményt jelentenek a számukra, azonosulnak a szereplőkkel és általuk értik meg a történetek igazságait is. Ezeket a történeteket, éppen úgy, mint a Biblián kívülieket a kisebbek szó szerint értelmezik. Az elvont igazságok és elvont fogalmak számukra nem sok mindent mondanak, átvitt értelemben nem tudnak még gondolkodni, az elmondottakat szó szerint értelmezik. Ez az Istenről alkotott gondolkodásmódjukban is megjelenik. Istenképük antropomorfikus, azaz elsődlegesen emberi jelzőkkel látják el magukban Istent. Egyoldalú tekintélynek és hatalomnak látják, akit többnek gondolnak az átlagos embernél, de maga az „Isten-fogalom” nem alakult még ki bennük. Ez a gondolkodásmód szintén jelen lehet még 10 éves korban is, de egyénektől függően, akár később is.

Fokozatosan változik az Istenképük is. Kisgyermekkorban, s első osztályosok esetében is a szülőkről mintázott Istenkép a jellemző. Ezt színezi a hittanoktatóval való találkozás is. Viselkedésünk, az általunk közvetített, megélt szeretet, hit, testvériesség (vagy éppen ezek ellentéte) segítheti a gyermeket Istenképének fejlődésében, vagy éppen torzíthatja azt.

A hittanoktató modell szerepének fontosságát támasztja alá a korosztály esetében az a tapasztalat is, hogy a 6-7 évesek esetében nagy szerepe van még az utánzásnak. Sok mindent e révén sajátítanak el (pl. írás). Éppen ezért rendkívül éles szemmel figyelik környezetüket (a hittanoktatót is), és akár önkéntelenül is elsajátítják a viselkedési mintákat, majd utánozzák azokat. A számukra fontos emberek (elsősorban családtagok, legjobb barát, kedvenc tanár) véleményével könnyen azonosulnak, s magukénak vallják azt.

A szó szerint való értés jelenik meg a szimbólumokkal való bánásmóddal kapcsolatban is. Az egyszerűbb szimbólumokat szeretik a gyermekek, mivel segítenek leegyszerűsíteni a fogalmakat, kifejeznek hosszabb tartalmakat. A bonyolult szimbólumokkal, absztrakciókkal azonban még nem tudnak mit kezdeni – ezek megközelíthetetlenek a számukra.

A fantáziadús gyermekek nemcsak élvezik a történeteket, hanem néha többet is képzelnek bele, mint ami elhangzik. Ez azonban esetenként félelemmel tölti el őket. A pokoltól, Isten büntetésétől való félelem (s egyes hittanoktatók általi túlhangsúlyozása) akár rettegést is okozhat a számunkra, mely miatt később eltávolodhatnak Istentől.

Gyakran megfigyelhető e korosztálynál az ún. „adok-kapok” (Kohlberg) szemlélet is, ami az Istennel való kapcsolatra levetítve akár úgy is megjelenhet, hogy a gyermek úgy gondolja, hogyha tesz valamit „Istenért”, pl. elmegy a gyermek-istentiszteletre, hittanórára jár, perselypénzt ad, akkor Isten ezt majd később viszonzni fogja neki. A „prekonvencionális” erkölcs korszakának ideje ez, amikor a szabályoknak engedelmessé kell lenni és lehetőleg elkerülni a büntetést.

f. Az istenkép formálódása

A kognitív gondolkodás, illetve a mitikus-szó szerinti értelmezés miatt az Istentről való gondolkodásmód is nagyon konkrét. Istent emberi jelzőkkel, tulajdonságokkal látják el nemcsak az elsős, de akár még a 3-4. osztályos gyermekek is. Ugyanakkor nagyon fontos, hogy 7-8 éves korban kezd az Isten-gondolat (fogalom) formálódni. Addig csak istenképről beszélhetünk a gyermek esetében. Amit Istentről gondol, azt a Róla hallott történetek csak részben formálják. Mivel Isten egy külső, felette álló hatalom, ezért a szülők viselkedése is hatással van a gyermek istenképének formálódására. Igaz, ez elsősorban a korai gyermekkor (óvodáskor) időszakában jelenik meg nagyobb súllyal, de még az elsős gyermek gondolkodásmódjában is megvan a helye. Ha a szülők folyamatos szeretetben nevelik, akkor Istent is szerető, elfogadó, bátorító Istenként tudja megélni. Mivel konkrét módon gondolkodik, kötnie kell valamihez, valakihez. Konkrét személyként elsősorban a szülőhöz mint felette álló személyhez, illetve a hittanoktatóhoz tudja Istent hozzákapcsolni. Megismeri Istent azonban a Róla elmondott történetekből is. Éppen ezért nagyon fontos hogyan és milyen módon mutatjuk be Isten cselekedeteit egy kisiskolás számára. A szülőkön tájékozódó és szülőkhöz hasonló istenkép elhalványulásakor jelenik meg a klasszikus iskolás kor istenképe: amikor antropomorf – szó szerinti módon gondolkodik és beszél a gyermek Istentről. Ugyanakkor sokak számára első alkalommal jelentkezik az a probléma, hogy miként egyeztethető össze a saját, a gyermeki tapasztalatokat tartalmazó istenkép az egyházban, iskolában, társadalomban uralkodó és hivatalos istenkép. Ha valaki egyetlen gyermek előrehaladását meg akarja érteni, akkor neki tudni kell valamit arról a „privát Istentről”, akit a gyermek magával hoz a „háza alá”. (Ahogyan ő maga Istentről gondolkodik.) Ez annál is inkább fontos, mert jó néhány gyermek számára a hittanóra az első „hivatalos” találkozási fórum a hittal, mivel a szülők maguk sem járnak gyülekezetbe.

A 7-9 éves korosztály meghatározó érzelmei: szeretet, biztonság, bizalom, félelem, melyet az Istentről való beszéd során is mindig szem előtt kell tartanunk. Lehetőség szerint bátorítsunk az Istennel való kapcsolatra és igyekezzünk a Benne való bizalmat erősíteni saját példaadásunkkal is.

A kimondott és akart módon tanítottakon kívül a hittanoktató/lelkipásztor a saját hitével, viselkedésével tanít Istenről is a legtöbbet.

g. Néhány szó a kommunikációról és a szóhasználatról

Az elsősök számára fontos a konkrét, érthető, követhető és kézzel fogható fogalmazásmód. Lehetőség szerint ne használjunk elvont fogalmakat, ha mégis muszáj, akkor ezt magyarázzuk el alaposan. Egy-egy új szó bevezetésére nyugodtan lehet hosszabb időt is szánni.

Mivel az elsősök ekkor kezdenek ismerkedni a hittannal, és sokan a református egyházzal is, az alapvető egyházi nyelvezet is teljesen új a számukra. Az órákra való készülés során erre is érdemes gondolnunk. A fogalmi készlet kialakulását segíthetjük az egyértelmű, érthető magyarázatokkal, és az új kifejezések gyakori – következetes használatával.

h. Az évfolyam módszertana

A kisiskolás korú gyermekek számára különösen fontos a játékos és a játék. Módszertanilag ezért minél több játékos elemet érdemes a hittanóraiba is bevinni. Jól használható módszerek a játékokon kívül még a drámapedagógia, bábozás különböző formái.

Kézműveskedés: A munkáltató tankönyvben találunk olyan egyházi iskolai leckéket, amelyek egész óra kézműveskedésre adnak lehetőséget. A Feladatbank további számos feladatot tartalmaz. A kézműves feladat kiválasztásánál gondoljuk át, hogy milyen pedagógiai céllal választjuk ezt a módszert. (öröm, információ rögzítése, fejlesztés)

Aranymondás tanítása: Három dologra figyeljünk. 1. A memorizálást mindig előzze meg az értelemzés. 2. Az aranymondás-tanulás szerves része legyen a feldolgozásnak, és ne egy külön álló egység legyen. 3. Lehetőség szerint kapcsoljuk össze az imádkozással.

Imádkozás a hittanórán:

Az imádkozás helye az órán: Az imádság helyének megválasztásával is tanítunk az imádság fontosságáról. Ha az óra elején imádkozunk: Minden dolgunkat Isten nevében kezdünk el. Nem felejtjük el már az elején sem. Óra közepén: az imádkozásnak központi helye van a keresztyén ember életében, nem csak az óra végére kötelességből illesztjük oda. Van idő az imádkozásra. Óra végén: Nem felejtünk el imádkozni. Arra figyeljünk, hogy ne lógjon bele a csengetésbe. Használjunk tárgyakat az imádságra neveléshez.

Exkurzus:

Kustárné Almási Zsuzsanna: a bábozás és lehetőségei

Bevezetés

A bábjáték lehetőség. Az iskolában, óvodában, gyülekezetekben egyaránt. Lehetőség arra, hogy a gyermekeinkhez, de még a felnőttekhez is (!) a játék, az élmény és az átélés eszközei által közelebb vigyük az evangéliumot. A bábjáték a művészet eszközeivel „dolgozik”: képpel, szóval, hanggal, formával, anyaggal, mégis képes a lelket megérinteni, egyfajta spirituális mélységet feltárni. Ez a lehetőség nem tantervbe beépített „kötelező” elem, hanem olyan módszer, ami színesebbé, gazdagabbá és egyszersmind gyerekközelivé teheti a hittanoktatást.

Lehetőség volt szabadságot is rejt magában: nem kell vele unos-untalan élni, néha azonban érdemes rászánni az időt. Itt egy lényeges szempontra hívnám fel a figyelmet: a bábjáték nem instant megoldás. Egy játék megvalósulása – a történet kiválasztásától, a bábok elkészítésén át a játékig – sok időt és energiát vesz igénybe. Mindezt azonban az élmény, az öröm és a sikerélmény feledteti velünk.

A felületesen, átgondolatlanul, igénytelenül kivitelezett bábjáték nem alkalmas „igehirdetésre”, sem arra, hogy a gyermekeink elé vigyük. Ételből is a legjobbat szeretjük adni – ezt kell tennünk a szellemi táplálékkal is.

Egy tévhitet szeretnék eloszlatni: az igényesség nem azonos a nagy horderejű produkciókkal, sem a drága eszközökkel, anyagokkal. Itt mindössze odaadó munkáról, elmélyültségről van szó, mint minden alkotási folyamatnál.

Ez a munka lehet egyéni, de lehet közösségi is – együtt a gyermekekkel, fiatalokkal. Ennek során a résztvevők számára egy-egy történet teljes mélységében feltárulhat és közben rengeteg információ megtudhatnak az akkori szokásokról, a bibliai vidékekről, az öltözködésről, de önmagukról és a társaikról is. Ilyen értelemben indirekt tanulási folyamatról van szó, ami egyaránt fejleszti az értelmi és az érzelmi intelligenciát.

Jelen módszertani segédletnek az a célja, hogy kedvet kerekítsen ehhez a műfajhoz, és némi segítséget nyújtson az elinduláshoz.

A bábjáték

1. Műfaji sajátosságok

A bábjáték drámai műfaj, és mint ilyen a színházhoz áll legközelebb. Ugyanakkor ösztönművészeti műfajnak is nevezhetjük, hiszen lényeges elemei a képzőművészet, a zene, az irodalom, a mozgás. Ezek együttesen határozzák meg milyenségét, történjen az színházi vagy iskolai keretek között.

Következésképpen, ahhoz, hogy bábjátékot hozzunk létre ismernünk kell ezeknek a művészeti ágaknak alapvető sajátosságait, de mindenekelőtt a dráma szerkezetét, jellemzőit, szabályait.

A dráma cselekvésre épülő műfaj. Már maga a szó is erre utal: ógörög kifejezés, ami „cselekvést” jelent. *„A dráma középpontjában a cselekmények füzére áll, amelynek magva az az általánosítható konfliktus, ami szembeállítja a szereplők egy (vagy több) csoportját(...)”*¹

E megfogalmazásból is látszik, hogy a leglényegesebb fogalom a konfliktus, ami nélkül nem valósulhat meg a játék. Az önmagáért való cselekvés ugyanis még nem elég ahhoz, hogy a történet lényege, üzenete, a karakterek, jellemek kibontakozzanak.

„A néző figyelmét csak az ellentétes akaratok ütközése, konfliktusa köti le” –állapítja meg Tarbay Ede.²

Az arisztotelészi dráma-fogalom szerint a jó történetnek van eleje, közepe és vége. Azt jelenti ez, hogy adott egy alapszituáció, élethelyzet, ebből bontakozik ki a konfliktus, ami által eljut a tetőpontjára a történés, majd bekövetkezik a fordulat, amelynek során a dolgok az ellenkezőjére fordulnak, és végül megszűnnek a megoldás.

A történet ezen ívét követi (általában) a hős útja is, személyiségének kibontakozása, fejlődése, változása. Mindez nem elbeszélés útján valósul meg, hanem a cselekvések által az élő pillanatban, a jelenben. Ezért van a drámának nagy hatása, hiszen a néző ott és akkor átélheti a történéseket, végigjárhatja a hős útját és vele együtt juthat el a végső célig, a katarziszig.

Ezek azok az alapvető törvényszerűségek, amelyek a színháznak és a bábjátéknak is az alapját képezik és egyaránt érvényesek egy óvodai, iskolai mese, történet feldolgozásra és az úgynevezett nagyszínpadi előadásokra.

¹ Szentirmai László: nevelés kézzel-bábbal. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.1998. 74-75.

² Tarbay Ede: Gondolatok a bábjátékról. Főiskolai jegyzet, belső használatra. Zsámbéki Katolikus Tanítóképző Főiskola.1998. 13.

Emellett azonban van a bábjátéknak egy sajátos eleme, ami megkülönbözteti a színházművészet többi ágától. Ez pedig a báb.

„ *A bábjáték tehát a színházművészet egyik, hangsúlyozottan sajátos ága, amelyben nem a színész lényegül át, hanem a nézők előtt elrejtőző bábjátékos lényegíti át a színpadon látható bábfigurát vagy bábút jelző tárgyat és eleven, cselekvő karakterré teszi a holt anyagot.*”³

A bábjáték lényege tehát az animálás, azaz a „lelkesítés”, amikor az élettelen tárgyba életet lehelünk.

2. A báb filozófiája, esztétikája

A bábok elementáris erőt hordozó figurák, amelyek sokszor archetipikus mintákat, jellemeket, karaktereket jelenítenek meg. Velük és általuk életre kelthetők a történetek. A bábokkal megjelenített történet egyfajta szimbólumnyelvre lefordított kifejezőmódja mindannak, ami bennünk rejlik.

„ *A lényeg az – mondja Szentirmai László – hogy belülről táplálkozó, ősi természetű dolgról van szó, ami életet ad. Az ereje pedig abban rejtezik, hogy megszületése pillanatától kezdve visszavetít, befelé dolgozik, megváltoztatja, újrateremti még saját alkotóját is. Materializálódni láthatjuk mindazt, ami egyébként a képzelet, vagy az álmok világába tartozik.*”

A báb tehát varázslatos dolog, mert arról „mesél” nekünk, hogyan lesz egy élettelen tárgyból, halott anyagból élő-lény, amelynek megteremtője és életre keltője az ember.

A teológiából ismert fogalom szerint az ember „imago Dei”, azaz az Isten képére és hasonlatosságára teremtett. Ebben az értelemben nem azonos Istennel, csak az Istenre utal.

Nos, elmondhatjuk, hogy a báb, mint az ember teremtménye, maga is imágó.⁴ Kép, képmás egyrészt abban az értelemben, hogy a bábu mindig az ember reprezentánsa. Nem ember, hanem az ember jele.⁵

Imágó másrészt a természetből ismert bebábozódás-kifejlődés értelmében is. Tudjuk, hogy a bebábozódás során a bábbon belül átváltozási folyamat megy végbe. Még nem tudjuk milyen lesz az, ami benne rejlik, alakul, de mindenképpen benne van a kibontakozás lehetősége. A kifejlett, bábból kikelt rovarot nevezzük imágónak.

Ez tehát a bábok születésének az útja. Az ember elképzeli, megformálja, majd életre kelti, hiszen a bábnak csak akkor van értelme, ha megmozgatják, játszanak vele.

A megelevenedett anyag azonban sohasem önmagát jelenti, hanem jóval túlmutat azon, azaz jel, szimbólum, metafora.

„ *... minthogy csak szimbólum és nem személyiség, s minthogy nem saját akaratóból ágál, hanem külső mechanikának (erőnek, T. E.) engedelmeskedik, a bábu tökéletesen visszaadja az emberi gyöngeséget, gyarlóságot, semmiséget, tehetetlenséget, a végzetes, könyörtelen vak sors játékát. A bábu nem mímeli az embert, csak jelképezi.*” (Hevesi Sándor)

Egy báb megtervezésénél, készítésénél tehát elsődleges szempont az, hogy mit akarunk vele és általa elmondani, és erre milyen anyag és milyen technika a legalkalmasabb. Elsőként meg kell határoznunk a karaktert, amelyet meg akarunk formálni. A különböző jellemvonásokat azonban igen nehéz egy bábon kifejezni, hiszen a bábnak nincs mimikája, nincsenek gesztusai. Éppen ezért muszáj tipizálni, egyszerűsíteni, sűríteni, azaz a tulajdonságok közül egyet-egyét, ami a karakterre leginkább jellemző kiemelni, másokat meg háttérbe szorítani. Ezt nevezzük stilizálásnak, ami elemi szempont a bábkészítésnél. Vannak természetesen alapvető „szabályok”, amelyek segíthetnek a különböző karakterek megformálásánál, de semmiképpen nem uniformizálásról van szó, hiszen a cél az, hogy a báb már megjelenésével „elmondja” ki is ő, mit képvisel az adott történetben.

A bábkészítésnél tehát nem feltétlenül a szépség a mérvadó, sokkal inkább a kifejező erő, a karakter. ezért nem ritka a bábjátékban a groteszk megjelenése sem.

³ Tarbay Ede: Gondolatok a bábjátékról. i.m. 25.

⁴ Az imágó jelentései: képmás, hasonmás, árnykép, hasonlat, kifejlett rovar, elképzelés, látvány, arcmas, szobor, képzet, tükörkép – Latin-magyar Online Szótár. www.dictzone.com

⁵ Szentirmai László: Bábécé II. PMKI. Budapest. 2008.10.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy egy bábnak nem kell „szépnek” lennie a szó esztétikai, képzőművészeti értelmében. Az anyaghasználat, a bábok megmunkáltsága, a képi világ megteremtése mind-mind hozzájárul ahhoz, hogy az elmesélni kívánt történet milyen erővel képes hatni a nézőre. Az esztétikailag megkérdőjelezhető látvány pedig inkább elvesz az üzenetből, mintsem erősítené azt.

Ebben az értelemben tehát a báb, a bábu művészeti alkotás. Szentirmai László megfogalmazása szerint „... a bábu tervezése, végső megkomponálása nemes, komoly feladat, ami a problémamegoldó gondolkodás körébe tartozik és semmiben sem könnyebb egy sikeres jel, logó megtervezésénél.”⁶

Nem hagyható ez figyelmen kívül akkor sem (sőt!), amikor bibliai, szakrális tartalmú történetek feldolgozásáról beszélünk. Ebben az esetben talán még lényegesebb a pontos, és esztétikailag is megfelelő megfogalmazás, hiszen egyfajta „igehirdetésről” beszélhetünk.

A megvalósulás útja

1. A történet kiválasztásának szempontjai

Nem nehéz kitalálni, hogy minden bábjáték azzal kezdődik, hogy kiválasztjuk a megvalósításra szánt mesét, történetet. Szerencsésebb helyzetben vagyunk, ha a történet adott, mert benne van a tantervben, amelynek alapján haladunk, illetve valamilyen ünnepkörhöz kapcsolódik.

Le kell azonban szögezni, hogy nem minden történet alkalmas a bábszínpadra megjelenítésre. Meg kell találni, fel kell fedezni azokat a történeteket, amelyek magukban hordozzák a dramatizálás lehetőségét. Mielőtt ezeket a vonásokat elemezzük, elengedhetetlen, hogy az adott történet személyesen is megszólítson. Fel kell tennünk magunkban és magunknak azt a kérdést, hogy hogyan hat ránk. A szöveg elemzése előtt meg kell fogalmazni az első benyomásainkat, az üzenetet, ami bennünk megszületett a történet olvasása kapcsán.

Ezután következhet a mű részletesebb elemzése. A bábjáték szempontjából a „jó mű” mindig cselekményes. Meg kell vizsgálni, hogy található-e benne drámai konfliktus (pl. jó és rossz harca), mert a drámai cselekmény mindig konfliktusból építkezik. Ez azt jelenti, hogy a hős elkövet valamilyen drámai vétséget, hibát és ebből adódik a konfliktus, amit meg kell oldani.

A történetválasztás másik szempontja a főhős karaktere, személyisége, esetleg különleges életútja, sorsa, amit be kell járnia. A darab kiválasztásának ennél a pontjánál a következő kérdések merülnek fel: Mi a célja a szereplőknek? Milyen út vezet odáig, hogy ezt elérjék? Milyen karakterekkel van dolgunk? Milyen a szociális háttérük? Milyen kapcsolataik vannak? Milyen fejlődésen mennek keresztül a dramaturgiai folyamatban?

A bibliai történetek nagy többsége alkalmas arra, hogy bábjátékban feldolgozzuk, hiszen viszonylag egyszerű, egyenes szálú cselekményük van, megtalálhatóak benne a különböző jellemelek, karakterek, konfliktusok, majd a megoldás, feloldás is. Mivel egy-egy történet kibontása igen összetett, nem fontos, hogy minden órán más és más történettel foglalkozzunk. Sokkal érdekesebb, izgalmasabb lehet, ha egy történetet teljes mélységében feltárunk. Nem szükséges nagyszabású előadásokban gondolkodni, csupán fel kell fedezni azokat a technikai megoldásokat, amelyeket órai keretek között is meg tudunk valósítani. Érdemes inkább a színvonalra figyelni, mert a képek, jelképek, amiket alkotunk és a gyerekek elé tárunk, rögzülnek. Egy-egy bibliai történet esetében erre még fokozottabban vigyáznunk kell, hiszen valamilyen módon istenképet formálunk, teremtünk általuk.

A bibliai történetek feldolgozásának módszere általában megegyezik a már korábban leírt módszerekkel, és a bábkészítésnél is ugyanazok a szempontok érvényesülnek. Egy valamire azonban figyelni kell. A bábdarab nem bábokkal elmondott prédikáció! Nem szükséges tanulságot levonni, megmagyarázni a történeteket, hiszen, ha valóban a mélyére mentünk a történetnek, az önmagát fogja feltárni előttünk és a nézők előtt.

⁶ Szentirmai László: Nevelés kézzel- bábbal. I.m. 48.

2. Gyakorlati szempontok

Miután megtörtént az adott mű, történet elemzése személyes és dramatikus szempontból, meg kell vizsgálni néhány praktikus szempontot is.

A játék megtervezése során figyelembe kell vennünk a korosztályt, mind a játszókat, mind a nézők tekintetében. Lehetséges az, hogy gyerekek játszanak gyerekeknek, esetleg felnőtteknek, vagy fordítva, felnőttek gyerekeknek. Az is előfordulhat, hogy hittanórán a katechéta mutat be egy történetet, vagy jelenetet a csoportnak motivációként, vagy feldolgozásként. Ezeknek a lehetőségeknek a felvetése azért fontos, mert mindegyik szituáció más és más elgondolást kíván.

Elsődleges szempont a szöveg érthetősége, követhetősége, hiszen a játékban szereplő gyermek csak úgy tudja átélni a szerepét, ha érti annak lényegét, a nézőtérben ülő gyermek figyelme pedig szintén akkor tartható fenn, ha tudja követni a történet folyását.

Az idővel is nagyon bölcsen kell „gazdálkodnunk”. Egy darabon belül arányaiban kell látnunk, hogy mire mennyi időt szánunk. Ha van benne egy kicsit lassabb, nehezebb rész, érdemes feloldani egy kis humorral, figyelemfelkeltő jelenettel, viszont amennyiben lehetséges kerülni kell a hosszú, terjedelmes monológokat. Helyette inkább dinamikus párbeszédre kell törekedni. A bábjáték nem „tűri” a sok szöveget, inkább mindig a játékokra, mozgásra helyeződjön a hangsúly. A mit tehát mozdulatokkal, cselekvéssel ki tudunk fejezni, azt nem szükséges „elmondani. Ezért például narrátor alkalmazása is csak akkor indokolt, ha bizonyos részeket másként nem tudunk megoldani.

A bábozó gyerekek esetében figyelembe kell vennünk az adott korosztály fizikai képességeit is. Sokan ragaszkodnak a kesztyűs bábjátékhoz, ami igen nagy fizikai igénybevételt és kitartást követel a játszótól, főként, ha hosszú ideig kell a bábót a paraván fölé emelni. Ez egy kisebb gyermek esetében figyelemvesztéshez, adott esetben a darab széteséséhez vezethet.

Igen fontos, gyakorlati kérdést vet fel a különböző effektek, zenedarabok alkalmazása is, mert egy-egy jelenetet sokszor ezek tesznek hangsúlyossá. zenével, hangokkal fokozhatjuk a feszültséget, de lehet lecsendesítő hatása is, sőt az idő múlását, a színek változását is jelezhetik. Nem beszélve arról, hogy a zene mindig igen erős érzelmi hatást vált ki. Természetesen legjobb az élő, hangszeres zene alkalmazása, de ha erre nincs lehetőség, akkor is a darab „méretéhez” kell zenét választani. Többnyire tartózkodni kell a nagyzenekari művektől, hacsak nem kívánja meg a darab, vagy a drámai helyzet.

Befejezés

Mára azt kell látnunk és tapasztalunk, hogy a verbalitás erejét veszítette. Nem a Biblia szavai, hiszen azok örök érvényűek, hanem a mi szavaink. Különösen a fiatalabb nemzedékeknél érezhető, hogy sokkal inkább a vizualitás világában élnek. Az egymás felé intézett szavak nagy többsége ma már csak valamiféle rövidített üzenethalmaz.

Éppen ezért érdemes megfontolnunk, hogyan lehet felszínre hozni újra azokat a közlési formákat, amelyeket elfeledtünk, de amelyek ma is hatásosak lehetnek, és hogyan lehet ezeket protestáns gondolkodásmódunkba beépíteni.

Elsőként a szimbólumok jelentőségére hívnám fel a figyelmet. Manapság naponta használunk, alkalmazunk ún. profán szimbólumokat, jelképeket az egymással való kommunikációnkban is. Gondoljunk csak a mobiltelefonok, számítógépek kis ikonjaira, amelyek segítségével percek alatt kapcsolatba kerülhetünk egymással. Bármennyire elidegenítőnek tartjuk is ezeket, tudomásul kell vennünk, hogy ezek a mi ikonjaink, amelyeket mi alkottunk magunknak, magunkról.

Vannak azonban örök érvényű jelek, szimbólumok, amiket ma már kevésbé használunk és értünk. Ilyenek a vallási, bibliai jelképek, amelyeknek az a szerepük, hogy túlmutatva önmagukon ráirányítsák a figyelmünket egy másik, létező valóságra és arra, hogy az ember ma is kapcsolatba kerülhet ezzel a valósággal.

Mivel a bábjáték alapvetően jelképrendszerre, szimbólumokra épülő műfaj, érdemes újra befogadni az egyházba. Ebben a műfajban ugyanis – ha azt jól alkalmazzuk – kép és szó egyaránt visszanyerheti méltóságát.

Másrészt, ha elfogadjuk azt a megállapítást, hogy életünk legfőbb feladata a kiteljesedés, akkor az is igaz, hogy az egyháznak ebben kell segítenie az embert „szolgálataival”. A kiteljesedés átéléséhez nem csak egy út vezethet, hiszen mindannyian más lehetőségeket kapunk. Mégis vannak olyan formák, eszközök, amelyek a tájékozódást segíthetik ezen az úton.

A bábjáték is egy ilyen, mély tartalommal megtölthető forma – eszköz, ami az egyházban is betöltheti „léleksegítő” funkcióját.

Felhasznált irodalom

Latin- magyar Online Szótár. www.dictzone.com

Szentirmai László: Nevelés kézzel-bábbal. Nemzeti tankönyvkiadó. Budapest. 1998.--

Tarbay Ede: Gondolatok a bábjátékról. Főiskolai jegyzet, belső használatra. Zsámbéki Katolikus Tanítóképző Főiskola. 1998.

TEMATIKAI EGYSÉG: KEZDET BEN

Bevezetés a tematikai egységhez

Az első évfolyamon tanév elején a gyerekek először a legfontosabb témákkal találkoznak. Miután megismerték egymást, és a hittanórával kapcsolatos alapvető információkat megtudták, arról lesz szó, hogy kicsoda is Isten és hogyan lehet Vele kapcsolatba kerülni. A gyerekek megismerkednek a Szentírással, a keresztelessel és az alapvető református jellemzőkkel. A teremtés történetén keresztül felismerhetik, hogy ők is Isten teremtményei, akiket egy csodálatos világban helyezett Teremtőjük. Szó esik arról, hogy az első emberpárnak engedetlensége miatt kellett elhagynia az az Éden-kertet. Egy leckében a Teremtő Istenben való hit következményeként a teremtett világért való felelősségre hívjuk fel a hittanosok figyelmét. A tematikai egység Nőé történetével, a szövetségkötés ünnepével fejeződik be.

1. és 1/A. HITTANÓRÁRA JÁROK

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A hittanosok egy részének abszolút nem ismerős a hittanóra, hittan foglalkozás. Mivel sem a szülők, sem ők nem járnak gyülekezeti közösségbe – és egy részük sajnos nem vett részt óvodai katechézisben sem, így ez ismeretlen terület a számukra. A bevezető órák célja nemcsak az egymásra való hangolódás, a csoport formálódásának segítése, hanem egyfajta bevezető is az egyházi világba. A jó megalapozás segíthet abban, hogy a hittanórák jó hangulatban teljenek és valóban pozitív élményt jelentsenek a gyermek számára. Ez teremti meg azt a talajt, amiben aztán az elhangzó üzenetek megfoghatnak.

A hittanórával való ismerkedés legyen játékos, izgalmas – és valóban abban adjon segítséget, hogy a gyerekek folyamatosan ráhangolódhassanak a közös munkára.

Azoknak a gyermekeknek is szükséges ez az óra, akik már járnak gyülekezeti közösségbe vagy részt vettek óvodai hittan foglalkozásokon. Mindenképpen alapozó, csoportformáló. A hittanórák egy külön egységet képeznek minden csoport életében, hiszen a többi órán a többi órával vannak és általában egyetlen órát töltenek külön. Merjünk időt szánni a megalapozásokra!

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Bevezetés a hittanórába

Kognitív cél: Annak a megismertetése, hogy mi történik egy hittanórán.

Affektív cél: A hittanóra iránti pozitív és nyitott attitűd felébresztése és segítése.

Pragmatikus cél: Annak a gyakoroltatása, hogy ismerőssé váljon a munkáltató tankönyv és tudják használni azt a hittanosok.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Segítő kérdésekre tudjanak egyszerű választ adni a képek nézegetése során. • Vegyenek részt a játékokban. • Tudjanak szavakkal, egyszerű mondatokkal beszámolni az órai élményeiről és történéseiről. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudjanak önállóan a képekről egyszerű mondatokkal beszámolni. • Önként vegyenek részt a hittanórán történő játékokban, gyakorlatokban. • Tudjanak néhány mondattal beszámolni az órán történtekről, és a hozzájuk kötődő élményeiről. • Tudják segítséggel a taneszközöket használni.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	Bevezető gondolat: Ki az, aki ismeri mindannyiunk nevét? (gyerekek találgatnak, tanító néni/bácsi, stb.) És ki az, aki ismeri mindannyiunk nevét, és még az összes tulajdonságunkat is?	

	<p>Isten az, Aki mindenkit nagyon jól ismer, és minden tulajdonságunkat is. A hittanórákon Istenről és a Vele kapcsolatos biblia történetekről fogunk tanulni. Mi azonban még nem ismerjük egymást. Ezért most játékosan megismerkedünk.</p> <p>Játékötlelet: Mi a kedvenc állatom? Kérjük meg a gyermekeket arra, hogy mindenki válassza ki a kedvenc állatát, de ne árulja el előre a többieknek. Álljunk vagy ülünk körbe és a gyerekek mutatkozzanak be a nevük és kedvenc állatuk elmondásával. Pl. Hanna vagyok és a kedvenc állatom: a zsiráf.</p> <p>További játékötlelet: – kedvenc állat hangjának bemutatása – kedvenc állat „eljátszása” – kedvenc állat lerajzolása – munkáltató tankönyv ismerkedési feladata</p>	<p>TKGY 7. o. TKEI 7. o.</p> <p>Tanács: Jó, ha a hittanoktató maga is beszáll a játékba, de adjon mindenképpen időt a gyerekeknek arra, hogy a saját kedvenc állatukat kitalálhassák. A játék variálható kedvenc foglalkozással, kedvenc étellel, stb. is. TKGY 6. o. TKEI 6. o.</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Ismerkedés Zsófi-val és Tomi-val: Mutassuk be a gyerekeknek a tankönyv két állandó szereplőjét: Zsófit és Tomit. 1. Kérjük meg a gyerekeket, hogy mondják el, hogy milyen lehet szerintük Zsófi és Tomi. (Visszakapcsolódva az előbbi játékhoz: Mi lehet a kedvenc állatuk, ételük, színük stb.) 2. Kérjük meg a gyerekeket, hogy mondják el, hogy szerintük Zsófi és Tomi miért járnak hittanra.</p> <p>Központi gondolat: Isten szeret bennünket.</p> <p>Rávezetés a központi gondolatra: 1. Zsófi és Tomi tudja, hogy Isten ismeri őket. 2. Zsófi és Tomi tudja, hogy Isten szereti őket. 3. Ebben a könyvben olyan történetek vannak, amelyek mind azt bizonyítják, hogy: Isten szeret bennünket.</p> <p>Tankönyvhasználati feladat: Mit láttok a képeken? Kik vannak rajta és mit csinálnak? Mikor történik mindez?</p> <p>2. rajz: Tomi és Zsófi a hittanoktatóval olvasnak a Bibliából és a gyermekbibliából. 3. rajz: Zsófi rajzol.</p>	<p>TKGY és TKEI 1. lecke</p> <p>A két gyerek rajzát (6. o.) kinagyíthatjuk vagy kivetíthetjük.</p> <p>Hittanoktató Bibliája.</p> <p>TKGY 6-7. o. TKEI 6-7. o. A képelemzési módszertani segédletben további kérdéseket találhatunk.</p>

	<p>4. rajz: Tomi imádkozik. 5. rajz: Hittanosok énekelnek. A tankönyv képei alapján beszéljünk arról, hogy mit fogunk a hittanórákon csinálni? Foglaljuk össze úgy, hogy a „Tudod-e?”-rész mind a négy pontját megemlítsük. Előre mondjuk a „Tudod-e?”-rész négy pontját, és kérjük, hogy ismételjék el utánunk.</p> <p>Mi van a dobozban? A hittanoktató egy dobozba tegye bele a Bibliáját. A dobozt csomagolja be díszesen, mint egy ajándékot. Ezt tegye ki az asztalra és mondja el a gyerekeknek, hogy valami nagyon értékes dolgot hozott magával, ami értékesebb, mint az arany és mint a drágakő. A gyerekek pedig találgathatnak, hogy mi található a dobozban. A találgatás után együtt bontsák ki a dobozt és beszéljessenek arról, hogy miért lehet „egy könyv” ennyire értékes az ember számára.</p>	<p>Ezzel a játékkal megmutathatjuk a gyerekeknek, hogy miért járunk hittanra.</p> <p>Dobozba becsomagolt Biblia.</p> <p>A hittanoktató elmondhatja, hogy miért fontos neki a Biblia.</p>
Munkáltatás	<p>Kapcsolódó feladat: Mindenki kapjon egy fehér papírból előre kivágott papír szívet. Feladatutasítás: Ez a szív jelképezi Isten szeretetét. Isten szeret téged.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rajzold bele a szív közepébe a neved vagy óvodai jeled! – Vedd a kezébe a papírszívet! – Olvasd fel, amit ez a szív elmond! <p>(A saját névvel ellátott papírszívünkkel bemutatjuk, hogy mit kell mondaniuk: Isten szereti ...nénit/bácsit. Sorban egymás után olvassák, mondják el maguk mondatát. ...Isten szereti Nórit. Isten szereti Tomit...)</p> <p>Záró mondat: – Most pedig mondjuk el együtt hangosan, hogy: Isten szeret bennünket.</p>	<p>A lecke központi gondolatát erősítjük meg ezzel a feladattal, és az ismerkedéshez is visszakapcsolódunk.</p> <p>Ezzel a gyakorlattal egyrészt a központi gondolatot fordítjuk le, másrészt meghitt hangulatot teremtünk, ha komolyan csináljuk.</p>
Imádkozás	<p>Ismételjék el a gyerekek a hittanoktató imádságát. „Köszönjük Istenünk, hogy szeretsz bennünket.” Ámen.</p>	<p>Maradjanak a gyerekek körben az imádkozás alatt. Mivel sok gyermek számára ismeretlen az imádkozás gyakorlata,</p>

		mutassuk meg, milyen testtartással imádkozzunk.
Házi feladat	Meséld el otthon, hogy mit csinálunk hittanórán! Mutasd meg a szívet! Ki is színezheted a szívet.	

TOVÁBBI ÖTLETEK

A tanév első óráinak egyike az első hittanóra, ezért indokolt lehet ismerkedő, névtanuló játékok használata, ilyen lehet pl. a Zsipp-zsupp játék: <http://letoltes.drama.hu/Tarolo/Jatekkonyv/zsipp.pdf>
Egyéb, a megismerkedéshez jól használható játékok: <http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=177>

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY ÉS TKEI 6. oldal:

A képen látható:

1. kép: Zsófi és Tomi illusztráció, két gyermek áll a néző előtt, akik első osztályosok, és ugyan nem néznek egymásra, ismerik egymást. A szöveg a kép alatt ezt a tényt megállapítja. (El lehet dönteni, hogy osztálytársak, testvérek, ikrek.)

2. kép: Tomi és Zsófi gyermekbibliát nézegetnek. A hittanoktató kezében nyitott Biblia van.

Instrukció a képolvasáshoz:

1. kép:

- Kiket látsz a képen?
- Mit csinálnak?
- Hova mehetnek?
- Honnan lehet tudni?
- Milyen lehet az időjárás és honnan lehet tudni?
- Honnan lehet tudni, hogy ismerik egymást?
- Ha még eddig nem találkoztak, hogyan ismerhetik meg egymást?

2. kép:

- Kiket látsz a képen? Kiket ismersz? Ki lehet a harmadik személy?
- Mit csinál Tomi, Zsófi és a hittanoktató néni?
- Mit érezhetnek a képen látható személyek? Honnan tudod?
- Láttál-e már Bibliát? Hol?

TKGY és TKEI 7. oldal:

A képen látható:

1. kép: Zsófi rajzol, Tomi imádkozik.

2. kép: A csoport énekel, sötét és világos bőrű fiúk, lányok, szőkék, barnák együtt énekelnek. Vidámnak és lelkesnek tűnnek.

Instrukció a képolvasáshoz:

1-2. kép:

- Mit csinál Zsófi a hittanórán?
- Mit csinál Tomi?
- Mit csinálnak a gyermekek a csoportban?
- Hányan vannak, akik énekelnek?
- Miért imádkoznak, rajzolnak és énekelnek a gyermekek hittanórán?
- Vajon Tomi milyen imádságot mond?
- Mit rajzolhat Zsófi?
- Mit énekelhetnek a gyermekek?
- Te tudsz imádkozni, rajzolni és énekelni?
- Hol vannak ezek az éneklő gyermekek? Milyennek látod a csoport tagjait? Nézd meg őket sorban! Adj neveket nekik!

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Beszélgetés a gyerekek előzetes tapasztalatairól:

- Ki az, aki járt hittanra óvodában?
- Mit tanultak ott?
- Milyen énekekre, játékokra, történetre emlékeznek?
- Ki járt gyermek-istentiszteletre?
- Mi szokott ott történni?
- Mit tudnak, és mit gondolnak Istenről?
- Gyerekek kedvenc és ismert bibliai történeteinek összegyűjtése és azokról való beszélgetés.
- A gyerekek által ismert énekek felidézése és közös éneklése.

2. Zsófi és Tomi:

Mutassuk be őket úgy, mint akik éppen elsős hittanórára kezdenek járni. Készíthetünk kartonból szemléltető figurákat. A hittanosaink életének jellemzőit felhasználva gondoljuk ki a két gyermeket. (kedvenc időtöltésük, az iskolájuk kinézete, lakhelyük jellege, tantermük hangulata stb.) A lényeg, hogy Zsófi és Tomi megkedvelhető legyen a gyermekek számára, olyanok, akik hozzájuk hasonló élethelyzetben vannak, akikkel azonosulni tudnak.

3. Imatanulás:

Megtaníthatunk a gyerekeknek olyan imádságokat, amit a hittanórák elején és végén mondunk el együtt.

4. Tudom a neved! – ismerkedéshez javasolt játék

Cél: nevek tudatosítása.

Kört alkotunk. A játékvezető megmondja a saját nevét és annak a nevét, akinek a labdát dobja (pl. Sári dobja Juditnak). A labdát elkapó is ugyanígy tesz. Így folytatódik a játék, míg mindenki sorra nem kerül. Ismert még az a változat, amikor a játékosok három nevet mondanak: akitől kapták a labdát, a sajátjukat, és akinek dobják.

Megjegyzés: névgyakorlásra ajánlott játék.

(Forrásanyag: Drámagyakorlatok a bibliatanításban. Reménység Magjai Alapítvány. Bp. 2007)

5. Hívogató – csapatépítő játék

Cél: közösségformálás.

a) Körben állunk. A játékvezető (hittanoktató) tekintetével (szavak, mimika és mozdulatok nélkül) jelzi egy másik játékosnak, hogy szeretne vele helyet cserélni. Ha a játékos, akire ránézett veszi a jelzést, elindul a kör közepe felé. Eközben a játékvezető is elindul középre, ahol találkoznak, továbbmennek, és a társuk helyére állnak be. Ezután a jelzést vevő játékos lesz a játékvezető, ő ad jelzést egy újabb játékosnak a körben. A játékvezető kezében lehet egy tárgy is (mécses, biblia, énekeskönyv) amit a kör közepén átad a társának.

b) A játékosok a teremben sétálnak. A feladatuk az, hogy párt válasszanak maguknak úgy, hogy kizárólag a tekintetükkel jelezzék egymásnak. Ha egy játékos veszi a másik jelzését, amivel párjának hívja, odamegy hozzá, és megállnak szorosan egymás mellett. A játék addig folytatódik, amíg mindenki párba nem áll.

(Forrásanyag: Drámagyakorlatok a bibliatanításban. Reménység Magjai Alapítvány. Bp. 2007)

5. Imádságra nevelés:

Tárgyak a hittanórán	
a) Tárgyak megjelölése Feladatutasítás: Mindenki kap egy csipeszt, amire felragasztottam egy piros kört. Az a feladat, hogy sétálgatok körbe a teremben és keressetek olyan tárgyat, ami szerintetek fontos itt a hittanórán. a piros kört tegyétek rá erre a tárgyra, ha tudjátok, akkor rá is csíptethetitek. Ha már van piros kör azon a tárgyon, akkor keressetek egy másik tárgyat. Maradjatok ott a tárgyak mellett. (Javaslat: a tanári asztalon mindenképpen legyen Biblia.)	<u>műfaj</u> <u>megfogalmazás</u> <u>imádkozás</u> <u>csoport felosztása</u> <u>kapcsolódás</u> <u>hely</u> <u>fejlesztési terület</u> <u>hittanosok</u>
b) Felsorolás Feladatutasítás: Mindenki sorban mondja el, hogy milyen tárgyat választott! Pl. Én a hittankönyvet választottam.	<u>hittanoktató</u>
c) Imádkozás Feladatutasítás: Most megköszönjük Istennek, hogy ennyi tárgyat használhatunk hittanórán. Én elkezdem az imádságot, nektek az a feladatotok, hogy jó hangosan mondjátok el annak a tárgynak a nevét, amit kiválasztottatok. Most bemutatom, hogy hogyan imádkozunk. Köszönjük, Istenünk, hogy a hittanórán ennyi tárgyat használhatunk. Köszönjük a táblát, a padot, a széket... Amikor mindenki megnevezte a tárgyat, amit választott, akkor együtt mondjuk hangosan, hogy: Ámen.	<u>eszközök</u> hálaadó hittanoktató, a hittanosok egy-egy szót mondanak hangosan együtt nincs munkáltató tankönyv rajza óra közepe imádság megfogalmazása <ul style="list-style-type: none">• mozognak• választanak• hangosan megneveznek egy-egy tárgyat• imádság közben megneveznek egy-egy tárgyat• előkészíti a köröket• kísér• imádságot fogalmaz Minden gyerek számára egy papírból kivágott piros kör (vagy más feltűnő színű), amelyet (fa)ruhacsipeszre ragasztunk. (Ha nem szeretnénk csipeszt használni, akkor kipróbálhatjuk csak papírkörrel is.)

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 165. dicséret: Itt van Isten köztünk...

1/B. ISMERKEDÉS

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Az ismerkedés fontos és alapvető dolog a gyermekek életében. A tanév kezdetén vagyunk, ezért az ismerkedés többrétű lehet. Egyrészt meg kell ismerniük az iskolát, az osztálytársakat és a tanító néniket (bácsikat). A hittanórán ugyanakkor egy teljesen más területtel, Isten Igéjével és a hittanórával is meg kell ismerkedniük.

ÓRAVÁZLATJAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Ismerjük meg egymást!

Kognitív cél: A tanév fő témájának és a hittanóra tartalmának bemutatása.

Affektív cél: Az ismerkedés érzelmi háttérének feltérképezése. Bízgatás és bátorítás.

Pragmatikus cél: A gyermekek biztatása és bátorítása a hittanórán való közös tevékenységre és a bevonódásra.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">Vegyenek részt a tanulók a közös beszélgetésekben Tomiról és Zsófiról, az osztályteremről.Gyakorolják az ismerkedést az osztálytársaikkal, minta alapján.	<ul style="list-style-type: none">Önként vegyenek részt a tanulók a közös beszélgetésekben Tomiról és Zsófiról, az osztályteremrőlÖnállóan ismerkedjenek meg azokkal a tanulókkal, akiket még nem ismernek.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Játék: Tárgyak a hittanon Rejtsünk el a teremben különböző, a hittanórához kapcsolódó tárgyakat. Ezt „hideg-meleg” keresőjátékkal keressék meg a gyerekek, majd beszélgessünk arról, hogy mi köze annak a tárgynak a hittanórához. (Ismételjük át az előző óra Tudod-e?-részét.)</p> <p>Játék: Kedvec időtöltésem Állj amellé a tárgy mellé, amelyik megmutatja, hogy mi a kedvec időtöltésed! 1. Énekeskönyv: Ha szeretsz énekelni, állj mellé! 2. Biblia: Ha szeretsz történeteket hallgatni, nézegetni, vagy történetet mesélni, beszélgeti, állj ide! 3. Egy állatfigura: Aki szereti az állatokat, álljon ide!</p>	<p>Az óra kezdete előtt rejtsük el a következő tárgyakat: Biblia, gyermekbiblia, hittankönyv, énekeskönyv.</p> <p>Ismerkedési játék a sokrétű intelligenciához kapcsolódva. A Hittanoktató székekre tegyen tárgyakat.</p> <p>TKEI 1/B. lecke</p>

	<p>4. Színes ceruza: Aki szeret alkotni, rajzolni, ragasztani, festeni, jöjjön ide!</p> <p>5. Labda: Aki szeret sportolni, idefusson!</p> <p>6. Több apró tárgy vagy papírból kivágott szám: Ha szeretsz számolni, jól meg tudod jegyezni, hogy a kedvenc sportolód milyen helyezést értek el, gyere ide.</p> <p>Visszakapcsolódás az előző óra ismerkedési játékaikhoz: Kikkel ismerkedtünk meg a múlt órán? Egymással és Zsófiával és Tomival. Megtanultuk, hogy Isten ismer minket, ismeri őket. Visszakapcsolódás a Bibliához: És mindezt honnan tudjuk?</p>	<p>A játék továbbgondolása: imádságra neveléshez: ld. Egyéb ötletek</p>
Feldolgozási javaslat	<p>Beszélgetési lehetőség: A tankönyv képei segítségével beszélgetés arról:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mi történik a hittanórán? – Mit gondolsz, mit ábrázolnak a képek? – Hol vannak a hittanosok most? <p>Kapcsolódó feladat: TKEI 1. feladata</p>	<p>TKEI 1/B. lecke Mondjuk el, hogy általában mi történik az órán. Feladat: Az első rajzra rajzolják rá, hogy most hol van a Hittanoktató Bibliája.</p>
Munkáltatás	<p>Kapcsolódó feladat: TKEI 2. feladata</p>	<p>TKEI 9. o. Először párban hasonlítsák össze a gyerekek a rajzokat, majd négyes csoportokban is.</p>
Imádkozás	<p>Hálaadó imádság megfogalmazása kapcsolódva a kedvenc időtöltésekhez.</p>	<p>Ha elég érettek a gyerekek, akkor kiscsoportban a tárgyak mellett állva megfogalmazhatnak egy köszönő mondatot, amit a Hittanoktató imádsággá fogalmaz</p>
Házi feladat	----	

TOVÁBBI ÖTLETEK:

Ismerkedő játékok gyűjteménye: <http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=177>

Csoportalakulással összefüggő játékok, bemelegítő gyakorlatok (természetesen csak átalakítva, az elsősökre szabva használhatók!): <http://krisz.org/csoport-dinamikai-jatekok/>

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKEI 8. oldal:

A képen látható:

Osztálybelső személyek nélkül: ajtó, ablakok, radiátor, padok, székek, hátitáskák, tolltartók, íróeszközök, a falon szemléltető eszköz, napocska-dísz, tábla, tanári asztal és szék, számítógép, virágok állványon és a tanári asztalon, függönyök.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Mit látsz a képen?
- Vizsgáljuk meg egyenként a tárgyakat! Mik ezek, és mire használják őket? osztályterem, ajtó, ablakok, radiátor, padok, székek, hátitáskák, tolltartók íróeszközök, a falon szemléltető eszköz, napocska-dísz, tábla, tanári asztal és szék, számítógép, virágok állványon és a tanári asztalon, függönyök.
- Voltál-e már osztályteremben, mielőtt iskolás lettél?
- Hová szeretnél ülni, ha ebbe az osztályterembe járnál?
- Ha melléd ülne valaki, hogyan ismerkednél meg vele?
- Miért kell megismerkedni az osztálytársaiddal?
- Mi a véleményed erről az osztályteremről? Szeretnél-e ide járni? Miért?
- Miért kell iskolába járni?
- Miért tanulunk hittant?

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Kedvencek! – kapcsolatteremtő játék

Cél: összkép kialakítása a hittanos csoportról, hogy ki, milyen hitbeli tapasztalattal rendelkezik, vagy nem rendelkezik.

Kört alkotunk, a játékvezető mondja a saját nevét és a kedvenc könyvét, meséjét, bibliai történetét, versét, kedvenc ételét. Odadobja valakinek a labdát, aki szintén mond valami kedvencet. Mindenki kerüljön sorra!

Nehezítésképpen dobhatjuk a labdát annak, akinek a nevére és kedvencére emlékszünk.

Megjegyzés: a játék során megtudhatjuk, hogy ki az a gyerekek közül, aki már részt vett valamilyen hittanoktatáson.

(Forrásanyag: Drámagyakorlatok a bibliatanításban. Reménység Magjai Alapítvány. Bp. 2007)

2. Drámapedagógiai játék: Ismerkedős

A játék leírása:

Az adott teret kitöltve sétálgatunk. A játékvezető utasításának megfelelően köszöntjük egymást.

1. Mosollyal köszöntsd a társad!
2. Fogj kezet a melletted elhaladóval!
3. Mosolyogj, fogj kezet, mutatkozz be!
4. Legyen a köszöntés a te pl.: kedvenc színed/állatod stb. (Később visszautalhatunk erre a játékra: Pl.: Ki emlékszik Évi kedvenc színére?)

3. Drámapedagógiai játék: Kézfogástól felülcsapásig

A játék leírása:

Kitöltjük a teret. A játék vezető utasítására párt keres magának mindenki. Fontos szabály, hogy minden utasításnál újabb párt kell keresni! Az utasítások:

1. Kézfogós barát: kezet fognak a gyerekek.
2. Alulcsapós barát: alulról csapják össze a tenyerüket.
3. Felülcsapós barát: fejük felett csapják össze a tenyerüket.

4. Ha állat lennék, akkor...

Cél: bemutatkozás, azonosságtudat kialakítása

KULCSSZAVAK: ISMERKEDÉS, IDENTITÁSTUDAT

A résztvevők körben ülnek, és a következő módon mutatkoznak be: „A nevem Mónika. Ha állat lehetnék, rigó szeretnék lenni.” A következő résztvevő először bemutatja Mónikát, a rigót, majd ő következik. A játék addig tart, amíg mindannyian be nem mutatkoztak.

Variáció: A résztvevők röviden indokolhatják a választásukat.

Megjegyzés: Különösen 1. és 2. osztályban kedvelt a játék, de 3. és 4. osztályban is örömet okoz. Itt az indoklást is megpróbálhatjuk, érdekes és elgondolkodásra való válaszokat is kaphatunk (pl. oroszlán – mert az állatok királya, farkas – mert vad, cica – mert jól tud hízelegni stb.).

(Forrásanyag: <http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=177>)

5. Névhullám

Cél: Egymás nevének a megtanulása

KULCSSZAVAK: ISMERKEDÉS

A gyerekek körben állnak. Egy gyerek a nevét mondja különleges hangsúllyal. A név gyorsan végighalad, hullámszerűen a körben ezzel a kiejtéssel. Utána egy másik gyerek folytatja.

Variáció: A különleges hangsúlyt egy mozdulat is kísérheti.

Megjegyzés: nagyobb létszámú csoport esetén unalmassá válhat a játék. Ideális létszám 10-12 fő.

(Forrásanyag: <http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=177>)

6. Pókháló névjáték

Cél: Egymás nevének megtanulása, az összetartozás érzésének átélése. (Általános iskolásoknak ajánljuk.)

KULCSSZAVAK: ISMERKEDÉS, ÖSSZETARTOZÁS

Eszközök: egy fonalgombolyag jó erős fonallal (kooperációs gyakorlatként történő alkalmazásánál stopperóra)

A csoport, az osztály tagjai körben ülnek. Az első gyerek megfogja egy pamutgombolyag kezdő szálát, megmondja a nevét, és a gombolyagot átdobja az egyik társának. Ő is megmondja a nevét és tovább dobja a gombolyagot, és így megy tovább, amíg ilyen módon valamennyi tanuló részese a hálónak. A hálót aztán le kell fejteni olyan módon, hogy fordított sorrendben dobja vissza mindenki a gombolyagot annak a társának, akitől eredetileg kapta. A visszadobásnál mindig meg kell nevezni a fogadót.

Megjegyzés: A játék játszható nevek mondása nélkül is. Fontos, hogy a gombolyagot mindig a fonál fölött dobják. A játék ügyességet és figyelmet érdemel, fegyelmezettséget feltételez. Nagy létszámú csoport esetén javasoljuk a csoport kettéosztását: az egyik társaság figyeli a játékot, a másik játssza, majd szerepcseré.

(Forrásanyag: <http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=177>)

7. Mondd meg a neved!

Kört alkotunk. Állunk vagy ülünk. A játékvezető mondja a saját nevét, odadobja valakinek a labdát, aki szintén megmondja a nevét, és továbbdobja a labdát valaki másnak, aki szintén megmondja a nevét, és így tovább. Addig játszunk, míg a csoportban mindenki sorra nem kerül.

Megjegyzés: olyan csoportnál, osztálynál javasolt, akik nem ismerik egymást.

(Forrásanyag: Drámagyakorlatok a bibliatanításban. Reménység Magjai Alapítvány. Bp. 2007)

8. Imádságra nevelés

<p><u>Ismétlős imádság</u></p> <p>a) Előkészület Négy sarok van a teremben. Az 1. sarokhoz álljanak azok, akik szeretnek rajzolni vagy kézműveskedni. A 2. sarokhoz álljanak azok, akik szeretik az állatokat vagy az erdőket. A 3. sarokhoz álljanak azok, akik szeretnek futkározni vagy biciklizni. A 4. sarokhoz álljanak azok, akik szeretnek beszélgetni vagy együtt játszani a barátaikkal.</p> <p>b) Témagyűjtése Beszéljétek meg a csoportokban. 1. csoport: Mivel szerettek rajzolni vagy kézműveskedni? 2. csoport: Milyen állatokat vagy erdőt szerettek? 3. csoport: Hogyan szerettek futkározni vagy biciklizni? 4. csoport: Miért szerettek beszélgetni vagy játszani a barátaikkal?</p> <p>c) Imádság tartalmának előkészítése Minden csoport mondja el a válaszát!</p> <p>d) Imádkozás Feladatutasítás: Imádságot fogok megfogalmazni az alapján, amit elmondtatok. Kérlek benneteket, hogy maradjatok a kiscsoportotokkal együtt, és ismételjétek utánam, amit mondok!</p>	<p><u>műfaj</u> <u>megfogalmazás</u> <u>imádkozás</u> <u>csoport felosztása</u></p> <p><u>kapcsolódás</u> <u>hely</u> <u>fejlesztési terület</u></p> <p><u>hittanosok</u></p> <p><u>hittanoktató</u></p> <p><u>eszközök</u></p> <p>hálaadó hittanoktató hangosan érdeklődés szerinti 4 kiscsoport órai játék óra eleje, közepe imádság szövegének megfogalmazása</p> <ul style="list-style-type: none">• választanak• megbeszélnek• ismételnék <p>kísér megfogalmaz elegendő hely</p>
---	---

INSTRUKCIÓK A MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ:

1. feladat: „Az alábbi két rajzon egy osztálytermet látsz. Most már te is iskolás vagy és ehhez hasonló a tantermetek.”

a) Nézz szét a tanteremben! Mi az, ami nálatok is megtalálható, éppen úgy, mint a képen? Mondjátok el a többieknek a válaszokat!

b) Karikázd be a két kép közötti különbségeket az első rajzon!

c) Ha akarod, ki is színezheted a második rajzot!

Instrukció:

A feladat megoldását úgy is kezdhethük, hogy a gyerekeket megkérjük, hogy sétáljanak körben a teremben, és alaposan figyeljenek meg minden tárgyat. A megfigyelés után párban vagy kiscsoportban is megbeszélhetik a választ.

2. feladat: Rajzold körbe a saját tenyeredet!

- a) Rajzold be a tenyeredbe az óvodai jeledet!
- b) Nézd meg a padtársad rajzát! Hasonlítsd össze a kettőt!

Instrukció:

Nemcsak a rajzot, hanem egymás tenyerét is összehasonlíthatják a gyerekek. Beszélgethetünk az óvodai jelekről is.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 165. dicséret: Itt van Isten köztünk...

2. és 2/A. ISMERKEDÉS ISTENNEL

Gyülekezeti óraszám: 2. Egyházi iskolák óraszám: 2.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Dr. Fekete Károly: A Heidelbergi Káté magyarázata, Kálvin Kiadó, 2013; Dr. Török István: Dogmatika, Amsterdam, 1985; Ravasz László: Kis dogmatika, Kálvin Kiadó, 1990.)

Istenből annyit ismerhetünk meg, amennyit Ő maga kijelentett magáról. Isten élő személy. Vele én-te viszonyban lehet kapcsolatba lépni. Isten egyetlen egy, élő, tökéletes.

Isten a **szeretet**: „...aki pedig nem szeret, az nem ismerte meg Istent, mert Isten szeretet.” (1Jn 4,8) Ő végtelen: semmi sem korlátozza Őt, így: mindenható, mindentudó, mindenütt jelenvaló.

Mindenható, mert ereje, hatalma korlátlan. „A mi Istenünk a mennyben van, megalkotott mindent, amit akart!” (Zsolt 115,3)

Mindentudó: Isten ismeri és megvizsgálja az embert, szemmel követi minden egyes pillanatban. „Az ÚR ott van szent templomában, az ÚR, akinek trónja a mennyben van, lát a szemével, pillantása megvizsgálja az embereket. Az ÚR megvizsgálja az igazat és a bűnöst.” (Zsolt 11,4–5)

Mindenütt jelenvaló: nincs olyan hely a világban, ahol ne lenne jelen Isten, az ember mindig Őelőtte van. „Hova menjek lelked előtt? Orcád előtt hova fussak? Ha a mennybe szállnék, ott vagy, ha a holtak hazájában fekédnék le, te ott is jelen vagy. Ha a hajnal szárnyaira kelnék, és a tenger túlsó végén laknék, kezéd ott is elérne, jobbod megragadna engem. (Zsolt 139,7–10) (v.ö.: Jón 1,3)

Örökkévaló: nincs kezdete, sem vége.

A Heidelbergi Káté az Atya Istenről Jézus Krisztuson keresztül tanít. „Jézus Krisztusnak örökkévaló Atyja.” (26. kérdés-felelet) Isten megismeréséhez Krisztuson keresztül vezet az út. Jézus ezt így fogalmazta meg: „Aki engem lát, látja az Atyát.” (Jn 14,6)

A Teremtő Isten a világot és benne az embert megalkotta, akit nem hagyott magára, hanem szeretetében minden testi és lelki szükségére **gondot visel**. „Ezt ő megteheti, mint mindenható Isten és meg is akarja tenni, mint hűséges Atya.” (26. kérdés-felelet)

Ezen a hittanórán Istennek ezekkel a tulajdonságaival foglalkozunk.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A gyermekeknek sok esetben nemcsak a hittanóra, hittanoktató, gyülekezet ismeretlen – hanem maga Isten is. A Biblia Istene legalábbis gyakran. Ez nem azt jelenti, hogy a gyermekben nincs jelen egy rejtett (látens) istenkép. Anna-Marie Rizuttó, istenkép kutató megfogalmazása szerint a gyermekek a „Saját istenükkel a hónuk alatt érkeznek az osztályterembe.” Minden gyermeknek van valamilyen érzése, elképzelése arról, hogy milyen lehet az a felsőbb lény, aki az életében részt vesz. Az óvodás és kisiskolás gyermek számára a szülő, ill. a felnőtt is olyan személy, aki szinte „mindenhatónak” tűnik számára. Gondoljunk csak arra a reménységre, amivel a kisgyermek a szülő elé odaáll, hiszen ő minden problémájára megoldást tud találni.

Az istenképére ebben az időszakban nagy hatással van a szülők gyermekkel szemben megnyilvánuló viselkedésmódja. A szeretetteljes, bátorító szülői hozzáállás egy alapvetően jó talaja annak, hogy majd később Istent is szerető, elfogadó, kegyelmes Istennek tartsa.

A kisiskolás gyermeknek, a korosztályi sajátosságok miatt a kegyelem Istenére van szüksége. Gondviselő, oltalmazó, elfogadó, szeretetet közvetítő istenképre, ahol biztonságban érezheti magát.

Az ismerkedős órák sorában nagy jelentősége van az imádsággal való ismerkedésnek. A hittanos tapasztalattal rendelkező gyermekek számára maga az imádság momentuma már ismerős lehet. Valószínűleg ismernek is imát, amit óra elején, óra végén mondtak. Ahhoz, hogy azonban az imádság „szokássá”, rendszeressé váljon a számukra többre van szükség. Az óra célja mindenképpen az alapvető

pozitív és nyitott attitűd megteremtése, tehát ne akarjunk rögtön ezen az órán személyes imákat kérni a kisgyermekektől. Tegyük a hangsúlyt inkább arra, hogy a szerető Istent, akiről az előző órán szó volt, megszólíthatjuk és közvetlenül beszélhetünk vele. Itt követhetjük Peter Spangerberg gondolatát, aki szerint jobb, ha kezdetekben az imádságról való beszéd helyett együtt imádkozunk a gyermekekkel, ill. mintát adunk neki erre.

A hittanórán a saját személyünkkel tanítunk a legtöbbet. Ahogyan imádkozunk, ahogyan az Istenről beszélünk, mind-mind imádság és többet jelent, mintha az imádság formáit taglalnánk a gyermekek számára. (Amit amúgy is nehezen értene még itt meg.)

Különösen fontos, hogy a gyermekekben – mivel Isten nem megfogható és nem látható, gyakran fel is merül, hogyan szólhat valakihez, aki nem szól vissza hozzá. Itt ismét a személyes példánk lehet segítség az elfogadásban és az imádság megszeretésében.

A témához mindenképpen javasolt a következő irodalmakba való betekintés:

- Karl Frielingsdorf: Istenképek. Ahogy beteggé tesznek, és ahogy gyógyítanak. Kálvin Kiadó, Budapest.
- Dr. Gyököcssy Endre: Istenképek fejlődése, c. tanulmány a következő kötetből: Életápolás: Vallás- és családlélektani esszék és tanulmányok. Budapest: Református Zsinati Iroda. 1991.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten szeret bennünket, Ő megismerhető

Kognitív cél: Isten alapvető tulajdonságainak a megismertetése.

Affektív cél: Isten iránti szeretet felébresztése, és a szeretet megéreztetése az órán.

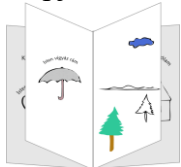
Pragmatikus cél: Arra bátorítás, hogy tudjanak néhány tulajdonságot (jellemzőt) felsorolni, ami számukra a szeretetet fejezi ki.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Segítséggel vegyenek részt a képek és a szöveg értelmezésében. • Segítséggel tudja megfogalmazni, kiket szeret, és ezt hogyan fejezi ki. • Segítséggel tudja megfogalmazni, hogy Isten szereti őt. • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös éneklésben. 	<ul style="list-style-type: none"> • Önállóan tudja a képeket és a szöveget értelmezni, és néhány mondattal megfogalmazni a tartalmukat. • A szeretet kifejezéséről tudjon néhány példát önállóan megfogalmazni. • Tudjon a saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten választ adni arra a kérdésre, hogy „Kicsoda Isten?” • Önként, vagy bátorítás nélkül is vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett játékokban, gyakorlatokban, a közös éneklésben.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
<p>Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>Játék: Kérjük meg a gyermekeket, hogy képzeljenek maguk elé valakit, akit nagyon szeretnek. Ezután beszéljenek róla (ha akarnak). Majd kérjük meg őket, hogy mutassák meg azt a mozdulatot, vagy mondják el, hogyan fejezik ki a szeretett személy számára azt, hogy szeretik őket. Ha a csoport fogékony rá, jó ha tovább megy a közös gondolkodás. Kérjük meg őket, hogy beszéljenek arról is, miből tudják, hogy az a személy szereti őket.</p>	<p>Bátorítsuk a közös játékra a gyermekeket és arra, hogy megszólaljanak. Mégis, ha valaki nem akar beszélni az érzéseiről, tartsuk azt tiszteletben. A feszültséget oldja és játékos hangulatot teremt, ha egy plüss állatot viszünk be, aki elmondja a „játék” elején, hogy ő az anyukáját (apukáját, testvérét, stb.) szereti a legjobban. Ez már alapot teremt a gyermek számára a közös beszélgetéshez. (Még jobb, ha egy Zsófi vagy Tomi bábunk van, hiszen ők a TK gyermeket vezető szereplői is.)</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Átvezetés: Nemcsak a szüleink, testvéreink szeretnek bennünket. Van valaki, Akit nem látunk, de mégis mindig velünk van. Ő nagyon szeret bennünket.</p> <p>Beszélgetési javaslat: Nagyon jó, hogy Isten szeret minket! Ismerkedjünk egy kicsit Istennel! Kicsoda Ő? Nézzük csak meg a TK-ben, hogy mit kérdez Zsófi Tomitól!</p> <p>Mit válaszolhat Tomi? – Kérjük meg a gyerekeket, hogy együtt keressenek választ erre. Segítsenek Tominak:</p> <p>A munkáltató tankönyv 1. feladatának jelképeit egyenként kinagyítva mutassuk meg a gyerekeknek, és próbálják együtt kitalálni, hogy melyik kép Istennek melyik tulajdonságát mutatja. Ragasszuk fel</p>	<p>TKGY 2. lecke TKEI 2/A. lecke,</p> <p>Itt törekedjünk arra, hogy ne dogmatikai ismeretek legyenek a középpontban, és ne elvont fogalmak. A gyermekek által elmondott élményekhez tudunk kapcsolódni és abból táplálkozhat a beszélgetés.</p> <p>TKGY 8. o. és TKEI 10. o.</p>

	<p>a képeket a táblára, és kérdezzük meg, hogy Isten melyik tulajdonsága a legfontosabb nekik. Álljanak ahhoz a képhez.</p> <ul style="list-style-type: none"> – szív: szeret – tenger, hegy, erdő: mindenhol ott van – esernyő: óv – ház: biztonságot, otthont ad, vigyáz ránk, gondoskodik rólunk – Nap: világít, melegséget ad <p>A Biblia szerint Isten annyira szeret mindenkit, hogy Ő maga a szeretet.</p> <p>Isten mindenhol jelen van. Itt is a tanteremben. Szólhatunk hozzá. Megtanulunk egy imádságot, amit az óra elején mondunk el, és egy másikat, amit az óra végén.</p>	<p>Azt is kérhetjük a gyerekektől, hogy válasszák ki azt, ami nekik a legjobban tetszik, majd amikor fölrajzuk a táblára, vagy egy nagy lapra a képeket, akkor az a gyermek ragaszthatja fel, aki kiválasztotta azt a bizonyos rajzot. (ha több gyerek van, egyet többen is választhatnak!)</p> <p>Ez a feldolgozás a tankönyv 1) b. feladatához kapcsolódik, utána azonnal ki is színezhetik az 1. feladat képeit.</p> <p>A feldolgozásánál jó, ha fokozatokat tartunk.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Előbb csak válasszák ki, hogy melyik tetszik nekik. 2. Beszélgessenek arról, hogy az a kép milyen érzést kelt bennük, mit fejez ki a számukra. 3. Fogalmazzák meg, hogy milyen tulajdonság lehet. 4. Gondoljanak valakire, akire az jellemző. <p>Ha ez nehéz a gyerekeknek, akkor segítsünk nekik bátorító, segítő kérdésekkel.</p> <p>Mozgással segíthetjük a memorizálást.</p>
--	---	---

	<p>Aranymondás: <i>„Az Isten szeretet.”</i> János 1. levele 4,8</p>	<p>Az óra végi imádságot megtaníthatjuk a kinagyított képek segítségével is. A ház Isten jelenlétére („itt voltál velünk”), az esernyő a vigyázásra utalhat.</p>
<p>Munkáztatás</p>	<p>Készítsünk el egy kis füzetet az 1. feladat rajzai alapján.</p> 	<p>Útmutató és sablon a Feladatbankból tölthető le.</p>
<p>Imádkozás</p>	<p>A munkáztató tankönyv 1. feladatának a rajzai (vagy az elkészített füzetecske) segítségével fogalmazzunk meg a gyerekekkel hálaadó imádságot. Pl. Köszönjük Istenünk, hogy mindenhol jelen vagy. Az erőkben, a hegyekben, az égben stb.</p>	
<p>Házi feladat</p>	<p>Otthon is imádkozzanak magukban a gyerekek a füzetecske segítségével.</p>	

TOVÁBBI ÖTLETEK

A kézműves feladat elérhetősége: <http://rpi-feladatbank.reformatus.hu>

Regisztráció után az első évfolyam/kézműves feladatok kategóriában található meg a feladat, illetve a RPI-FB-HAND-1526633655 kódot is használhatjuk a Kereső mezőbe begépelve.

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 8. o. és TKEI 10. o.

A képen látható:

Tomi és Zsófi Istenről beszélgetnek. Szemben áll a két gyermek, akiket az előző oldalakról már ismer a néző.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Kiket látsz a képen?
- Hogyan vannak felöltözve? Milyen színű a ruhája Zsófinak? Tominak?
- Te is így vagy felöltözve? Rajtad milyen ruhadarabok vannak? Miért?
- Mit kérdezhet Zsófi?
- Mit válaszolhat Tomi?

- Hallottál-e Istenről? Ki szokott beszélni Róla? Miért?

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Kézműveskedés

A feladatbankban található sablon alapján készítsünk el egy füzetecskét. A füzet segít megjegyezni Isten órán tanult tulajdonságait. És kiinduló lehet az imádkozáshoz.

2. A tó tükré! – kapcsolatteremtő játék

Cél: Isten teremtő hatalmának tudatosítása.

a) Körben állunk egy képzeletbeli tó körül. A játékosok egyenként egyet előre lépnek, belenéznek a tó tükrébe, és elmondják, hogy mi tetszik maguknak a testükön, majd visszalépnek. A következő körben megköszönik ezeket Istennek.

b) Az előzőhöz hasonló játékban egymás önértékelését építhetjük. Körben állunk egy képzeletbeli tó körül. A játékvezető egyet előre lép, belenéz a tó tükrébe, és mond egy mondatot egyik tanulóról, név nélkül. (pl. „Tetszik nekem, hogy ez a piros pulcsis, barna hajú lány olyan segítőkész”). Olyan mozdulatot tesz, mintha összezavarná a víz tükrét, majd visszalép a körbe. Ezután a tanulók önként előreléphetnek egyenként, és hasonlóképp mondhatnak egy-egy mondatot.

Megjegyzés: Ezeknek a gyakorlatoknak nem az a célja, hogy hiúságukat építsék, hanem hogy segítsenek magukra úgy gondolni, mint Isten különleges teremtményeire. Közösségépítő hatása van a játéknak.

Lehet igazi tükröt is adni a tanulók kezébe.

(Forrásanyag: Drámagyakorlatok a bibliatanításban. Reménység Magjai Alapítvány. Bp. 2007)

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 236. dicséret: Mindenek meghallják...

Jertek, énekeljünk! 87. ének: Szívünk zengje már...

Szívünk zengje

1. Szí - vünk zeng - je már

2. Engem is szeret,
Téged is szeret
Mennyországból érettem a
Földre érkezett.

Jé - zus er - re jár

3. Hidd, és ad neked
Tiszta, új szívet,
Hogyha bűnös szívedet most
Ölé viszed.

É - gi bé - ke, fény kí - sé - ri

Fény - lő nap - su - gár

és *♪*: Füle Lajos
□: Jertek, énekeljünk! - 86.

(A kép forrása: ISTEN TENYERÉN. Református hit- és erkölcsstan tankönyv 1. osztályos tanulók részére. RPI Budapest 2017)

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK 2. ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK 2. ÓRÁJÁRA

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Az ismerkedős órák sorában nagy jelentősége van az imádsággal való ismerkedésnek. A hittanos tapasztalattal rendelkező gyermekek számára maga az imádság momentuma már ismerős lehet. Valószínűleg ismernek is imát, amit óra elején, óra végén mondtak. Ahhoz, hogy azonban az imádság „szokássá”, rendszeressé váljon a számukra többre van szükség. Az óra célja mindenképpen az alapvető pozitív és nyitott attitűd megteremtése, tehát ne akarjunk rögtön ezen az órán személyes imákat kérni a kisgyermekektől. Tegyük a hangsúlyt inkább arra, hogy a szerető Istent, akiről az előző órán szó volt, megszólíthatjuk és közvetlenül beszélhetünk vele. Itt követhetjük Peter Spangerberg gondolatát, aki szerint jobb, ha kezdetekben az imádságról való beszéd helyett együtt imádkozunk a gyermekekkel, ill. mintát adunk neki erre.

A bevezető órán a saját személyünkkel tanítunk a legtöbbet. Ahogyan imádkozunk, ahogyan az Istenről beszélünk, mind-mind imádság és többet jelent, mintha az imádság formáit taglalnánk a gyermekek számára. (Amit amúgy is nehezen értene még itt meg.)

Különösen fontos, hogy a gyermekekben – mivel Isten nem megfogható és nem látható, gyakran fel is merül, hogyan szólhat valakihez, aki nem szól vissza hozzá. Itt ismét a személyes példánk lehet segítség az elfogadásban és az imádság megszeretésében.

A témához javasolt irodalom: Négyessi Adrienn: Imádság és hittanoktatás c. tanulmánya, mely a honlapunkon elérhető és letölthető:

<http://rpi.reformatus.hu/hatteranyagok/Hittan%20202%20TS/18.%20Jezus%20imadkozni%20tanit.pdf>

Fő hangsúly: Az imádság mint „szokás” bevezetése és ismerőssé tétele

Kognitív cél: Annak a felismertetése, hogy Isten megszólítható.

Affektív cél: Annak a megtapasztaltatása, hogy jó imádkozni, azaz beszélni valakivel, aki szeret minket.

Pragmatikus cél: Buzdítás arra, hogy otthon imádkozzanak.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• A tankönyvi kép és a hittanoktató segítségével vegyen részt a beszélgetésben.• Vegyen részt a közös imádkozásban.• Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett tevékenységekben, játékokban.	<ul style="list-style-type: none">• Önállóan vegyen részt a tankönyvi kép és a szöveg megfigyelésében és értelmezésében.• Tudja megfogalmazni és tudjon példát mondani arra, hogy mi az imádság.• Bátorítás nélkül is vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett tevékenységekben, játékokban.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Ismétlés játékosan: Mít tanultunk arról, hogy milyen Isten? A hittanoktató gesztikulálva elmutogatja egyenként azokat a tulajdonságokat, amelyekről az előző órán szó volt. Meggéri a gyerekeket, hogy ők is mutogassák el őt utánozva, majd nevezzék meg, hogy miről van szó. (szív, felhő, hegy, tenger, fenyőfa, ház, esernyő)</p>	TKGY 8. o. TKEI 10. o.
Feldolgozási javaslat	<p>Hogyan imádkozunk? Tankönyv imavirága alapján beszéljük meg, hogy hogyan lehet imádkozni. – összekulcsolt kézzel – becsukott szemmel – egyedül – együtt – ámennel a végén</p> <p>Mit imádkozunk? – játékos beszélgetés a következő téma alapján: Ha most mondanál Istennek valamit – vagy kérdeznél tőle, akkor mi lenne az?</p> <p>A válaszok meghallgatása és összegyűjtése után a munkáltató tankönyv kiemelt gondolatát magyarázzuk: „Istennek elmondhatjuk az örömünket és a bánatunkat.” Mondjunk konkrét élethelyzeteket, és fogalmazzunk meg ezekre az élethelyzetekre több konkrét imádságot is. Sok gyerek jön egyházon kívülről.</p> <p>Pl.: Amikor sikerül megoldani egy feladatot, akkor így imádkozhatsz: „Köszönöm Istenem, hogy meg tudtam oldani ezt a feladatot!” Ámen</p> <p>Kötött imádságok memorizálása</p>	TKGY 9. o. TKEI 11. o.
Munkáltatás	<p>Imavirág készítése. A feladatbankban található sablon segítségével készíthetünk imavirágot.</p>	Az elkészült virágot vagy külön lapra vagy a füzetbe vagy a tankönyv végére is beragaszthatják.
Házi feladat	Mutassák emg a hittanosok otthon az imavirágot.	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Imádság az 5 ujjunk segítségével:

<http://hid-tan.kreativcuccok.hu/2015/10/13/keznel-van-az-ot-ujj-imaja/>

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 9. o. és TKEI 11. o.

(az „imádság” és az „ámen” szó esetleges magyarázata szükséges)

A képen látható:

Szimbolikus ábrázolás: virágszirmok, díszítő elem a levél, a szirmokban konkrét ábrák: imára kulcsolt kéz, lehunyt szemű kislány, imádkozó fiú ülő helyzetben, imádkozó pózban, imádkozó család, két szó: középen IMÁDSÁG, a szíromban: ÁMEN

A szimbólumokban az elsősök jól tájékozódhatnak. A virág mint szimbólum: életörömet, életerőt, ha a képen ez a virág rózsza, akkor az egység, szeretet, tisztaság, ártatlanság jelképe.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Mit látsz a képen?
- Milyen virágot látsz a képen?
- A szirmokat nézzük végig!
- Az első szirmon mit látsz? Te is tégy így! Mikor szoktad összekulcsolni így a kezedet? Miért?
- A második szirmon ki van? Miért hunyta be a szemét! Próbáld ki! Mit éreztél?
- A harmadik szirmon kit látsz? Mit csinál a kisfiú? Miért?
- A negyedik szirmon sorold fel kik állnak? Hol lehetnek? Mit csinálnak? Miért?
- Az ötödik szirmon egy szót látsz. Ha el tudod olvasni, akkor tedd meg, és mondd ki hangosan. Mikor szoktuk ezt a szót kimondani? Mit jelent?
- Nézz a virág közepére! Ott is találsz egy szót. Ha el tudod olvasni, tedd azt és mond ki hangosan.
- Mikor szoktunk, szoktatok imádkozni?
- Most biztosan szeretnétek elmondani az imákat hangosan vagy halkán magatokban! Tegyétek meg. Mit éreztetek?

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 136. zsoltár: Dicséritek az Urat, mert ő jó kedvet mutat...

2/B. KAPCSOLAT ISTENNEL

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

Az Istennel való kapcsolatnak számtalan formája van. Ezen a hittanórán az énekléssel és az imádkozással foglalkozunk. Míg az előző óra középpontjában a kötött ima áll, ezúttal a hittanosok saját szavai által megfogalmazott, szabadon elmondott imádságról tanulhatnak.

Fontos kiemelni, hogy Isten minden imádságot meghallgat, de nem teljesít minden kérést.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Az ismerkedős órák sorában nagy jelentősége van az imádsággal való ismerkedésnek. A hittanos tapasztalattal rendelkező gyermekek számára maga az imádság momentuma már ismerős lehet. Valószínűleg ismernek is imát, amit óra elején, óra végén mondtak. Ahhoz, hogy azonban az imádság „szokássá”, rendszeressé váljon a számukra többre van szükség. Az óra célja mindenképpen az alapvető pozitív és nyitott attitűd megteremtése, tehát ne akarjunk rögtön ezen az órán személyes imákat kérni a kisgyermektől. Tegyük a hangsúlyt inkább arra, hogy a szerető Istent, akiről az előző órán szó volt, megszólíthatjuk és közvetlenül beszélhetünk vele. Itt követhetjük Peter Spangerberg gondolatát, aki szerint jobb, ha kezdetekben az imádságról való beszéd helyett együtt imádkozunk a gyermekekkel, ill. mintát adunk neki erre.

A hittanórán a saját személyünkkel tanítunk a legtöbbet. Ahogyan imádkozunk, ahogyan az Istenről beszélünk, mind-mind imádság és többet jelent, mintha az imádság formáit taglalnánk a gyermekek számára. (Amit amúgy is nehezen értene még itt meg.)

Különösen fontos, hogy a gyermekekben – mivel Isten nem megfogható és nem látható, gyakran fel is merül, hogyan szólhat valakihez, aki nem szól vissza hozzá. Itt ismét a személyes példánk lehet segítség az elfogadásban és az imádság megszeretésében.

A témához javasolt irodalom: Négyessi Adrienn: Imádság és hittanoktatás c. tanulmánya, mely a honlapunkon (www.refpedi.hu) elérhető és letölthető.

<http://rpi.reformatus.hu/hatteranyagok/Hittan%202020TS/18.%20Jezus%20imadkozni%20tanit.pdf>

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Az imádság mint „szokás” bevezetése és ismerőssé tétele

Kognitív cél: Annak a felismertetése, hogy Isten megszólítható.

Affektív cél: Annak a megtapasztaltatása, hogy jó imádkozni, azaz beszélni valakivel, aki szeret minket.

Pragmatikus cél: Buzdítás arra, hogy otthon imádkozzanak.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• A tankönyvi kép és a hittanoktató segítségével vegyen részt a beszélgetésben.• Vegyen részt a közös imádkozásban.	<ul style="list-style-type: none">• Önállóan vegyen részt a tankönyvi kép és a szöveg megfigyelésében és értelmezésében.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten

<ul style="list-style-type: none"> • Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett tevékenységekben, játékokban. 	<p>tudja megfogalmazni és tudjon példát mondani arra, hogy mi az imádság.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bátorítás nélkül is vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett tevékenységekben, játékokban.
--	--

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Óra eleji imádság ismétlése, memorizálása</p> <p>Feladat: Az óra eleji imádságból minden kiscsoport egy sort memorizál, majd sorban egymás után hangosan kiscsoportonként elmondják imádságként.</p>	TKEI 12. o. 6 kiscsoport alkotása.
Feldolgozási javaslat	<p>Kapcsolat Istennel : Éneklés Istennek Énektanulás</p> <p>Kapcsolat Istennel: Saját szavakkal elmondott imdáság</p> <p>Beszélgetés: Mi mindent mondhatunk el Istennek imádságban?</p> <p>Feladat: A csoportot osszuk 4 kisebb csoportra, mindegyik csoport kapjon egy szereplőt a feladat képéről. (Fénymásolhatunk is.) Tomi, Zsófi, és szülei. A kiscsoportok fogalmazzanak meg egy mondatot, amit az adott szereplő imádkozna. A kiscsoportok mondják el együtt az imádságot.</p>	TKEI 14. o. TKEI 15. o. Tanév eleje van, legyenek egy csoportban a barátok. Nagyobb csoport esetében több kiscsoportot is alkothatnak a gyerekek.
Munkáltatás		
Házi feladat		

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Isten dicsérete hangszerekkel! – Hangulatkeltő játék

Gyűjtsünk össze hangszereket! (Ne csak mai, hanem egyéb érdekes, népi hangszert is, pl. duda, köcsögduda, kürtnek használt állatszár, doromb, mandolin, konga, stb.) Gyűjtsünk hozzájuk olyan tárgyakat is, amelyekkel különböző hangokat lehet kiadni. A tárgyakat takarjuk le és hangfelismeréssel próbáljuk rávezetni a gyerekeket arra, hogy milyen hangszert szólaltattunk meg. A játék lezárásaként tanulhatunk egy dicsőítő, hálaadó dalt hangszerkísérettel.

(Forrásanyag: Drámagyakorlatok a bibliatanításban. Reménység Magjai Alapítvány. Bp. 2007)

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Az Úrnak zengjen az ének: 142. ének: Szívem csendben az Úrra figyel...

https://csecsy.hu/konyvek/enekeskonyv/szivem_csendben_az_urra_figyel

Református Énekeskönyv: 136. zsoltár: Dicsérjétek az Urat, mert ő jó kedvet mutat...

3. és 3/A. ISTEN GONDOT VISEL RÓLAM! (Máté 6,25–34) Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Keresztyén Bibliai Lexikon I-II., Kálvin Kiadó, 2004; Bibliai nevek és fogalmak, Evangéliumi Kiadó, 1988; Sebestyén Jenő, Prof. Dr.: Református dogmatika, Iránytű Kiadó, 1994; Szénási Sándor: „Megtaláltuk a Messiást!” Kálvin Kiadó, 2013.)

A gondviselés fogalma – A keresztyén teológia a gondviselés fogalmán az Istennek a teremtett világot, abban az embert hangsúlyozottan is fenntartó, kormányzó és meghatározott cél felé vezető tevékenységét érti.

Már az Ószövetség is úgy tekint a természet életére, a történelem menetére, valamint az ember életének irányítására, mint Isten cselekedetére. Különösen kiemelt helye van ebben a gondviselésben a választott népnek. Isten akarata vezérli a népet, szándéka szerint van annak előmenetele, gyarapodása, fennmaradása és üdvössége. Az Ószövetség szemlélete szerint nincs az üdvösségre vezetés céljától független gondviselés, hiszen már a magát a teremtést is ebből a nézőpontból értelmezi.

Az Újszövetség értelmezése is szoteriológikus meghatározottságú. Jézusnak Isten gondviseléséről való tanítása ígéret övéi számára Isten szeretetéről. Istennek a növény és állatvilágról való gondoskodása az övéiről való gondviselés példája (Mt 6,26kk; Mt 10,29kk). Eső és napsütés az ember iránti szeretetének és könyörületének a kifejeződése (Mt 5,45).

A gondviselésről szóló tanítás – A gondviselésről szóló tan nagyon fontos az emberi élet számára. A Biblia a teremtést és a gondviselést egyfelől teljesen elkülöníti, másfelől viszont szorosan összekapcsolja. Isten egyforma szuverenitással visel gondot minden teremtményére, mégis vannak különbségek.

Háromféle gondviselés van: 1. Az egész teremtett világot magába foglalja; 2. Istennek az a munkája, amellyel belép abba a világba, ahol szellemerkölcsi lények élnek; 3. Az emberek világában azokra terjed ki, akiket Isten magának kiválasztott, akikkel szövetséges kapcsolatban áll.

Az isteni gondviselés munkájában a teológia különböző elemeket különböztet meg:

1. fenntartás: a teremtett valóságok létezésére vonatkozik.
2. Isten együttműködése a maga teremtményeivel: a teremtett valóságok aktiválására vonatkozik, mert Isten ezekkel együtt munkálkodik.
3. kormányzás: a létező valóságok végső cél felé vezetését jelenti.

Ez a megkülönböztetés azonban csak elméleti, hiszen Isten mindhárom munkája mindig együtt jár.

A gondviselésbe vetett hit öt haszna – A „Megtaláltuk a Messiást!” című református konfirmációs olvasókönyv a gondviselésbe vetett hitnek öt hasznát sorolja fel.

1. Megszabadít az aggodalmaskodástól.
2. Megszabadít a babonák béklyójából.
3. Megszabadít az emberektől való félelemtől.
4. Derűssé és hálássá tesz.
5. Reménységet ad minden körülmények között.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A gondoskodás tevékenység, feladatok, kapcsolatok és érzések sora. Gondoskodni lehet valakiról vagy valamiről. A gondoskodás kölcsönösséget feltételez (gondozó és gondozott), és életünk központi része. Családokat, barátokat és közösségeket tart össze az egymásról való gondoskodás.

A gyermek a gondoskodásról elsősorban a szülők által szerez tapasztalatokat. Természetes számára, hogy van fedél a feje felett, van mit ennie és van mit magára öltenie, hiszen a szülők igyekeznek mindent előteremteni. Ő még mindezek miatt nem aggodalmaskodik. Nem is ismeri még az aggodalmaskodást, mint érzést. Neki félelmei vannak, de ezek nem a mindennapi betevőre vagy a ruházkodásra vonatkoznak.

Isten gondviselő szeretetének tanítása kapcsán magára a gondviselésre helyezzük a hangsúlyt, mert arról már van tapasztalata a gyerekeknek.

- ❖ Megtaníthatjuk számukra, hogy Isten nemcsak megalkotta és megteremtette a világot, amiben élünk, hanem mind a mai napig *gondoskodik a benne élő emberekről, állatokról, és növényekről*. Istennek mindenre gondja van.
- ❖ Isten gondoskodása róluk a szüleiken keresztül valósul meg.
- ❖ Isten gondviselése emberek vagy állatok felé rajtuk keresztül is megnyilvánulhat.

Egy elsős kisgyerek számára a gondoskodás a szülőkön keresztül ismert elsősorban. De ha van háziállata, akkor arról ő is gondoskodik – így ez is kapcsolópont lehet a gondviselés gondolatához. Érzelmileg a bizalom, megnyugvás, biztonságérzet kapcsolható a gondviselésbe vetett hithez. Sajnos vannak gyermekek, akik számára nem egyértelmű, hogy a szülők gondoskodnak róluk, illetve az sem, hogy biztonságban érzik magukat a családjuk körében. Éppen ezért, a családi háttér lehetőség szerinti ismeretében használjuk a hasonlatainkat és hasonlítsuk Isten gondviselését a gyermekek számára érthető élethelyzetekhez.

A tanterv lehetőséget biztosít az egyházi iskolák számára, hogy két órában is tanítsanak a gondviselésről. Első órán beszélhetünk a gyerekekkel arról, hogyan viseli gondját Isten minden teremtményének. A második órán arra koncentrálhatunk, hogy ők személyesen kiket keresztül érezhetik meg ezt a gondviselést, illetve ők hogyan gondoskodhatnak másokról.

A gyülekezeti hittanoktatásban részt vevő csoportok számára a második óra anyaga javasolható, éppen a szülőkön keresztüli érintettségük okán.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten gondoskodik rólunk

Kognitív: Annak a felismertetése, hogy Isten gondot visel a gyermekekről a szüleik és más felnőttek által.

Affektív: Biztonságérzet ébresztése annak a tudatában, hogy Isten gondot viselnek a hittanosról.

Pragmatikus: Lehetőséget adni a hittanosnak arra, hogy megfogalmazza, hogy hol vehető észre, hogy Isten gondoskodik róla.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Tudjon a képek és a szöveg alapján egy-két mondattal beszámolni arról, hogy Isten hogyan és kik által gondoskodik a teremtményeiről.	<ul style="list-style-type: none">• Tudjon a képek és a szöveg alapján beszámolni arról, hogy Isten hogyan és kik által gondoskodik a teremtményeiről

<ul style="list-style-type: none"> • Ismerjék és segítséggel értelmezzék Zsoltárok könyve 68,20 Igéjét. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja értelmezni Zsoltárok könyve 68,20 Igéjét. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban
---	--

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
<p>Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>Játék: Te hogyan gondoskodnál róla?</p> <p>Minden kiscsoport kap egy képet egy kiskutyáról vagy egy kiscicáról. Nézzétek meg jól a képeteket! Beszéljétek meg, hogy: Ha egy napig nektek kellene vigyázni a képen látható állatra, akkor hogyan gondoskodnátok róla? Mit csinálnátok vele?</p> <p>Minden kiscsoport mesélje el a nagycsoportnak.</p> <p>Összefoglaló és átvezető kérdés: Hogyan kell egy kis állatról gondoskodni?</p> <p>Átvezetés: Vannak, akik rólam gondoskodnak. Kik és hogyan?</p> <p>Nézzük meg a munkáltató tankönyv képeit és beszéljünk róla, mit látunk a képeken.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hol uzsonnázik a család? • Kik a család tagjai? • Milyen lehet az idő? • Az anya hogyan gondoskodik a kisebbik gyermekéről? • Az apa hogyan gondoskodik a nagyobbik fiáról? • A te szüleid hogyan gondoskodnak rólad? • Ki gondoskodik a fákról és a kis kék madarokról, meg a virágokról? 	<p>A gondoskodás fogalma Kiscsoportban: 4 fős kiscsoportok alakítása padtársakból. Eszközök: képek kiskutyákról és kismacskákról.</p> <p>Elvárt válaszok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • élelem és innivaló • pihenés (alom) • meleg • játék, sétáltatás (kutya: póráz, cica: elkerített terület) • simogatás (szeretet kifejezése) <p>TKGY 12. o. és TKEI 16. o.</p> <p>A kérdések lehetőséget adnak arra, hogy a gyerekek szabadon kifejezhessék véleményüket. A kérdésekkel a cél felé tereljük a gyermekeket.</p> <p>Az utolsó kérdés még nem Istenre vonatkozik, hanem emberekre, kertészekre.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kik és hogyan gondoskodnak róluk a családban? ❖ Kik és hogyan gondoskodtak róluk az óvodában? ❖ Kik és hogyan gondoskodnak róluk az iskolában? ❖ Ki mindenki és hogyan gondoskodik még róluk?(pl. orvos, postás, ...) ❖ Kiről tudnak ők gondoskodni? (testvér, háziállat, madarak) Hogyan? <p>Találjunk ki közösen különböző szituációkat, amiben megjeleníthetik, hogyan gondoskodnak róluk családtagjaik, az óvodai és iskolai személyzet, stb.</p> <p>Összefoglalás: A képek alapján: Mit jelent valakiről vagy valamiről gondoskodni?</p>	<p>TKGY 15. o. és TKEI 19. o.</p> <p>Elvárt válaszok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ellátás étellel, itallal, ruházattal • vigyázni az egészségére • figyelni rá • szeretni <p>Stb.</p>
<p>Feldolgozás</p>	<p>Isten gondviselése:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Csak az emberek gondoskodnak a virágokról és az állatokról? • Ki gondoskodik arról, hogy minden reggel felkeljen a Nap? • Ki gondoskodik arról, hogy az évszakok változzanak? • Ki gondoskodik arról, hogy fújjon a szél? • Ki gondoskodik arról, hogy essen az eső? • Ki gondoskodik arról, hogy a vad állatoknak is legyen ételme az erdőben? <p>Kérdések Isten gondviseléséről: Mit gondolsz, hogyan gondoskodik rólad Isten? Mikor gondoskodik rólad Isten? Miért gondoskodik rólad Isten?</p> <p>Aranymondás: „Napról napra gondot visel rólunk szabadító Istenünk.” Zsoltárok 68,20</p> <p>A gyerekek járjanak körbe az osztályban. Menjenek oda egyenként minden társukhoz, fogják meg a vállát, nézzenek a szemébe és mondják neki: Isten gondot visel rólad!</p> <p>Énektanulás: „Szívünk zengje már” - Jertek, énekeljünk!, 86. ének</p> <p>Református énekeskönyv, 236. dicséret: „Mindenek meghallják...”</p>	

Imádkozás	<p>Tárgyak a teremben</p> <p>A Hittanoktató elhelyez tárgyakat az asztalon.</p> <ul style="list-style-type: none"> • egy szelet kenyér • egy flakon víz • egy labda • egy sál stb. <p>Miután megbeszélte a Hittanoktató a gyerekekkel, hogy a tárgyak alapján mit köszönhetünk meg Istennek, imádságot fogalmaz meg. A hittanosok mondatonként ismételjék utána.</p>	
Munkáltatás	Munkáltató tankönyv feladatai	
Házi feladat	Akinek van otthon gyermekbibliája, hozza el a következő órára.	<p>Ez csak az állami iskolák hittanórájára vonatkozik.</p> <p>Az egyházi iskolák hittanosai a következő órán kapják meg ezt a házi feladatot.</p>

TOVÁBBI ÖTLETEK

Isten gondoskodik (kifestőkönyv): <http://www.harमत.hu/uzlet/kifestokonyv-isten-gondoskodik/>

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 12-13. o és TKEI 16-17. o.

A képen látható:

TKGY 12. o. és TKEI 16. o.: Egy erdő képzetét kelti, egy erdei asztal mellett padon ülő kiránduló családdal. Az apa keze a fia vállán, mintha biztatná, kezükben enivaló. Az anya segít a kisebbik gyermeknek öltözködni. Az asztalon üveg, poharak, szendvicsek. Körülöttük madarak, virágok, melyek békés, harmonikus hangulatot kölcsönöznek a képnek.

TKGY 13. o. és TKEI 17. o.: plakát típusú infógrafikát találunk, melynek szerepe az, hogy felismertessük a tanulóval a gondoskodás módozatait: az apa ringatja a kisbabát, az anya eteti a gyermekét, a másik anya sétáltatja, levegőzteti kocsiában lévő gyermekét, az orvos vizsgálja a gyermeket, a néni macskákat etet, az anya segít fürdetni a kisgyermeket, egy nagyobb fiú a halait eteti.

Instrukció a képolvasáshoz:

TKGY 12. és TKEI 16. oldal:

- Hol uzsonnázik a család?
- Kik a család tagjai?
- Milyen lehet az idő?
- Az anya hogyan gondoskodik a kisebbik gyermekéről?
- Az apa hogyan gondoskodik a nagyobbik fiáról?

- A te szüleid hogyan gondoskodnak rólad?
- Ki gondoskodik a fákról és a kis kék madarokról, meg a virágokról?

TKGY 13. o. és TKEI 19. oldal:

- Soroljátok föl, ki kiről, miről gondoskodik? Hogyan?
- Te kiről, miről gondoskods?
- Miért kell gondoskodnunk egymásról?
- Miért kell gondoskodni a kedvenc állataidról?

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Isten tenyerén állva

Ez az óra alkalmas arra, hogy az év szimbólumát megemlítsük.

Az alábbi gyakorlat előkészítheti az imádkozást is. (Az itt megfogalmazott mondatokat el lehet mondani egyes szám második személyben.)

Készítsünk el egy nagy tenyérformát csomagolópapírból. Kérjük meg a gyerekeket, hogy álljanak rá a tenyérre. A hittanoktató tetszés szerinti gondolatokat mond, amit elismételnek a gyerekek.

Például:

- Isten gondot visel rólam! (gyerekek elismélik)
- Isten tenyerén hordoz engem. (gyerekek elismélik)
- Minden nap gondoskodik rólam Isten. (gyerekek elismélik)

Tetszés szerint választhatunk témákat: helyszín, idő, élethelyzet stb. szerint.

Helyszínek:

- Isten vigyáz rám otthon. (gyerekek elismélik)
- Isten vigyáz rám az iskolában. (gyerekek elismélik)
- Isten vigyáz rám az utcán. (gyerekek elismélik)
- Isten vigyáz rám mindenhol. (gyerekek elismélik)

Időpont:

- Isten gondot visel rólam reggel. (gyerekek elismélik)
- Isten gondot visel rólam nappal. (gyerekek elismélik)
- Isten gondot visel rólam éjjel. (gyerekek elismélik)
- Isten mindig gondolt visel rólam. (gyerekek elismélik)

Élethelyzetek:

- Isten tenyerén vagyok, amikor örülök. (gyerekek elismélik)
- Isten tenyerén vagyok, amikor szomorú vagyok. (gyerekek elismélik)
- Isten tenyerén vagyok, amikor félek. (gyerekek elismélik)
- Isten tenyerén vagyok, amikor kedves vagyok. (gyerekek elismélik)
- Mindig Isten tenyerén vagyok. (gyerekek elismélik)

Lezárás:

A választott téma alapján imádkozzunk még a tenyérre állva.

2. Isten tenyerén

Készítsünk kartonból egy nagy kézformát. Minden gyerek körberajzolja a lábnyomát, kivágja, ráírja a nevét. A lábnyomokat ráragasztjuk a tenyérre.

Beszélgetés: Mit jelent, hogy Isten tenyerén vagyunk? Miért jó, hogyha erre gondolunk?

3. Kis mag vagyok – mutogató/ mozgásos vers

(Reménység Magjai vasárnapi iskolás tananyag, Tanári kézikönyv, Óvodás, 1. év/ 2. félév, 103. oldal)

Kis mag vagyok (leguggolunk)

lent a földben,

Isten küld rám

esőt/napot bőven. (mozgatjuk az ujjainkat, mintha esne vagy ökölbe szorítjuk az ujjainkat, majd kinyitjuk, mintha sütné a nap)

Lassan-lassan

felnövekszem, (lassan felállunk)

nézd csak milyen

virág lettem. (kinyújtjuk felfelé a kezünket és a tenyereinkből virágfejet képezünk)

A virág helyett mondhatunk bármilyen növényt, például: fa, bokor, rózsza, fenyő, alma, stb.

4. További ötletek munkáltatáshoz:

Origami madár: <http://origami.homoludens.hu/node/28178>

5. Isten szemében egyediek, különlegesek és értékesek vagyunk

Egy doboz, egy tükör, csomagolópapír, masni. A tükröt becsomagoljuk, mint egy ajándékot. A hittanoktató elmondja a tanulóknak, hogy a dobozban valami egyedi, érdekes ajándék van. A tanulók találgatják, hogy mi lehet a dobozban. Jó téma az értékrend formálásához (kinek mi érték, értékes). Megvizsgáljuk, mit mond Isten Igéje a mennyei és földi kincsek gyűjtéséről (Máté 6:19-21). Ezután kicsomagoljuk a dobozt, de még zárva tartjuk, így is lehet még találgatni, hogy mi lehet a dobozban.

A tanulók egyenként néznek bele a dobozba, de nem árulhatják el társaiknak, hogy mit láttak. A végén megbeszélik, hogy milyen élmény volt, amikor önmagukat megpillantották. Megfogalmazzák, hogy ki miért hálás Istennek. Kiről, hogyan gondoskodik Isten, hogyan tapasztalják ezt a mindennapjaikban.

(Forrásanyag: Baker Ágnes, Csóka Piroska, Kerekes Szabolcs, Sisa Attila, Sisáné Kispál Andrea: Horogötletek a bibliatanításban. Reménység Magjai Alapítvány. Bp. 2011. 27. old.).

INSTRUKCIÓK A MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ:

3/a feladat:

„Válogasd ki a rajzok közül, hogy ki az, aki gondoskodik rólad...”

Instrukció: A feladat akár bevezetesként, motivációként is felhasználható. Lehetőséget ad a családról, háziállatokról, gondoskodásról való beszélgetésre.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református énekeskönyv: 225. dicséret: Nagy hálát adjunk, az Atya Istennek...

Dicsérsjáték az Urat: 156. Mi segítségünk – kánon

Berkesi Sándor: Az Úrnak zengjen az ének: 149. Az Úr a Pásztorom – kánon (+DU)

3/B. ISTEN GONDOT VISEL RÓLUNK!

(Máté 6,25–34)

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Keresztyén Bibliai Lexikon I-II., Kálvin Kiadó, 2004; Bibliai nevek és fogalmak, Evangéliumi Kiadó, 1988; Sebestyén Jenő, Prof. Dr.: Református dogmatika, Iránytű Kiadó, 1994; Szénási Sándor: „Megtaláltuk a Messiást!” Kálvin Kiadó, 2013.)

A gondviselés fogalma – A keresztyén teológia a gondviselés fogalmán az Istennek a teremtett világot, abban az embert hangsúlyozottan is fenntartó, kormányzó és meghatározott cél felé vezető tevékenységét érti.

Már az Ószövetség is úgy tekint a természet életére, a történelem menetére, valamint az ember életének irányítására, mint Isten cselekedetére. Különösen kiemelt helye van ebben a gondviselésben a választott népek. Isten akarata vezérli a népet, szándéka szerint van annak előmenetele, gyarapodása, fennmaradása és üdvössége. Az Ószövetség szemlélete szerint nincs az üdvösségre vezetés céljától független gondviselés, hiszen már a magát a teremtést is ebből a nézőpontból értelmezi.

Az Újszövetség értelmezése is szoteriológikus meghatározottságú. Jézusnak Isten gondviseléséről való tanítása ígérlet övéi számára Isten szeretetéről. Istennek a növény és állatvilágról való gondoskodása az övéiről való gondviselés példája (Mt 6,26kk; Mt 10,29kk). Eső és napsütés az ember iránti szeretetének és könyörületének a kifejeződése (Mt 5,45).

A gondviselésről szóló tanítás – A gondviselésről szóló tan nagyon fontos az emberi élet számára. A Biblia a teremtést és a gondviselést egyfelől teljesen elkülöníti, másfelől viszont szorosan összekapcsolja. Isten egyforma szuverenitással visel gondot minden teremtményére, mégis vannak különbségek.

Háromféle gondviselés van:

1. Az egész teremtett világot magába foglalja;
2. Istennek az a munkája, amellyel belép abba a világba, ahol szellemerkölcsi lények élnek;
3. Az emberek világában azokra terjed ki, akiket Isten magának kiválasztott, akikkel szövetséges kapcsolatban áll.

Az isteni gondviselés munkájában a teológia különböző elemeket különböztet meg:

1. fenntartás: a teremtett valóságok létezésére vonatkozik.
2. Isten együttműködése a maga teremtményeivel: a teremtett valóságok aktiválására vonatkozik, mert Isten ezekkel együtt munkálkodik.
3. kormányzás: a létező valóságok végső cél felé vezetését jelenti.

Ez a megkülönböztetés azonban csak elméleti, hiszen Isten mindhárom munkája mindig együtt jár.

A gondviselésbe vetett hit öt haszna – A „Megtaláltuk a Messiást!” című református konfirmációi olvasókönyv a gondviselésbe vetett hitnek öt hasznát sorolja fel.

1. Megszabadít az aggodalmaskodástól.
2. Megszabadít a babonák béklyójából.
3. Megszabadít az emberektől való félelemtől.

4. Derűssé és hálássá tesz.
5. Reménységet ad minden körülmények között.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A gondoskodás tevékenység, feladatok, kapcsolatok és érzések sora. Gondoskodni lehet valakiről vagy valamiről. A gondoskodás kölcsönösséget feltételez (gondozó és gondozott), és életünk központi része. Családokat, barátokat és közösségeket tart össze az egymásról való gondoskodás.

A gyermek a gondoskodásról elsősorban a szülők által szerez tapasztalatokat. Természetes számára, hogy van fedél a feje felett, van mit ennie és van mit magára öltenie, hiszen a szülők igyekeznek mindent előteremtteni. Ő még mindezek miatt nem aggodalmaskodik. Nem is ismeri még az aggodalmaskodást, mint érzést. Neki félelmei vannak, de ezek nem a mindennapi betevőre vagy a ruházzkodásra vonatkoznak.

Isten gondviselő szeretetének tanítása kapcsán magára a gondviselésre helyezzük a hangsúlyt, mert arról már van tapasztalata a gyerekeknek.

- ❖ Megtaníthatjuk számukra, hogy Isten nemcsak megalkotta és megteremtette a világot, amiben élünk, hanem mind a mai napig *gondoskodik a benne élő emberekről, állatokról, és növényekről*. Istennek mindenre gondja van.
- ❖ Isten gondoskodása róluk a szüleiken keresztül valósul meg.
- ❖ Isten gondviselése emberek vagy állatok felé rajtuk keresztül is megnyilvánulhat.

Egy elsős kisgyerek számára a gondoskodás a szülőkön keresztül ismert elsősorban. De ha van háziállata, akkor arról ő is gondoskodik – így ez is kapcsolópont lehet a gondviselés gondolatához. Érzelmileg a bizalom, megnyugvás, biztonságérzet kapcsolható a gondviselésbe vetett hithez. Sajnos vannak gyermekek, akik számára nem egyértelmű, hogy a szülők gondoskodnak róluk, illetve az sem, hogy biztonságban érzik magukat a családjuk körében. Éppen ezért, a családi háttér lehetőség szerinti ismeretében használjuk a hasonlatainkat és hasonlítsuk Isten gondviselését a gyermekek számára érthető élethelyzetekhez.

A tanterv lehetőséget biztosít az egyházi iskolák számára, hogy két órában is tanítsanak a gondviselésről. Első órán beszélhetünk a gyerekekkel arról, hogyan viseli gondját Isten minden teremtményének. A második órán arra koncentrálhatunk, hogy ők, személyesen kiken keresztül érezhetik meg ezt a gondviselést, illetve ők hogyan gondoskodhatnak másokról.

A gyülekezeti hittanoktatásban részt vevő csoportok számára a második óra anyaga javasolható, éppen a szülőkön keresztüli érintettségük okán.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten gondoskodik rólunk

Kognitív cél: Tudatosítsák, hogy Isten gondoskodása a szülőkön keresztül is megvalósul.

Affektív cél: Mélyítsük el a gyerekekben, hogy ahogyan ők a szülői gondoskodás különböző formáiban Isten sokrétű gondoskodását tapasztalhatják meg, ugyanúgy megnyilvánulhat rajtuk keresztül is Isten gondviselése mások (emberek, állatok) felé.

Pragmatikus cél: Fogalmazzák meg, ők kiről, miről gondoskodhatnak. Buzdítsuk őket arra, hogy gondoskodjanak télen a madarokról.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Tudjon a képek és a szöveg alapján egy-két mondattal beszámolni arról, hogy Isten hogyan és kik által gondoskodik a teremtményeiről.• Ismerjék és segítséggel értelmezzék Zsoltárok könyve 68,20 Igéjét.• Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban	<ul style="list-style-type: none">• Tudjon a képek és a szöveg alapján beszámolni arról, hogy Isten hogyan és kik által gondoskodik a teremtményeiről• Tudja értelmezni Zsoltárok könyve 68,20 Igéjét.• Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Módszertani javaslatok, Taneszköz
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	Játék: Mezők liliomai, ég madarai ⁷ Minden gyerek válasszon magának vagy egy vadvirágot, vagy egy madarat. Nevezze meg magát, s mondja el, miért ezt választotta. Majd játsszák el, hogyan gondoskodik Isten a virágokról és a madarokról. Beszélgetés: Isten gondoskodik Mindenki mondjon egy mondatot arról (akár az előző órán tanultak alapján), hogyan gondoskodik Isten a növényekről és az állatokról.	Mozgásos játék A virágok növekednek, nyújtózkodnak a nap felé, fürödnek az esőben, szárítkoznak a szélben. A madarak repdesnek körbe-körbe, fészket építenek, táplálékot keresnek és visznek a kicsinyeiknek. A játék után vagy a körben beszéljük meg (ismételjük át közösen az előző órán tanultak alapján), Isten hogyan gondoskodik a növényekről és az állatokról.
Feldolgozási javaslat	Feladat megoldása.	TKEI 20. o. 1. f.

⁷ Miklya Luzsányi Mónika – Miklya Zsolt: Játéktár a Mesélő Bibliához, 45.

	Szerepjáték: Szülői gondoskodás Hogyan gondoskodnak a szülők a gyerekeikről?	
Munkáltatás	Készítsünk madáretetőt: http://www.haziallat.hu/madar/gondozas/a-vilag-legegyszerubb-madaretetoje/515/ http://www.alfoldfa.hu/tudastar/hogyan-keszitsunk-madaretetet-muanyag-palackokbol-fabol-osb-lapbol/	TKEI 21. o. 3. f. Az állatokról való gondoskodás során kialakuló kapcsolat felelősségre, türelemre és empátiára nevel és erősíti a nonverbális kommunikációt.
Házi feladat	Akinek van otthon gyermekbibliája, hozza el a következő órára.	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Kreatív madáretetők: <http://365.reblog.hu/cimke/mad%C3%A1retet%C5%91>

1. Beszélgető kör (motivációhoz)

Mindenki mondjon egy mondatot arról (akár az előző órán tanultak alapján), hogyan gondoskodik Isten a növényekről és az állatokról.

2. Elkészíthetjük a gyerekekkel babák formájában azokat a személyeket, akiken keresztül Isten gondoskodik róluk.

3. Drámapedagógiai játék: Mondatbefejező

A játék leírása: körben ülünk: a megkezdett mondatot minden gyermek befejezi: Anya gondot visel rám, pl.: kimossa a ruhámat

Apa gondot visel rám, pl.: elvisz az iskolába
nagy mama, nagypapa, testvérem, Isten....

4. Imádságra nevelés

<p><u>Imádkozás tárgyak segítségével</u></p> <p>a) Imádkozás előkészítése: tárgyak A hittanoktató a gyerekek életében fontos szerepet játszó tárgyakat helyez el a terem közepén körbe úgy, hogy minden tárgy köré az egész csoport odaférjen. Javaslat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • egy szelet kenyér • flakon víz • labda • párna • szív alakú tárgy <p>b) Imádkozás előkészítése: gondolatok Feladatutasítás: A teremben tárgyakat helyeztem el. Ezek a tárgyak arra utalnak, hogy Isten gondot visel ránk.</p>	<p><u>műfaj</u> <u>megfogalmazás</u> <u>imádkozás</u></p> <p><u>csoport felosztása</u> <u>kapcsolódás</u> <u>hely</u> <u>fejlesztési terület</u></p> <p><u>hittanosok</u></p> <p><u>hittanoktató</u></p> <p><u>eszközök</u></p>	<p>hálaadó hittanoktató hangosan elismétlik a hittanoktató által megfogalmazott imádságot nincs mozgás óra eleje, közepe vagy vége imádság szövegének megfogalmazása</p> <ul style="list-style-type: none"> • asszociálnak • mozognak • imádságot ismétlik • előkészül tárgyakkal • imádságot fogalmaz meg <p>tárgyak:</p>
---	---	---

<p>Nézzük végig ezeket a tárgyakat, és találjuk ki együtt, hogy hogyan gondoskodik Isten rólunk.</p> <p>c) Imádkozás</p> <p>Feladatutasítás:</p> <p>Járjunk körbe a teremben, és minden egyes tárgynál álljunk meg, és mondjunk köszönetet Istennek, hogy gondot visel ránk.</p> <p>Például:</p> <p>Köszönjük Istenünk, hogy gondot viselsz ránk, és adsz nekünk ételt.</p> <p>Javaslat:</p> <p>Hittanoktató mondja előre az imádságot, a hittanosok elismélik utána.</p> <p>vagy:</p> <p>Gyerekek közösen fogalmazzák meg az imádságot a hittanoktató irányításával.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • szelet kenyér • flakonban víz • labda • párna • stb.
--	--

INSTRUKCIÓK A MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ:

1. feladat

„Isten gondoskodik rólad. Karikázd be pirossal azokat az ábrákat, melyeken olyan dolgokat látsz, amelyekkel a testedet táplálhatod, zölddel azokat, amelyekkel a testedet védheted az időjárás ellen!”

Instrukció: a feladatban lehetőség adódik arra, hogy beszélgessünk a táplálékokról, a ruházatról és ezekből kiindulva a gondoskodásról.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református énekeskönyv: 225. dicséret: Nagy hálát adjunk, az Atya Istennek...

Dicsérjétek az Urat: 156. Mi segítségünk – kánon

Berkesi Sándor: Az Úrnak zengjen az ének: 149. Az Úr a Pásztorom – kánon (+DU)

4. ISMERKEDÉS A BIBLIÁVAL

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskola óraszama: 2.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Dr. Török István: Dogmatika, Amsterdam, 1985)

A Szentírás Isten írott Igéje. Isten élő szavát tartalmazza. Mint Isten Igéjét tartalmazó könyvnek kettős természete van: isteni és emberi természet. Isteni ihletettséggű, Isten szavát tartalmazza, de emberek írták le. A Szentírás a hívő ember vezérfonala, amelyből Isten szavát megértheti.

Egy elsős gyerek számára fontos és kiemelendő teológiai gondolatok a következők lehetnek:

- A Biblia Isten szava.
- A Bibliából Isten szól hozzánk.
- Isten Igéjében ad útmutatást az életünkre.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A Biblia megismertetése és megszerettetése nem pusztán annyit jelent, hogy néhány bibliai történetet megtanulnak a gyerekek. A hittanórákon célunk az is, hogy a gyermekek a Bibliát Isten szavaként, Isten Igéjeként értsék és lássák. Ez azonban pusztán beszéddel nem mehet. Fokozatos fel kell építeni a gyermekek Szentírás szeretetét és vágyakozást kell bennük ébreszteni, hogy akarjanak Isten Igéjével naponta élni.

Ennek része első osztályban a Bibliával való alapvető ismerkedés. A gyermekek egy része olyan háttérből származik, ahol abszolút nincs Biblia, vagy a Szentírás olvasása nem a mindennapok része. Így az elsősök számára először is fontos annak a felismertetése, hogy a Biblia több mint egy egyszerű könyv a könyvespolcon. Másrészt a korosztályi sajátosságok miatt kevésbé van az életükben és szívükben jelen a kétely. Itt lehet tehát a Bibliával kapcsolatos alapvető igazságoknak a magjait is elvetni a szívükben. Ezek az igazságok a következők lehetnek:

- A Biblia Isten szava.
- A Bibliából Isten szól hozzánk.
- Isten Igéjében ad útmutatást az életünkre.

Mivel minden tanév anyaga a Bibliáról háttérismeretek átadása, így ne akarjunk mindent elmondani a gyerekeknek egyszerre. Inkább használjuk jól a gyermeki rácsodálkozás és érdeklődés lehetőségét. Ezzel felébredhetjük a vágyakozást a szívükben. Azt, hogy akarjanak Isten Igéjével élni és a Szentírást olvasni. Mivel a téma tanításakor a korosztály nem tud olvasni, ezért mindenképpen előnyös jó minőségű gyermekbibliák használata. A képek segítségével a gyerekek maguk is kutathatják az Írást és közelebb kerülhet hozzájuk. Természetesen fontos, hogy képek nélküli, a hittanoktató által használt Szentírást is lássanak a gyerekek. A gyermekbibliák válogatásakor ne feledkezzünk el arról, hogy mind a kép, mind a hozzá kapcsolódó szöveg valóban biblikus és gyermekekre hangolt legyen.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA

Megjegyzés az egyházi iskolák két órájához:

Az egyházi iskolákban lehetőség van arra, hogy két órát szánjanak a témára. Náluk javasolt a következő felosztás:

1. óra: Beszélgetések a Bibliáról, képes Bibliák, bibliai történetekről szóló könyvek nézegetése és kedvenc történetek kikeresése.
2. óra: Kreatív munkáltatás

Fő hangsúly: A Bibliából Isten szól

Kognitív cél: Annak a felismerése, hogy a Biblia több egy egyszerű könyvnel.

Affektív cél: A gyermekkönyvek, gyermekbibliák iránti érdeklődésen keresztül a Szentírás iránti érdeklődés megalapozása.

Pragmatikus cél: A gyermekek akarjanak maguk is Bibliát olvasni, gyermekbibliát forgatni. (pl. kérnek a szüleiktől, ha még nincs, stb.)

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Ismerje fel a Bibliát,• Tudja, hogy a bibliai történetek Isten szeretetéről szólnak.• Tudja a Biblia két nagy részét megnevezni.• Tudja értelmezni segítséggel a Jn 3, 16 Igét, és memorizálja.• Vegyen részt a hittanórán a közös feladatokban, játékokban, beszélgetésekben.	<ul style="list-style-type: none">• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja megfogalmazni, kiről szól a Biblia.• Tudjon néhány könyvet felsorolni az Ószövetség könyvei közül.• Tudjon néhány könyvet megnevezni az Újszövetség könyvei közül.• Értelmezze és memorizálja a Jn 3,16 Igét• Bátorítás nélkül is vegyen részt a hittanórán a közös feladatokban, játékokban, beszélgetésekben.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	Kezdő imádság: Köszönjük Istenünk, hogy ismersz minket. Köszönjük, hogy szeretsz mindannyiunkat. Ámen. Házi feladat ellenőrzése Könyvkiállítás:	Visszakapcsolódunk az imádság tartalmában az előző órákhoz. Kérjük, hogy ismételjék el utánunk az imádságot: körben állva, összekulcsolt kézzel és becsukott szemmel, Istenre figyelve. Gyerekek által hozott és saját gyermekbibliák.

	<p>Előkészület: Egy asztalra egy szép terítőt helyezünk el. Középre elhelyezünk egy Bibliát. Utána megkérjük a gyerekeket, hogy aki hozott magával gyermekbibliát, tegye le a Biblia köré úgy, hogy nyissa ki ott, ahol a kedvenc története van.</p> <p>Instrukció: Egy könyvkiállításra megyünk. Megnézzük a könyveket. Belelapozhatunk, megnézegethetjük.</p>	<p>Gyermekbibliák és történetes könyvek: pl. Bibliai történetek gyerekeknek (Kálvin Kiadó), Spangenberg bibliai történetek, stb.</p>
Feldolgozási javaslat	<p>Központi gondolat:</p> <p>Isten szeretetéről szól a Biblia összes könyve. A Biblia egy egész könyvgyűjtemény, olyan mint egy könyvtár.</p> <p>Képnézegetés:</p> <p>Ragasszuk be a matricákat és nézegessük meg a képet!</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hány nagy szekrény van a „Biblia-könyvtár”-ban? – Vajon miért van a szekrény tetejére felírva valami? – Mije az a szekrénynek? – Melyik szekrényen van több könyv? – Ha ránézünk a képre, akkor honnan tudjuk, hogy a két szekrény mégis egybe tartozik? <p>A Biblia legfontosabb mondata így hangzik:</p> <p><i>„Úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”</i></p> <p>Jn 3,16</p>	<p>TKGY és TKEI 4. lecke.</p> <p>TKGY 16. oldal. TKEI 22. o.</p>
Munkáltatás	<p>Kézműveskedéssel készítsünk kis Bibliát.</p>	<p>Állami iskolák számára. Egyházi iskolák a teljes 2. órán kézműveskednek.</p>
Házi feladat	<p>Kérdezd meg a Szüleidet, hogy van-e otthon Bibliátok!</p>	

TOVÁBBI ÖTLETEK:

Hasznos segédkönyvek, érdekes olvasmányok a témával kapcsolatban:

http://www.kalvinkiado.hu/index.php?page=shop.browse&manufacturer_id=170&option=com_virtuemart&Itemid=3&lang=hu

http://www.kalvinkiado.hu/index.php?page=shop.product_details&flypage=flypage.tpl&product_id=788&category_id=49&option=com_virtuemart&Itemid=3&lang=hu

http://www.kalvinkiado.hu/index.php?page=shop.product_details&flypage=flypage.tpl&product_id=888&category_id=49&option=com_virtuemart&Itemid=3&lang=hu

http://www.kalvinkiado.hu/index.php?page=shop.product_details&flypage=flypage.tpl&product_id=11&category_id=49&option=com_virtuemart&Itemid=3&lang=hu

1. Imádságra nevelés

<p><u>Ráfelelős imádság</u></p> <p>a) Ráfelelő mondat megtanulása Feladatutasítás: Úgy fogunk imádkozni, hogy én mondok előre imádság-mondatokat, ti pedig együtt hangosan ráfelelitek:</p> <p>Köszönjük a Bibliát, Istenünk!</p> <p>b) Imádság tartalmának előkészítése Feladatutasítás: Az előbb beszélgettünk a Bibliáról. Szerintetek miért köszönhetjük meg Istennek, hogy van Bibliánk?</p> <p>c) Imádkozás A hittanoktató a gyerekek által elidézett információkból imádságot fogalmaz meg. Minden imádságmondat után a hittanosok együtt ráfelelik az előbb megtanult mondatot:</p> <p>Köszönjük a Bibliát, Istenünk!</p> <p>Javaslat: A hittanosok álljanak körbe, és egy terítőre helyezzük el a Bibliát a kör közepén.</p>	<table> <tr> <td><u>műfaj</u></td> <td>hálaadó</td> </tr> <tr> <td><u>megfogalmazás</u></td> <td>hittanoktató hittanosok által megadott információk alapján hangosan ráfelelve</td> </tr> <tr> <td><u>imádkozás</u></td> <td>nincs</td> </tr> <tr> <td><u>csoport felosztása</u></td> <td>lecke tényanyaga a Bibliáról</td> </tr> <tr> <td><u>kapcsolódás</u></td> <td>óra vége</td> </tr> <tr> <td><u>hely</u></td> <td>ráfelelős imádság</td> </tr> <tr> <td><u>fejlesztési terület</u></td> <td></td> </tr> <tr> <td><u>hittanosok</u></td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • memorizálnak • órán tanult ismereteket elevenítik fel • memorizált imádságot ismétlik </td> </tr> <tr> <td><u>hittanoktató</u></td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • memoritert tanít • beszélget • imádságmondatokat fogalmaz meg </td> </tr> <tr> <td><u>eszközök</u></td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Biblia • terítő </td> </tr> </table>	<u>műfaj</u>	hálaadó	<u>megfogalmazás</u>	hittanoktató hittanosok által megadott információk alapján hangosan ráfelelve	<u>imádkozás</u>	nincs	<u>csoport felosztása</u>	lecke tényanyaga a Bibliáról	<u>kapcsolódás</u>	óra vége	<u>hely</u>	ráfelelős imádság	<u>fejlesztési terület</u>		<u>hittanosok</u>	<ul style="list-style-type: none"> • memorizálnak • órán tanult ismereteket elevenítik fel • memorizált imádságot ismétlik 	<u>hittanoktató</u>	<ul style="list-style-type: none"> • memoritert tanít • beszélget • imádságmondatokat fogalmaz meg 	<u>eszközök</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Biblia • terítő
<u>műfaj</u>	hálaadó																				
<u>megfogalmazás</u>	hittanoktató hittanosok által megadott információk alapján hangosan ráfelelve																				
<u>imádkozás</u>	nincs																				
<u>csoport felosztása</u>	lecke tényanyaga a Bibliáról																				
<u>kapcsolódás</u>	óra vége																				
<u>hely</u>	ráfelelős imádság																				
<u>fejlesztési terület</u>																					
<u>hittanosok</u>	<ul style="list-style-type: none"> • memorizálnak • órán tanult ismereteket elevenítik fel • memorizált imádságot ismétlik 																				
<u>hittanoktató</u>	<ul style="list-style-type: none"> • memoritert tanít • beszélget • imádságmondatokat fogalmaz meg 																				
<u>eszközök</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Biblia • terítő 																				

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK 2. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Ismerkedés a Bibliával mint könyvvel

Kognitív cél: Annak a felismerése, hogy a Biblia több egy egyszerű könyvnél.

Affektív cél: A gyermekkönyvek, gyermekbibliák iránti érdeklődésen keresztül a Szentírás iránti érdeklődés megalapozása.

Pragmatikus cél: A gyermekek akarjanak maguk is Bibliát olvasni, gyermekbibliát forgatni. (pl. kérnek a szüleiktől, ha még nincs, stb.)

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
----------------	----------------

<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje fel a Bibliát, • Tudja, hogy a bibliai történetek Isten szeretetéről szólnak. • Tudja a Biblia két nagy részét megnevezni. • Tudja értelmezni segítséggel a Jn 3, 16 Igét, és memorizálja. • Vegyen részt a hittanórán a közös feladatokban, játékokban, beszélgetésekben. 	<ul style="list-style-type: none"> • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja megfogalmazni, kiről szól a Biblia. • Tudjon néhány könyvet felsorolni az Ószövetség könyvei közül. • Tudjon néhány könyvet megnevezni az Újszövetség könyvei közül. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten értelmezze és memorizálja a Jn 3,16 Igét. • Bátorítás nélkül is vegyen részt a hittanórán a közös feladatokban, játékokban, beszélgetésekben.
--	--

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Kezdő imádság: Köszönjük Neked, Istenünk, hogy adtad a Bibliát. Ámen.</p> <p>Házi feladat ellenőrzése: Meggkérdézték-e otthon, hogy van-e Bibliájuk.</p>	Visszakapcsolódunk az imádság tartalmában az előző órákhoz. Kérjük, hogy ismételjék el utánunk az imádságot: körben állva, összekulcsolt kézzel és becsukott szemmel, Istenre figyelve.
Feldolgozási javaslat	<p>Az elmúlt órán megismerkedtünk a Biblia egyik legfontosabb mondatával:</p> <p><i>„Úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” Jn 3,16</i></p> <p>Aranymondás koszorú készítése:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aranymondás koszorú készítésével és az aranymondás megbeszélésével. 2. Az aranymondás megbeszélése után és közben a csoport találjon ki közös mutogatást az aranymondásra. <p>Mivel hosszú az aranymondás, érdemes több részletre bontani és megtanítani.</p> <p>Kedves és a gyermekeket nagyon megérintő ötlet, ha név szerint elkészítünk papírból egy</p>	Előkészített anyagok a munkáltatáshoz.

	összehajtogatott és gyerekek által kihajtogatható papírlapot (amin a gyerekek neve szerepel) és ebben a Jn 3,16 igehely szerepel. A hittanoktató elmondhatja, hogy ez az a személyes üzenet, melyet Isten üzen nekik. (Az összehajtható lap lehet egy szív, amelyen két, a szív közepéig jutó fülecske található.)	
Munkáltatás	A koszorú készítésének leírása: Papír vagy hungarocell tányérok közepét vágjuk ki, úgy, hogy egy kerékformát kapjunk. A megmaradt szélekre ragasszuk rá a gyerekekkel együtt az aranymondás előre elkészített és több darabra vágott változatát. Érdeemes nemcsak szöveget, hanem rajzokat is tenni az aranymondás egyes részeibe. Pl.: „Úgy szerette (szív) Isten a világot (földgömb), hogy egyszülött Fiát adta (kereszt), hogy aki hisz (imádkozó kéz) őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” Jn 3,16 Arra is lehetőség van, hogy a ragasztás előtt kiszínezzék és kidíszítsék a gyerekek a koszorút és arany színű (vagy bármilyen jól használható) fonalat kössenek rá.	Előkészített anyagok a munkáltatáshoz.
Házi feladat	Tankönyv 2-3. feladat Hozzanak olyan fényképet vagy fénymásolatot, amin keresztelő látható.	TKEI 23. o.

TOVÁBBI ÖTLETEK

Gyermekbibliák:

http://www.konyves.hu/index.php?dispatch=categories.view&category_id=2436

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKEI 22-23. oldal

(A „szövetség”, „ó”, „új” kifejezések magyarázata szükséges)

A képen látható:

Zsófi és Tomi beszélgetnek. A gyerekek lábánál: a Biblia. Melyben két könyvespolc ábrája látható melyen névvel ellátott könyvek sorakoznak: az Ószövetség és Újszövetség könyveinek nevét olvashatjuk.

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Bibliai könyvjelző készítése

Az aranymondás (Jn 3,16) szövege egy bibliai könyvjelző alapon, melyet a gyerekek díszítenek. Akár egy üres könyvjelzőre, külön színnel nyomtatva (eltérő színű papíron) rá is ragasztható az aranymondás, melyet akár pecsétnyomókkal is lehet tovább dekorálni.

2. Képválogató

Bibliai történetek képeit tegyük a gyerekek elé. Fontos, hogy az elsős gyermekeknek való fényképek, rajzok kerüljenek elő. Kérjük meg a gyerekeket, hogy válasszanak a képek közül, azt, amelyik nekik valamiért tetszik. Adjunk egy kis időt arra, hogy jól megfigyeljék a képeket! Majd kérjük meg őket, hogy próbáljanak úgy beállni, társaik segítségével, ahogy a képen látják! Tehát állóképeket „készítenek” saját magukból. A tanító elmondja az állóképkehez tartozó történeteket. Kipróbálhatjuk azt is, hogy megérintjük az állóképben szereplő gyermekeket és megkérjük, hogy szólaljanak: meg. vajon mit mondhat az általuk megformált szereplő?

3. Kirándulás – hangulatkeltő játék.

Keressünk az iskolában vagy a templomban, parókián, gyülekezeti házban egy padlást, ahova felvihetjük a tanulókat. Nagyon titokzatos érzés lehet a kisiskolás számára régi padlásra felmenni és ott régi tárgyakat találni.

Itt helyben nem szükséges szellemi tanulságokról beszélni, egyszerűen csak éljék át, élvezzék a közös élményt.

Utána hittanórán beszéljünk az élményekről. Valahogy jöjjön ki, hogy elhagyatott, „halott” volt a poros padlás.

A Biblia sokkal régebbi, mint amilyen ez a padlás volt, mégis él, friss, megelevenedik.

(Forrásanyag: Horogötletek a bibliatanításban. Reménység Magjai Alapítvány. Bp. 2011)

INSTRUKCIÓK A MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ:

1. feladat

„Ragaszd be a bibliás matricákat! Ha akarod, megszámolhatod, hogy mennyi könyv van a Bibliában!”

Instrukció: Mivel az elsős gyerekek nem tudnak olvasni, ezért a feladatnak nem része sem a Biblia könyveinek, sem a két fő részének a megtanítása. De lehetőséget adhatunk a gyermekeknek arra, hogy rácsodálkozzanak a sokféle bibliai könyvre. Többségében az elsős gyerekek 20-40 között már tudnak számolni, így mind az Ószövetség, mind az Újszövetség könyveit meg tudják együtt számolni.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Berkesi Sándor: Az Úrnak zengjen az ének: 162. Isten nevét imádom

Jöjjetek Jézushoz: 90. Vígan zengjete 2. verse

5. ISMERKEDÉS A KERESZTELÉSSSEL

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 2.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Bibliai lexikon gyerekeknek, Budapest, 1987.; Bibliai nevek és fogalmak, Evangéliumi kiadó, 1988; Imre Lajos, Dr.: Ekkleziasztika, Budapest, 1941; Keresztyén Bibliai Lexikon I-II., Kálvin Kiadó, 2004; Pásztor János: Liturgia, Debrecen, 1985, Szénási Sándor: Megtaláltuk a Messiást! Kálvin Kiadó, Budapest, 2013.)

fogadalom – Különleges alkalmak és élethelyzetek indítják rá az embereket. A fogadalom önként tett ígéret Istennek valamilyen szolgálat elvégzésére, vagy hálából, Neki tetsző és Őt dicsőítő dolog végrehajtására.

gyülekezet – Az Újszövetségben jelöli a Krisztusban hívők összességét, vagyis az Egyházat, ugyanakkor a hívők egy adott helyen szerveződő közösségét is, tehát a helyi gyülekezetet.

Isten gyermekei – Az Isten által megváltott emberek, akik hisznek Jézus Krisztusban. Az Újszövetség úgy beszél az Isten fiairól, mint akik adoptáció útján lesznek azokká a Jézus Krisztusban való hit által (Gal 3,26; Róm 8,14.16).

kereszttség – Az a szertartás, amelynek a gyakorlását Jézus hagyta meg tanítványainak mennybemenetele előtt (Mt 28,18–20). Isten szövetségének a jele. Tiszta vízzel való leöntéssel gyakoroljuk. Jelképes cselekmény, amelyben a jel a víz, a jelzett dolog pedig a Szentlélek titokzatos munkája, amellyel a megkeresztelt hívőt Krisztus vérével megmossa, bűnbocsánatban részesíti, megújítja és Krisztus testének tagjává szenteli. A gyermekkereszttség kifejezi, hogy nem a mi érdemünk szerzi meg az üdvösséget, hanem Jézus Krisztus áldozata, valamint, hogy Isten szövetséges népe vagyunk (ApCsel 2,39).

keresztzülő – Az a férfi és nő, aki a szülők mellett felelőséget vállal a gyermek hitbeli neveléséért.

keresztyén – Legelőször Antióchiában használták Krisztus követőinek megnevezésére a kívülállók. Csak később vált Jézus követőinek önmegjelölésévé. Az Újszövetségben a kifejezés háromszor fordul elő: ApCsel 11,26; 26,28; 1Pt 4,16

közösség – A közösség érzésének legősibb tudata a nagycsaládban, a nemzetségben és a törzsben fejeződött ki. Az Ószövetségben a közösség Isten népének a közösségét jelölte elsősorban. Tagjait a közös származás, nyelv, hit és kultusz, hagyomány és törvény kötötte egybe. Ez az ősi közösségtudat még az Újszövetség idejében is fennmaradt, pl. amikor egész háznépeket kereszteltek meg. Ugyanilyen összekötő kapcsolatot jelentett az asztalközösség is. Teológiailag a leglényegesebb formája a közösségnek az Istennel, Krisztussal való közösség. Az egyház, a gyülekezet tehát azoknak a közössége, akiket egy hit, egy reménység, egy kereszttség, egy Úr és egy hit köt össze. Ezért a hívők Krisztusban egy családot alkotnak, akik egymásnak testvérei.

sákramentum – Látható Ige. Eredetileg hűségesküt jelent. A szó alapjelentése: valami, ami szent; olyan dolog, ami megszentelt. Az egyházi szóhasználatban azt a szent cselekményt jelöli, amelynek látható, materiális voltához (víz) valamilyen szimbolikus jelentés, lelki hatás csatlakozik (üdvösség – Mk 16,16). (Heidelbergi Káté 66-67. kérdés-felelet) További fontos jellemzője, hogy a szerzője Jézus Krisztus.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A kereszttség az Isten szövetségébe való befogadásnak az eseménye. Ezáltal a megkeresztelt ember élete új alapra helyeződik. A kereszttség vize azt jelképezi, hogy „Az Ő vére és Lelke az én lelkem tisztátalanságát, azaz minden bűnomet olyan bizonyosan elmossa, amilyen bizonyosan megmosattam külsőképpen a vízzel, amely a test tisztátalanságát szokta elmosni.” (Heidelbergi Káté 69. kérdés-felelet)

Az Isten szövetségébe való befogadtatás ugyanakkor az Isten fiainak szövetségébe és családjába való beavatást és befogadást is jelenti.

Mit taníthatunk egy elsős gyermeknek a kereszteleőről, aki nem tud még elvont fogalmakban gondolkodni?

- ❖ Először is megismertethetjük őket a kereszteleés sákramentumával, hiszen bizonyára akad olyan gyermek is, akinek a családja nem templomba járó, így még nem látott kereszteleést.
- ❖ Megismerhetik azt az örömhírt, hogy Istennek már akkor fontosak voltak, amikor ők még nem is hallottak róla. A kereszteleésben Isten ezt juttatja kifejezésre.
- ❖ A kereszteleésgegel egy nagy családnak, a gyülekezetnek is tagjai lettek.
- ❖ A nagy családban sok testvér él együtt.

Alapozzunk az élményekre, hiszen az élmények mélyen raktározódnak el bennük és részükké válnak. Ezért, mennyiben módunk van rá, egyeztessünk a lelkipásztorral (és az iskola igazgatójával), hogy elvihessük a gyerekeket a templomba egy rendhagyó hittanórára. A templomban mutassuk be nekik a kereszteleés medencét (vagy tálat), kereszteleés kancsót, kereszteleési anyakönyvet és a kereszteleési emléklapot.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten gyermekévé fogad

Kognitív cél: Ismerkedjenek meg a kereszteleés sákramentumával.

Affektív cél: A kereszteleés annak a jele, hogy Isten gyermekeivé fogadott minket. Érezzék át annak az örömet, hogy Jézusnak már akkor fontosak voltak, mikor ők még mit sem tudtak Róla.

Pragmatikus cél: Saját szavaikkal tudják megfogalmazni, mit jelent az, hogy meg vannak kereszteleve.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Segítséggegel tudja elmondani a képek alapján, hogyan zajlik egy kereszteleés. • Ismerjék a kereszteleés sákramentumát. • Memoriter szinten ismerjék és tudják segítséggegel értelmezni Máté evangéliuma 28,19 Igéjét. • Tudják megfogalmazni, hogy mit jelent az, hogy meg vannak kereszteleve. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja elmondani a képek segítséggegel, hogyan zajlik egy kereszteleés. • Ismerje a kereszteleés kifejezést. • Memoriter szinten ismerjék és segítség nélkül tudják értelmezni Máté evangéliuma 28,19 Igéjét. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten megfogalmazni, hogy mit jelent az, hogy meg vannak kereszteleve. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja megfogalmazni és példát mondani arra, hogy Isten szereti őt. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Énektanulás: Én Istenem, jó Atyám című ének.</p> <p>Kérdezzük meg, hogy ki volt már keresztelőn és engedjük, hogy beszámoljanak az élményeikről.</p> <p>Házi feladat ellenőrzése. (képek keresztelőről)</p> <p>Nézzük meg a tankönyv képét a keresztelésről és beszéljünk róla, mit látnak a képeken.</p>	<p>Isten mint mennyei Atya fogalmának rögzítése.</p> <p>Saját élmények felelevenítése.</p> <p>A gyermekek szabadon megfogalmazhatják a látottakat, ez által fejlődik a kommunikációkészségük. TKGY 18-19. o. TKEI 24-25. o.</p>
Feldolgozási javaslat	<p>Beszélgessünk a tanulókkal a következőkről:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Mit jelent a keresztség sákramentuma? ❖ Kik vannak jelen a keresztelésen? ❖ A keresztelési liturgia menete. ❖ Mit fogadnak meg a szülők és keresztszülők? ❖ Mit fogad meg a gyülekezet? ❖ Hogy történik a keresztelés? ❖ Mire szolgál a keresztelési emléklap? ❖ Milyen adatokat írnak a keresztelési anyakönyvbe és miért? ❖ Református Egyházunk gyakorolja a gyermekkeresztséget 	<p>Ha valamilyen oknál fogva nem lehet megoldani a templomlátogatást, vigyünk magunkkal felnagyított képeket a felsorolt dolgokról. (Keresztelő medence/tál, keresztelő kancsó, anyakönyv. Az emléklapról ne képet vigyünk, hanem magát az emléklapot.)</p>
Elmélyítés	<p>Szerepjáték:</p> <p>Hogy ne csupán „száraz tényeket” ismerjenek meg a gyerekek, tegyük őket egy keresztelő részeseivé. (A templomban és az iskolában is. Biztosan van a gyerekek között olyan, aki még nem vett részt keresztelőn.)</p>	<p>Válasszunk szülőket, keresztszülőket, lelkészt, gyülekezetet és jelenítsük meg a szertartást. Nem csak hallják és látják, hogy mi történik kereszteléskor, hanem át is élik. Így maradandó élménnyé válik számukra.</p> <p>Anyagszükséglet: bepólyált baba, kancsó, tál, emléklap</p>
Aranymondás	<p>„...tegyetek tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében...” Máté evangéliuma 28,19</p>	<p>Adjuk körbe azt a babát, amit a keresztelő megjelenítésénél használtunk. Mindenki</p>

		mondja el kezében tartva az aranymondást. Nagy létszámú csoport esetében kics csoportosan mondják el együtt az aranymondást a hittanosok.
Munkáltatás	Munkáltató tankönyv feladatai	Munkáltató tankönyv 2-4. feladatai
Házi feladat		

TOVÁBBI ÖTLETEK

Én Istenem, Jó Atyám:

Én Istenem

Én Is - te - nem, jó A - tyám,
 Tu - dom, vi - gyá - zol re - ám.
 Kér - lek, áldj meg en - ge - met,
 Hadd le - gyek hű gyer - me - ked.

ℳ : Siklós József
♪ : Draskóczy László
📖 : Harangszó - 39.

(A kép forrása: ISTEN TENYERÉN. Református hit- és erkölcsstan tankönyv 1. osztályos tanulók részére. RPI Budapest 2017)

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 18-19. és TKEI 24-25. oldal:

A képen látható:

A két oldalon a keresztelés szituációja ábrázolódik. A templombelső a rokonokkal, ismerősökkel, a másik oldalon a keresztelés pillanatát láthatja a néző. Jelen van a lelkész, a gyermek, a szülők és a keresztszülők.

Instrukció a képolvasáshoz

- Keresd meg a kisbaba nagyszüleit! Honnan ismerted fel őket?
- Mit gondolsz, vannak-e a kisbabának testvérei? Kik lehetnek azok?
- Kik vannak még a templomban?
- Miért mentek el?
- Akik a padoknál állnak, mit látnak?
- Kik lehetnek a kisbaba szülei?
- Kik lehetnek a keresztszülők? Honnan tudod?
- Mit tesz a lelkész? Miért?
- Mit mondhat a lelkész?
- Adj nevet a kisbabának! Milyen nevet ajánlanál, ha fiú és milyen nevet, ha lány?
- Miért fontos megkeresztelni egy kisgyermeket?
- Voltál-e már keresztelőn? Meséld el, milyen volt! Kit kereszteltek? Miért?

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Drámapedagógia játék: családalkotó

A játék leírása: alakítsunk csapatokat (3-4-5-6 fős). Nem szükséges egyenlően elosztanunk a csapatokat.

A játékvezető utasításának megfelelően állóképalkotása lesz a családok feladata.

- a. reggel a családban
- b. este a családban
- c. születésnap a családban
- d. keresztelő a családban

Fontos, hogy a képalkotások után megbeszéljük a gyerekekkel a látottakat. Az állóképek alkotása után megérinthetjük a szereplőket, akik megszólalhatnak. Kérdezzük meg, hogy az adott szituációban mit mondanának. Az elhangzottakból következtethetünk a személyre.

2. A test tagjainak fontossága

Lássák meg a tanulók, hogy Krisztus testének tagjai vagyunk! Értsék meg, hogy nem minden testrésznek/tagnak ugyanaz a feladata! Érezzék azt, hogy ők is fontosak a test megfelelő működéséhez. (Segítsünk felfedezniük saját értékeiket, saját feladataikat).

Rajzoljunk egy nagyméretű testet (ami hasonló a kisgyerekek méretéhez), majd vágjuk részeire ollóval. Foglalkozás megkezdése előtt rejtjük el a darabokat a csoportszoba különböző részeire.

Amikor az összes testrész előkerül, és a táblára felkerül az emberi test, beszélgethetünk a testrészek szerepéről, fontosságáról. A gyerekek neveit felírjuk a testre.

(Forrásanyag: Baker Ágnes, Csóka Piroska, Kerekes Szabolcs, Sisa Attila, Sisáné Kispál Andrea: Horogötletek a bibliatanításban. Reménység Magjai Alapítvány. Bp. 2011. 13. old.).

3. Egy emlékezetes keresztelő (Forrásanyag: Mercé Segarra / Francesc Rovira: Játékosan a Bibliáról. Kálvin Kiadó. Bp. 2006. 65. old.)

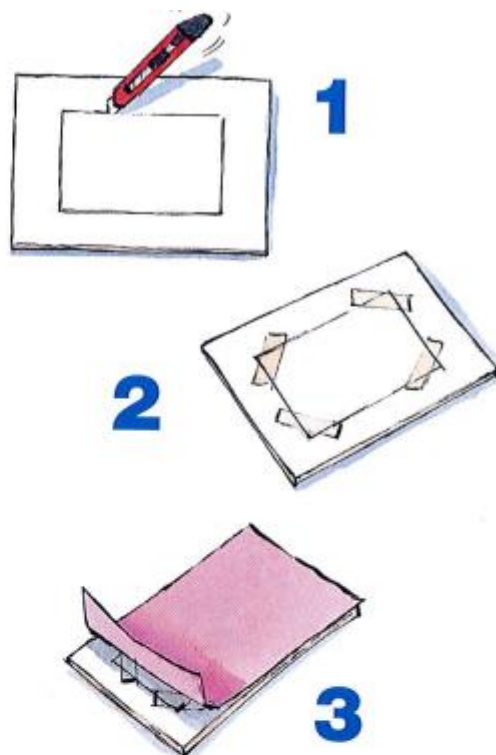
Egy emlékezetes keresztelő

Kérd meg a szüleidet, hogy mutassanak fényképeket a keresztelődőről, és meséljenek neked róla! Válaszd ki a kedvenc fényképet, és készíts hozzá képkeretet! Ez a kép mindig előtted lehet, és emlékeztethet a keresztségre.

1. Kérj meg egy felnőttet, hogy vágjon ki neked egy téglalapot a kartonból! A téglalap egy kicsit kisebb legyen, mint a fénykép!

2. Helyezd rá a fényképet, és erősítsd oda a hátán egy kis celluluszal, hogy ne essen le!

3. A fénykép és a keret hátulját fedd le színes papírral, hogy szépen el legyen dolgozva!

4. A képkeretre ragaszd rá a virágokat! Türelmesnek kell lenned, hogy ennyi virágot felragassz!

Kellékek

papír- vagy szárazvirágok, fehér karton, színes papír, ragasztó, cellulux, tapétázókés, ceruza, fénykép a keresztelődőről.

INSTRUKCIÓK A MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ:

3. feladat: „Kösd össze a vonalakat, majd színezd ki az ábrát! Tudod-e, hogy mik ezek?”

Instrukció: A 3. feladatnál a vonalak összekötése után közösen beszéljük meg, mi látható az ábrán és mire használjuk. Ez után színezzék ki a gyerekek a keresztelési kancsót és tálat.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 134. zsoltár 3. verse: Megáldjon téged...

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK 2. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Jézushoz tartozol

Kognitív cél: Ismerjék fel, hogy a keresztség azt jelenti, Jézushoz tartozunk.

Affektív cél: Arra való rácsodálkoztatás, hogy a keresztség által Isten nagy családjába tartoznak a gyermekek is, és a keresztség által sok testvérük van.

Pragmatikus cél: Arra bátorítás, hogy találják meg annak a módját, hogyan fejezhetik ki a testvéri közösséget egymással.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Segítséggel tudja elmondani a képek alapján, hogyan zajlik egy keresztelés. • Ismerjék a keresztelés sákramentumát. • Memoriter szinten ismerjék és tudják segítséggel értelmezni Máté evangéliuma 28,19 Igéjét. • Tudják megfogalmazni, hogy mit jelent az, hogy meg vannak kereszelve. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja elmondani a képek segítségével, hogyan zajlik egy keresztelés. • Ismerjék a keresztelés kifejezést. • Memoriter szinten ismerjék és segítség nélkül tudják értelmezni Máté evangéliuma 28,19 Igéjét. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudják megfogalmazni, hogy mit jelent az, hogy meg vannak kereszelve. • Tudják megfogalmazni és példát mondani arra, hogy Isten szereti őket. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Játsszunk a szimbólumokkal: Mi ez? – érzékelős játék Hívjunk ki egy gyermeket és kössük be a szemét. Az lesz a feladata, hogy érzékszervei segítségével kitalálja, mi az, amit hall, ízlel, érez. Játsszunk le felvételtől vízcepepegést, vízcsorgást. Kóstoltassunk vele ásványvizet és csapvizet. Csepegtessünk a tenyerébe vizet, majd mossuk le a vízzel a kezét.</p> <p>Mi jut eszedbe róla? Fogjunk a kezünkbe egy fehér kendőt vagy terítőt. A következő mondattal kérdezzük meg őket, kinek mi jut eszébe róla: „Van nálam egy fehér kendő. Mi jut eszedbe a fehér színről?” Akinek van valami ötlete, kijön, átveszi a kezünkbe a kendőt és azt mondja: „A fehér színről a jut eszembe.”</p>	<p>A játék lehetőséget teremt közösen átismételni, hogyan kapcsolódik a víz a keresztséghez.</p> <p>Beszélgessünk róla a gyerekekkel, hogyan kapcsolódik a fehér szín, a tisztaság a keresztséghez. Javaslat: ülünk körbe, a földre terítsünk le</p>

		középre egy fehér kendőt.
Bibliai tanítás vázlata	<p>Kérdések segítségével tanítsuk a gyerekeket.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Kinek van testvére? ❖ Kinek van 1 testvére? ❖ Kinek van 2 testvére? ❖ Kinek van kettőnél több testvére? ❖ Ki a testvér? Hogyan határoznák meg? ❖ Miért jó, ha valakinek van testvére/testvérei? (sorolják fel) ❖ Honnan lehet tudni, hogy valakik testvérek? (közös legalább az egyik szülő, azonos a vezetéknevük – bár nem feltétlenül, hasonlóak) ❖ Elhinnék nekem, ha azt mondanám, annyi testvérem van, hogy meg sem tudom számolni? ❖ Miért hinnék el? Miért nem hinnék el? ❖ Az összes megkeresztelt egy nagy családnak a tagja (egyház, gyülekezet), egymásnak lelki testvérei. ❖ A testvéreknek szeretniük kell egymást, figyelniük kell egymásra, meg kell találniuk annak a módját, hogy a közösségüket kifejezzék. (Például az Áldás, békesség! köszönéssel – a közös köszönés is a közösség, az egy csoporthoz tartozás kifejezése.) ❖ Bekerül a gyermek neve a keresztelési anyakönyvbe. 	<p>A kérdések lehetőséget adnak arra, hogy a gyerekek szabadon kifejezhessék véleményüket. Ez egyben jelzés is a hittanoktatónak, hogy megértették-e a keresztség jelentését, illetve lehetőséget ad, hogy a megfogalmazott cél felé terelje a gyermekeket. Magyarázzuk el, hogy a vezetéknevet átvitt értelemben kapja.</p>
Elmélyítés	<p>Imádkozzunk nevekkel: Egyetlen mondattal köszönjük meg Istennek, hogy a gyermekei vagyunk. Így: „Én, XY, köszönöm Neked, hogy a Te gyermeked vagyok!”</p>	<p>Rögzítsük a gyermekekben, hogy ők nemcsak a szüleiknek, hanem Istennek is a gyermekei.</p>

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Köszöntsük egymást!

Játsszuk el a gyerekekkel, hogyan köszönnek egymásnak az utcán az emberek:

- Fiú és lány, ha 100 évvel ezelőtt felnőtten találkoztak. *(A fiúk megemelik a kalapjukat, a lányok pukedliznek, és kezét csókolommal köszönnek.)*
- Ha ma felnőtten találkoznak. *(Egymásra néznek, és Jó napot kívánókkal köszöntik egymást.)*
- Ha gyerekek ma egymással találkoznak. *(Integtenek egymásnak, és szíával köszönnek.)*
- Ha reformátusok találkoznak egymással. *(Kezet fognak, és Áldás, békességet! köszönnek egymásnak.)*

A gyerekek járják szabadon a teremben, és akivel találkoznak, köszönteniük kell egymást. A hittanoktató mindig tapsal jelezen a váltásoknál, és hangosan mondja, hogy kik találkoznak. Mikor már ismerik a köszönési formákat, egyre gyorsabban válthatunk.

2. Készítsünk ember formájú girlandot! Hajtogassunk A4-es méretű papírt fektetve harmonikára (3 felé), rajzoljunk rá emberalakot (készíthetünk fiú és lány alakokat is), és vágják ki. Amikor széthajtogatják, 3 emberkét kapnak. Ezeket színezzék ki (a középsők ők maguk legyenek), majd ragasszuk össze őket egy nagy emberlánccá.

Kivághatunk 1 darab Jézus forma alakot is, és a girland 2 végét Vele foghatjuk össze. Ráragaszthatjuk az emberalakokat Hulla-hopp karikára, így felakaszthatjuk, és a terem díszé is lehet.

3. Hajtogassunk templomot!

A keresztség révén mindenki egy adott közösség tagja lesz. A Feladatbankban található sablon és leírás segítségével hajtogassunk egy A/4-es lapból templomot. A templom belsejébe pedig rajzoljuk oda a keresztelési medencét vagy az úrasztalát rajta a keresztelőkancsóval, tállal, és ahol ez szokás: kendővel. Mivel a templom külső jegyeiről csak a következő órán lesz szó, ezért két órára is tervezhetjük ezt a kézműveskedést.

6. és 6/A. MAGYAR REFORMÁTUSOK VAGYUNK

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

A kisiskolás gyermek számára a reformátusság és a gyülekezethez tartozás konkrét dolgokon keresztül érhető csak meg. Éppen ezért az órák során alapvető ismereteket kapnak arról, hogy mit is „tesznek” a reformátusok, illetve milyen egy református templom.

Ahol lehetőség adódik rá, élményt adva a gyerekeknek, rendhagyó óra keretében mindenképpen érdemes ellátogatni a legközelebbi református templomba. Egyházi iskolák esetében éppen ezért a 2. óravázlat elhagyható, és az óra teljes egészében a templomlátogatásra szánható.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS, HÁTTÉRINFORMÁCIÓK

Általában a következő kérdések merülnek fel a témával kapcsolatban:

1. Milyen jelkép található a templomok tetején?

A magyarországi református templomok tetején csillag található. Emlékeztet minket a betlehemi csillagra, amely Jézushoz vezette a bölcseket.

2. Mit jelent és honnan származik a református köszöntés?

Az Áldás, békesség!-köszönés a ferences rendi szerzetesek „Pax et bonum!”-köszönéséből származik. A reformátorok között többen voltak, akik eredetileg ferences rendi szerzetesek voltak. (Pl. Sztárai Mihály). Később kiegészült egy ráfelelő formulával: Istené a dicsőség! (Istennek dicsőség!) Egyedül Magyarországon használjuk ezt a köszönési formát.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Annak a gyakoroltatása, hogy a gyerekek felismerjék a református templomot és tudják a református köszönést

Kognitív cél: A „református” szó, a református templom külső jegyeinek és a református köszöntésnek a megismertetése.

Affektív cél: Vágyakozás ébresztése a református egyházközségbe tartozás iránt!

Pragmatikus cél: Annak a gyakoroltatása, hogy a gyerekek felismerjék a református templomot és tudják a református köszönést.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Ismerje és használja a református köszönést.• Ismerje fel a református templomokat a szimbólumai alapján.• Segítséggel tudjon beszélni a tankönyvi képekről, a szövegek tartalmáról.• Tudja megfogalmazni, hogy miért járunk templomba.• Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett tevékenységekben	<ul style="list-style-type: none">• Ismerje és értelmezze a református köszönési módokat, s alkalmazza azokat a mindennapokban.• Ismerje fel és különböztesse meg a református templomokat más felekezetek templomaitól a szimbólumok alapján.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja mit jelent a templom, a templomba járás.

	<ul style="list-style-type: none"> • Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett tevékenységekben.
--	--

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Beszélgetés: Mi történik a képeken? A hittanoktató vigyen be olyan képeket, amelyek a református gyülekezet életéről szólnak. A képek segítségével beszélgessenek a gyerekekkel arról, hogy szerintük mi történik a képen és miért lehetnek együtt az emberek. (Pl. egy istentisztelet, piknik, gyülekezeti kirándulás, ünnepi műsor, stb.) A beszélgetés során mondja el, hogy ezek a képek a református gyülekezet életéről szólnak és az órán arról fognak beszélgetni, hogy mit is jelent reformátusnak lenni.</p> <p>Tanács: Nem minden hittanos gyerek református. Vannak, akik nincsenek megkeresztelve, vagy más felekezetűek. Az ő esetükben különösen figyeljünk arra, hogy ne érezzék kirekesztve magukat és kapjanak arra lehetőséget, hogy a saját élményeiket, tapasztalataikat elmondják.</p>	<p>Képek a gyülekezet életéből</p>
Feldolgozási javaslat	<p>Köszöntsük egymást! – játék A gyerekek és a hittanoktató álljanak körbe. A játék előtt beszélgessünk a köszönésről. Mikor és hogyan szoktunk köszönni egymásnak. Hogyan köszönünk a barátunknak és hogyan köszönünk a tanító néninek vagy a szomszéd bácsinak, stb.?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tegyük egy kört a köszönésekkel, amikor a gyerekek saját szavaik alapján köszönhetik a mellettük állót. (Itt figyeljünk arra, hogy mindenki sorra kerüljön, akár meg is fordulhat a sor és a másik irányban is köszönhetünk mindenkit.) 2. A hittanoktató ismertesse meg a gyerekekkel a református köszöntést. (Áldás, békesség! Istennek dicsőség!) Ez után beszélgessenek erről a köszöntésről: mit jelent és miért ezt mondjuk. 3. A körben köszöntse mindenki egymást. (Itt is jó, ha megfordul a kör.) <p>Beszélgetési javaslat: Kinek, milyen élménye van már a templomról? Mikor és milyen templomban jártak? Tudják-e, hogy milyen templomot, miről lehet felismerni? (Tankönyv képei felhasználhatóak, ill. képek közeli református templomokról)</p> <p>Beszélgetés a lecke kiemelt gondolatáról 3 lépésben:</p>	<p>Hely a köszöntésekhez.</p> <p>Tankönyv képei, esetleg képek környékbeli templomokról.</p>

	<p>„ Ez az Isten háza, amit templomnak nevezünk. Az emberek istentiszteletre mennek az Úr házába.”</p> <p>1. Isten háza különleges. 2. Az emberek szeretnek együtt templomba járni. 3. A templomban az emberek kifejezik, hogy Istent szeretik.</p> <p>1. Isten háza különleges: – Voltál-e már templomban? – Milyen volt az ajtaja, ablaka? – Milyen volt a berendezése? – Volte benne szekrény, könyvespolc, íróasztal stb. – Voltak-e a falon képek? – Volt-e a templom közepén egy asztal?</p> <p>– Mit jelent az: Isten háza? Miért nevezzük így a templomot? – Hány háza van Istennek? – A templomban lakik-e Isten? – Hol van Isten?</p> <p>2. Az emberek szeretnek együtt templomba járni. – Mikor mennek templomba az emberek? – Amikor templomba mennek, akkor mit visznek a kezükben? – Milyen ruhát vesznek fel, amikor templomba mennek? – Amikor voltál a templomban, akkor sok ember volt ott vagy kevés? – Aki templomba megy, annak milyen az arca? – Ha valaki szomorúan lép be, akkor megváltozik az arca, amikor kilép a templomból? – Mit csinálnak az emberek a templomban? – Vannak olyanok, akik sokszor járnak templomba? – Vajon miért szeretnek az emberek templomba menni? – Vajon miért jó együtt lenni az embereknek a templomban.</p> <p>3. A templomban az emberek kifejezik, hogy Istent szeretik. – Mi az az istentisztelet? – Hogyan lehet tisztelni Istent? – Bárki tisztelheti Istent? – A templomban hogyan szokták Istent tisztelni? (ének, ima, Istenre gondolatva, Róla beszélnek stb.)</p> <p>Énekjavaslat: RÉ 134. Zs. „Úrnak szolgálói...”</p>	<p>Arra irányítjuk a gyerekek figyelmét, hogy milyen tárgyak vannak a templomban, és miért azok a tárgyak vannak benne (funkciók).</p>
--	---	--

Munkáltatás	Hajtogatós templom készítése A templomot elkészíthetjük az óra elején is, és használhatjuk a beszélgetéshez.	Sablon és leírás a feladatbankban található.
Házi feladat	TKEI 2/b feladata: „Kérdezzétek meg a szüleiteket, hogy ki az, aki református a családban!”	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Magyarország református templomai:

<https://bookline.hu/product/home.action? v= &id=36972&type=20>

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 23. o és TKEI 29. o.

A képen látható:

1. kép: Zsófi és Tomi – szóbuborékokkal – református köszöntések
2. kép: szimbólumok: csillag, kakas, kereszt

Instrukció a képolvasáshoz

1. kép:

- Kik ezek a gyermekek a képen?
- Zsófi már biztos fázik, milyen ruhadarabot ajánlanál neki? És Tominak?
- Most találkoztak, vajon hogyan köszönthették egymást?
- A reformátusok hogyan köszöntik egymást? Mit jelentenek ezek a mondatok?
- Zsófi és Tomi reformátusok, hogyan köszöntik egymást?

2. kép: szimbólumok

- Milyen jelről ismeritek meg a református templomokat?
- A kereszt melyik templom tornyán látható?

TKGY 23. és TKEI 28. o.: templom képe, a torony tetején csillag. A templomba siető emberek árnyrajza.

- Mit látsz a képen?
- Nézd meg a torony tetején lévő jelet, mit jelent ez?
- Miért van óra a templom tornyán?
- Hol lehet a harang?
- Nézz szét a templom körül, mit látsz?
- Figyeld meg az embereket, szerinted hová mennek?
- Hány gyermek tart a templom felé? Számláld meg!
- Van-e ismerős a templomba sietők között? Honnan ismered őket?
- Miért hívják a templomot Isten házának?
- Voltál-e már a templomban? Mire emlékszel, mi történt?

- Hogy érezted magad?
- Képzeld el, hogy belépsz ebbe a templomba! Mit láatsz magad előtt?

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Látogatás:

Ha van lehetőség akkor látogassanak el a gyerekek a gyülekezet templomába.

2. Köszönés:

Eljátszható egy templomba érkezés, illetve onnan távozás is, amikor mindenki kezét fog a lelkipásterrel és a református köszöntéssel köszön neki.

3. Drámapedagógiai játék: Köszönető

A játék leírása:

A gyerekek körben állnak. Választunk egy köszönési formát. Ezzel a formával játszunk. Az egymás mellett állók felváltva hangosan vagy halkán mondják ki a köszöntést.: Pl.: szia-szia (halk-hangos). Megbeszéljük, hogyan köszöntik egymást a reformátusok: A református köszöntést felbonthatjuk szavakra és így játszunk tovább az előbb említett köszönetet!

A körből kilép az első játékos, odamegy egy társához kezét fog vele és köszönti: Áldás, békesség! Majd beáll a köszöntött társa helyébe. Akihez odament az indul egy újabb társához, kezét fog vele, köszönti, majd beáll a helyére és így folytatódik a játék. Ügyeljünk rá, hogy mindenki sor kerüljön.

4. Templomkészítés – kézműveskedés- kollektív munka: saját templomunk (csoport) elkészítése kartondobozokból, technika: ragasztás. Eszközök: karton dobozok, tapétapír, ragasztó.

6. Építsünk templomot – az ismeretek rögzítése

Cél: az ismeretek elmélyítése, a keresztyén magatartással kapcsolatos erkölcsi normák tudatosítása.

Eszközök: 5 cm. hosszú fapálcikák.

A játék menete: a hittanoktató felrajzol egy „pálcikatemplomot” a táblára. Megkérdezi a tanulókat, hogy ki tudná elkészíteni fapálcikákból. A gyerekek nagy többsége azonnal jelentkezik, hogy elkészítik. Ekkor a hittanoktató elmondja a játékszabályt. Kérdéseket tesz fel a tanultakkal kapcsolatosan. Minden helyes válaszáért egy „templom-gerenda” – fapálcika jár.

A játék lényege, hogy minél több helyes választ kapjunk. miközben a tanulók élvezettel építik saját templomukat.

(Forrásanyag: Dobos László: Kicsik játékoskönyve. Lämpás Kiadó, Pécs 2002)

7. Imádságra nevelés

Imádság önként jelentkezőkkel	
a) Három önként jelentkező	<u>műfaj</u> hála
Feladatutasítás:	<u>megfogalmazás</u> folyamata:
	• lecke szövege

<p>Három önként jelentkezőre van szükségem, akik segítenek nekem most imádságot megfogalmazni.</p> <p>Minden önként jelentkezőnek mondok egy-egy mondatot. Az a feladat, hogy a mondat kapcsán mondjátok el, hogy mit köszönhetünk meg Istennek.</p> <p>b) Imádság szövegének előkészítése</p> <p>A három mondat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A legtöbb református templom tetején csillag látható. 2. Az emberek istentiszteletra mennek Isten házába. 3. Gyerekek is mehetnek a templomba. <p>A hittanoktató megjegyzi a 3 mondatot.</p> <p>c) Imádkozás</p> <p>Feladatutasítás:</p> <p>Meghallgattuk, hogy mit köszönhetünk meg Istennek a 3 önként jelentkező szerint.</p> <p>Most meg is köszönjük ezt imádságban.</p> <p>Mondjátok utánam mondatonként az imádságot.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hittanosok gondolata • hittanoktató megfogalmazása <p>hangosan</p> <p>3 önkéntes</p> <p>lecke szövege</p> <p>óra közepe vagy vége</p> <ul style="list-style-type: none"> • imádság szövegének megfogalmazása • reflektív imádság • önként jelentkezők • figyelnek • ismétlik az imádságot • kísér • imádság szövegét fogalmazza meg a hittanosok gondolatai alapján <p>nincs</p> <p><u>imádkozás</u></p> <p><u>csoport felosztása</u></p> <p><u>kapcsolódás</u></p> <p><u>hely</u></p> <p><u>fejlesztési terület</u></p> <p><u>hittanosok</u></p> <p><u>hittanoktató</u></p> <p><u>eszközök</u></p>
---	---

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

1) b feladat: „A rajzon gyerekek és felnőttek mennek az istentiszteletra. Rajzold le magad te is közéjük!”

Instrukció:

Akár külön lapra (a munkafüzet végére is rajzolható) a templom, vagy kisebb képen (ha van az egyházközség templomáról). A gyermeknek magának, a családjának odarajzolása a templom mellé szimbolikus értelmű. Ő is fontos Isten számára, helye van a templomban.

Kérdezzük meg a gyerekektől, hogy miért éppen oda rajzolták magukat, ahova.

A terem közepén elhelyezhetünk egy szimbolikus templomot, és megkérhetjük a gyerekeket, hogy álljanak oda, ahova rajzolták magukat. További kérdéseket tehetünk fel a gyerekeknek egyenként.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 163. dicséret: Örvend mi szívünk, mikor ezt halljuk: A templomba mégyünk...

Református Énekeskönyv: 196. dicséret: Mondjátok dicséretet...

Dicsérjétek az Urat: 47. Áldjátok Istent

Áld - já - tok Is - tent szent templo - mában,
dicsér - je - tek főlse - gének égi udva - rában!

2. Áldjátok őt, mert nincs nála szentebb,
dicsérjétek főlségét, mert mindent Ő teremtett.
3. Áldjátok zengő rézharsonával,
dicsérjétek hárfaszóval, hangos citerával!
4. Áldjátok őt mind, körtáncot lejtve,
dicsérjétek pengő lanton, lágy fuvolán zengve!
5. Áldjátok vígan, cintányér csengjen,
minden Istent magasztalja földön és a mennyben!
6. Mind, ami élő, áldja az Istent,
teljes szívből énekelve, alleluját zengjen!

(A kép forrása: Dicsérjétek az Urat! Gyermekek és ifjúsági énekek. VI. kiadás Budapest, 1993)

6/B. REFORMÁTUS ISKOLÁBA JÁROK

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszama: 1.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Egyházunk oktatási intézményeket tart fenn. A református iskolákban azonban nem csak református családok gyermekei vannak jelen. Akár felekezet nélküli, vagy éppen más felekezetű gyermekek, fiatalok is megtalálhatóak a református általános- és középiskolákban. A református általános iskolát kezdő gyermekeknek különösen új helyzettel kell szembenézniük. Nemcsak az iskolakezdés örömei és kihívásai állnak előttük, hanem a református iskolák szokásrendjével is meg kell ismerkedniük.

A hittanórákon lehetőség adódik arra, hogy a tanév kezdetén alapvető református iskolai információkat kaphassanak, és megalapozásra kerüljön a református iskolával való jó kapcsolat. Az elsős gyermek konkrétumokon érti meg a reformátusságot az iskolában: pl. a református köszöntés használata, éneklés, áhítatok, stb. Érdemes innen megközelíteni a témát.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Az iskola iránti szeretet megalapozása

Kognitív cél: Az iskoláról való alapvető ismeretek átadása.

Affektív cél: Az iskolával való pozitív és szeretetteljes kapcsolat megalapozása és megerősítése. (Az „alma mater” érzés megalapozása.)

Pragmatikus cél: A református iskola alapvető szokásrendszerének gyakoroltatása.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Segítséggel, tudjon néhány fontos információt megfogalmazni iskolájával kapcsolatban. • Tudjon beszélni arról, miért fontos az iskolai közösség. • Ismerje fel iskolája legfontosabb jelképeit. • Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett tevékenységekben. 	<ul style="list-style-type: none"> • Segítség nélkül tudjon néhány fontos információt megfogalmazni iskolájával kapcsolatban. • Tudjon beszélni arról, miért fontos számára az iskolai közösség. • Segítség nélkül ismerje fel és nevezze meg iskolája legfontosabb jelképeit. • Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett tevékenységekben.

<u>Az óra részei</u>	<u>Kapcsolódó tevékenység</u>	<u>Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok</u>
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Beszélgetési javaslat: Miért ebbe az iskolába íratlak be a szüleid? Járt-e már ide valaki a családotból?</p> <p>Iskola régen: A hittanoktató keressen régi fényképeket, ábrázolásokat az iskoláról. Ezek segítségével beszélgetsenek arról, hogy milyen lehetett régen</p>	Fényképek, újságcikkek, stb. az iskoláról

	iskolába járni és milyen ma. Beszélgessenek a gyerekek első iskolaélményeiről is.	
Feldolgozási javaslat	<p>Játékos ismerkedés az iskolával: A hittanoktató megkéri a gyerekeket arra, hogy gyűjtsenek össze információkat az iskoláról. Itt érdemes egy olyan tesztet összeállítani, ami elsős gyerekek által elvégezhető és kimondottan a helyi iskola sajátosságait tartalmazza. Még izgalmasabb a játék, ha csapatversenyt csinálnak, amelyben az osztály tagjai több kisebb csoportra vannak szétosztva. Pl. Hány tanterem van az iskolában? Kiről nevezték el az iskolát? Ki és mit tud az iskola névadójáról? Melyek a legfontosabb szabályok az iskolában? Mit kell viselnie a fiúknak és a lányoknak egy ünnepségen? (Pl. rajzolják le egy előre kivágott sziluettre)</p> <p>Közös filmnézés Kisfilm, dokumentumfilm vagy valamilyen felvétel megtekintése az iskola névadójáról, esetleg az iskola életéről. Beszélgetés a látottakról. Ha lehetőség van rá, akár egy saját Power Point is készíthető a témával kapcsolatban.</p> <p>Szituációs játék Néhány napja új gyerek költözött a közelbe. Ő még csak most kezd iskolába járni és nem ismeri az iskola világát. A gyerekek magyarázzák el neki az iskolával kapcsolatos legfontosabb dolgokat. Adjanak az új gyerekek (pl. Marcinak) választ arra is, hogy mit jelent az, hogy református iskolába járnak.</p>	<p>Elkészített teszt. Mivel még nem tudnak írni a gyerekek, ezért a tesztben sok kép, rajz, jel legyen, és kevés írás.</p> <p>Film, kisfilm, PPT illetve a vetítéshez szükséges eszközök.</p>
Munkáltatás	Munkáltató tankönyv feladatai	1-3. feladatok
Házi feladat	---	

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Beszélgetés a református iskola jelképéről

Ha lehetőség van rá a jelkép közös elkészítése (felhasználása) valamilyen módon.

Rendhagyó hittanóra keretén belül, ha van a közelben valamilyen református emlékmű, el lehet oda sétálni vagy akár a hittanóra tartható rendkívüli módon a gyülekezetben is.

2. Képek a templomról

Ha nincs lehetőség a gyülekezet templomába elmenni, akkor lehet képeket bevinni a templom külsőről és a templombelsőről. Fel lehet idézni korábbi templomi emlékeket (ha vannak).

3. Drámapedagógiai játék: Iskolába kerülő

A játék leírása:

A teremben különböző tárgyakat helyezünk a földre. tegyünk olyan tárgyak a kör közepére, amelyeket az iskolás gyerekek használnak az iskolába. Kerüljenek ide olyan tárgyak is, melyekre nincs szükség a tanítási órákon. fontos, hogy tegyünk egy Bibliát és Énekes könyvet is a kiválasztott tárgyak közé! Takarjuk le egy nagy pokróccal az eszközöket. A gyerekeket ültessük a földre a letakart tárgyak köré.

Majd ők válogassák ki, hogy melyekre lesz szükségük az iskolában. Beszéljük meg velük, hogy a Biblia és az Énekeskönyv miért fontos a számunkra.

4. Közös mese - közösségformálás

Fejlesztő hatás: Az együttesség, a közös tevékenység átélése. A tagoknak figyelniük kell egymásra. Mivel közösen hoznak létre egy produktumot, így ez a feladat elsősorban a csoportkohéziót erősíti.

Csoportvezetői gyakorlat: nem igényel különösebb csoportvezetői gyakorlatot

Idői keretek: 20-30 perc

Eszközigény: rongylabda

A játék leírása: A játékosok körben ülnek. Az a feladat, hogy együtt, közösen írjanak egy mesét. A csoportvezető elkezd, a csoporttagoknak kell folytatnia. Akinek a labdát dobják, annak kell folytatnia, így mindenkinek mindig figyelnie kell, hiszen sosem tudhatja, hogy mikor kerül hozzá a labda. Épp ezért érdemes előre leszögezni, egy ember többször is megkaphatja a labdát. Mindenki azt, és annyit mond, amit és amennyit akar, de természetesen a már elkezdett történetet kell folytatnia. A történetet a csoportvezető kezdi, ő dobja el a labdát is először. A kezdés legyen semleges, és ne adjon különösebb támpontot arra, hogy hogyan folytatódjon a történet. Érdemes ismert mesekezdéseket használni, például „hol volt, hol nem volt, volt egyszer...” Ha kész a mese, érdemes megbeszélni, ki milyennek látja, ki hogy módosított volna rajta, kinek mit jelentett (Benedek, 1992).

Megjegyzés: a hittanoktató úgy irányítja a mesét, hogy egy „saját csoportmesét” alkossanak, melynek célja a valahova tartozás fejlesztése, tudatosítása, a hittancsoport sajátos arculatának formálása (szabályok, normák megfogalmazása).

(Forrásanyag: <http://www.bibliai-kincsestar.hu/news/onismereti-jatekok-gyerekeknek/>)

7. ISTEN TEREMTETTE A VILÁGOT

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 4.

Az alábbiakban egy külön óravázlat található a gyülekezeti hittanórához
és 4 külön óravázlat az iskolai hittanórához,
mert a gyülekezeti hittanon a teljes teremtéstörténetet egy óra alatt vesszük,
míg az egyházi iskolai hittanon 4 óra van a teremtéstörténetre.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom: Claus Westermann: Az Ószövetség teológiájának vázlata, Budapesti Theologiai Akadémia, Budapest, 1993.)

A teremtéstörténet fő pontjai és kulcsgondolatai:

1. A teremtő Isten és a teremtés

- a) ugyanaz a kapcsolat a Teremtővel mint a Szabadítóval
- b) nincs alapja a tudományos és hiten alapuló magyarázat szembeállításának
- c) a Szabadító mindenható, ezért Teremtő
- d) teremtés történet minden motívumának van távolabbi parallelje

2. Az őstörténet (Gen 1–11)

- a) az egész világ, az emberiség, akivel Istennek dolga van, nem végződik Izráel határainál
- b) az őstörténet mint teljesség
 - nem választható szét az 1–3 és a 4–11
 - elbeszélő és felsoroló szövegeket tartalmaz – történeteket és genealógiákat, amelyek a „szaporodjatok” áldását mutatják
 - teremtés és özönvíz megfelelnek egymásnak: teremtést katasztrófák fenyegetik, ami lehet Isten akaratából
 - Isten és a felebarát elleni vétek jelenik meg benne, Isten ellen: Gen 3, felebarát ellen: Gen 4

3. A világ megalkotása – a világ: Isten teremtése

- a) a világot mint egészet a Teremtőre való feltekintésben értelmezzük
 - egyedülálló a 7 nap: a világtörténelem célja a nyugalom
- b) Isten igéje által teremt
 - Isten parancsszavára megy végbe minden történés
 - nincs személyes címzettjük
- c) növények, állatok fajtáruk szerinti keletkezése
 - az egész részei, teremtmények, elveszítik isteni mivoltukat úgy, mint a csillagok is, ami a korabeli ember számára nagyon fontos volt
- d) a világ teremtésében benne van a minősítés is
 - Isten szemével jó, felmenti az embert az ítéletalkotás alól, örülhet a teremtés láttán
 - egyben szép is (Zsoltárokból rácsodálkozás erre Zsolt 8)
- e) a teremtés célja
 - a 7. nap
 - a világosság és sötétség elválasztásával kezdődik, elválasztással fejeződik be, a 7. nap megszentelése elválasztja azt a többitől

4. Az ember teremtése – az ember: teremtmény

- az ember teremtmény
 - megformált
 - élettere van
 - Istennel kapcsolata van
- b) az ember korlátai között él
- eredendő bűn nem a Gen 3 alapján, hanem a zsidó hagyományból, Augustinus alapján került a keresztény teológiába
 - halál, mint korlát
 - tévedés, hiba elkövetésének lehetősége – ez is az emberi korlátok közé tartozik, hogy tévedünk
 - Isten és a testvér elleni vétek összetartozik (Gen 3-4)
- c) az ember Isten képére teremtve
- Istennel kapcsolatra teremtve
 - istenképűség nem az emberen valami, hanem maga az ember, mint teremtmény
 - emberi méltóság, amely mindenkit megillet, mint Isten teremtményét
- d) munka és kultúra: a bölcsesség
- megbízás Istentől: a kert művelése és őrzése
 - idegen a szellemi és testi munka rangsorolása, mindkettő az emberlét szükséges eleme
 - művelni és őrizni: fizikai és szellemi – bölcsesség: elgondolás, felismerés, ami az élet minden területéhez szükséges, eredetileg minden embernek, később csak a szellemi tevékenység
 - képesség, hogy az ember kiismerje magát a maga világában, megismerje önmagát

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A teremtés története közel áll a gyermekek világához, hiszen örömmel csodálkoznak rá a körülöttük lévő növényekre, állatokra, szívesen gyűjtögetnek kézzelfogható és szellemi kincseket is a teremtett világról. Ezt kihasználva mutatjuk meg nekik, hogy a teremtett világ Isten akaratából és terve szerint, nem véletlenül jött létre. A teremtési rendben fedezhetjük fel Isten rólunk gondoskodó szeretetét.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK HITTANÓRÁJÁRA:

Fő hangsúly: Isten a teremtő

Kognitív cél: Arra való rámutatás, hogy a világ léte a teremtéssel kezdődött. Annak a felismertetése, hogy Isten a világ teremtője.

Affektív cél: A teremtett világban való gyönyörködés és a teremtés szépségei feletti öröm átélése.

Pragmatikus cél: Annak a felismertetése, hogy az Isten által teremtett világ védelme az ember feladata is. A gyermek bátorítása ennek a megélésre és megvalósítására a saját eszközeivel.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Tudja, hogy a teremtett világ Isten ajándéka.• Tudjon segítséggel a tankönyvi képek és a szöveg elemzése után néhány egyszerű mondattal beszélni a teremtésről.	<ul style="list-style-type: none">• Tudja, hogy a teremtett világ Isten ajándéka• Tudjon a tankönyvi képek és a szöveg segítségével önállóan beszélni a teremtésről és az Isten teremtett világáról.

<ul style="list-style-type: none"> • Tudjon a tankönyvi képek alapján beszélni a teremtett világ szépségéről. • Tudja értelmezni Mózes 1 könyve 1,1 Igéjét segítségével • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban, 	<ul style="list-style-type: none"> • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja értelmezni és elmondani Mózes 1 könyve 1,1 és 1,10 Igéjét segítségével. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten néhány mondattal tudjon beszélni a teremtett világ szépségéről. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban
--	--

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Játékötlelet: Vezényszó Álljunk fel egyszerre! Ülünk le egyszerre! Induljunk el egyszerre! Mi kell hozzá, hogy egyszerre tudjuk ezeket végezni? – Egy indító jel, vezényszó, hogy egyszerre kezdjük el.</p> <p>Játékötlelet: Karmester Próbáljuk ki, hogy mindig más ad jelt a csoportból a kezdésre. (Hasonló a játék a Titkos karmesterhez, de most megbeszéljük, hogy ki indítja a mozdulatot.)</p>	<p>Elég hely a körben álláshoz, vagy körbe rakott székek.</p> <p>Átvezető mondat: A világ is így, Isten parancsára született meg.</p>
Feldolgozási javaslat	<p>Történetmesélés ujjbábokkal: A teremtés napjainak jelképeit ujjbábokon lehet megjeleníteni, amihez a TKGY 3. feladatának a képeit használhatjuk fel. Ezzel a gyerekek is el tudják mondani a teremtés történetét, a következő órán pedig bővíthető az emberrel.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kezdetben: sötét – világos ellentéte 2. Elválasztotta a vizeket: tenger – felhő 3. Szárazföld, növények: kép virágokkal, fával 4. Égitestek 5. Halak, madarak 6. Szárazföldi állatok, ember 7. Bár a nyugalom napja nem tartozik még bele a tananyagban, de jelképeként mindenképpen megemlíthetjük, ahogy összekulcsoljuk a kezünket és hálát adunk a teremtett világért. <p>Hangsúlyozzuk ki a mesélés során, hogy Isten teremtett, Ő szólt és lett.</p>	<p>ujjbábok TKGY 28. o. 3. f.</p> <p>Ismétlődő kérdést tehetünk fel, ami minden egyes nap kapcsán válaszolnak. Pl.</p>

	Aranymondás: „És látta Isten, hogy ez jó.” 1Mózes 1,10	– Mit látott Isten? – Látta Isten, hogy ez jó!
Munkáztatás	Munkáztató tankönyv feladatai. Marticák ragasztása	TKGY TKGY 28. o. 3. feladat A feladatbankban találhatók sablonok és leírás.
Házi feladat	A TKGY 3. feladat alapján mesélik el otthon, hogy mi mindent teremtett Isten.	
Zárás:	Közös hálaima a teremtésért: Közösen fogunk imádkozni. Minden mondatot úgy kezdjük, hogy: „Köszönjük Istenünk...” Mindenki hozzáteheti a mondat végéhez, hogy mit köszönünk. Minden mondat végén együtt mondjunk Áment.	Álljunk körbe.

TOVÁBBI ÖTLETEK

Kisfilm a teremtett világ nagyságáról (elsős gyermekeknek még nem kell magyarázni, inkább az élményre koncentráljunk):

<https://youtu.be/jfSNxVqprvM>

A teremtésről képekben:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/creation/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/bj-maps-eden-egypt/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/lc-creation-days/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/preschool-creation/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/rg-creation/>

Rajzfilmen:

<https://www.youtube.com/watch?v=dhxjenr18lm&t=18s>

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 24-29. oldal

A képen látható:

A 24. oldal képe: az ég és a víz, mely a Földet borítja, a szöveg ugyanezt fejezi ki.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Mit látsz a képen?
- Nézzetek ki az ablakon, figyeljétek meg az eget! Milyenek látjátok? Vannak felhők? Milyenek? Mi jut eszetekbe róluk? Ezeket is Isten teremtette. Hogyan?
- Menjetek ki az udvarra, keressetek olyan helyet, ahol látszik a föld! Lépjétek rá, állapítsátok meg milyen! Ezt is Isten teremtette. Hogyan?
- Ha lehetséges, nézzétek meg a földgömböt, keressétek meg a földeket és a vizeket! Melyikből van több? A vizeket (tengereket, folyókat, óceánokat) is Isten teremtette. Hogyan?
- Nappal miért van világosság? Mi világítja be az udvart, az erdőt, mezőt?
- Az esti imádság előtt nézz ki az ablakon, láthatod a Holdat is! Isten teremtette a Nappal együtt. Hogyan?
- Isten azt mondta, jó, amit teremtett. Neked mi a véleményed? Te mit tehetsz azért, hogy ezek megmaradjanak?

A képen látható:

A 25. oldalon látjuk a „földet” és a „vizet”, a földön virágok: piros, rózsaszínű, sárga, fehér színűek, melyek közül felismerhető a tulipán és a gyöngyvirág. Fákat fedezhetünk fel, több fajtát együtt: pálmafa, fenyőfa, gyümölcsfa stb. Minden zöldellő, dús és friss minden, ami itt látható. A képhez nem tartozik szöveg.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Mit látsz a képen?
- Figyeld meg a földrészt, mit látsz?
- Milyen fákat ismersz fel?
- Hány fenyőfa van a képen?
- Felismered-e a pálmafát?
- Milyen virágokat ismersz fel?
- Milyen színű virágokat látsz? Sorold fel!
- Hány tulipán van a képen?
- Hány gyöngyvirágot látsz?
- Mi a véleményed erről a földről?
- Figyeld meg a vizet, milyen élőlények élhetnek benne?
- Hogyan teremtette Isten a földet, a növényeket, a vizeket?

A képen látható:

A 26. oldalon látjuk a Napot, Holdat, csillagokat – a szöveg ezt megerősíti, de tovább viszi a teremtés történetét, „Ő teremtette az embert is, akit egy csodálatos kertbe helyezett el”. Ennek képi megjelenését a 27. oldalon is megtaláljuk.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Mit látsz a képen?
- Miért jó, hogy Isten Napot, Holdat és csillagokat is teremtett?
- Milyen állatokat látsz a vízben?
- Milyen állatok élhetnek még a vízben, amiket most nem láthatsz?
- Miért jó, hogy vannak vízi állatok?
- Hogyan lehet védelmezni őket?

- Miért kell védeni az állatokat?

A képen látható:

27. oldal: a 25. oldalon látott képet már ismerik a tanulók. Ez a kép még bővült kék virágokkal, állatokkal: oroszlánnal, nyúllal, többféle színű madarakkal, rókával. Itt látható az emberpár a bokor mögött. A férfi és a nő egymással ismerkednek, figyelik egymást. A kép békés, harmonikus.

- Isten megteremtette az embert is, figyeld meg a kertet, amit nekik adott! Mit látsz a kertben?
- Hasonlítsd össze a 25. oldalon lévő kerttel! Milyen különbségeket látsz?
- Mi a véleményed Ádámról?
- Mi a véleményed Éváról?
- Miért néznek egymásra?
- Milyen állatok veszik körül a két embert a kertben?
- Milyen színű madarak laknak a kertben?
- Gondolkozz el azon, hogy mit ehetnek az emberek és az állatok?
- Miért maradnak életben a virágok?
- Szerinted mi lesz a dolga Ádámnak?
- Mi lesz a dolga Évának?
- Hol fognak lakni?
- Milyen lehet ott az időjárás? Honnan tudod?
- Ha te is ebben a kertben élnél, neked mi lenne a feladatod?
- Mit kérdeznél Ádámtól?
- Mire lennél kíváncsi, ha Évát kérdeznéd meg?
- Figyeld meg a kertet övező vizet! Milyen állatokat látsz? Ismered őket?
- Vajon milyen állatok lehetnek még lenni, a víz mélyén?

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Lufi földgömb:

Egy felfújható földgömb labdát fokozatosan felfújva lehet elmondani a teremtés történetének első napját. Ez még csak a kezdet. Földgömb, ha lehet felfújható labda (Ha nincs ilyen, akkor egy földgömb, amit fekete kendővel letakarva kezdjük a történetet, és a kendő elvétele jelöli a teremtést, és egyben a sötétség – világosság elválasztását).

2. Rajz: Készíts falrajzot a teremtett világról!

Mit szólnál, ha elkészítenéd te is a teremtett világot? Jó játék lesz! Készíts elő egy nagy táblát (paravánt vagy papírral bevont falrész), amire rajzolhatsz, és felragaszthatsz mindenféle dolgot, ami szerinted a teremtett világhoz kapcsolódik. Készíts csillagokat és holdat, hogy jelezzék az éjszakát, vagy kék eget a nappal megjelenítéséhez. Egy másik lehetőség, hogy fákat, hegyeket, és folyókat rajzolsz. Ha akarsz, ragassz fel rá kisebb növényeket, állatokat. Ne feledkezz meg az emberekről sem.

(Forrásanyag: Mercé Segarra / Francesc Rovira: Játékosan a Bibliáról. Kálvin János Kiadó. Bp. 2006)

3. Milyen a világ?

Gyűjtsetek olyan tulajdonságokat, amelyek jellemzőek a földre és az égre, a napra, az éjszakára,

az évszakokra, tengerre, folyókra, szárazföldre, állatokra, növényekre. Amit lehet, mutassatok is meg (pl. világos: kéz a szem elé, mert vakít, széles széttárt kezek, stb.). Aminek van, keressétek meg az ellentétét is (pl. tenger: hullámszik – csendes).

(Forrásanyag: Miklya Luzsányi Mónika – Miklya Zsolt: Játéktár a Mesélő Bibliához. Harmat Kiadó, Bp. 2012)

4. Gyertek elő!

A játék előkészítése: soroljatok fel különböző állatokat, amelyek a levegőben, a vízben, a szárazföldön élnek. Minden tanuló válasszon magának egy állatot. Beszéljétek róluk, melyik hogyan mozog, milyen a hangja: vad vagy szelíd, stb. A tanulók ezután elbújnak, egy zugot, odút, barlangot keresnek maguknak, és ott átváltoznak azzá az állattá, amit választottak. A hittanoktató csoportonként hívja őket:

- Gyertek elő szárnyas lények!
- Gyertek elő, víz gyermekei!
- Gyertek elő, négy lábúak, csúszómászók!

A gyerekek az állatok mozgását, hangját utánózva jönnek elő. A tanulók kitalálják, milyen állatot elevenített meg társuk. A hívó szó után egy-egy állat elmondja hol él, hogyan és mivel táplálkozik, hogyan gondozza kicsinyét.

(Forrásanyag: Miklya Luzsányi Mónika – Miklya Zsolt: Játéktár a Mesélő Bibliához. Harmat Kiadó, Bp. 2012)

5. Kézműveskedés: Csipesz fák készítése

Papírból kivágott koronákra mintákat nyomdázhatnak a gyerekek különböző technikákkal. Feladatbankban találhatóak sablonok és leírás.

6. Imádságra nevelés

<u>Imádság mozgással</u>			
<p>a) Előkészület</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sorban elhelyezünk 5 lapot a terem közepére vagy egy nagy asztalra. Minden lapon van egy szám 1-től 5-ig, a teremtés első öt napját jelzi. • Minden egyes számozott lapra elhelyezünk színes kendőket, ami utal arra, hogy Isten azon a napon mit teremtett. <p>1. fekete és fehér kendők 2. sötét és világos kék</p>	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p><u>műfaj</u> <u>megfogalmazás</u> <u>imádkozás</u> <u>csoport felosztása</u> <u>kapcsolódás</u> <u>hely</u> <u>fejlesztési terület</u></p> <p><u>hittanosok</u></p> <p><u>hittanoktató</u> <u>eszközök</u></p> </td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>hála hittanoktató hangosan nincs teremtés napjai óra vége imádság szövegének megfogalmazása</p> <ul style="list-style-type: none"> • felidéznek a tananyagot • hangosan imádkoznak <p>imádságot fogalmaz meg színes kendők:</p> </td> </tr> </table>	<p><u>műfaj</u> <u>megfogalmazás</u> <u>imádkozás</u> <u>csoport felosztása</u> <u>kapcsolódás</u> <u>hely</u> <u>fejlesztési terület</u></p> <p><u>hittanosok</u></p> <p><u>hittanoktató</u> <u>eszközök</u></p>	<p>hála hittanoktató hangosan nincs teremtés napjai óra vége imádság szövegének megfogalmazása</p> <ul style="list-style-type: none"> • felidéznek a tananyagot • hangosan imádkoznak <p>imádságot fogalmaz meg színes kendők:</p>
<p><u>műfaj</u> <u>megfogalmazás</u> <u>imádkozás</u> <u>csoport felosztása</u> <u>kapcsolódás</u> <u>hely</u> <u>fejlesztési terület</u></p> <p><u>hittanosok</u></p> <p><u>hittanoktató</u> <u>eszközök</u></p>	<p>hála hittanoktató hangosan nincs teremtés napjai óra vége imádság szövegének megfogalmazása</p> <ul style="list-style-type: none"> • felidéznek a tananyagot • hangosan imádkoznak <p>imádságot fogalmaz meg színes kendők:</p>		

<p>3. zöld és piros kendők (vagy növény és virágmintás)</p> <p>4. sárga és narancs</p> <p>5. barna vagy állatmintás kendők</p> <p>b) Imádkozás tartalmának előkészítése Feladatutasítás: soroljuk fel együtt, hogy Isten melyik napon mit teremtett. Álljunk a kendők köré!</p> <p>c) Imádkozás Feladatutasítás: Köszönjük meg együtt Istennek mindazt, amit megteremtett!</p> <p>Példa: Köszönjük Istenünk, hogy megteremtetted a világosságot, és mindent jól láthatunk.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • fekete • fehér • világoskék • sötétkék • zöld • piros • esetleg virágmintás • sárga • narancssárga • barna • állatmintás
--	--

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA
 (egyházi iskolákban ez a négy órából az első, a bevezető óra)

Fő hangsúly: Rácsodálkozás a teremtésre

Kognitív cél: Annak a felismertetése, hogy Isten alkotta meg a világot.

Affektív: A teremtő Isten iránti hála felébresztése a természet, az állatvilág szemlélése révén.

Pragmatikus: Tudják megfogalmazni, hogy Isten teremtett mindent.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Tudja, hogy a teremtett világ Isten ajándéka. • Tudjon segítséggel a tankönyvi képek és a szöveg elemzése után néhány egyszerű mondattal beszélni a teremtésről. • Tudjon a tankönyvi képek alapján beszélni a teremtett világ szépségéről. • Tudja értelmezni Mózes 1 könyve 1,1 Igéjét segítséggel • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban, 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja, hogy a teremtett világ Isten ajándéka • Tudjon a tankönyvi képek és a szöveg segítségével önállóan beszélni a teremtésről és az Isten teremtett világáról. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja értelmezni és elmondani Mózes 1 könyve 1,1 és 1,10 Igéjét segítséggel. • éhány mondattal tudjon beszélni a teremtett világ szépségéről. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Szabályok: Ha sétálni megyünk a gyerekekkel, akkor a gyerekek biztonsága érdekében fontos, hogy megbeszéljük, hogy milyen szabályok érvényesek a séta közben. Kérhetjük a gyerekeket, hogy ők maguk fogalmazzák meg, hogy szerintük mit szabad, mit nem. Ezután a hittanoktató pontosan nevezze meg a szabályokat, és kérje meg a gyerekeket, hogy aki ezzel egyet ért, kézfeltartással jelezze.</p>	<p>Előkészület: Engedélyt kérni az iskolától, (szülőktől) hogy kivigyünk a gyerekeket. Ha a szabályok világosak, akkor azokat számon tudjuk kérni a gyerekeken. A 9. Az Éden kertjében című leckénél, a bűnesetről való</p>

		tanításnál utaljunk vissza a szabályokra.
Feldolgozási javaslat	<p>Séta a természetben: Megszemléltethetünk sok mindent a teremtett világ szépségeiből.</p> <p>Ki teremtette? Séta elején elmondjuk: Azt tanítja nekünk Isten a Bibliában, hogy Ő teremtette az egész világot, mindent, ami benne van. Most elmegyünk sétálni, és megpróbálunk minél több olyan dolgot felfedezni és felsorolni, amit Isten teremtett. Időről időre megállunk, rámutatunk valamire, és megkérdezzük: Ki teremtette a felhőket? A gyerekeket megkérjük, hogy feleljenek együtt rá: Isten!</p>	<p>Egy közeli parkba sétáljunk el.</p> <p>Javaslat arra az esetre, ha a séta nem megoldható a látszám vagy az időjárás miatt: készítsünk fényképeket az iskola felé közeledve felhőkről, növényekről, állatokról. A fotókból készítsünk ppt-t.</p>
Munkáltatás	<p>Teremtés-karkötő: Egy papírkarkötőre ragasztott kétoldalas ragasztószalagot kap a csuklójára minden gyerek. (Egyszerűbb: széles ragasztószalag, amelynek a ragasztási felülete kifelé, nem a gyerek bőre felé van.) Séta közben mindenki gyűjthet emlékeket a sétáról, és ráragaszthatja erre a karkötőre. (Falevél, toll, kavics, ágacska.) Ha visszaértünk a terembe, akkor nézegessük meg egymás karkötőjét, és soroljuk fel, hogy mi minden szépet alkotott Isten.</p> <p>Terepasztal: Készíthetünk egy terepasztalt kint vagy akár a teremben is az összegyűjtött tárgyakból, ahol megjelennek a teremtés elemei.</p>	<p>Feladatbankban leírás és sablon is található.</p> <p>Javaslat: A terepasztalt egy hosszú dobozba készítsük el.</p>
Házi feladat	<p>Otthon imádságban megköszönni Istennek, hogy mennyi minden szépet alkotott. Ötlet: köszönjék meg Istennek azokat a teremtett dolgokat, amiket a karkötőre ragasztottak.</p>	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Kisfilm a teremtett világ nagyságáról (elsős gyermekeknek még nem kell magyarázni, inkább az élményre koncentráljunk):

<https://youtu.be/jfSNxVqprvM>

A teremtésről képekben:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/creation/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/bj-maps-eden-egypt/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/ls-creation-days/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/preschool-creation/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/rg-creation/>

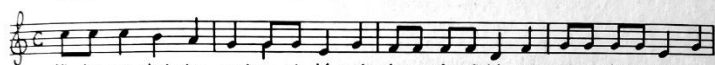
Rajzfilmen:

<https://www.youtube.com/watch?v=dhxjenr18lm&t=18s>

Ki teremtette?

KI TEREMTETTE/92.

Ki te-rem-tet-te ezt a vi-lá-got, Az e-gész vi-lá-got, az e-gész vi-lá-got,

Ki te-rem-tet-te ezt a vi-lá-got? A-tyánk, Is te-nünk.

2. Ki teremtette a kék tengert,
A hullámzó tengert, a hullámzó tengert?
Ki teremtette a kék tengert?
Atyánk, Istenünk.
3. Ki teremtette a sok csillagot,
Ragyogó csillagot, ragyogó csillagot?
Ki teremtette a sok csillagot?
Atyánk, Istenünk.
4. Ki teremtette a madárkát,
Repülő madárkát, repülő madárkát?
Ki teremtette a madárkát?
Atyánk, Istenünk.
5. Ki teremtett meg téged, őt, engem,
Téged, őt és engem, téged, őt és engem?
Ki teremtett meg téged, őt, engem?
Atyánk, Istenünk.

(A kép forrása: Jertek, énekeljünk. Gyermekénekek. Budapest, 1988)

Környezettudatos keresztyének:

http://kotoszo.blog.hu/2016/05/06/kornyeztudatos_keresztyenek_a_teremtett_vilag_vedelme_606

1. Énektanulás:

Ha szeretnénk megtanítani a „Ki teremtette ezt a világot?” című éneket, akkor a séta közben tegyük fel ismétlődően sokféle befejezéssel azt a mondatot: Ki teremtette ...? (a felhőket, a fákat, a madarakat stb) Mondjuk azt a gyerekeknek, hogy azt feleljék, hogy: Atyánk, Istenünk! Ezután a teremben könnyebben megtaníthatjuk az éneket.

Amennyiben nincs lehetőség sétálni, a ppt vetítése közben is mondhatjuk ugyanígy járhatunk el.

2. Képzeltbeli kirándulás:

Rossz idő esetében eljátszhatunk egy kirándulást is. Ugyanúgy megalkotjuk a szabályokat. És megbeszéljük, hogy most egy olyan kirándulásra megyünk, ahol nem számít a távolság. A termet berendezzük úgy, hogy biztonságosan tudjunk járni a padok között. Elindulunk egy képzeletbeli kirándulásra. Előtte eljátszhatjuk, hogy bepakolunk egy hátizsákba, enni innivalót viszünk. Amikor majd

megállunk a séta közben, akkor ezekre is rákérdezhetünk, hogy ki teremtette. Ezután párokban elindulunk a képzeletbeli kirándulásra. Lehetőleg tegyük érdekessé a gyerekek számára. Pl. olyan mondatokkal:

- Gyertek, másszuk csak meg ezt a hegyet! Hú, de nehéz itt kapaszkodni. Jaj, megcsúsztam! Vigyázz, ott egy szikla! (Stb.) Ki teremtette a hegyeket?

3. Vetítés:

Rossz idő esetén vetítsünk a gyerekeknek olyan képeket vagy rövidfilmet, ami a természet szépségéről szól. Ebben az esetben is kérdezhetjük őket, hogy ki teremtette a látható tárgyakat, állatokat.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK 2. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten a Teremtő „Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet.” 1Móz 1,1

Kognitív cél: A teremtéstörténet megismertetése.

Affektív cél: Rácsodálkoztatás Isten teremtett világára.

Pragmatikus cél: Tudják elmondani, hogy Isten hogyan teremtette a világot.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Tudja, hogy a teremtett világ Isten ajándéka. • Tudjon segítséggel a tankönyvi képek és a szöveg elemzése után néhány egyszerű mondattal beszélni a teremtésről. • Tudjon a tankönyvi képek alapján beszélni a teremtett világ szépségéről. • Tudja értelmezni Mózes 1 könyve 1,1 Igéjét segítséggel • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban, 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja, hogy a teremtett világ Isten ajándéka • Tudjon a tankönyvi képek és a szöveg segítségével önállóan beszélni a teremtésről és az Isten teremtett világáról. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja értelmezni és elmondani Mózes 1 könyve 1,1 és 1,10 Igéjét segítséggel. • Néhány mondattal tudjon beszélni a teremtett világ szépségéről. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Játékötlelet: Vezényszó: Álljunk fel egyszerre! Ülünk le egyszerre! Induljunk el egyszerre! Mi kell hozzá, hogy egyszerre tudjuk ezeket végezni? – Egy indító jel, vezényszó, hogy egyszerre kezdjük el.</p> <p>Játékötlelet: Karmester</p>	Elég hely a körben álláshoz, vagy körbe rakott székek.

	<p>Próbáljuk ki, hogy mindig más ad jelt a csoportból a kezdésre. (Hasonló a játék a Titkos karmesterhez, de most megbeszéljük, hogy ki indítja a mozdulatot.)</p> <p>Emlékeztető az előző órára: Gondolkozzatok el azon, hogy az összes teremtmény közül, amit a múlt órán láttunk, melyik tetszik neked a legjobban!</p>	<p>Átvezető mondat: A világ is így, Isten parancsára született meg.</p> <p>Fontos, hogy a gondolkodási idő után pörgősen sorolják fel.</p>
Feldolgozási javaslat	<p>Történetmesélés súlypontjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kezdetben semmi sem volt csak Isten létezett • Isten elhatározta, hogy világot teremt • Kimondta, hogy legyen • Szavára lett minden • Először sötét volt • Isten világosságot teremtett <p>Beszélgetés:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miért volt fontos, hogy Isten fényt teremtsen? • Miért kell a növényeknek a fény? • Miért kell az embereknek a fény? • Miért kell az állatoknak a fény? 	<p>Szemléltetésre vihetünk be képeket olyan növényekről, amelyek nem kaptak elég fényt.</p>
Munkáltatás	Tankönyv 1. feladata	TKEI 36. o.
Házi feladat	Tankönyv 3. feladata	TKEI 38. o.

EGYÉB ÖTLETEK:

Titkos karmester alapjáték:

<http://letoltes.drama.hu/tarolo/jatekkonyv/karmest.pdf>

Kisfilm a teremtett világ nagyságáról (elsős gyermekeknek még nem kell magyarázni, inkább az élményre koncentráljunk):

<https://youtu.be/jfSNxVqprvM>

A teremtésről képekben:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/creation/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/bj-maps-eden-egypt/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/ls-creation-days/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/preschool-creation/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/rg-creation/>

Rajzfilmen:

<https://www.youtube.com/watch?v=dhxjenrl8lm&t=18s>

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK 3. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Annak a megismertetése, hogy a vizet, élet egyik alapfeltételét, Isten alkotta

Kognitív cél: Annak a megismertetése, hogy a vizet, élet egyik alapfeltételét, Isten alkotta.

Affektív cél: Rácsodálkoztatás Isten teremtett világára.

Pragmatikus cél: Tudják elmondani, hogy Isten hogyan teremtette a világot.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Tudja, hogy a teremtett világ Isten ajándéka. • Tudjon segítséggel a tankönyvi képek és a szöveg elemzése után néhány egyszerű mondattal beszélni a teremtésről. • Tudjon a tankönyvi képek alapján beszélni a teremtett világ szépségéről. • Tudja értelmezni Mózes 1 könyve 1,1 Igéjét segítséggel • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban, 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja, hogy a teremtett világ Isten ajándéka • Tudjon a tankönyvi képek és a szöveg segítségével önállóan beszélni a teremtésről és az Isten teremtett világáról. • Tudja értelmezni és elmondani Mózes 1 könyve 1,1 Igéjét segítséggel. • Tudja értelmezni és elmondani Mózes 1 könyve 1,10 Igéjét segítséggel • Néhány mondattal tudjon beszélni a teremtett világ szépségéről. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Képek: Vigyünk be a gyerekeknek olyan képeket, ami a víz és a föld legkülönbözőbb felhasználásáról szólnak:</p> <p>Víz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ivóvíz • kézmosás • fürdés • sport • eső 	<p>Előkészület: újságból vagy internetről gyűjtött képek. Ha laminálni tudjuk őket, akkor hosszú távon felhasználhatóak.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • takarítás • főzés • tengeri állatok • hajó <p>Kérjük meg a gyerekeket, hogy válasszanak egy képet, ami tetszik nekik. Mondják el, hogy mi látható a képen.</p> <p>Beszéljük meg, hogy mi az, ami összeköti a képeket? Mit mondanak el a képek a vízről?</p>	
Feldolgozási javaslat	<p>Történetmesélés:</p> <p>Az előbbi játéknak a kártyáit használjuk fel ahhoz, hogy elmondjuk, hogy Isten elválasztotta a vizeket.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kezdetben semmi sem volt még. • De Isten elhatározta, hogy megteremti a világot. • Ezért először teremtett világosságot és sötétséget az első napon. • A második napon Isten elválasztotta egy mástól a vizeket. <p>Innentől használjuk a képeket.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Megalkotta a vizet az égre, hogy a felhők formájában ússzanak az égen. • Hogy aztán eső formájában leessen a földre. • Hogy majd amikor lesznek már növények, meglocsolja vele őket. • Hogy a sok esőből majd később folyó legyen. • És a folyóban úszhassanak majd később a halak. • És a folyókból ihassanak majd az emberek. • És a vízben nyáron lehessen majd fürdeni. <p>Isten ilyen előrelátóan alkotta meg a vizet.</p> <p>Aranymondás: „Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet.” 1Mózes 1,10</p>	<p>Előkészület: Gyakoroljuk otthon a történetmesélést, hogy zökkenőmentesen menjen. A képek hátuljára felírhatjuk a sorrendet, ahogyan megmutatjuk.</p> <p>Szükséges képek: – felhő – eső – növény öntözés közben – folyó – hal – ivóvíz – strand</p>
Munkáltatás	Tankönyv 5. feladata.	Ragasszuk be a matricát, majd beszéljük meg hol van száraz, hol van víz.
Házi feladat	--	

TOVÁBBI ÖTLETEK:

Vízzel kapcsolatos kreatív ötletek:

<https://hu.pinterest.com/pin/461900505509475424/?lp=true>

Kisfilm a teremtett világ nagyságáról (elsős gyermekeknek még nem kell magyarázni, inkább az élményre koncentráljunk):

<https://youtu.be/jfSNxVqprvM>

A teremtésről képekben:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/creation/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/bj-maps-eden-egypt/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/ls-creation-days/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/preschool-creation/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/rg-creation/>

Rajzfilmen:

<https://www.youtube.com/watch?v=dhxjenr18lm&t=18s>

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK 4. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten mindent jónak teremtett. Öröm a teremtett világ fölött.

Kognitív cél: Annak a tudatosítása, hogy Isten mindent jónak teremtett meg.

Affektív cél: Hálaérzet felkeltése a teremtett világ csodái iránt.

Pragmatikus: Bátorítás arra, hogy fejezzék ki imádságban Istennek a hálájukat.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Tudja, hogy a teremtett világ Isten ajándéka.• Tudjon segítséggel a tankönyvi képek és a szöveg elemzése után néhány egyszerű mondattal beszélni a teremtésről.• Tudjon a tankönyvi képek alapján beszélni a teremtett világ szépségéről.• Tudja értelmezni Mózes 1 könyve 1,1 Igéjét segítséggel	<ul style="list-style-type: none">• Tudja, hogy a teremtett világ Isten ajándéka• Tudjon a tankönyvi képek és a szöveg segítségével önállóan beszélni a teremtésről és az Isten teremtett világáról.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja értelmezni és elmondani Mózes 1 könyve 1,1 Igéjét segítséggel.

<ul style="list-style-type: none"> • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban, 	<ul style="list-style-type: none"> • Néhány mondattal tudjon beszélni a teremtett világ szépségéről. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban
---	---

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Arcjáték: Játék lényege, hogy érzelmeket kifejező képeket adunk az önként jelentkezőnek, aki megpróbálja megjeleníteni azt az érzelmet, amit lát a képen. A csoport feladata, hogy kitalálják, hogy milyen érelmet akart megmutatni a társuk.</p>	<p>Előkészület: Érzelmeket kifejező képek fénymásolata.</p>
Feldolgozási javaslat	<p>Történetmesélés ujjbábokkal: A teremtés napjainak jelképeit ujjbábokon lehet megjeleníteni, amihez a TKEI 3. feladatának a képeit használhatjuk fel. Ezzel a gyerekek is el tudják mondani a teremtés történetét, a következő órán pedig bővíthető az emberrel.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kezdetben: sötét – világos ellentéte 2. Elválasztotta a vizeket: tenger – felhő 3. Szárazföld, növények: kép virágokkal, fával 4. Égítetek 5. Halak, madarak 6. Szárazföldi állatok, ember 7. Bár a nyugalom napja nem tartozik még bele a tananyagban, de jelképeként mindenképpen megemlíthetjük, ahogy összekulcsoljuk a kezünket és hálát adunk a teremtett világért. <p>Hangsúlyozzuk ki a mesélés során, hogy Isten teremtett, Ő szólt és lett.</p> <p>Aranymondás: „És látta Isten, hogy ez jó.” 1Mózes 1,10</p> <p>Énektanulás: „Isten alkotta az oroszlánokat...”</p> <p>Arcjáték:</p>	<p>TKEI 38. o. Előkészület: Fénymásolni a köröket, és ujjbábót készíteni belőle. Lehet hurkapálcára is ragasztani.</p> <p>Az ének refrénjében az ismétlődik, hogy „minden, amit alkotott jó...”</p>

	Kérjük meg a gyerekeket, hogy az arcukkal fejezzék ki, hogyan – örülnek – hálásak	Visszakapcsolódunk ezzel a kezdő játékhoz. Kísérhetjük az órán tanult éneket arcjátékkal.
Munkáltatás	Munkáltató tankönyv 3. feladata	
Házi feladat	Hálaimát mondjanak a gyerekek elalvás előtt.	

TOVÁBBI ÖTLETEK:

Áldd meg a földet

99 Németből ford. Hamar István H. Weber

1. 2. 3.

Áldd meg a Földet, Minden em - bert, népet,
Bé - kéd - del!

(A kép forrása: Dicsérjétek az Urat! Gyermekek és ifjúsági énekek. VI. kiadás Budapest, 1993)

Kisfilm a teremtett világ nagyságáról (elsős gyermekeknek még nem kell magyarázni, inkább az élményre koncentráljunk):

<https://youtu.be/jfSNxVqprvM>

A teremtésről képekben:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/creation/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/bj-maps-ed-en-egypt/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/lc-creation-days/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/preschool-creation/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/rg-creation/>

Rajzfilmen:

<https://www.youtube.com/watch?v=dhxjenrl8lm&t=18s>

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Jézushoz Jöjjetek: 11. Áldd meg a földet – kánon

Dicsérjétek az Urat (régi kiadás): 99. Áldd meg a földet - kánon

Dicsérjétek az Urat: 47. Áldjátok Istent

Dicsérjétek az Urat: 156. Mi segítségünk – kánon

Bábos feldolgozás a Teremtéstörténethez

(1Móz 1–2,4; 1Móz 2,4–25; 1Móz 2,8-17; 3,1–13)

(Javasolt a 7. lecke feldolgozásához)

Bevezető gondolatok

A nagy világvallások, ősi mitológiák szinte kivétel nélkül a világ keletkezésének „leírásával” kezdődnek. Nem véletlen ez, hiszen az embert mindig is foglalkoztatta az a kérdés, hogy miként jött létre mindaz, ami látható, amit valóságos világgént megtapasztalunk. Az, ahogyan erről gondolkodunk, ahogyan magunkat ebben a világban meghatározzuk, elhelyezzük, meghatározza a világ és benne az ember létének értelmét is.

A honnan jöttünk, kik vagyunk, hová tartunk, mi a feladatunk kérdések azonban nem csak egyetemes szinten merülnek fel, hanem minden egyes emberi léttel, létezővel kapcsolatban. Fontos, ha nem a legfontosabb kérdések ezek, hiszen az élethez való viszonyunk függ tőle.

A kisgyermek sajátja az, hogy kérdez, különösen óvodás és kisiskolás korban. Ismerjük a „miért” korszakot, amikor a gyerekek (a felnőttek számára sokszor idegesítő módon) a dolgok legvégső határáig képesek kérdéseikkel elmenni – oda, ahová az emberi tudat, tudás már nem képes behatolni. E mögött pontosan a világ megismerésére irányuló vágy áll. Az élet keletkezésének, minden létező létrejöttének kapujában állunk ilyenkor. Éppen ezért nem mindegy az, hogy milyen válaszokat kapunk és adunk ezekre a kérdésekre.

A Szentírásból ismert teremtéstörténet is válasz a világ és az ember születésével, létevel kapcsolatban feltett kérdésekre. Válasz, ami egy adott korszakban, egy adott ismeretanyag birtokában jött létre, de olyan ősi szimbolikát, tudást közvetít, ami a mai ember számára is befogadható.

Mindezek tudatában jó koncepciónak tűnik az iskolába bekerülő gyermekek hittanoktatását a teremtéstörténettel kezdeni. Mivel az elsős gyermekek – különösen év elején- még nem tudnak se írni, se olvasni, a szövegközpontú értelmezések helyett érdemesebb a hangsúlyt a szimbólumokra, átélhetőségre helyezni.

Ennek megvalósítására kiválóan alkalmas a bábjátékos módszer, hiszen a kisgyermekhez igen közelálló műfajról van szó, tele non-verbális, jelképiségre épülő lehetőségekkel. A következőkben több „feldolgozási „lehetőséget kínálok fel ennek a módszernek a segítségével.

I. Világépítés, bábos feldolgozási lehetőség a teremtéstörténet témaköréhez

Cél meghatározása

Az Isten hasonlatosságára teremett ember feladata ezen a világon az, hogy őrizze és művelje mindazt, aminek gazdájává tette a Teremtő. Ebben benne foglalják a teremtett világ szépségeinek el-és felismerése és annak a megőrzésére tett szándéka és munkája. Az istenképű ember azonban nem csupán a megőrzés feladatát kapta, hanem arra is lehetősége van, hogy maga is alkotóvá váljon, hogy maga is belekóstolhasson a „teremtés” élményébe. A teremtő erő ebben a formában is folyton meg akar nyilvánulni ezen a világon. Az alkotásra való vágya az embernek olyan erős, hogy kora gyermekkorban is megnyilvánul, ha máshol nem, a játék folyamán.

A cél az, hogy a gyerekek a bennük rejlő „világformáló” erőt, alkotókészséget felismerve és megtapasztalva szerezzenek tudomást a világ keletkezéséről, annak felépüléséről, anyagszerűségéről. Anyagok, színek, formák segítségével létrehozunk egy kis „világmodellt”, majd játékkal életre keltjük azt.

Motiváció:

- a. Vigyünk be a gyerekekhez különböző minőségű, felületű anyagokat: pl. textil, fa, fém, gyapjú stb. Adjuk ezeket a kezükbe, hogy érzékeljék azokat, majd beszéljünk arról, hogy felismerték-e mindegyiket, tudják-e a nevüket, azt, hogy mire használhatóak, mit lehet belőle készíteni stb. Milyen érzés volt ezeket megfogni? Milyen a színe, alakja? Ki mit készítené belőle?
- b. Mindezt játékosabbá is tehetjük, ha néhány önként jelentkező gyereknek bekötjük a szemét és úgy adjuk a kezébe a különféle anyagokat. Rájön-e, hogy mit tart a kezében? Ebben az esetben bevonhatunk illatokat, hangokat is a játékba.

Történet felvezetése

A minket körülvevő világ is különböző anyagokból, formákból, színekből, hangokból áll. Ezeknek egy részét a természet adja, más részét az ember hozza létre.

Kezdetben azonban nem volt semmi, csak mélység, üresség és káosz. Rendetlenség. Isten azonban ezt a rendetlenséget, zűrzavart renddé változtatta és megalkotta a világot. Hallgassátok csak hogyan!

Történet elmondása - Feldolgozás

Szükséges eszközök: nagyobb kartondoboz, ecsetek, festékek, vagy zsírkréta, különböző termések (pl. gesztenye, makk, falevelek, kisebb faágak, moha, stb.), kövek, fogpiszkáló, ragasztó, olló, színes textilek, szalagok, gyurma, levegőn száradó esetleg ún. Fimo gyurma

A kartondobozt vágjuk szét úgy, hogy a tetejét és az egyik oldalát eltávolítjuk. Így egy nyitott formát kapunk, amit „alpnak” használhatunk majd. (Ezt célszerű otthon elkészíteni, illetve előkészíteni) Válasszunk ki néhány gyereket, akiknek az lesz a feladata, hogy megfessék ezt az alapot. Az alsó része lehet a föld, míg „felül” az ég. Az egyik oldal lehet a világos, a nappali rész, a másik az éjszakai. Ha van rá idő és lehetőség a doboz külső részét is meg lehet festeni – lehet az a világűr.

A többiek is dolgozhatnak csoportokban. Legyenek, akik fákat, növényeket, virágokat készítenek kisebb faágakból, (levélként használhatunk szalagokat, amiket ráköthetnek az ágakra, ezek nyugodtan lehetnek színesek). Ahhoz, hogy majd megálljanak, ezeket az ágacskákat gyurmaalapba szúrhatjuk.

A többiek állatokat készíthetnek, termésekből, egy két gyermek pedig megformálhatja Ádámot és Évát például gesztenyéből.

Ha nincs lehetőség termések gyűjtésére, alkalmazására, használjunk gyurmát, akár levegőn száradót is (ennek hátránya, hogy csak száradás után lehet festeni).

Miután elkészültek, megszáradtak az alkotások, kezdődhet a világ „felépítése”. Eközben indirekt módon történik az ismétlés, tanulás, a hallottak „rögzítése”, hiszen fel kell eleveníteni a történetet. Ha megfigyeljük, felfedezhetjük, hogy a bibliai történetnek nagyon szép ritmusa van, szinte költői szöveg van előttünk. Erre építhetjük a játékunkat. A hittanoktató olvassa, vagy mondja a szöveget, míg a gyerekek annak alapján helyezhetik el a „születendő világban” az általuk készített „teremtmények”. A „látta Isten, hogy ez jó” lehet egyfajta refrén, aminek két síkon is pozitív üzenete van: egyrészt, spirituálisan megértik a gyerekek, hogy Isten szeretete hozta létre ezt a világot, másrészt saját alkotásaik kapcsán megtapasztalják, hogy alkotni, létrehozni valamit „jó”, mert örömet okoz másoknak és az alkotónak is.

Ha elkészültünk, engedjük, hogy a gyerekek „kipróbálják” az általuk létrehozott „világot. Hadd, játszának a figurákkal, hadd keltsék életre azokat szabadon!

Befejező gondolatok

Látható, hogy ennél a feldolgozási lehetőségnél folyamatról van szó, ami nyilvánvalóan több órát vesz igénybe. Mivel egészen kicsi gyerekekkel kell dolgozni, a pedagógus részéről sok előkészítő munkát igényel, nem beszélve az intenzív órai jelenlétről. Komplexitását és élményszerűségét tekintve azonban ez a lehetőség sokkal hatékonyabb lehet, mint a didaktikus módszerek.

II. Árnyékvilág, bábos feldolgozási lehetőség a teremtéstörténethez

Cél meghatározása:

A bibliai teremtéstörténetet az őstörténetek közé soroljuk, ami azt jelenti, hogy szerzője egyetemes érvényű hitvallást fogalmaz meg benne a világ keletkezéséről. Olyan mitikus világba vezet vissza bennünket, ahol rápillanthatunk a születés előtti, a még formátlan ősállapokra, az ősvízre, amelyben még csak az életnek a lehetősége van jelen. Ezt az állapotot érzelmi és nem tudatos szinten tudjuk csak elképzelni, átélni, hiszen mindannyian egy ilyenfajta ősállapotban léteztünk születésünk előtt. Ebben vagy „e fölött” azonban ott van a teremtő erő, Isten Lelke, amely képes a mélységből, a sötétségből, a káoszból életet fakasztani. A teremtéstörténet leírásában szinte a szemünk előtt születnek meg a dolgok, egy láthatatlan kézformát ad a formátlanoknak, az ellentétek feszültségével (fény- árnyék, nappal- éjszaka, ég és föld stb.) ritmust ad az összevisszaságban jelen lévő erőknek, és ezzel együtt a megszülető világot egyfajta rendbe helyezi bele. Ha ez a fajta rend, ritmus megszűnik, a világ újra káoszba fordul.

A gyerekek még sokkal közelebb vannak a születés „élményéhez”, sőt a születés előtti állapothoz. Természetesen náluk sem tudatos szinten, de ezek az ősi képek, erők még erőteljesebben élnek, mint a már nagyon konkrétá vált felnőtt világban.

Cél az, hogy egyfajta képnyelv segítségével „átéljék” a világ születésének ős-pillanatát és egyúttal felfedezzék azt, hogy minden születést megelőz egy ilyen formátlan állapot, amely azonban az élet kibontakozásának lehetőségét hordozza magában. A Teremtő Lélek által így formálódik ma is a világ – „Create est semper novum facere”, azaz a teremtés mindig az új előhívását jelenti.

Indirekt módon megtanulhatják azt, amiről a teremtéstörténet beszél, hogy árnyék nélkül nincs fény, mélység nélkül nincs magasság, üresség nélkül nincs teljesség, de mindezt egyfajta rend hatja át, ami az élet lehetőségének teret ad. Érzelmi szinten azt jelenti ez, hogy a legnagyobb mélység, krízis is megoldódhat, „születhet” belőle valami nagyszerű, hiszen a teremtő Léleknek ma is ez a célja – minden módon az életet akarja előhívni.

Bábtechnikai javaslat

Az előbbieken felvázolt gondolatmenet „kifejezésére”, és a teremtéstörténet mitikus világának felidézésére a bábos technikák közül leginkább az árnyjáték alkalmas. Olyan technika ez, amelyet éppen az ősi, mitikus történetek felidézésére „használtak” és használnak ma is Keleten. Megtalálható Indiában, Indonéziában, Kínában és Törökországban is. Az árnyjátékok elsősorban szakrális történetek eljátszására jöttek létre, bár néha (pl. Törökországban) profán témákat is feldolgoztak általa.

Tartalmuk szerint a valóság és a látszat viszonyát látták benne, ami azt jelenti, hogy a vászon ugyanúgy eltakarja a figurákat, illetve annyit enged láttatni abból, amennyire a látszat-valóság eltakarja az igazi valóságot.⁸

Ennek a varázslatos technikának a jelentősége abban rejlik, hogy viszonylag egyszerű „megvalósítani”, mégis nagyon hatásos, látványos. Alkalmas az álomszerű, vagy idősíkok változásának kifejezésére, különböző áttűnések megjelenítésére.

Az árnyfigurák tulajdonképpen kivágott síkbábok, de gyönyörű felületeket, képeket lehet kialakítani színes fóliával, csipkével, csipke-papírral, főként áttört textúrájú anyagok segítségével. A fényforrás lehet egy zseblámpa, írásvetítő, vagy asztali lámpa is, maga a színpad pedig egy kivágott doboz, vagy két tartórúdra erősített vászon.

Kétféle fajtáját különböztetjük meg: az alulról mozgatott változat indiai eredetű, amelynél a fényforrás hátulról érkezik, míg a kínai típusú árnyfigurákat hátulról mozgatják, és ebben az esetben a fény felülről érkezik.

Az árnyfigurákkal való játéknál alapszabály, hogy a figurák érinthetik, de nem fedhetik egymást, mert értelmezhetlenné válik a kép.

Feldolgozás

Míg az előző javaslat csoportmunkára épül, a gyerekek aktív bevonásával valósul meg, itt ezzel szemben egyfajta „bemutatóról” van szó, illetve a gyerekeket játékosként lehet bevonni, mivel a bábok elkészítése ennek a korosztálynak még nehéz lenne. Itt ugyanis különböző figurákat kell megrajzolni, kivágni, ami nem várható el egy írni, olvasni még nem tudó gyermektől.

Felnőttek számára azonban nem okoz nehézséget ennek megvalósítása, hamar sikerélményhez juttat, illetve kevés eszköz, anyagi beruházás szükséges hozzá. Annál több fantázia!

Érdekes már a készítésnél kipróbálni, hogy egy-egy figura, felület hogyan jelenik meg, távolítással, közelítéssel, áttűnésekkel milyen hatást érhetünk el.

Amennyiben azt a megoldást választjuk, hogy magunk játszunk, érdemes akkor megtenni ezt, amikor a történet már teljes egészében ismert. Lehet ez a záró-ismétlő- feldolgozó óra. Szánjuk rá a 45 percet, akkor is, ha maga a játék nem tart ennyi ideig. Teremtsük meg, készítsük elő a termet a játékra, adjuk meg a méltóságát, ezáltal is lehetőséget adva a gyerekeknek a bevonódásra (sötétítsünk be, amennyire lehet, ültessük úgy a gyerekeket, hogy mindenki jól lásson stb.)

Ha marad még idő, lehet róla beszélgetni a (ez is a feldolgozás része), esetleg megkérni őket, hogy benyomásaikról készítsenek otthon rajzot.

Másik lehetőség, hogy a gyerekek játsszák el a történetet. Ez esetben szükséges egy előkészítő órát tartani, amikor megismerkedhetnek a technikával, kipróbálhatják, szabadon játszhatnak, ötleteiket megvalósíthatják. Ki lehet találni együtt, hogy a történet egyes részletei hogyan valósulhatnak meg.

Szeretném itt felhívni a figyelmet arra, hogy nem fontos a teljes bibliai szöveget megjeleníteni, de nyilván annál több gyerek juthat játéklehetőséghez, minél nagyobb ívet fogunk át a történetből.

Másik szempont, hogy a pedagógusnak legyen koncepciója a játékra, szereposztásra nézve, akkor is, ha nem ő játszik, mert különben könnyen az őskáosz állapota valósulhat meg az osztályteremben.

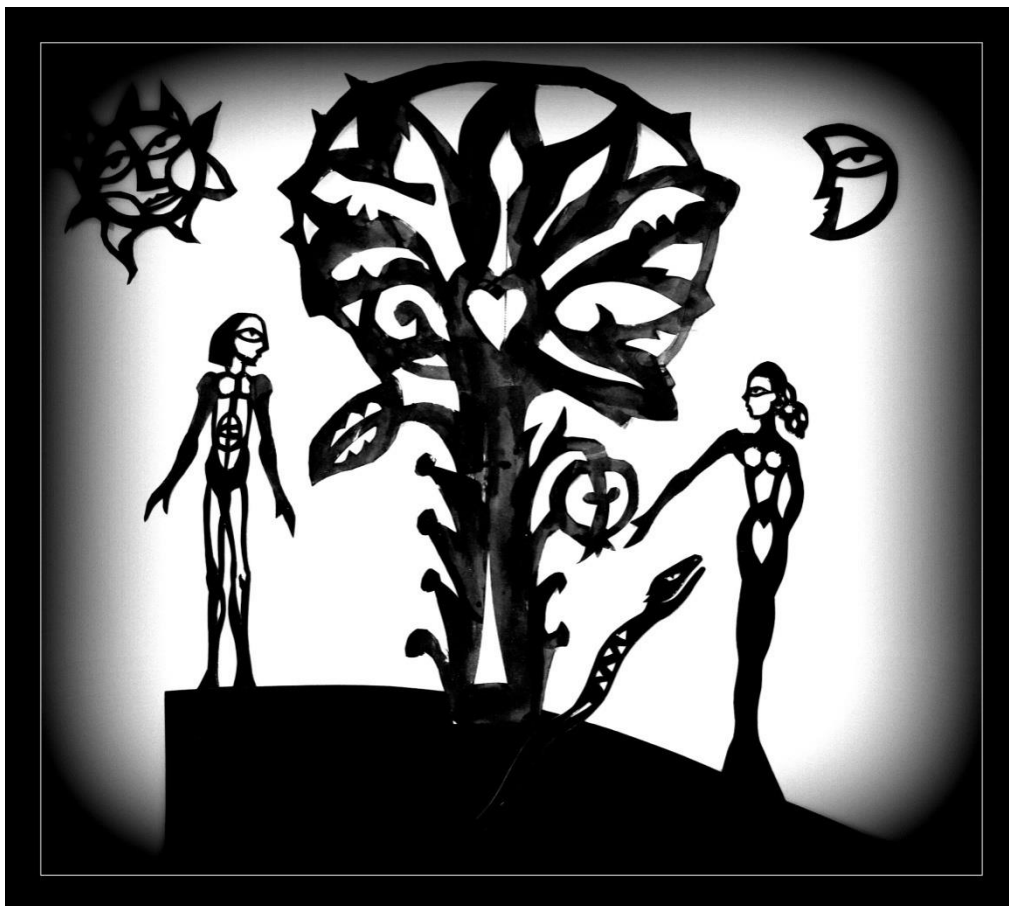
⁸ Tarbay Ede i.m. 47.

Az árnyjáték a képek kifejező erejére épül, éppen ezért benne rejlik annak lehetősége, hogy szavak nélkül jelenítsük meg a történetet. Ebben az esetben a képi világot, a történéseket megerősíthetjük zenei aláfestéssel, ami egyfajta ritmust biztosít a játéknak.

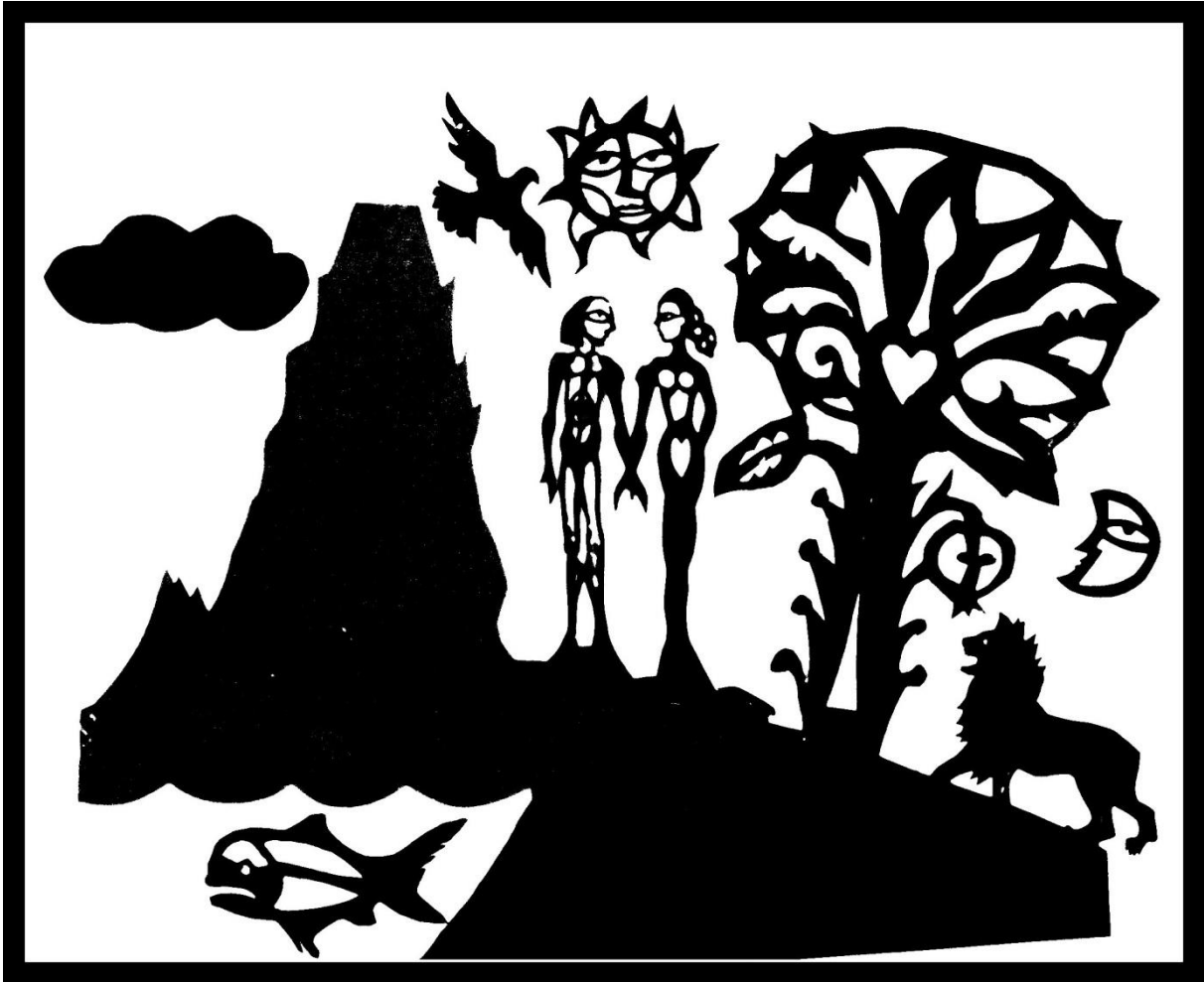
Válasszunk hangszeres, lehetőleg szöveg nélküli zenét, nehogy elvonja a figyelmet a látványról.

Szükséges eszközök:

Olló (lehetőleg hegyes), kartonpapír (kiválóan alkalmas az ún. fotókarton), hurkapálcika, ragasztó, erősebb cellux, vagy papíragasztó, vékony drót, kartondoboz, pausz papír, esetleg zseblámpa, asztali lámpa, vagy régi típusú írásvetítő.

8. és 8/A. ISTEN TEREMTETTE AZ EMBERT

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 2.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Hans Walter Wolff: Az Ószövetség antropológiája, Harmat Kiadó, Budapest, 2003.)

(Ez nemcsak az ember teremtéséről szóló órákhoz jó háttér, hanem az Emberek körülöttem, Az Éden kertjében és az Óvjuk a természetet! témákhoz is.)

Az ember istenképúsége

A Papi irat az embernek a világban betöltött különleges szerepét az Isten képmása kifejezéssel foglalja össze.

- * Ez a kifejezés az Istenhez való hasonlóságra utal, Isten a teremtésben önmagával folytatott tanácskozásával kapcsolatban jelenik meg: „Alkossunk embert a saját képmásunkra...” (1Móz 1,26)
- * Az ember Isten megszólításából keletkezett. Az áldás első része megegyezik az égi és tengeri állatoknak szólóval, de a folytatása tartalmazza a megbízást felelősségteljes feladatokra, döntési hatalomra a teremtett világban. „Kevéssel kisebb Istennél...” (Zsolt 8)
- * Isten képmása a megfelelően alapuló kapcsolatot jelenti Isten és ember között. Az ember Isten szavának engedelmeskedve megfelel a megszólító szónak.
- * Az embert a többi élőlényvel különleges viszonyba helyezi, táplálékként vagy segítségként. Amikor az embernek Isten teremtményeivel van kapcsolata, ezáltal Istennel is kapcsolatba kerül. Ez is a megfelelés része: az embernek a világban Isten által teremtett dolgokkal kell foglalkozni.
- * Miért Isten képmása jelöli ezt a viszonyt? Az ókori királyok szobra az uralkodásuk bizonyítéka (Dán 3). Az embert Isten képmásaként igazolja, hogy Isten a teremtés ura, mert a többi teremtménnyel uralkodói viszonyban van. Uralkodói joga, mint a helytartóé.
- * Isten képmása mellett a hasonlóság is megjelenik. Ez utalhat a rokonsági kapcsolatra, azaz ne feledkezzen meg az ember arról, hogy különösen közel áll az Istenhez. Ez a közelség a beszédben látszik elsősorban.

Ember és emberiség

- * Nem egy kiemelkedő személy, hanem az ember (ádám) a világ kormányzója mint Isten képmása.
- * Ádám: az egész emberiségre utal, többes számú alakban áll. Azaz nem kiemelkedő egyénekre, hanem az emberi közösségre bízta Isten az uralkodás feladatát, senki sincs kizárva ebből
- * A képmás-ember két nem formájában az. Ezáltal az emberek szeretetben kiegészítik egymást. (Barth) Az emberek az Isten-képmás feladatnak csak egymás felé fordulva, egymást kiegészítve tudnak eleget tenni.
- * Ehhez kapcsolódik a szaporodásra adott parancs. Nagyszámú emberiségre bízta Isten a világ kormányzását.

A teremtés feletti uralom

- * Az ember feladata a világról való bölcs gondoskodás.
- * Az uralkodás tárgya a Föld egésze, nem csupán az állatok. Az állatok háziasításában jelent meg elsősorban a világ fölötti uralom a régiek számára. Csak maga az ember nem válhat az uralkodás tárgyává (1Móz 9,6).

- * Ez a megbízás a kultúrára vonatkozik L. Köhler szerint. (Az építéstől a varráson át minden tanítható tudáson keresztül a fejlődés egésze ez a történelemben.) Szubjektíven pedig minden embernek meg kell küzdeni az étellel.
- * Az emberre bízott feladat még nem érte el célját. Az a veszélye az uralkodásnak, hogy kicsúszik a kezéből, ha félreismeri, félreérti a feladatát. A világ fölötti uralom nem vezethet az ember létének veszélyeztetéséhez (környezetszennyezés). A technika mítosza ne uralkodjon az emberen.
- * Az Isten-képmás Jézus Krisztusban teljesedett be, és Benne ad lehetőséget, hogy mi is megújuljunk ebben naponta. (Kol 1,15; 3,10)

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A kisiskolás gyermek már másképp kezdi látni önmagát, mint az óvodás. Felfedezi a különbségeket, de a hasonlóságokat is. Sokszor viszont zárkózottabb, zavarban van. A felelősséget viszont egyre inkább érti, érzi, főleg, ha van valamilyen háziállata. Sok játékkal, alkotással tudjuk közelebb hozni a gyerekekhez az ember teremtésének üzenetét, hogy nem csak a világot, hanem az egyes embert is Isten alkotta.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten teremtette az embert

Kognitív cél: Annak a megismertetése, hogy az ember Istent teremtette. Arra való rámutatás, hogy az embernek feladata, hogy gondoskodjon a földről.

Affektív cél: Az alkotás örömeinek megtapasztaltatása, saját és társaik arcára rácsodálkozás.

Pragmatikus cél: Egymás elfogadásának gyakorlása, bátorítás egy másik élőlényről való gondoskodásra (pl. háziállat).

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Segítséggel tudjon beszélni arról, hogy milyen feladatai lehetnek az embernek a teremtett világban. • Tudja, hogy az embert is Isten teremtette és feladatot adott neki. • Legyen képes egyszerű mondatokkal a tankönyv képei segítségével beszélni a teremtésről. • Segítséggel, biztatással vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudjon önállóan beszélni arról, hogy milyen feladatai lehetnek az embernek a teremtett világban, és ebben milyen szerepe lehet személyesen neki. • Tudja, hogy az embert is Isten teremtette, férfivá és nővé. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja megfogalmazni, hogy Isten az embernek feladatot adott: védje és gondozza a teremtett világot. • Legyen képes a tankönyvi képek alapján a teremtés szépségéről beszélni. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
<p>Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>Moreno-vonal Ez igazán egy statisztikai „játék”, amikor a csoport tagjait egy képzeletbeli skálán állítjuk fel, ahol ebben az esetben a legvilágosabb hajú gyerek az egyik végpont, a legsötétebb a másik.</p> <p>Ennek egy változata, amikor a terem sarkaiban jelölünk ki pontokat, ahova a gyerekeknek kell odatalálni, ha igaz rájuk az állítás. Pl. itt</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. barnaszeműek 2. kékszeműek 3. zölde szeműek <p>Mindkét változat jó alkalmat ad arra, hogy megfigyeljék egymást, de saját magukat is. Sokszor nem mernek egymás szemébe nézni, de most lehet, sőt jól meg kell nézni a másikat. Közösséget is teremthet, ha rácsodálkoznak arra, hogy mi vagyunk a barnaszeműek stb. (természetesen a hittanoktató is álljon be a játékba). Hívjuk fel a figyelmüket a változatosságra, hogy mennyire különbözőek vagyunk.</p>	<p>Tér, ahol a gyerekek felállhatnak.</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>1. „Isten teremtette a férfit és a nőt. Megáldotta őket.”</p> <p>Gyurmaember: Miközben a hittanoktató feleleveníti a teremtés történetét, ill. elmondja az ember teremtését addig, hogy „megformálta az Úristen az embert a föld porából” elkészít gyurmából egy ember alakot. (Nem baj, ha nem tökéletes!!!) Beszélgetési javaslat: Mit gondoltok, miért nem él az én gyurmaemberem? Mitől lett az ember élő? Isten az „élete leheletét” leheli az emberbe.</p> <p>Az ember Isten képmása, ami feladatot jelent számára, de ehhez erőt, áldást kapott Istentől.</p> <p>2. „...Majd rájuk bízta, hogy gondoskodjanak a teremtett világról.” Beszélgetés a tankönyv képeiről: Mit látunk a képeken? Soroljatok fel olyan állatokat, amiket a képen láttok! Soroljatok fel olyan növényeket, amiket a képen láttok!</p>	<p>Lecke kiemelt szövegét két részben dolgozzuk fel. gyurma</p> <p>TKGY 30-31. o. és TKEI 40-41. o.</p> <p>A beszélgetés célja, hogy a gyerekek minél konkrétabban</p>

	<p>Mi a dolga Évának a növényekkel? Mi a dolga Ádámnak a növényekkel? Mi a dolga Évának k az állatokkal? Mi a dolga Ádámnak az állatokkal?</p> <p>Összegzés: Mi volt a dolga Évának és Ádámnak?</p> <p>Aranymondás: Engem is Isten teremtett.</p> <p>Beszélgetés: Miért mondja Isten: „...enyém vagy.”</p>	<p>megfogalmazzák, hogy mit jelent a lecke kiemelt mondata.</p>
Munkáltatás	<p>Gyurmaember: Készítsenek gyurmából emberalakot. Ha van rá lehetőség, hagyjuk a teremben kiállításként a következő néhány órára.</p> <p>Lufi fej: Minden gyerek kap egy lufit, hogy fújja fel. (Aki nem tudja, annak segíthetnek azok, akik tudják, ill. a hittanoktató is készülhet néhány lufival előre.) A lufikat óvatosan dobálni kell úgy, hogy ne essenek a földre. Tapsra, (vagy bármilyen jelzésre), meg kell fogni mindenkinek egy-egy lufit, és rá kell rajzolni valakinek a szemét. (Természetesen párba állnak ilyenkor.) Utána megy tovább a játék. Következő jelzésre egy másik lufira valaki másnak a száját, majd az orrát, fülét, végül a haját. Minden rajzoláskor lehetőleg olyan lufit fogjanak meg a gyerekek, amit előtte még nem, és mindig valaki más arcának a részletét rajzolják rá. A lufit haza is lehet vinni. Ha nincsenek túl sokan, vagy van bőven időnk, akkor be is mutathatják a lufijukat, mint egy képzeletbeli csoporttársat.</p> <p>Ének: Bércet, rónaságot... minden versszakával</p>	<p>natur gyurma</p> <p>Annyi lufi és vastagabb alkoholos filc, ahány gyerek van.</p>
Házi feladat	Munkáltató tankönyv feladatai.	TKGY 32-33. o. TKEI 42-43. o.

TOVÁBBI ÖTLETEK

Bércet, rónaságot:

H. Weber

Bér-cet, ró-na-sá-got,
Az e-gész vi-lá-got
Te a-dod ne-künk,
É-des Is-te-nünk.

<p>2. A nagy erdők fáját,
Mezők tarkaságát
Te adod nekünk,
Édes Istenünk.</p> <p>3. Madárkát az ágon,
Gyümölcsöt a fákon
Te adod nekünk,
Édes Istenünk.</p> <p>4. Földi életünket,
Napi kenyerünket
Te adod nekünk,
Édes Istenünk.</p> | <p>5. Drága szüleinket,
Jó testvéreinket
Te adod nekünk,
Édes Istenünk.</p> <p>6. Fényes napvilágot,
Szemünkre az álmod
Te adod nekünk,
Édes Istenünk.</p> <p>7. Szent igédnek fényét,
Lelkünk békeességét
Te adod nekünk
Édes Istenünk.</p> |
|--|--|

*H. Claudius nyomán
Rezsényi László*

(A kép forrása: <http://gyerekoldal.reformatus.hu/honlapok/enekszoveg/jezusenek/enek16.htm>)

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 30-31 és TKEI 40-41. oldal

A képen látható:

Két oldalas kép, első oldalon az Édenkertet látjuk: növények, állatok. Második oldalon megjelenik az emberpár (újra), itt tudjuk meg, hogy férfit és nőt teremtett Isten, de a korábbi oldalak képein már ott van az emberpár, nem lehet őket figyelmen kívül hagyni.

A TKGY 30. oldalán és TKEI 40. oldalán a távolban felhők által övezett hegyek láthatók, a TKGY 31. oldalán és a TKEI 41. oldalán folytatódik a hegylánc, előtte elefántok – két nagy és egy kisebb – mennek. Fent erdősávot látunk, különböző fákkal. A fák között állatok: zsiráf, róka nyúl, mókus, őz, fészkelő madár.

A kertet folyó szeli át. A TKGY 31. oldalán és a TKEI 41. oldalán virágok és bokrok láthatók. A bokor mögött a férfi és a nő: Ádám és Éva. Kiemelkedik „meseszerűségével” a FA, amelyhez Isten szabálya kötődik majd, melyet az emberpárnak be kellene tartani.

A képhez szöveg is kötődik: az emberpárnak gondoskodni kell a teremtett világról.

Instrukció a képolvasáshoz:

TKGY 30. oldal és TKEI 40. oldal

- Figyeld meg a kertet, milyen állatokat látsz?
- Melyik állatot nem ismered?
- Mit csinál a róka?
- Mit lát a nyuszi?
- Hová járnak az állatok inni?
- Mit csinál a mókus és a zsiráf?
- Mit csinál az őzike?
- Te hová szeretnél leülni és nézelődni, mutasd meg! Miért? Mit látnál onnan?
- Ki viseli gondját az állatoknak és a fáknak, virágoknak?

- Te mit csinálnál legszívesebben ebben a kertben?
- Mi a legkülönlegesebb ebben a kertben?

TKGY 31. o. TKEI 41. oldal

- Hány hegycsúcs látszik a távolban?
- Nézd meg az eget! Szerinted milyen az időjárás?
- Egy elefántcsaládot is láthatsz, mutasd meg, ki az apa, ki az anya, és hol megy az elefántgyermek? Miért ott?
- Figyeld meg a férfit és nőt (Ádámot és Évát) miben különböznek egymástól? Miről ismered meg Évát? Miről ismered fel Ádámot?
- Keresd meg a legkülönlegesebb fát! Miben más, mint a többi fa a kertben? – (Most a két lapon lévő képet nézgesd!)
- Mivel bizta meg Isten Ádámot és Évát? Mi volt a dolguk a kertben?
- Te kinek segítettél volna? Miért?

TKGY 32. oldal és TKEI 42. oldal:

A képen látható:

A TKGY 32. és a TKEI 42. oldalán ünnepi asztal mellett ül a család, feltételezhetően születésnapot tartanak. Apa, anya, fiú és egy lány. Az asztalon virág, torta 7 gyertyával, tányérok, evőeszközök és az ajándék egy dobozban, szalaggal átkötve. A család vidám hangulatban van, ez leolvasható az arcokról, úgy ültek az asztalhoz, mintha valaki épp fényképezné őket. Lenn egy kutya, vár valamire, a családot figyel.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Mikor születtél, mikor van a születésnapod?
- Hogyan ünnepeltétek meg? Milyen ajándékot kaptál?
- Te is Isten teremtménye vagy! Mit jelent ez?
- A szüleidet is Isten teremtette, hogy gondoskodjanak rólad. Hogyan gondoskodnak rólad a szüleid?
- Hogy hívják édesapádat, édesanyádat?
- Ki a te keresztanyád, keresztapád?
- A keresztszüleidtől milyen ajándékot kaptál a születésnapodon?
- Figyeld meg az asztalt, mi van rajta?
- Kik ünnepelnek? Kinek van születésnapja?
- Hány éves az, akinek a születésnapját ünneplik?
- A kiskutya kié lehet? Te adnál a kiskutyának tortát? Miért?
- A te születésnapon mi volt?
- Mit éreztél, amikor felköszöntöttek?

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Árnykép

Kicsit időigényes, de nagyon mutatós feladat. Egyházi iskolában, az osztálytanítóval közösen (rajz-, technikaóra keretét is felhasználva) érdemes megvalósítani.

Írásvetítővel a gyerekek fejét egy-egy falra rögzített színes lapra kivetíteni, körberajzolni. A kivágását a gyerekek végezhetik. Az így elkészült árnyképek igazi díszei lehetnek akár egész évben az osztálynak. Miközben a „képmás” jelentést is magában hordozza.

2. Gyurmaember

Készítsenek gyurmából emberalakot. Ha van rá lehetőség, hagyjuk a teremben kiállításként a következő néhány órára.

3. Imádságra nevelés

<p><u>Testrészek</u></p> <p>a) Előkészítés Három emberalakrajzot készít elő a hittanoktató. Az 1. sziluettnek a fej részét színezi ki. A másodiknak a karját és törzsét, a harmadiknak a lábát.</p> <p>b) Kiscsoportban előkészület Feladatutasítás: Gyűjtsétek össze kiscsoportban, hogy Isten mi mindent alkotott meg rajtunk.</p> <p>c) Imádkozás Feladatutasítás: Köszönjük meg Istennek mindazt, amit rajtunk megteremtett!</p> <p>(Miközben felsoroljuk a testrészeket, mutassuk is a kezünkkel.)</p> <p>Így: Köszönjük Istenünk a hajunkat, a homlokunkat, a szemünket...</p>	<table> <tr> <td><u>műfaj</u></td> <td>hála</td> </tr> <tr> <td><u>megfogalmazás</u></td> <td>hittanosok</td> </tr> <tr> <td><u>imádkozás</u></td> <td>mozgással hangosan</td> </tr> <tr> <td><u>csoport felosztása</u></td> <td>3 kiscsoport</td> </tr> <tr> <td><u>kapcsolódás</u></td> <td>lecke anyaga</td> </tr> <tr> <td><u>hely</u></td> <td>óra vége</td> </tr> <tr> <td><u>fejlesztési terület</u></td> <td>imádság megfogalmazása</td> </tr> <tr> <td><u>hittanosok</u></td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • kiscsoportban ötleteket gyűjtenek • mozgással imádkoznak • emberalakokat készít • kísér </td> </tr> <tr> <td><u>hittanoktató</u></td> <td></td> </tr> <tr> <td><u>eszközök</u></td> <td>3 db papírból kivágott emberalak, 3 különböző részen kiszínezve</td> </tr> </table>	<u>műfaj</u>	hála	<u>megfogalmazás</u>	hittanosok	<u>imádkozás</u>	mozgással hangosan	<u>csoport felosztása</u>	3 kiscsoport	<u>kapcsolódás</u>	lecke anyaga	<u>hely</u>	óra vége	<u>fejlesztési terület</u>	imádság megfogalmazása	<u>hittanosok</u>	<ul style="list-style-type: none"> • kiscsoportban ötleteket gyűjtenek • mozgással imádkoznak • emberalakokat készít • kísér 	<u>hittanoktató</u>		<u>eszközök</u>	3 db papírból kivágott emberalak, 3 különböző részen kiszínezve
<u>műfaj</u>	hála																				
<u>megfogalmazás</u>	hittanosok																				
<u>imádkozás</u>	mozgással hangosan																				
<u>csoport felosztása</u>	3 kiscsoport																				
<u>kapcsolódás</u>	lecke anyaga																				
<u>hely</u>	óra vége																				
<u>fejlesztési terület</u>	imádság megfogalmazása																				
<u>hittanosok</u>	<ul style="list-style-type: none"> • kiscsoportban ötleteket gyűjtenek • mozgással imádkoznak • emberalakokat készít • kísér 																				
<u>hittanoktató</u>																					
<u>eszközök</u>	3 db papírból kivágott emberalak, 3 különböző részen kiszínezve																				

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK 2. ÓRÁJÁRA:

Fő hangsúly: Engem is Isten teremtett!

Kognitív cél: Annak a tudatosítása, hogy őket is Isten teremtette, ezért Istenhez tartoznak, és Isten alkotta őket ilyenek, amilyenek.

Affektív cél: Arra való lelkesítés és öröm a felett, hogy Isten ilyenek alkotta őket.

Pragmatikus cél: Arra való bátorítás, hogy a képességeiket Istentől kapott ajándéknak tartsák.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Segítséggel tudjon beszélni arról, hogy milyen feladatai lehetnek az embernek a teremtett világban.• Tudja, hogy az embert is Isten teremtette és feladatot adott neki.• Legyen képes egyszerű mondatokkal a tankönyv képei segítségével beszélni a teremtésről.• Segítséggel, biztatással vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban.	<ul style="list-style-type: none">• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudjon önállóan beszélni arról, hogy milyen feladatai lehetnek az embernek a teremtett világban, és ebben milyen szerepe lehet személyesen neki.• Tudja, hogy az embert is Isten teremtette, férfivá és nővé.• Tudja, hogy Isten az embernek feladatot adott: védje és gondozza a teremtett világot.• Legyen képes a tankönyvi képek alapján a teremtés szépségéről beszélni.• Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	Kisujj sorrend: Megkérjük a gyerekeket, hogy álljanak sorba először tetszés szerint. Majd álljanak kisujjuk nagysága szerint sorba. A játékot nehezíthetjük azzal, ha nem lehet közben beszélni. Nevek: <ul style="list-style-type: none">• Tegyük le sorban a nevek jelentését tartalmazó lapokat.• Sorban olvassuk fel a nevek jelentését. Ha valaki azt sejt, hogy ez az ő nevének a jelentése, jelentkezzen.• Ha eltalálta, akkor megkapja a lapot.	Az az érdekessége a játéknak, hogy nem az fog előre kerülni, aki a legmagasabb. Előkészület: Minden gyerek keresztnévének a jelentését nyomtassuk ki egy lapra. Másik oldalára írjuk le a megfelelő keresztnévet. Mivel bizonyára fogalmuk sincs, hogy a nevük mit jelent, ezért örülni fognak.
Feldolgozási javaslat	Páros körvonal:	Szükséges eszközök:

	<p>A gyerekek párokat alkotnak. Megkérjük őket, hogy rajzolják körbe egymást a csomagolópapíron. Majd a nevük jelentését tartalmazó lapot ráragaszthatják a rajzra. Ezután kérjük őket, hogy gondolkozzunk együtt.</p> <p>Isten alkotott és gondolt ki minket. Sok képességgel látott el. Most átgondoljunk, hogy milyen képességeink vannak.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ha van olyan képességed, ami a lábadohoz kapcsolódik, akkor színezz egy kicsit a rajzodon a lábon. • Ha van olyan képességed, ami a kezedhez kapcsolódik, akkor színezz egy kicsit a rajzodon a kezeden. • Így végig színeztethetjük az egész rajzot. Sorban nevezhetünk meg testrészeket. Az arcon részletesebben is nevezzük meg. (száj, szem, orr, arc, fül, homlok, fog stb.) <p>Nézzük meg ezután a rajzokat.</p> <p>Megállapíthatjuk a végén, hogy az osztályban mindenkinek adott Isten sok tehetséget.</p> <p>Aranymondás: Isten mondja: „<i>Neveden szólítottalak, enyém vagy.</i>” Ézsaiás 43,1</p> <p>Aranymondás feldolgozása:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gyakoroljuk az aranymondást először úgy, hogy egyszerűen elismételjük együtt párszor az Igét. • Ezután kérjük meg a gyerekeket, hogy körvonalrajzra írják rá a gyerekek a nevüket, álljanak körbe, és tartsák maguk előtt a rajzot. • Majd egymás után hangosan mondják el a keresztnévüket. Amikor mindenki elmondta, akkor a Hittanoktató mondja: „Isten mondja...” a gyerekek pedig feleljék rá: „<i>Neveden szólítottalak, enyém vagy.</i>” • Ezután üljenek le a padba, és kérdezzük meg őket, hogy: Milyen érzés tudni azt, hogy Isten gyermeke vagy? 	<p>Gyerekenként egy ív csomagoló papír, színes ceruza.</p> <p>A feladat célja, hogy a gyerekek tudatosítsák, hogy Isten mennyi képességgel ajándékozta meg őket.</p> <p>Ha nem tudjuk megoldani a csomagolópapír vásárlást, akkor előre kivágott gyerekformákat használjunk.</p> <p>Kérjük meg a gyerekeket, hogy mutassák meg egy mozdulattal, hogy mit jelent tudni, hogy Istené. (Különösen nagy látszámú csoport esetében jó, mert így mindenki válaszol a kérdésre.)</p>
--	---	---

Záróíma	Csendes hálaima: Köszönjük meg Istennek azokat a képességeket, amiket Isten adott nekik. Ezeket átgondolták a gyerekek, amikor színezték a rajzukat.	Mondjuk el, hogy mindenki magában imádkozik, a rajzok segítenek abban, hogy mit köszönjünk meg ma Istennek. Az imádság kezdetét és végét jelezhetjük egy hangjelzéssel.
Házi feladat	Következő órára hozzanak családi fényképet. TKEI 5. és 6. feladatai	Esetleg fénymásolt fényképet is hozhatnak.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 134. zsoltár: Úrnak szolgái...
Jézushoz Jöjjetek: 11. Áldd meg a földet

99 Németből ford. Hamar István H. Weber

1. 2.

Áldd meg a Földet, Minden em - bert, népet,

3.

Bé - kéd - del!

(A kép forrása: Dicsérjétek az Urat! Gyermek és ifjúsági énekek. VI. kiadás Budapest, 1993)

8/B. EMBEREK KÖRÜLÖTTEM

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 2.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Hans Walter Wolff: Az Ószövetség antropológiája, Harmat Kiadó, Budapest, 2003.)

(Ez nem csak az ember teremtéséről szóló órákhoz jó háttér, hanem az Emberek körülöttem és az Óvjuk a természetet! témákhoz is.)

Az ember istenképűsége

A Papi irat az embernek a világban betöltött különleges szerepét az Isten képmása kifejezéssel foglalja össze.

- * Ez a kifejezés az Istenhez való hasonlóságra utal, Isten a teremtésben önmagával folytatott tanácskozásával kapcsolatban jelenik meg: „Alkossunk embert a saját képmásunkra...” (1Móz 1,26)
- * Az ember Isten megszólításából keletkezett. Az áldás első része megegyezik az égi és tengeri állatoknak szólóval, de a folytatása tartalmazza a megbízást felelősségteljes feladatokra, döntési hatalomra a teremtett világban. „Kevéssel kisebb Istennél...” (Zsolt 8)
- * Isten képmása a megfelelően alapuló kapcsolatot jelenti Isten és ember között. Az ember Isten szavának engedelmességgel megfelel a megszólító szónak.
- * Az embert a többi élőlényvel különleges viszonyba helyezi, táplálékként vagy segítségként. Amikor az embernek Isten teremtményeivel van kapcsolata, ezáltal Istennel is kapcsolatba kerül. Ez is a megfelelés része: az embernek a világban Isten által teremtett dolgokkal kell foglalkozni.
- * Miért Isten képmása jelöli ezt a viszonyt? Az ókori királyok szobra az uralkodásuk bizonyítéka (Dán 3). Az embert Isten képmásaként igazolja, hogy Isten a teremtés ura, mert a többi teremtménnyel uralkodói viszonyban van. Uralkodói joga, mint a helytartóé.
- * Isten képmása mellett a hasonlóság is megjelenik. Ez utalhat a rokonsági kapcsolatra, azaz ne feledkezzen meg az ember arról, hogy különösen közel áll az Istenhez. Ez a közelség a beszédben látszik elsősorban.

Ember és emberiség

- * Nem egy kiemelkedő személy, hanem az ember (ádám) a világ kormányzója mint Isten képmása.
- * Ádám: az egész emberiségre utal, többes számú alakban áll. Azaz nem kiemelkedő egyénekre, hanem az emberi közösségre bízta Isten az uralkodás feladatát, senki sincs kizárva ebből
- * A képmás-ember két nem formájában az. Ezáltal az emberek szeretetben kiegészítik egymást. (Barth) Az emberek az Isten-képmás feladatnak csak egymás felé fordulva, egymást kiegészítve tudnak eleget tenni.
- * Ehhez kapcsolódik a szaporodásra adott parancs. Nagyszámú emberiségre bízta Isten a világ kormányzását.

A teremtés feletti uralom

- * Az ember feladata a világról való bölcs gondoskodás.
- * Az uralkodás tárgya a Föld egésze, nem csupán az állatok. Az állatok háziiasításában jelent meg elsősorban a világ fölötti uralom a régiek számára. Csak maga az ember nem válhat az uralkodás tárgyává (1Móz 9,6).

- * Ez a megbízás a kultúrára vonatkozik L. Köhler szerint. (Az építéstől a varráson át minden tanítható tudáson keresztül a fejlődés egésze ez a történelemben.) Szubjektíven pedig minden embernek meg kell küzdeni az étellel.
- * Az emberre bízott feladat még nem érte el célját. Az a veszélye az uralkodásnak, hogy kicsúszik a kezéből, ha félreismeri, félreérti a feladatát. A világ fölötti uralom nem vezethet az ember létének veszélyeztetéséhez (környezetszennyezés). A technika mítosza ne uralkodjon az emberen.
- * Az Isten-képmás Jézus Krisztusban teljesedett be, és Benne ad lehetőséget, hogy mi is megújuljunk ebben naponta. (Kol 1,15; 3,10)

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A kisiskolás gyermek már másképp kezdi látni önmagát, mint az óvodás. Felfedezi a különbségeket, de a hasonlóságokat is. Sokszor viszont zárkózottabb, zavarban van. A felelősséget viszont egyre inkább érti, érzi, főleg, ha van valamilyen háziállata. Sok játékkal, alkotással tudjuk közelebb hozni a gyerekekhez az ember teremtésének üzenetét, hogy nem csak a világot, hanem az egyes embert is Isten alkotta.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Család iránti hála

Kognitív cél: A saját születésnap dátumának ismerete, családi, rokoni viszonyok tisztázása.

Affektív cél: Hála érzésének felkeltése azért, hogy Isten őt egy családban adta. A családtagok iránti szeretet erősítése.

Pragmatikus cél: Buzdítás arra, hogy tartsák számon, családtagjaikat, a családi ünnepeket. Alakítsanak ki a csoportban születésnap ünneplési rítust.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje a családja tagjait. • Tudja, mikor van a születésnapja. • Tudjon segítséggel a képekről egyszerű mondatokkal beszélni. • Segítséggel tudja értelmezni Mózes első könyve 2,18 Igéjét. • A hittanoktató által kezdeményezett éneklésben vegyen részt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje családjának a tagjait, rokonait. • Tudja, mikor van a születésnapja, és néhány mondattal jelezze, hogyan szokták megünnepelni. • Tudja a képek és a szöveg értelmezését, néhány mondattal tudjon erről beszámolni. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten segítséggel tudja értelmezni 1Mózes 2,18 Igéjét értelmezni és a saját szavaival elmondani. • A hittanoktató által kezdeményezett éneklésben vegyen részt, tanulja meg az éneket.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok

<p>Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>Beszélgetési javaslat: Mi jut eszedbe a gyertyákról? Mikor szoktunk gyertyát gyújtani? Neked mikor égtek legutóbb a gyertyák, tudod-e? Hány gyertya égett?</p> <p>Házi feladatként családi fényképeket kellett hozni, mutassák be, hogy ki kicsoda rajtuk. Biztos lesz köztük olyan, amikor ők kisbabaként jelennek meg a képen, amire rácsodálkoznak, hogy ki hogyan nézett ki korábban. Ez alkalmat ad arra, hogy beszélgessünk a családról, megnevezzenek családtagokat.</p> <p>Ének: Bércet, rónaságot... „Drága szüleinket...” kezdetű versszak</p>	<p>Gyertyák (kicsi, nagy, szám, stb.)</p> <p>A gyerekek saját fényképei</p> <p>Kotta az előző lecke segédletéhez csatolva.</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Családi fotó:</p> <p>Nézegetünk különböző családi fényképeket. Érdeemes régiókat is keresni, mert a XX. sz. első felének beállított képei sokszor eseményhez kötöttek, nagycsalád látszik rajtuk.</p> <p>Kisebb csoportokban (5-7 fő) álljatok be úgy, mintha családi fénykép lenne. Találjuk ki, hogy milyen eseményen készülhettek az egyes „fotók”! Ha nem derül ki egyértelműen, szólaltassuk meg a szereplőket egy-egy mondattal.</p> <p>(A hittanoktató előre is megadhat családi eseményeket, amihez készülhetnek a „fotók”. Pl. esküvő, születésnap, karácsony, nyaralás. Ha van rá lehetőség, érdemes lefényképezni a gyerekek által alkotott „családi fotókat”, és az osztályban kitenni.)</p> <p>Életre kelt fényképek: A fenti „családi fotóhoz” alkossanak jelenetet, aminek a kezdete, vagy a vége a „fotó”. Azzal a felszólítással, hogy 'Mi történt előtte?' vagy 'Hogyan folytatódik?'</p>	<p>Családi fényképek régen és most</p> <p>Fényképezőgép/telefon</p>
<p>Munkáltatás</p>	<p>Készítsünk születésnap-naptárt! A hittanoktató egy előre elkészített naptárt visz be, amire a gyerekek öntapadós matricával beragaszthatják a saját nevüket a születésnapjukhoz. (Érdeemes a hittanoktatónak előre megnézni a gyerekek születésnapját, mert 1. osztályban még többen nem tudják ezt fejből.) Beszéljük meg, hogy hogyan ünnepelhetnénk meg egymás születésnapját a csoportban. Érdeemes előre egy rítuson gondolkodni, egy áldó éneket megtanítani. (Pl. 134/3; Áldjon meg téged...)</p>	<p>Naptár, öntapadós matricák</p>
<p>Házi feladat</p>		

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKEI 44-45. oldalak:

A képen látható:

Dupla oldalon: utcarészletet látunk. Három emeletes házat: zöld, sárga színűek. Az első épületnek öt ablaka van, ezek közül egy a vegyesbolt kirakata, különböző árucikkek feltételezhetőek: csupor, labda. A fenti három ablakba beláthat a néző, látunk egy piros ruhás asszonyt, egy idősebb fehér hajú szemüveges nénit, a harmadikban pedig egy fekete macska ül. A mellette lévő sárga épület iskola lehet. Az emeletre belátunk, tanítás folyik, a gyermekek a padban ülnek, a tanító néni a táblára mutat, amin rajzok látszanak, látszik a tanári asztal is, rajta virággal. A kapun épp belép egy gyermek, táskával a hátán. Az iskola előtt két gyermek beszélget. A házak előtt látunk egy családot, babakocsival, és egy nőt bevásárló táskával a kezében. A harmadik ház négy ablakos. Előtte nem jár senki.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Mit látsz a képen?
- Kiket látsz a képen? Sorold fel!
- Nézzétek meg a házat: Hány kéménye van? Mivel fűthetnek a házakban? Hány tv-antenna van?
- Mivel fedték be a házakat?
- Az első ház első emeletén hány ablak van? Kiket, miket látsz az ablakokban?
- Mit csinál az anyuka?
- Mit csinál a kontyos néni? Miért?
- A harmadik ablakból „ki” nézegeti az utcát? Mit lát?
- A kapu melletti kirakatban mi van kitéve? Miért?
- A ház mellett milyen épület van? Honnan lehet tudni?
- Ha az első emeleten belesünk az ablakon, mit látunk?
- Mit csinálnak a gyermekek és mit a tanító néni? Miért?
- Ha most a ti iskolátokba bekukucskálna valaki, mit látna?
- Kik jönnek-mennek az épületek előtt?
- (balról jobbra) Mi lehet a sárga szatyorban? Honnan jön a néni?
- Ki lehet a babakocsiban? Hogy hívhatják?
- Hányan mennek az iskolába? Hányadikosok lehetnek?
- Képzeld el, hogy egyedül vagy otthon, milyen érzés?
- Képzeld el, hogy egyedül vagy az iskolában, milyen érzés?
- Van, akinek nincs otthona, nem tud haza menni, senki sem várja, milyen lehet neki?

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Bizalomjáték

Cél: az egymásrautaltság megtapasztalása

Eszközök: kendő, székek, asztalok

A játékosok közösen csinálnak a terem berendezéséből egy „akadálypályát”. A játékosok körben állnak, az egyiknek bekötik a szemét, és valaki kicsit megpörgeti, hogy a többiek addig meg tudják változtatni a helyüket. A bekötött szemű kiválaszt valakit a körben állók közül, aki végigvezeti az akadályok között.

A vezetőn múlik, hogy mennyire nehezíti az útvonalat, hol időz el, mit fedeztet fel a társával. Ha végére értek, cserélnek. Egyidejűleg három pár is lehet a pályán.

Ha már mindenki volt mindkét szerepben, akkor a csoport megbeszéli az élményeket. A játék folytatható úgy, hogy új párok alakulnak, de most nem véletlenszerűen.

Megjegyzés: Szabad terepen még érdekesebb lehet ez a játék.

(Forrásanyag: <http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=178>)

2. Kézműveskedés: Emberek körülöttem.

3D-s szemléltetés arról, hogy emberek vannak körülöttünk.

Minden gyerek kap egy előre kivágott gyermek sziluettet. (Egyszerű sematikus forma legyen, A/5 lapból kivágva). Minden gyerek kap egy figurát, amit kiszínez.

Egy felfújtt lufira ráragasztjuk a figurákat.

Megbeszélés: Miért jó, hogy nem vagyunk egyedül? Miért jó, hogy Isten teremtett embertársakat is?

3. Játék: Emberek körülöttem

Kendőkből kialakítunk egy kanyargós utat. Eltávolítunk minden akadályt. Kérünk egy önként jelentkezőt. A csoport beáll az út mellé védőfalként. Bekötjük az önként jelentkező szemét. A többiek feladat: ha letér az útról az önkéntes, a vállát megérintve, finomat vissza kell vezetni az útra.

Több gyerek is kipróbálhatja. Nagy létszám esetén egymás után több gyermek is elindulhat.

Megbeszélés:

1. Mi is történt? Sikerült eljutni az út végére? Milyen volt a segítség? Milyen volt segíteni?
2. Milyen érzés volt mások segítségére vágni? Milyen érzés volt valakit visszaterelni az útra?
3. Miért jó, hogy vannak emberek körülöttünk? Mit tehetünk egymásért?

3. Imádságra nevelés

<u>Imádság a barátokért</u> a) Imádság előkészítése Feladatutasítás: Gondolj a legjobb barátodra! Gondolj arra, hogy milyen jó dolgot kívánnál neki a legszívesebben.	<u>műfaj</u> <u>megfogalmazás</u> <u>imádkozás</u> <u>csoport felosztása</u> <u>kapcsolódás</u> <u>hely</u> <u>fejlesztési terület</u> <u>hittanosok</u> <u>hittanoktató</u> <u>eszközök</u>	közbenjárás hittanosok magukban egyéni nincs közbenjárás óra közepe vagy vége egyéni imádság magukban imádkoznak kísér nincs
b) Imádkozás Feladatutasítás: Helyezkedj el kényelmesen a székedben. Csukd be a szemed. Kérd meg Istent, hogy adja meg azt a dolgot, amire az előbb gondoltál.		

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 134. zsoltár: Úrnak szolgái...

Jézushoz Jöjjetek: 11. Áldd meg a földet

99 Németből ford. Hamar István H. Weber

1. Áldd meg a Földet, Minden em - bert, népet,

2.

3. Bé - kéd - del!

(A kép forrása: Dicsérjétek az Urat! Gyermek és ifjúsági énekek. VI. kiadás Budapest, 1993)

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK 2. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Társak iránti hála

Kognitív cél: Annak a felismertetése, hogy Isten közössége teremtett, ahol barátokat találhatunk.

Affektív cél: Hála érzésének felkeltése azért, hogy Isten adott barátokat. A barátok iránti szeretet erősítése.

Pragmatikus cél: A társak iránti szeretet kifejezésére bátorítás.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje a családja tagjait. • Tudja, mikor van a születésnapja. • Tudjon segítséggel a képekről egyszerű mondatokkal beszélni. • Segítséggel tudja értelmezni Mózes első könyve 2,18 Igéjét. • A hittanoktató által kezdeményezett éneklésben vegyen részt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje családjának a tagjait, rokonait. • Tudja, mikor van a születésnapja, és néhány mondattal jelezze, hogyan szokták megünnepelni. • Tudja a képek és a szöveg értelmezését, néhány mondattal tudjon erről beszámolni. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten segítséggel tudja értelmezni 1Mózes 2,18 Igéjét értelmezni és a saját szavaival elmondani. • A hittanoktató által kezdeményezett éneklésben vegyen részt, tanulja meg az éneket.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes	Számos-szigetes (minimum 8-10 fős csoportoknál játszható)	

ismeretek aktiválása	A gyerekek sétálnak a teremben, adott jelre csoportokat kell alkotni annak megfelelően, amit a játékvezető mond. A csoportalkotás lehetősége függ a számoktól (egyszerűbb változatban csak a számot adjuk meg), pl. 3-as csoport. De lehet alakzatot is létrehozni: kör (körbeállnak, egymás kezét megfogják); csillag (körbeülnek terpeszben, a lábukkal alkotnak csillagot); kajak (terpeszben egymás mögé ülnek, mintha egy csónakban eveznének). Tehát 4-es kajak, azaz 4 fős csoportokban kell egymás mögé ülniük. Érdemes felhívni a figyelmüket arra, hogy lehetőleg mindig mással kerüljenek egy csoportba.	
Feldolgozási javaslat	Készítsünk közösen csoportplakátot! Nagy csomagolópapírra vagy kartonra a gyerekek fényképeiből alkossunk úgy képet, hogy utak vezessenek egyik gyerektől a másikig. Az út mentén rajzosan vagy újságkivágásból megjelenhetnek azok az életterek (otthon, iskola, játszótér, park, üzlet), ahol a gyerekek emberekkel találkozhatnak.	Szükséges eszközök: csomagolópapír, korábban elkészített és kinyomtatott fényképek, újságkivágások.
Munkáltatás	Barátság karkötő készítése.	
Házi feladat		

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Közös pontok

A játék célja: a gyerekek találják meg egymásban azt, amiben hasonlítanak.

Játék leírása: A gyerekek a teremben szétszóródnak. A Hittanoktató elmondja a vezényszót, utána mindenkinek meg kell keresni az adott szempont szerinti pártját.

Akik nem találnak párt, egy kis csoportot alkotnak. Nekik együtt kell találni valamit, ami minden pár nélkül megmaradt játékosban közös.

Pl. Keresd a párod, akinek ugyanolyan színű a pólója.

Javaslat: először külső tulajdonságok alapján, később belső tulajdonságok szerint keressenek párt.

Játék lezárása:

A gyerekek körbeállnak, majd a Hittanoktató egy általa kitalált szöveget elismételtet a gyerekekkel. Hozgással is lehet kísélni.

Játék lezárása:

A gyerekek körbeállnak, majd a Hittanoktató egy általa kitalált szöveget elismételtet a gyerekekkel. Hozgással is lehet kísélni.

Hittanoktató: Hasonlítunk. Gyerekek: Hasonlítunk.

Hittanoktató: Különbözünk. Gyerekek: Különbözünk.

Hittanoktató: Mindannyian Isten alkotása vagyunk! Gyerekek: Mindannyian Isten alkotása vagyunk!

Hittanoktató: Éljen! Gyerekek: Éljen!

A játék tapasztalatait meg is beszélhetjük a gyerekekkel konkrét kérdésekkel.

Pl. Könnyű volt-e hasonlóságot találni?

Sok dologban hasonlítasz a többiekre?

2. Különbségek és hasonlóságok

Az előző játékhoz hasonló játék.

A gyerekek szétszóródnak a teremben. Jelzésre mindenki keres magának egy párt.

Első utasítás: Keressetek valamit, amiben különböztök a pároddal!

Második utasítás: Keressetek valamit, amiben hasonlítotok a pároddal!

Harmadik utasítás: Keress egy új párt!

A játék elején szimpátia alapján választanak párt a gyerekek, így a különbségek keresése nem lesz majd bántó. Idővel elfogynak a barátok a párkeresésnél, és ismeretlenebb gyerekekkel is kell játszani.

Játék lezárása:

A gyerekek körbeállnak, majd a Hittanoktató egy általa kitalált szöveget elismételtet a gyerekekkel. Hozgással is lehet kísélni.

Hittanoktató: Hasonlítunk. Gyerekek: Hasonlítunk.

Hittanoktató: Különbözünk. Gyerekek: Különbözünk.

Hittanoktató: Mindannyian Isten alkotása vagyunk! Gyerekek: Mindannyian Isten alkotása vagyunk!

Hittanoktató: Éljen! Gyerekek: Éljen!

A játék tapasztalatait meg is beszélhetjük a gyerekekkel konkrét kérdésekkel.

Pl. Könnyű volt-e hasonlóságot találni?

Sok dologban hasonlítasz a többiekre?

3. Csoportalkotás színes papírokkal

Eszközigény: többféle színű post-it lap.

Minden gyermek homlokára/ruhájára egy színes post-it lapot ragasztunk, úgy, hogy senki sem láthatja a saját színét.

A feladat: mindenki elindul a teremben, és igyekszik csoportba rendeződni a többiekkel, akik ugyanazt a színt viselik, mint ő. Nehezített változat: a gyermekek nem szólalhatnak meg, más módon kell kommunikálniuk egymással.

A játék végén megbeszéljük, ki milyen technikát használt, hogyan tudta meg, hogy neki milyen szín jutott.

Ha jutalmazni szeretnénk az elsőként kialakult csapatot, több kört is játszhatunk, hogy mindenki sikerélményhez jusson.

9. AZ ÉDEN KERTJÉBEN

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 2.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Keresztyén Bibliai Lexikon, szerk. Bartha Tibor, Kálvin Kiadó, 1998.)

A teremtéstörténetben található első emberpár az Éden kertjében élt. Az Éden kertjének jelentése: „öröm, gyönyörűség”. Mások pusztaság, síkság értelemben fordítják és akkád kifejezésként fogadják el. Az Édenkertről a Bibliában azt olvashatjuk, hogy bő termés, sokféle szép és ehető gyümölcsű fa volt benne, több folyó. Bár a Biblia hoz információkat az Éden kertjének körülhatároltságára, pontos információt nem tudunk a helyéről. Ismeretlen pl. a Gihón folyó is. Teológiailag az Éden kertje azt szimbolizálja, hogy Isten tökéletesen gondoskodott az ember életteréről. Isten és az ember közötti töretlen kapcsolat színtere, ahonnan az embernek engedtlensége miatt kellett távoznia.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A gyermekek számára az Édenkert több oldalról megközelíthető. Egyrészt a természet szépsége oldaláról. A gyerekek szeretnek a természetben játszani, érdeklődnek a növények és az állatok iránt. A másik megközelíthetőség pedig a jó kapcsolat: Isten és az ember jó kapcsolata. Isten úgy beszélget az Édenkertben Ádámmal, ahogyan a szerető apuka és anyuka beszélget a gyermekkel.

Az Édenkertben történtek másik fontos pontja a bűneset. Ne magát a bűnesetet állítsuk a középpontban, és ne egy fenyegető, üldöző Isten képét a történetnél. A gyermekek elsődleges tapasztalataira érdemes alapozni inkább. Már az elsős gyermek is ismeri a szabályokat, az iskolába kerülve pedig különösen is szembesülnek a sok új szabállyal. Ezek között jó néhányat könnyen betartanak, de akadnak közöttük olyanok is, amelyeket nagyon nehéznek tart némelyikük. Amit nem szabad, az sokszor kívánatos. A mai világban a „mindenki valósítsa meg magát” jelszóval sokszor az a követendő, aki feszegeti a határokat, megszegi a szabályokat. A gyerekek is ezt látják maguk körül, akár azáltal pl., hogy a felnőttek átmennek a piros lámpánál.

Az Édenkertben történetknél is rá lehet mutatni a szabályra, de ne fenyegetve, hanem megmutatva, hogy Isten szeretetéből adott rend az ember védelmére van. Ahogy a hétköznapi szabályok is az ő védelmüket szolgálják.

Emellett sokszor mentetik a gyerekeket, hogy „Még kicsi, nem tehet róla.” Minden emberi tevékenységben benne van a hiba lehetősége, hogy tévedhetünk, rosszul dönthetünk. Fontos a korosztályi szintű felelősség felébresztése, azáltal, hogy tetteikért, döntéseikért vállalják a felelősséget, és ezáltal majd felelősségteljes felnőttekké válnak. Mindezek mellett a szabadító Isten gondoskodó szeretete sokkal nagyobb mindannyiunknál.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten az embert egy csodálatos kertbe teremtette

Kognitív cél: Arra való rámutatás, hogy Isten szeretetéből az Édenkertbe helyezte az embert. Az ember azonban engedtlensége miatt távoznia kényszerült.

Affektív cél: Az Édenkert szépségének érzékeltetése, a szabályok iránti engedelmeskedés és engedetlenség érzelmi háttere.

Pragmatikus cél: A gyermekek tudjanak példát mondani arra, hogy milyen volt az ember helyzete az Édenkertben, és mondjanak példát arra, hogy számukra mely szabályokat nehéz megtartani.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

Minimum	Optimum
<ul style="list-style-type: none"> • Tudja elmondani néhány mondattal, milyennek látja az Éden kertjét a képek alapján. • Tudja megfogalmazni egyszerű mondatokkal, hogy Ádám és Éva milyen szabályt szegtek meg, és ennek mi lett a következménye. • Tudják, hogy Isten az engedetlenség után továbbra is gondoskodott az emberpárról • Ismerjék az iskola szabályait. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja elmondani néhány mondattal, milyennek, látja az Éden kertjét a képek és a szöveg alapján. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja megfogalmazni, hogy Ádám és Éva milyen szabályt szegtek meg, és mi lett a következménye. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudják, hogy Isten az engedetlenség után, továbbra is gondoskodott az emberpárról. • Ismerjék és tartásuk meg az iskola szabályait.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Gyümölcssaláta (a Zsipp-zsupp változata) A gyerekek egy-egy gyümölcs nevét választják maguknak. Körben ülnek, eggyel kevesebb szék van a körben, egy valaki a kör közepén áll, ő szeretne leülni. Ha valakire rámutat és azt mondja: Jobb, akkor a jobboldali szomszédjának a gyümölcsnevét kell mondania, ha bal, akkor a baloldalnak. Ha eltéveszti, akkor a kör közepén álló ül a helyére, ő meg a kör közepére kerül. Ha a kör közepén álló azt mondja, hogy gyümölcssaláta, akkor mindenkinek helyet kell cserélni, közben ő is megpróbál leülni.</p> <p>Kapcsolódó feladat: 1. feladat</p> <p>Kiállítás látogatás Mindenféle érdekes tárgyat, játékot tegyünk ki egy asztalra vagy helyezzük el a teremben úgy, hogy a gyerekek körbe tudják járni a „kiállítást”. Előtte beszéljük meg velük, hogy voltak-e már kiállításon, és milyen szabályokat kell ott betartani. Most azt a szabályt fogalmazzuk meg, hogy mindenhez hozzányúlhatnak, kipróbálhatnak, csak egy valamit</p>	<p>Tér a székek körbe rakásához</p> <p>TKGY 36. o. és TKEI 48. o.</p> <p>Mindenféle érdekes játék, tárgy, ami a kiállítást alkotja, üveggolyó.</p>

	<p>nem – természetesen legyen ez a legérdekesebb dolog. Erősítsük meg ezt a szabályt, ha bármi történik, akkor is meg kell tartani.</p> <p>Beszéljük meg! A kiállítás tapasztalatait beszéljük meg. Ismételjük meg a szabályunkat. Aki megszegte, miért, aki nem, az miért nem. Mi történik, ha egy szabályt megszegünk?</p>	
Feldolgozási javaslat	<p>A történet elbeszélése Fontos, hogy Isten gondoskodó szeretetét hangsúlyozzuk, amivel a kertben körülvette az első emberpárt. Már az Édenkert leírásánál mondjuk el, hogy milyen gazdag áldással vette őket körül, a gyümölcsök leírásával, a kert szépségével, az Ő állandó jelenlétével. Ez a gondoskodó szeretet a kerten kívül is megmaradt, de már a munka nem csak örömet, hanem fáradtságot is jelent, miközben megterem a gyümölcs.</p>	<p>Az egyházi iskolában a kiűzetés történetét a második órán meséljük el.</p>
Munkáltatás	<p>Levélkép – kert Milyen lehetett az Éden kertje? Képzeld el! Készíts egy állatot préselt őszi levelekből. Utána rakják össze egy nagy plakátra úgy, mint egy kertet.</p> <p>Édenkert füzetecske A Feladatbank leírása és sablonja alapján készítsünk el füzetecskét. Rajzoljanak a gyerekek a fákra leveleket, gyümölcsöket, és eléjük állatokat.</p>	<p>Préselt levelek, virágok, ragasztó, csomagoló papír</p> <p>A füzetecske fénymásolt lapból is elkészíthető. Kis látszám eseté előre is elkészítheti a Hittanoktató.</p>
Házi feladat	<p>A füzetecskébe rajzolhatnak még. Rajzolják a füzet hátoldalára Ádámot és Évát, akikre Isten az Édenkerten kívül is vigyáz.</p>	

TOVÁBBI ÖTLETEK

A bűneset képekben:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/preschool-fall/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/adam-eve-fall/>

Zsip-zsup játék alapverzió:

<http://letoltes.drama.hu/Tarolo/Jatekkonyv/zsipp.pdf>

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 34-35. o. és TKEI 46-47. o.

A képen látható:

A kép kontrasztja a **volt** és a **lesz** között jól ábrázolódik. Drámaiságot sugall.

TKEI 46. o. és TKGY 34. o. Látjuk az Isten ajándék-kertjét. Nézegessék a tanulók, ismerős lesz számukra. A hangsúly a „tiltott” fára essen.

TKGY 35. o. és TKEI 47. o. Keskeny zöld sáv, amely az Édenkertre emlékeztet, majd kopár szürke tájat lát a néző. Az emberpár immár felöltözve, fejüket lehajtva, kiűzetve halad a jövőbe...

Instrukció a képolvasáshoz:

- Milyennek látod az Édenkertet?
- Miért jó ott élni Ádámnak és Évának?
- Melyik fa volt a tiltott fa, amiről nem ehettek? Mutasd meg! Miben különbözik a többi fától?
- Te megálltad volna, hogy ne szedj gyümölcsöt erről a gyönyörű fáról?
- Milyen tiltó szabályt szoktál betartani? Mit érzel ilyenkor?
- Mi történik veled, ha a tiltó szabályokat nem tudod betartani?
- Miért nehéz betartani a szabályokat, amikor ismered és tudod, hogy mit szabad, és mit nem szabad?

TKGY 35. o. és TKEI 47. o.

- Mi lett a következménye annak, hogy Ádám és Éva a szabályt nem tartották meg?
- Nézd meg a TKGY 27. o. vagy a TKEI 41. oldalán lévő képet! Milyennek látod Ádámot és Évát?
- Figyeld meg Ádámot és Évát az Édenkertten kívül! Miben különböznek attól, amikor még az Éden kertjében éltek?
- Mi lesz velük vajon az Édenkertten kívül? Mihez kezdenek?
- Isten miért gondoskodott róluk mégis, amikor megszegték az Ő szabályát?
- Mi történhetett velük, miután elhagyták a csodálatosan szép Édenkertet?

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Kézműveskedés: Csipeszkes fák készítése

Papírból kivágott koronákra mintákat nyomdázhatnak a gyerekek különböző technikákkal. Feladatbankban találhatóak sablonok és leírás.

2. Beszélgessünk!

Gyűjtsünk piktogramokat (útmutató és tiltó), táblákat. (pl. egyirányú utca, bejárat, tűzcsap, parkoló, behajtani tilos, stop, dohányozni tilos, kihajolni veszélyes stb.) beszéljük meg, hogy miért vannak ezek a táblák. Mi történik, ha valaki nem tartja be ezeket?

Milyen szabályokat kell az iskolában betartani? Hogyan tudnánk ezt ábrázolni? (pl. Ne focizz a teremben! – áthúzott focilabda: ez lehetőséget ad arra, hogy beszélgessünk arról, hogy vannak olyan szabályok, amelyek csak egy bizonyos helyen érvényesek.)

3. Osztályszabály – házirend

Készítsünk egyszerű rajzokkal házirendet. Ne csak tiltó, hanem útmutató rajzok is legyenek. Egy-egy gyerek maga választhatja, hogy melyiket készíti el.

4. Termés – kert készítése

A vadgesztenye termése nem ehető, de ősszel szívesen gyűjtik a gyerekek, más őszi termésekkel együtt egy kertet, azaz egy tálcányi terepasztalt. Használhatunk szép őszi leveleket is hozzá.

5. Jégtáblák

Cél: a diákok ismerjék fel, hogy (például az osztályközösségben) együttműködéssel sok minden elérhető.

A játékvezető (a pedagógus vagy egy vállalkozó diák) meghívja a gyerekeket egy Jeges tengeri hajóútra, azaz a gyerekek felállnak a helyükről és a játéktérre jönnek. Azt tapasztalják, hogy a hajó lassan süllyed, de már a partról elindultak az utasok megmentésére: Az utasok jégtáblákon akarják átvészelni azt az időszakot, amíg a segítség megérkezik: a játékvezető papírdarabokat szór szét a padlón, és a gyerekek ezekre állnak rá. a csoport nagyságától függően egy, két vagy három diák játssza a meleg Golf-áramlatot, amely megolvasztja a jégtáblákat (kis darabokra tépik a kezük ügyébe kerülő papírokat). Az egyedül maradó „hajótöröttek” esetében könnyű dolga van az „áramlatnak”. Az egymagukban állók alatt hamarosan nem marad papír. (Nem szabad leülni, lefeküdni.) Elvesztek és elmerülnek (kiállnak a játékból). Hamarosan kiderül, hogy csak azoknak van esélye, akik együttműködnek és szorosan egymás mellé körbe állva szoros gyűrűt alkotnak a lábaikkal és így védekeznek a Golf-áramlat ellen.

Megjegyzés: a tanulók Istenbe vetett bizalmának felébresztése, megerősítése.

(Forrásanyag: <http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=178>)

6. Imádságra nevelés

<p><u>Bocsánatkérés Istentől</u></p> <p>a) Előkészítés Terem közepére elhelyezünk két nagy kört. Az egyik mosolygós arc lesz, a másik szomorú. Az arcokat készíthetjük papírból vagy kialakíthatjuk kendőkből vagy esetleg tárgyakkal is megformázhatjuk.</p> <p>b) Imádság tartalmának előkészítése Feladatutasítás: Tetteket fogok felsorolni. Gondoljátok át, hogy vajon Isten örül-e ennek a tettnek vagy nem. Ha örül szerintetek, akkor fussatok oda a mosolygós archoz. Ha nem örül szerintetek, akkor fussatok oda a szomorú archoz.</p> <p>Javaslatok:</p>	<p><u>műfaj</u> bűnbánó</p> <p><u>megfogalmazás</u> hittanosok magukban</p> <p><u>imádkozás</u> némán</p> <p><u>csoport</u> nincs</p> <p><u>felosztása</u> bűn: szóban, tettel,</p> <p><u>kapcsolódás</u> gondolatban és mulasztással</p> <p><u>hely</u> óra közepe vagy vége</p> <p><u>fejlesztési terület</u> bűn fogalmának előkészítése</p> <p><u>hittanosok</u> • döntenek</p> <p> • nonverbális módon kifejezik, hogy miről gondolják azt, hogy bűn</p> <p> • magukban imádkoznak</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Szóval elkövetett bűnök témájához: Amikor kedvesen szólsz a barátodhoz. Amikor kicsúfolod az egyik osztálytársadat. Amikor egy versenyen biztatod a testvéredet. Amikor hazudsz. • Tettel elkövetett bűnökhöz: Amikor segítesz valakinek. Amikor meglököd a sorban előtted állót. Amikor rendet raksz a szobádban. Amikor puskázol. • Gondolatban elkövetett bűnökhöz: Amikor rosszat kívánsz valakinek. Amikor azt tervezed, hogy mivel fogsz örömet okozni a szüleidnek. Amikor rossz dolgokon töröd a fejed. Amikor magadban imádkozol. • Mulasztással elkövetett bűnök: Amikor észreveszed, hogy egy barátod elhagyta a pénzét, és nem szólsz neki. Amikor eszedbe jut egy ígéreted, és megtartod. Amikor nem köszönsz meg egy ajándékot. Amikor megígérsz valamit, de nem tartod be az ígéreted. <p>(Szükség esetén beszéljük meg, ha valaki máshol áll.)</p> <p>c) Imádkozás Feladatutasítás:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Álljunk először a szomorú arc köré. Imádságban magunkban soroljuk fel Istennek azokat a dolgokat, amelyekkel Neki szomorúságot okoztunk. Azokat soroljuk fel, amelyeket az előbb megemlítettünk. Feleljétek rá, a végén együtt, hogy Ámen. • Álljunk a mosolygós arc köré. Imádságban magunkban soroljuk fel Istennek azokat a dolgokat, amelyeknek Isten örül. Azokat soroljuk fel, amelyeket az előbb megemlítettünk. Feleljétek rá, a végén együtt, hogy Ámen. 	<p><u>hitte</u> <u>oktató</u> <u>eszközök</u> vezet papírból vagy tárgyakból készített mosolygós és szomorú arcok</p>
--	--

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK 2. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten az Édenkertben kívül is gondoskodik az engedetlen emberről

Kognitív cél: Arra való rámutatás, hogy Isten szeretetéből az Édenkertbe helyezte az embert. Az ember azonban engedtlensége miatt távozni kényszerült.

Affektív cél: Az Édenkert szépségének érzékeltetése, a szabályok iránti engedelmeskedés és engedetlenség érzelmi háttere.

Pragmatikus cél: A gyermekek tudjanak példát mondani arra, hogy milyen volt az ember helyzete az Édenkertben, és mondjanak példát arra, hogy számukra mely szabályokat nehéz betartani.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> Tudja elmondani néhány mondattal, milyennek látja az Éden kertjét a képek alapján. Tudja megfogalmazni egyszerű mondatokkal, hogy Ádám és Éva milyen szabályt szegtek meg, és ennek mi lett a következménye. Tudják, hogy Isten az engedetlenség után továbbra is gondoskodott az emberpárról Ismerjék az iskola szabályait. 	<ul style="list-style-type: none"> Tudja elmondani néhány mondattal, milyennek, látja az Éden kertjét a képek és a szöveg alapján. Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja megfogalmazni, hogy Ádám és Éva milyen szabályt szegtek meg, és mi lett a következménye. Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudják, hogy Isten az engedetlenség után, továbbra is gondoskodott az emberpárról. Ismerjék és tartsák meg az iskola szabályait.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Kezdő imádság: Kérjük meg a gyerekeket, hogy mondjanak 3 dolgot, amit ma megköszönhetünk Istennek! Ezt foglaljuk imába.</p> <p>Édenkerti riport: Instrukció: Képzeld el, hogy Te Éva vagy, te pedig Ádám az Édenkertjében. Először képzeletben végigjárjuk a kertet, aztán felteszek nektek néhány kérdést, és aki szeretne felelni, szép sorban elmondhatja a gondolatát.</p> <p>Csukjátok be a szemeteket egy kicsit. És nagyon fontos, hogy csak arra figyeljetek, amit én mondok, és ne zavarjuk egymást beszéddel. Ha becsuktátok a szemeteket, akkor kezdjük. Képzeljétek el, hogy most az Édenkertben vagytok.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ez a világ legcsodálatosabb kertje. Isten teremtette. Itt minden tökéletes. A kert tele van gyönyörű fákkal, virágokkal. 	<p>A következő játék előtt fontos, hogy a gyerekek az imádsággal érkezzenek meg a hittanra lelkileg is.</p> <p>Ez a játék alkalmas arra, hogy a gyerekek utána Isten teremtett világát csodálják és megértsék a kontrasztot a bűneset előtt és után.</p> <p>Kérjük meg a gyerekeket, hogy álljanak egymással szemben két sorban. Egyikben a fiúk, másikban a lányok.</p> <p>Lassan meséljük, hogy legyen idejük meglátni, amiről beszélünk.</p> <p>De nagyon fontos, hogy ne legyen olyan lassú, hogy</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • A kert tele van állatokkal. • Most képzeletben nézzetek körül, nézzétek meg jól a virágokat, a fákat, a bokrokat. • Most figyeljétek az állatokra a földön. • Nézzétek meg, hogy milyen állatok vannak a fákon. • Vannak a közelben madarak is? • Van egy folyó, nézzétek meg, hogy milyen halak vannak benne. • Most jól nézzetek körül, nézzetek meg mindent, és azután nyissátok ki a szemeteket. <p>A Hittanoktató most elindulhat a két sor között sétálva, és kérdezgetheti a gyerekeket. Ha szeretnél felelni, csak lépj egyet előre, és ha melléd érek, felelhetsz. Ha válaszoltál, visszaállhatsz a helyedre.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Milyen növényeket láttál? • Milyen volt a virágok színe? • Milyen állatok voltak az Édenben? • Nem féltél tőlük? • Amikor felnéztél az égre, mit láttál? • Amikor a folyóba belenéztél, mit láttál? • Milyen érzés volt abban a csodálatos kertben járni? <p>Átvezető gondolat a történethez: Képzeljétek el, hogy az Édenkert még ennél is sokkal csodálatosabb volt. Mert nem csak ilyen elképzelhetetlenül szép teremtmények voltak benne, hanem még ott volt a kertben Isten is. Istennel bármikor reggel, este, éjjel is beszélgethetett Ádám és Éva.</p>	<p>valaki megzavarja beszéddel a játékot.</p> <p>Ugyanarra a kérdésre többen is válaszoljanak.</p> <p>Szükséges eszközök: plédek</p> <p>Ha van elég hely a terem közepén, akkor maradjanak ott a gyerekek, terítsünk le egy vagy több plédet, hogy arra üljenek le. Itt meséljük el a történetet. Mintegy az Édenkertben. És amikor elmondjuk, kiúzi Ádámot és Évát Isten, akkor mehetnek vissza a helyükre. Ezzel a mozgással a történet mozgását is követik a gyerekek.</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Történetmondás vázlata:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Évának és Ádámnak az Édenkertben nagyon jó dolga van. Boldogan élnek. 	<p>Meséljük jelen időben, sokkal könnyebb behelyezkedni mind a hallgatónak, mind a mesélőnek.</p>

	<p>(van ételük, friss forrásvizük, vannak állatok, akikkel barátkozhatnak, virágok, amik a szépségükkel felvidámítják őket)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Isten adta mindezt nekik, hogy az egyik fáról egyenek. • De egyszer csak jön a kígyó. Neki nem tetszik ez a boldogság. És ráveszi őket, hogy egyenek a tiltott gyümölcsből. Azt mondja, hogy nem is lesz bajuk, meg olyan okosak lesznek, mint Isten. • Sajnos hallgatnak a kígyó hazugságára. • És ami ezután jön, az nagyon szomorú. El kell hagyniuk a csodálatos kertet. Isten nem engedte meg nekik, hogy ott lakjanak ezután. • Soha többé senki sem élhet abban a kertben. • Évának és Ádámnak az élete megváltozik. • Isten még most is gondoskodik róluk. Új lakóhelyet ad, ruhát készít nekik. • Bár ezentúl nehéz munkával szereznek csak ételt. Keményen kell dolgozniuk, Isten még mindig gondoskodik róluk. <p>Tankönyv képei: Fogalmazzák meg a gyerekek, hogy vajon mit gondol a képen Éva, és vajon mit gondol Ádám? Vajon mit mondanak egymásnak? Vajon mit mondanának Istennek?</p> <p>Záró gondolat: Nem csak azért volt rossz az Éden kertjén kívül, mert el kellett hagyni a kertet, hanem azért is, mert soha többé nem láthatták Isten szentől szembe.</p>	<p>Ne legyen túl félelmetes a mesélés, de azért fontos, hogy megértsék, hogy nagyon komoly dolog történt.</p> <p>Gyerekek visszamennek a helyükre. TK 9. lecke</p>
<p>Munkálatás</p>	<p>Előtte és utána rajzok: <u>Előkészülettel:</u> Vágjunk ki előre Éva és Ádám alakokat fénymásolópapírból. Az egyik oldalára rajzolják meg azt, hogy az Édenkertben milyen volt az arcuk. A másik oldalra, hogy az Édenkertben kívül milyen volt az arcuk. Használhatjuk a körvonalhoz segítségül a tankönyvben lévő rajzot.</p>	<p>Papírból kivágott figurák.</p> <p>Ha nem szeretnénk, hogy nagy hangsúly essen arra, hogy nem volt rajtuk az Édenben ruha, akkor rajzoljunk bokrot az egyik oldalra, és úgy másoljuk le a rajzokat.</p>

Házi feladat	Ha nem sikerült befejezni a rajzot, akkor fejezzék be otthon.	
---------------------	---	--

TOVÁBBI ÖTLETEK:

A bűneset képekben:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/preschool-fall/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/adam-eve-fall/>

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Dicsérjétek az Urat: 149. Mi segítségünk – kánon

149 Zsolt 124,8 alapján Dr. Czákó Jenő Albert Thate

1. Mi se - gít - sé - günk az Úr ne - vé - ben lé - gyen

2. Ki a föl - det, e - ge - ket al - kot - ta.

3.

(A kép forrása: Dicsérjétek az Urat! Gyermekek és ifjúsági énekek. VI. kiadás Budapest, 1993)

Református Énekeskönyv: 136. zsoltár: Dicsérjétek az Urat, Mert ő jó kedvet mutat...

Református Énekeskönyv: 158. dicséret: Ha te meg nem tartasz...

Református Énekeskönyv: 236. dicséret: Mindenek meghallják...

10. ÓVJUK A TERMÉSZETET!

Gyülekezeti hittan: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

Isten az embert a saját képére és hasonlatosságára teremtette. Feladatot is bízott rá: őriznie és művelnie kell a rá bízott világot. Isten az ember uralma alá adta a földet, de ez nem zsarnokságot és kizsákmányolást jelent, hanem növény- és állatvilág megbecsülése, féltő szeretete, a környezetvédelem a feladatunk.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A környezet védelme korunk égető problémája. Nem lehet elég korán elkezdni a környezettudatos életmódra nevelést. Az iskolák nagy részében van ún. erdei iskola, ami szintén ezt a témát emeli ki. Az erdei iskolában általában minden korosztály részt vesz.

Akik megismerték azt, hogy a teremtett világ Isten akaratából jött létre, és a Teremtő az embert feladattal bízta meg, azok különösen is odafigyelnek a környezetük védelmére. Ma már az óvodától kezdve tanítják a gyermekeket arra, hogy ők mit tehetnek ezért. A hittanóra azt a pluszt adja hozzá, hogy ez nem csak azért fontos, mert a szülei, a tanítói azt mondták, hanem mert Isten is ezt a feladatot bízta rá. Fontos erősíteni a személyes felelősséget, hogy ne mondhassák, hogy egy emberen úgyse múlik.

Ebben a korban, ahogy a cím is fogalmazza, barátoknak a környezettel. Egy barátnak lehet örömet szerezni és lehet fájdalmat okozni. Ezen keresztül a gyerekek megértik, hogy ők is felelősek ebben a kérdésben. Már az elsős gyermek is megérti azt, hogy lehetőség van védeni a környezetünket. Nemcsak jó példát mutathatunk nekik ebben, hanem megtaníthatjuk őket – minél kisebb kortól a teremtés védelmének lehetőségeit: akár a szemét kukákba való helyezéséről, akár a szelektív hulladékgyűjtésről vagy éppen a növények és fák meg nem károsításáról legyen szó. A Szénási Sándor: Megtaláltuk a Messiást! c. konfirmációs könyvben, Dr. Kodácsy Tamás a következő gondolatokat hozza a teremtésvédelemre bibliai alapokból kiindulva:

„HOGYAN VEHETEK RÉSZT A TEREMTŐ ISTEN DICSŐÍTÉSÉBEN?”

1. Hálát adok Istennek a teremtett világ szépségéért imádságban és énekkel. Sétálok fél órát, közben nézem a földet a lábam alatt, s az eget a fejem felett. Ha tehetem, hétvégén elmegyek kirándulni.

2. Csökkentem a szemetelést, a szemetet szelektíven gyűjtöm. Újratölthető elemet használok eldobható elem helyett.

3. Nem veszek műanyag palackos vagy fémdobozos italokat, hanem csapvizet iszok.

4. Egyre többször választom a tömegközlekedési formákat, vagy a kerékpáros és gyalogos közlekedést, így csökkentem az üvegházhatást.

5. Elfogadom, ha kevesebbet fűt a családom télen. 1°C fok hőmérsékletcsökkentés 5-6% fűtőenergia megtakarítását eredményezi.

6. Energiatakarékos izzókat használok, kevesebb energiát használok, a töltőket, használaton kívüli készülékeket kihúzom a konnektorból.

7. Az erdőállományt is védve takarékosan bánok a papírral, például mindkét oldalára írok, újrapapírt használok.

8. Ha van kertem, madárbaráttá alakítom. A madaraknak élelmet, fészkelőhelyet adó fákat, bokrokat telepítek, nyáron itatót, télen etetőt helyezek ki, és megfigyelem a madarakat.

9. Helyi terméket vásárolok, abból készítek ételt. Szezonális, hazai zöldségeket és gyümölcsöket

fogyasztok.

10. Nem vásárolok felesleges holmit, megbecsülöm azt, amim van. Nem veszek új eszközt addig, amíg a régi megjavítható. Használt ruháimat, berendezéseimet nem dobom ki, hanem odaadom a rászorulóknak, vagy elcserélem valakivel.”

Természetesen ezt nem tudjuk teljes egészében egy óra alatt megtanítani, de az alapjait már elsős korbán átadhatjuk.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Felelősek vagyunk a teremtett világért

Kognitív cél: Arra való rámutatás, hogy Isten ránk bízta a teremtett világot. Feladatunk gondoskodni róla.

Affektív cél: A természet szeretetének elmélyítése, az iránta érzett felelősség felébresztése.

Pragmatikus cél: A természetvédelem gyakorlati megvalósításának lehetőségeire bátorítás, pl. a hulladék szelektív gyűjtése otthon és az iskolában, ahol erre van lehetőség. Környezetbarát közlekedési eszköz választása, amennyiben lehetősége van rá.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Ismerjen néhány szabályt a természetvédelemről, tudjon példát mondani.• Tudjon a képeken tájékozódni és néhány mondattal ismertetni a látottakat.• Tudja segítséggel értelmezni Pál első levele Timóteushoz 6,20 Igéjét.• Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban	<ul style="list-style-type: none">• Ismerjen néhány szabályt a természetvédelemről, tudja felsorolni azokat.• Legyen képes néhány szabályt betartani a felsoroltakból.• Tudjon a látott képekről néhány mondatban beszámolni.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja az 1Tim 6,20 Igéjét értelmezni, próbálja megjegyezni.• Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban.

<u>Az óra részei</u>	<u>Kapcsolódó tevékenység</u>	<u>Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok</u>
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	Házi feladat ellenőrzése: Egyházi iskolai hittanon, ha nem sikerült befejezni a rajzot, ellenőrizzük. Most mutasd meg: Mivel érkeztél ma iskolába? Mutogasd el azt a közlekedési eszközt! Beszélgéti javaslat: Milyen közlekedési eszközön szoktál legtöbbször utazni? Melyik szennyezi legkevésbé a környezetet?	Munkáltató anekdota 10. lecke

	<p>Ének 136. zsoltár válogatott versei – felidézve a teremtés csodáját</p>	
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Válogatósok: Minden padra néhány tárgy van készítve. (flakonok, joghurtos poharak, újságpapírok, fénymásolási hulladékok, üvegek, üveg pohár) 3 póló (kék, sárga, zöld). Egy-egy gyerek felveszi a pólókat. Nekik megsúgjuk, rajzosan odaadjuk, hogy milyen dolgokat fogadhatnak el, de a többiek nem tudják. Ők most csak különleges dolgokat gyűjtenek, mindegyik mást. A 3 pólós gyerek a teremben körbejár, a többieknek meg kell „kínálni” őket különböző dolgokkal, mindegyik csak a neki megfelelőt fogadhatja el. A kék csak papírból készültet, a sárga csak a műanyagot, a zöld csak az üveget. A többieknek rá kell jönni, hogy mi alapján választottak.</p> <p>Aranymondás: „Órizd meg a rád bízott kincset.” 1Timóteus 6,20</p>	<p>Pólók (sárga, zöld, kék) flakonok, joghurtos poharak, újságpapírok, fénymásolási hulladékok, üvegek, üveg pohár</p>
<p>Munkáltatás</p>	<p>Szervezzünk papírgyűjtést!</p> <p>Ha az iskolában szerveznek papírgyűjtést, biztathatjuk a gyerekeket, hogy vegyenek ők is részt ebben.</p> <p>De kivételesen, amennyiben technikailag megoldható, a gyülekezet is szervezhetne papírgyűjtést valami gyülekezeti célra, akár a gyerekek közötti szolgálat költségeire.</p> <p>Ha az iskola nem szervez ilyet, hívjuk fel a figyelmet a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára.</p> <p>Emlékeztető fa: Kézlenyomat körbevágásával és színes papírokból (lehet újrahasznosítandó újság is) készítsünk fákat, amire ráírjuk: Óvd!</p> 	<p>Feladatbankunkban találunk leírást a kézműves feladathoz.</p>
<p>Imádság</p>	<p><u>Imádság a természetért</u></p> <p>a) Imádság szövegének előkészítése Kis képek segítségével bontjuk a nagycsoportot kis csoportokra. Egy kiscsoportba 3 gyerek kerüljön. A képeken az alábbiak lehetnek:</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> • tó • erdő • virágok • állatok <p>b) Csoportbontás Válasszon mindenki egy képet. Keresd meg azokat a társaidat, akiknek ugyanolyan képe van, mint neked. Ti alkottok egy kiscsoportot.</p> <p>c) Imádság szövegének megfogalmazása Fogalmazzatok meg egy mondatnyi imádságot a csoportotok képe alapján. Az imádság kapcsolódjon a mai leckénk címéhez.</p> <p>d) Imádkozás Minden kiscsoport mondja el hangosan az imádságát.</p> <p>e) Imádság szövegének megőrzése A hittanoktató jegyezze meg/fel a gyerekek imádságát. Ha van rá lehetőség, akkor a következő órára nyomtassa ki, majd ragasszák bele a füzetükbe vagy a könyvükbe.</p>	
Házi feladat	---	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Környezetvédelem keresztvén szemmel:

http://data.refpasaret.hu/egyebanyagok/2012-10-05_vilag-egyetem.pps

http://data.refpasaret.hu/egyebanyagok/2014-03-07_vilag-egyetem.pps

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 38-39. o. és TKEI 50-51. o

A képen látható:

Kétoldalas kép, első oldalon: a távolban település kontúrja látható, elől fák, tó, vízi madarakkal, a parton virágokkal. A másik oldalon: az út két oldalán kétféle település, egy városi, emeletes ház, elől pedig falusi, kertvárosi részlet. Autók: kukás autó, személygépkocsi, autóbusz. Az előtérben gyermekek, akik hulladékot raknak a szelektív gyűjtőkbe.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Nézzétek meg a TKGY 38. o. vagy TKEI 50. oldalán lévő képet!
- Meséljétek, mit láttok, mi a véleményetek?

- Ki lakik hasonló környezetben? Miért jó ott lakni?
- Voltatok-e hasonló helyen kirándulni?
- Hogy éreztétek magatokat?
- Miért?
- Figyeljétek meg a TKGy 39. o. vagy TKEI 51. oldalon lévő képet!
- Mit láttok a képen?
- Ki lakik olyan környezetben, ahol lehetőség van a hulladék válogatására?
- Miért van erre szükség?
- Mit gondoltok, hogyan dolgozzák fel a hulladékot, és mire használják?
- Miért kell védeni a természetet, a környezetünket?
- Te hogy véded a környezetet? Mit teszel ezért?
- Miért jó ez?
- Képzeld el, ha mindenki maga után ott hagyná a szemetet, hulladékot, hogy nézne ki a környezetünk? Milyen szag terjengene? Milyen betegségeket okoznának a bomló hulladékok?

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Készítsünk környezetvédelmi plakátot magunkból!

3-4 fős csapatokban, egy élő képben jelenítsenek meg egy környezetvédelmi problémát, vagy azt, hogy hogyan védik a környezetet. Elsősöknél egy úgy megvalósítható, hogy kérjük meg a gyerekeket, hogy játszanak el egy helyzetet, amikor védik a környezetet vagy éppen valamilyen környezetvédelmi problémát látnak (tesznek). (Pl. szemetelnek). Ennek egy részét, mintha fénykép lenne, mutassák meg saját magukon.

2. A fényre!

A hittanoktató beszélje meg a tanulókkal, hogyan fejlődnek a növények. Válasszon mindenki magának szerepet: Nap, eső, szél, növények. A növények játsszák el a mag állapotát (leguggolva, minél jobban összehúzódnak). Azután jön a Nap és megsimogatja őket, majd jönnek az esőcseppek, dobolnak finoman a hátukon, a szél pedig felszárítja az esőcseppeket. A magok lassan növekedni kezdenek, a virágok csipőre tett kézzel illegnek-billegnek, a fák kitarják karjaikat, a kúszónövények végignyúlnak a földön, a bokrok összekapaszkodnak.

(Forrásanyag: Miklya Luzsányi Mónika – Miklya Zsolt: Játéktár a Mesélő Bibliához. Harmat Kiadó, Bp. 2012).

3. Imádságra nevelés

<u>Növények és állatok</u>	
a) Imádság szövegének előkészítése A képek segítségével bontjuk a nagycsoportot kis csoportokra. Egy kiscsoportba 3 gyerek kerüljön. A képeken az alábbiak lehetnek: <ul style="list-style-type: none"> • tó • erdő • virágok • állatok 	műfaj megfogalmazás imádkozás csoport felosztása kapcsolódás hely fejlesztési terület hittanosok
b) Csoportbontás	kérés, közbenjárás hittanosok képek alapján hangosan három fős kiscsoport óra közepe vagy vége felelősség a teremtett világért <ul style="list-style-type: none"> • imádság szövegét megfogalmazzák • imádság szövegét elmondják • előkészíti a képeket
	hittanoktató

<p>Válasszon mindenki egy képet. Keresd meg azokat a társaidat, akiknek ugyanolyan képe van, mint neked. Ti alkottok egy kiscsoportot.</p> <p>c) Imádság szövegének megfogalmazása Fogalmazzatok meg egy mondatnyi imádságot a csoportotok képe alapján. Az imádság kapcsolódjon a mai leckénk címéhez.</p> <p>d) Imádkozás Minden kiscsoport mondja el hangosan az imádságát.</p> <p>e) Imádság szövegének megőrzése A hittanoktató jegyezze meg/fel a gyerekek imádságát. A következő órára nyomtassa ki, majd ragasszák bele a füzetükbe vagy a könyvükbe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kísér
--	---

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

7. feladat „Azzal is a környezetet véded, ha szétválogatva gyűjtöd a szemetet. Mi van rossz helyen? Keresd meg a kakukktojást, és karikázd be!”

Megoldás: A papírkukában van egy műanyag tejfölös flakon.

Internetes tájékozódás: <http://www.kvvm.hu/szelektiv/>

11. NÓÉ IGAZ EMBER VOLT

Gyülekezeti hittan: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Jubileumi Kommentár, Kálvin Kiadó, 1993.; Gerhard von Rad: Az Ószövetség teológiája, Osiris Kiadó, 2007.)

Az özönvíz bibliai leírásának vannak előzményei a világirodalomban (pl. Gilgames-eposz), melyekhez képest a bibliai özönvítörténet viszonylag kései feldolgozás. Nem csak korában, hanem főleg teológiájában tér el ezektől. A babiloni mitologikus feldolgozásban pl. az istenek összeesküsznek az emberiség kipusztítására. „A bibliai elbeszélés ezzel szemben nemcsak mitológiátlanít, az egyetlen Istennek a világ fölöttihatalmát ábrázolva, hanem az egész leírást úgy tagolja be a többi bibliai történetek összefüggésébe, hogy kitűnjék belőle Istennek szuverén Úr volta, aki ítéletet tart, de ugyanakkor kegyelmet is gyakorol akarata szerint.”

Az írásmagyarázók szerint az özönvíz történetében is keveredik a Jahvista és a Papi Irat elbeszélése. Az összedolgozás ellenére is mutatkoznak szembevető különbségek. A J alapiratban Noé hét pár tiszta és egy pár tisztátalan állatot visz a bárkába, az áradást 40 napig tartó eső okozza. A P esetében az özönvíz sokkal nagyobb jelentőségű, az özönvíz kozmikus katasztrófa: az alsó és felső vizek összeérnek, azaz összeomlással fenyeget minden, ami a teremtésben elválasztott. A P szerint csak egy pár állat kerül a bárkába minden fajtából, a bárkában töltött idő kereken egy esztendő.

Mindezeket a tanításban természetesen háttér információként kezeljük, és nem tárjuk az első osztályos gyermekek elé. Fontos, hogy az özönvíz történetének a teológiája legyen hangsúlyos, ne azokra hívjuk fel a gyermekek figyelmét, ami még ennél a korosztálynál lényegtelen (pl. elég a fajtánként egy pár állat bárkába vitele, nem szükséges a tiszta és tisztátalan közti különbségtétel).

Az egyik legfontosabb üzenet Isten kegyelme az ítélete ellenére is, melyet Nóén és családján gyakorol. **Nóé kiválasztásának** két indoka van: **kegyelmet** talált az Úrnál (8. v.), és ő **igaz** és feddhetetlen volt. (9. v.) Azaz Isten nyilvánította őt ilyennek. Nóé az **Istennel járt**, ami a hívő aktivitás, amire tekintettel tartja számon őt is a hit példaképei között Zsid 11,7.

„A **bárka** héber elnevezése (tébáh) még egyszer fordul elő az Ószövetségben: ugyanez a neve annak a hajócskának, amelyben a gyermek Mózeset kitették a Nílus parti sás közé (Ex 2:3). Mindkét esetben a halálos veszedelemből az életre megmentő hajó. A keresztyénségben a bárka az egyház egyik jelképe lett, lévén az egyház is Isten eszköze arra, hogy a halálból az életre mentse át az embert.”

„Isten szövetségkötésének az első formális leírását itt találjuk a Bibliában. Ez a **szövetség** egyúttal a legszélesebb körű s Nóén keresztül az egész emberiségre, sőt a világra vonatkozik. Isten maga elkötelezése feltétel nélküli. Szövetségét pedig megpecsételi egy látható jellel, emlékeztetésül a biztató ígéretre. E jel a **szivárvány**.”

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Noé története sok szempontból érzékeny pont a gyermekek számára. Megfogható és megközelíthető a szivárvány, amit ismernek és fölkelte a figyelmüket. Kedves számukra Noé történetéből a nagy bárka és a sok állat, ahol akár a kedvenc állatuk is ott lehetett.

Ugyanakkor Noé történetéből nehezen érthető és kezelhető számukra az „igaz ember” fogalma. Noé igazsága arról az oldalról megfogható egy konkrét gondolkodású elsős gyerek számára, hogy Noé Istennek engedelmeskedett és hallgatott a szavára. Másrészt az igaz számukra az igazmondáshoz, igaz állításhoz köthető.

A másik nehezen kezelhető pont Noé történetében a sok állat halála. A gyermekek gyakran megsajnálják azokat az állatokat, akik kint maradtak (nem fértek be a bárkába) és ezért a vízözönben elpusztultak. A bibliai történet elmondása során lehetőség szerint ne a 40 napos esőzés és a pusztulást, hanem Isten szabadítását hangsúlyozzuk.

Noé történetének csúcspontja a szivárvány. Ez nem jelenti azt, hogy a természeti katasztrófát elhallgatni vagy kisebbiteni akarnánk, de nem ez van a középpontban, hanem az, ahogy Isten az elromlott kapcsolatot az emberrel elkezd helyreállítani. A szövetségekötés első lépése, melynek minden ember részese lehet, ezáltal a gyerekek is. Az újra kezdés lehetősége adatott meg az ember számára az özönvíz után. A szivárvány Isten ígéretének jele legyen a gyermekek számára, bármikor találkoznak vele.

Az elbeszélésekben fontos, hogy a korabeli, ószövetségi mindennapokat mutassuk be, de a szereplők névtelenek maradjanak Noén és családján kívül, hogy a gyerekek ne azonosuljanak a többi szereplővel. Nem a pusztítás a hangsúlyos, hanem a túlélés, azaz Isten szabadítása, mely által a kiválasztottak túlélnek az ítéletet. A túlélés eszköze a bárka, de ez csak a látható, kézzel fogható eszköz, mert az igazi „eszköz” az Istennel járás.

Sokszor elvontnak tűnik ez a kifejezés: Istennel járt ill. igaz ember volt. Ezért fontos, hogy a gyermekek életéből vett hétköznapi példákkal mutassuk meg, hogy mit jelent ez. Nem csak a helyes cselekvést a hétköznapiakban, hiszen az sokszor nem sikerül, hanem azt, hogy Istennel kapcsolatban lehet lenni. Ő szól és mi is megszólíthatjuk Őt.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Noé életének, Isten iránti hűségének megismerése

Kognitív cél: A gyerekek ismerjék meg Noét és családját, illetve a világot, amiben éltek.

Affektív cél: Ébresszük fel, mélyítsük el a gyerekekben az Istennel való kapcsolat lehetőségét, Aki elérhető számukra a hétköznapiakban: szól hozzájuk és ők is megszólíthatják.

Pragmatikus cél: A hittanosok az életükben előforduló szituációkban tudják megfogalmazni, hogy hogyan viselkedne ma Noé, ha az ő helyükben lenne.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje Noé történetét. • A tankönyvi képek segítségével tudja elmondani a történetet. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban, közös éneklésben. 	<ul style="list-style-type: none"> • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten ismerje Noé történetét. • A tankönyvi képek és a szöveg segítségével legyen képes elmondani a történetet. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten ismerje fel a történetben szereplő összefüggéseket, és tudja megfogalmazni azokat. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben.

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenységek	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
<p>Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>Játék: Ismerjük egymást? – igaz-hamis A gyerekek 3 állítást mondanak magukról, ami közül az egyik hamis. (Pl.: szőke a hajam, 7 éves vagyok, 3 testvérem van) A többiek kitalálják, hogy melyik volt a hamis. A hittanoktató mondhat példát saját magáról. Célszerű könnyen eldönthető példát mondani. Nem az a cél, hogy nehéz feladat elé állítsuk a gyerekeket, hanem, hogy beszéljenek magukról, ill. meghallgassák egymást. Ha sokan vannak, akkor nem biztos, hogy mindenkire sor kerül, de ez nem baj, így a bátortalanabbak mintát kapnak, ill. a kitalálásban lehetnek aktívabbak. Túl nagy létszámú csoportnál, teljes iskolai osztálynál lehet úgy is megoldani, hogy a padtársának mondja el mindenki a 3 állítást.</p> <p>A végén beszéljük, hogy kinek hisszük el, amit mond: szülőnek, tanítónak, barátnak stb. És neked ki hiszi el, amit mondasz? Mitől függ, hogy elhiszed vagy nem.</p> <p>Beszélő tárgyak Az asztalon különböző tárgyak vannak, melyek előfordulhattak Nőé történetében, mai napon inkább az építkezésnél. (egy deszka darab, vonalzó, körző, kalapács, szög) A gyerekek „megszólaltathatják” a tárgyakat. Azaz E/1-ben mondanak igaz állításokat a tárgyról. A többieknek ki kell találni, mire gondolt a megszólaltató. Igaz volt minden, amit a tárgyról mondott? A hittanoktató mindig adjon példát ezekre. (Pl. Vasból van a fejem. Fából van a nyelem. Szívesen verem szögeket.)</p> <p>Mérőeszközök Mit mivel mérünk? Építsünk magunkból házat (az óra végén, következő óra elején lehet már hajót)! Mérjük meg, hány könyök széles, hány láb hosszú, hány hüvelyk a „falvastagsága”. Mi történik, ha rosszul mérünk? (összedől, beázik, nem nyújt menedéket)</p>	<p>Igaz ember, igaz állítás. A gyerekek számára ez az egyik legkézzelfoghatóbb megjelenése annak, hogy valaki igaz-e. Sokszor nehéz eldönteni, hogy mi igaz, mi hamis, de megmutathatjuk a gyerekeknek, hogy vannak egyszerűen eldönthető helyzetek, amikor vállalhatjuk a döntéseinket.</p> <p>A tárgyi világnak is meg van a rendeltetése, hogy mire használjuk. A mi „rendeltetésünk”, hogy Istennel járjunk, ahogy Nőé tette.</p> <p>1. osztályos matematikában is gyakran használják a kezük, „testük” ügyében lévő mértékegységeket. Ezzel integráltuk a matematikát a hittanórába, de egy kicsit a történelmet is.</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Történetmesélés: Nézzük meg a tankönyv képeit. Beszélgessünk a képről! Először a gonoszság részéről, hogy mit is gondolnak róla a gyerekek. Miben más a másik oldal?</p> <p>Történetmesélés:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A gonoszság elterjedt a földön. 2. Nőé és családja – igaz ember volt. 3. Isten szava Nőéhoz: elpusztítja a földet. Építsen bárkát. 	<p>A tankönyv rajzait is lehet használni a történet elbeszéléshez. TKGY 42. o. TKEI 54. o.</p>

	<p>4. A bárkára vonatkozó utasítások (méret, építőanyag, „beköltözés”)</p> <p>5. Gondoskodás a bárka lakóiról – élelem</p> <p>6. Nőé Isten útján járt, ezért meg is tett mindent...</p> <p>Kapcsolódó feladatok: TKGy és TKEI 1-3. feladatai</p>	
Munkáltatás	Feladatbankban található kézműves bárka elkészítése.	
Házi feladat	Következő órára hozzanak egy kedvenc plüssállatot, akit magukkal visznek a bárkába.	

TOVÁBBI ÖTLETEK

A kézműves feladat elérhetősége: <http://rpi-feladatbank.reformatus.hu>

Regisztráció után az első évfolyam/kézműves feladatok kategóriában található meg a feladat, illetve a RPI-FB-HAND-1485432542 kódot is használhatjuk a Kereső mezőbe begépelve.

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 42-43. o. és TKEI 54-55. o.

A képen látható:

Kétoldalas képet lát az olvasó. A TKGy 42. és TKEI 54. oldalán: baloldalon Nőé és a felesége, szöveggel alátámasztva, hogy Nőé igaz ember volt. Nőé átkarolja a feleségét. A kép jobb oldalán látjuk azokat, akik rossz úton járnak, ezt a kép felerősíti, konkrétá teszi: „rosszat”, a zsákmányon vitatkozókát láthatunk. A kép egyrészt tematikus, másrészt plakát jellegű, mert szöveggel tarkított. Ez egyrészt konkrét, másrészt metaforikus ábrázolás. A feladat a kettősség koherenciájának megteremtése a képolvasásnál.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Figyeljétek meg Nőét és a feleségét! Mit vesztek észre?
- Hogyan vannak öltözködve? Miben különbözik az öltözkük a mai ember öltözkétől?
- Nőé és a felesége mit tettek, tehettek, hogy igaz, jó embereknek tartotta Isten őket?
- Figyeljétek meg a másik oldalon lévő embereket! Mit csinálnak? Miért?
- Miért járnak rossz úton?
- Mit látsz a 31. oldalon? Mit épít Nőé és a családja? Miért?
- Vajon miért nevetik és csúfolják Nőét, miközben a családjával a bárkát építi?
- Miért épített bárkát Nőé?
- Hol építette Nőé a bárkát?
- Hogyan lehetett volna vízre bocsájtani, mikor itt nem látunk vizet?
- Mit csináltak az építők? A sárga és a lila ruhás férfi mit csinál?
- Miből építik a bárkát?
- Honnan vehetik az építőanyagot?
- Nőé mire figyel?

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Igaz-hamis állítások

Az eddig tanult témakörökből (pl. Teremtés története), a környezetükről, az iskoláról, a hittanóráról és végül, de nem utolsósorban a gyerekekről készített igaz-hamis állítások felolvasása. Adott jelre egyszerre kell dönteniük, és a döntést megjeleníteni. (pl. ülve marad, ha hamis, feláll, ha igaz volt az állítás).

2. Drámapedagógiai játék: Ki szállhat be a bárkába?

A játék leírása:

A székeket egymás mellé rakva egy bárkaformát alakítunk. Akik a székeken belül vannak, azok vannak a bárkában. A játékvezető adja az utasításokat. A bárkába azok léphetnek be, akiken van kékszínű ruhanemű. stb. Igyekezünk olyan utasításokat adni, hogy mindenki legalább egyszer beléphessen a bárkába!

3. Drámapedagógiai játék: Beszállás a bárkába

A játék leírása:

A bárkába mindenki úgy léphet be, hogy előtte mond egy állatnevet. Leülünk a székekre és újra megismételjük az állatnevet, de most már úgy, hogy az egymás mellett ülők ismétlik az előttük ülő állatnevét, majd mondják a saját nevüket. Alakítunk egy állat-szóláncot.

4. Építsünk bárkát!

A hittanoktató irányításával játsszák el a tanulók közösen a bárkaépítés fázisait. A fázisban mindenki vegyen részt, mint ahogy Noé is egész családjával építette a bárkát. Először beszéljék meg, miből, hogyan készült a bárka (góferfából, ami egy citrusféle lehetett, a fenyő rokona). Azután:

- kimegyünk az erdőbe, s kiválasztjuk a megfelelő fákat.
- kivágjuk és elszállítjuk.
- feldolgozzuk: fűrészelés, faragás, összeillesztés.
- szurkot főzünk, majd bekenjük vele a bárkát. stb.

Fontos érzékeltetni a hosszás és fárasztó, nehéz munkát. Majd megbeszélni az élményeket.

(Forrásanyag: Miklya Luzsányi Mónika – Miklya Zsolt: Játéktár a Mesélő Bibliához. Harmat Kiadó, Bp. 2012).

5. Mesélő Biblia, Harmat Kiadó, 2008; Játéktár a Mesélő Bibliához, Harmat Kiadó, 2008.; Játékosan a Bibliáról, Kálvin Kiadó, 2006.

6. Weöres Sándor: Noé bárkája

A sötétbe-merülés, általános pusztulás, egyetemes kinszenvedés ellen mit tehetsz? semmit és mindent. Ez a semmi és minden: ha saját érzéseiddel nem veszel részt a sötétségben és megteremted önmagadban a teljes-emberség állapotát: nem vágyaiddal, hanem az örök mértékkel vezetteted magadat. Az áradat bármerre sodor: nyomorba, jómódba, kényszermunkára, harctérre, vezetőhelyre, vesztőhelyre: ne törődj vele; a sötét hatalom nem adhat neked semmit és nem vehet el tőled semmit, ha az egyedül-érvényes mérték működik benned. Odaveszhet kényelmed, vagyonod, egészséged, szabadságod, életed? Mindezt úgyis elveszíted előbb-utóbb, a sírba nem viheted magaddal; de a mélyedben rejlő tökéletes mértéket nem sértheti még a világpusztulás sem, ezért kívánj hozzá-igazodni. Az örök mértékre bíz magad: ez a Noé-bárka a mindent beborító áradat fölött.

Embertársaidért nem tehetsz többet, mint hogy az egyetlen menekülési módot tudatod velük. Erőszakkal megmenteni senkit sem lehet, amikor az özön mindent beborít.

Nem igaz, hogy özönvízkor a tömeg a Noé-bárkára akar felkapaszkodni. A Noé-bárka látszik a leggyöngébb, legeggyűbb tákolmánynak, melynél egy bokor alja is többet ér.

7. Imádságra nevelés

<p><u>Az ellenkezőjét kérjük</u></p> <p>a) Imádság szövegének előkészítése Feladatutasítás: Írjunk együtt egy imádságot! Arról beszéltem nektek, hogy milyenek voltak Nőé idejében az emberek. Először ismételjük át, amit tanultunk!</p> <ul style="list-style-type: none"> • gonoszak lettek • nem törődtek Istennel • bántották egymást <p>b) Imádság szövegének megfogalmazása Feladatutasítás: Mi nem szeretnénk így viselkedni! Milyenek szeretnénk lenni? Fogalmazzuk meg együtt az ellenkezőjét! (Hittanoktató felírhatja a táblára a rövid mondatokat emlékeztetőül.)</p> <p>c) Imádkozás Mondjuk el együtt az imádságokat.</p>	<table> <tr> <td><u>műfaj</u></td> <td>kérés</td> </tr> <tr> <td><u>megfogalmazás</u></td> <td>lecke szövege alapján</td> </tr> <tr> <td><u>imádkozás</u></td> <td>hangosan</td> </tr> <tr> <td><u>csoporthely</u></td> <td>nincs</td> </tr> <tr> <td><u>felosztás</u></td> <td></td> </tr> <tr> <td><u>kapcsolódás</u></td> <td>lecke szövege</td> </tr> <tr> <td><u>hely</u></td> <td>óra közepe vagy vége</td> </tr> <tr> <td><u>fejlesztési terület</u></td> <td></td> </tr> <tr> <td><u>hittanosok</u></td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • imádságot fogalmaznak meg a lecke szövege alapján • imádkoznak </td> </tr> <tr> <td><u>hittanoktató</u></td> <td>kísér</td> </tr> <tr> <td><u>eszközök</u></td> <td>tábla</td> </tr> </table>	<u>műfaj</u>	kérés	<u>megfogalmazás</u>	lecke szövege alapján	<u>imádkozás</u>	hangosan	<u>csoporthely</u>	nincs	<u>felosztás</u>		<u>kapcsolódás</u>	lecke szövege	<u>hely</u>	óra közepe vagy vége	<u>fejlesztési terület</u>		<u>hittanosok</u>	<ul style="list-style-type: none"> • imádságot fogalmaznak meg a lecke szövege alapján • imádkoznak 	<u>hittanoktató</u>	kísér	<u>eszközök</u>	tábla
<u>műfaj</u>	kérés																						
<u>megfogalmazás</u>	lecke szövege alapján																						
<u>imádkozás</u>	hangosan																						
<u>csoporthely</u>	nincs																						
<u>felosztás</u>																							
<u>kapcsolódás</u>	lecke szövege																						
<u>hely</u>	óra közepe vagy vége																						
<u>fejlesztési terület</u>																							
<u>hittanosok</u>	<ul style="list-style-type: none"> • imádságot fogalmaznak meg a lecke szövege alapján • imádkoznak 																						
<u>hittanoktató</u>	kísér																						
<u>eszközök</u>	tábla																						

INSTRUKCIÓK A MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ:

2. feladat

„Mit használhatott Noé a bárka építéséhez? Színezd ki minden keretben azt az egy tárgyat!”

Instrukció: Mindhárom keretben található olyan tárgyak, amelyek közül egy-egy bárkaépítéshez szükséges eszközt kell kiválasztani a gyerekeknek. Érdemes alaposan átbeszélni és közösen kiválasztani, hogy mi használható az építkezéshez. A 3 eszköz: szögek, kalapács, fejsze. Noé korában is használhatták már ezeket a tárgyakat.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 272. dicséret: Mind jó, amit Isten téssen...
 Jézushoz Jöjjetek: 109. Kis házad földi életed-kánon.

Kis házad, földi életed

kánon 1. d6 (5.) 2.

Kis há- zad, föl- di é- le- ted, ha te

(6.) 3.

nem szik- lá- ra é- pí- ted, s jön a

(7.) 4.

szél- vész és az á- ra- dat, jaj,

(8.)

ősz- sze- dőn- ti há- za- dat.

(A kép forrása: Jertek, énekeljünk. Gyermekénekek. Budapest, 1988)

12. A BÁRKÁBAN

Gyülekezeti hittan: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Jubileumi Kommentár, Kálvin Kiadó, 1993.; Gerhard von Rad: Az Ószövetség teológiája, Osiris Kiadó, 2007.)

Az özönvíz bibliai leírásának vannak előzményei a világirodalomban (pl. Gilgames-eposz), melyekhez képest a bibliai özönvíztörténet viszonylag kései feldolgozás. Nem csak korában, hanem főleg teológiájában tér el ezektől. A babiloni mitologikus feldolgozásban pl. az istenek összeesküsznek az emberiség kipusztítására. „A bibliai elbeszélés ezzel szemben nemcsak mitológiátlanít, az egyetlen Istennek a világ fölötti hatalmát ábrázolva, hanem az egész leírást úgy tagolja be a többi bibliai történetek összefüggésébe, hogy kitűnjék belőle Istennek szuverén Úr volta, aki ítéletet tart, de ugyanakkor kegyelmet is gyakorol akarata szerint.”

Az írásmagyarázók szerint az özönvíz történetében is keveredik a Jahvista és a Papi Irat elbeszélése. Az összedolgozás ellenére is mutatkoznak szembevető különbségek. A J alapirásban Noé hét pár tiszta és egy pár tisztátalan állatot visz a bárkába, az áradást 40 napig tartó eső okozza. A P esetében az özönvíz sokkal nagyobb jelentőségű, az özönvíz kozmikus katasztrófa: az alsó és felső vizek összeérnek, azaz összeomlással fenyeget minden, ami a teremtésben elválasztott. A P szerint csak egy pár állat kerül a bárkába minden fajtaból, a bárkában töltött idő kereken egy esztendő.

Mindezeket a tanításban természetesen háttér információként kezeljük, és nem tárjuk az első osztályos gyermekek elé. Fontos, hogy az özönvíz történetének a teológiája legyen hangsúlyos, ne azokra hívjuk fel a gyermekek figyelmét, ami még ennél a korosztálynál lényegtelen (pl. elég a fajtánként egy pár állat bárkába vitele, nem szükséges a tiszta és tisztátalan közti különbségtétel).

Az egyik legfontosabb üzenet: Isten kegyelme az ítélete ellenére is, amelyet Noén és családján gyakorol. **Nóé kiválasztásának** két indoka van: **kegyelmet** talált az Úrnál (8. v.), és ő **igaz** és feddhetetlen volt. (9. v.) Azaz Isten nyilvánította őt ilyennek. Nóé az **Istennel járt**, ami a hívő aktivitás, amire tekintettel tartja számon őt is a hit példaképei között (Zsid 11,7).

„A **bárka** héber elnevezése (tébáh) még egyszer fordul elő az Ószövetségben: ugyanez a neve annak a hajócskának, amelyben a gyermek Mózeset kitették a Nílus parti sás közé (Ex 2:3). Mindkét esetben a halálos veszedelemből az életre megmentő hajó. A keresztyénségben a bárka az egyház egyik jelképe lett, lévén az egyház is Isten eszköze arra, hogy a halálból az életre mentse át az embert.”

„Isten szövetségkötésének az első formális leírását itt találjuk a Bibliában. Ez a **szövetség** egyúttal a legszélesebb körű s Nóén keresztül az egész emberiségre, sőt a világra vonatkozik. Isten maga elkötelezése feltétel nélküli. Szövetségét pedig megpecsételi egy látható jellel, emlékeztetésül a biztató ígéretre. E jel a **szivárvány**.”

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Nóé történetének csúcspontja a szivárvány. Ez nem jelenti azt, hogy a természeti katasztrófát elhallgatni vagy kisebbiteni akarnánk, de nem ez van a középpontban, hanem az, ahogy Isten az elromlott kapcsolatát az emberrel elkezd helyreállítani. A szövetségkötés első lépése, melynek minden ember részese lehet, ezáltal a gyerekek is. Az újra kezdés lehetősége adatott meg az ember számára az özönvíz után. A szivárvány Isten ígéretének jele legyen a gyermekek számára, bármikor találkoznak vele.

Az elbeszélésekben fontos, hogy a korabeli, ószövetségi mindennapokat mutassuk be, de a szereplők névtelenek maradjanak Noén és családján kívül, hogy a gyerekek ne azonosuljanak a többi szereplővel.

Nem a pusztítás a hangsúlyos, hanem a túlélés, azaz Isten szabadítása, mely által a kiválasztottak túlélnek az ítéletet. A túlélés eszköze a bárka, de ez csak a látható, kézzel fogható eszköz, mert az igazi „eszköz” az Istennel járás.

Sokszor elvontnak tűnik ez a kifejezés: Istennel járt ill. igaz ember volt. Ezért fontos, hogy a gyermekek életéből vett hétköznapi példákkal mutassuk meg, hogy mit jelent ez. Nem csak a helyes cselekvést a hétköznapiakban, hiszen az sokszor nem sikerül, hanem azt, hogy Istennel kapcsolatban lehet lenni. Ő szól és mi is megszólíthatjuk Őt.

A bárkában c. lecke súlypontjai lehetnek a következők:

- A bárka, mint a menekülés eszköze.
- Élet a bárkában
- Isten a menedék.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten mindig gondoskodik az emberről

Kognitív cél: Az özönvíz fogalmának ismerete. Rámutatás arra, hogy Isten gondoskodó szeretete Nőének, családjának és a bárkában lévőknek menedéket nyújtott.

Affektív cél: A szeretet és bizalom érzelmi hátterének feltárása.

Pragmatikus cél: Bátorítás arra, hogy ne féljenek a természeti jelenségektől, hanem tudjanak bizalommal fordulni Istenhez, mert az Ő kezében vannak a természeti erők is.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje az özönvíz jelentését • Tudja elmondani Nőé és az özönvíz történetét. • Tudjon példát mondani saját életéből Isten gondoskodó szeretetéről. • Vegyen részt a közös énektanulásban és a közös éneklésben. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja mit jelent az özönvíz kifejezés. • Legyen képes az események sorrendjében elmondani Nőé és az özönvíz történetét. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten ismerje a bűn, az engedetlenség, az Isten iránti szeretetlenség fogalmát. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudjon rövid történetet mondani saját életéből Isten gondoskodó szeretetéről • Vegyen részt a közös énektanulásban és a közös éneklésben. • Legyen képes megtanulni az ének szövegét.

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenységek	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes	Kapcsolódó feladat: munkáltató tankönyv 1-3. feladatainak megoldása.	A feladatok kapcsán aktiváljuk a gyerekek előzetes tudását, élményeit a viharról,

ismeretek aktiválása		veszélyes helyzetekről, ezekben lévő menedékről. A környezetismeret tantárgy integrálása.
Feldolgozási javaslat	<p>Ezen az órán a biblia tanítás során behívjuk a gyerekeket a bárkába, hogy legyenek részesei Nőé utazásának. Előző órán kértük, hogy hozzák magukkal kedvenc plüssállatukat. (Érdemes a hittanoktatónak felkészülni tartalék állatokkal arra az esetre, ha valamelyik gyereknek nem lenne.) Itt különösen fontos a körberendezett tér, mert csak így lesz lehetőségük a tanítási drámához hasonlóan végigjátszani az órán a történetet.</p> <p>1. Építsünk bárkát magunkból! Már néhány tanulóval be lehet állni egy hajó alakba. Újságpapírból ki lehet jelölni az alaprajzát, ezzel megkönnyítjük a gyerekek dolgát. Kisebb létszámú csoport a kezekből tetőt is létre hozhat. Nagyobb létszámúaknál csak jelképesen van tető, ill. székekre állva lehet egy belső rész, ami a rajzokon a kis ház szerű felső részét ábrázolja. Készítsünk fényképet erről. Hiszen mindannyian egy bárkában vagyunk.</p> <p>2. Hangok kívülről – „Esőcsinálás” Most, hogy beszálltunk a bárkába, figyeljük a beszűrődő hangokat. Az esőcsinálás játékához körbe kell ülni (6-8 fővel már játszható, igazán 10 fölött hangzik jól). A játékvezető közepén állva sorba ránéz a gyerekekre, akinek a szemébe néz, annak át kell vennie a mozdulatát, és addig folytatni, amíg egy újabb mozdulattal ismét ahhoz a gyerekhez nem ér. A mozdulatok sorrendje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - két tenyér összedörzsölése folyamatosan – szél susogása - gyors csettintgetés mindkét kézzel – csepeg az eső - két ujjal a másik tenyéren gyors apró tapsok – erősödik az eső - két tenyérrel gyors tapsolás a combokon – egyre jobban zuhog - marad az előző, mellette két lábbal dobogás a padlón – ez a viharos eső hangja, a csúcspontja és visszafelé - két tenyérrel gyors tapsolás a combokon – kevésbé zuhog 	

	<ul style="list-style-type: none"> - két ujjal a másik tenyéren gyors apró tapsok – csendesedik az eső - gyors csettintgetés mindkét kézzel – már csak csepeg az eső - két tenyér összedörzsölése folyamatosan – szél susogása, elállt az eső <p>3. Hangok belülről – melyik állat szólalt meg? A gyerekek által hozott plüssállatok hangjait szólaltassák meg a „gazdáik”. Egy gyerek kimegy, az egész csoport valamelyik bennmaradó gyerek plüssállatának a hangját próbálja megszólaltatni (nagy létszámnál csak 1-1 padosor). A visszajövő gyerekek ki kell találni, hogy melyik állat hangját hallotta.</p> <p>4. A család hangjai Gyűjtsenek mondatokat, amiket esős napokon szoktak mondani ők vagy a szüleik. Nőé és családja már lassan úgy érezte, hogy sok ebből az esőből, bezártságból. Minden gyerek választ egy elégedetlenkedő mondatot: Pl. Már úgy unom az esőt. Ki akarok szállni. Meddig tart még! Ma is esik? Félek, hogy sose jutunk ki innen. Még mindig sehol a szárazföld? Stb. Találjanak ki a gyerekek hasonló mondatokat, melyeket magukban mondogatnak, mintha morognának az orruk alatt. Nőének (ebben az esetben a hittanoktató) eszébe jut, hogy Isten azt ígérte neki: „Veled azonban szövetségre lépek.” Ezt kezdi a csüggedésbe belemondogatni. Minden gyerek szemébe, úgy, hogy ők is megismételjék, egyre többen mondják ezt a mondatot. Végül a csoport egyszerre is elmondja: „Veled azonban szövetségre lépek.” (Ez az aranymondás.)</p> <p>És itt elénekli a hittanoktató a 236. dicséretet: Mindenek meghallják...</p> <p>Énektanulás: „Nagy hálát adjunk az Atya Istennek...”</p>	
Munkáltatás	Kézműveskedés	Feladatbankban található sablon és leírás.

TOVÁBBI ÖTLETEK

Nőé bárkája képekben:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/ls-noah-ark/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/btbn-noah/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/bpa-noah/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/noah-ark/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/moody-noah-flood/>

Rajzfilmen:

<https://www.youtube.com/watch?v=LZRD37egsbY>

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 46-47. o. és TKEI 58-59. o.

A képen látható:

Két oldalas kép: első képen a bárka belsejében lévő állatokat látjuk (medvék, szarvasok, tehenek, mókusok, nyulak, oroszlánok, rókák, bárányok, tyúk és kakas, kutyák) és a zuhogó esőt, a másik oldalon az özönvizet. A szövegek a képet alátámasztja, értelmezi, plakátszerűvé teszi.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Milyen az időjárás?
- Miért lett ilyen nagy eső, özönvíz?
- Miért tudott vízre kelni a bárka?
- Milyen állatokat visz a bárka? Miért vannak ott?
- Miért vannak párosával az állatok?
- Mit jelent a bárkára írt mondat? Mi a szövetség?
- Hány napon át esett az eső?
- Felismered-e a madarat? Szerinted hová száll?
- Ha a bárkában lettél volna, mit éreztél volna?

1. Háromdimenziós állatok és papírból kivágható állatok

A feladatbankban találhatunk több papírból kivágható állathoz sablont.

Az elkészített állatokra aranymondást is rá lehet írni, ragasztani vagy történet eljátszáshoz is használhatjuk.

2. Drámapedagógiai játék: Ki szállhat be a bárkába?

A játék leírása:

A székeket egymás mellé rakva egy bárkaformát alakítunk. Akik a székeken belül vannak, azok vannak a bárkában. A játékvezető adja az utasításokat. A bárkába azok léphetnek be, akiken van kékszínű ruhanemű. stb. Igyekezzünk olyan utasításokat adni, hogy mindenki legalább egyszer beléphessen a bárkába!

3. Drámapedagógiai játék: Beszállás a bárkába

A játék leírása:

A bárkába mindenki úgy léphet be, hogy előtte mond egy állatnevet. Leülünk a székekre és újra megismételjük az állatnevet, de most már úgy, hogy az egymás mellett ülők ismétlik az előttük ülő állatnevét, majd mondják a saját nevüket. Alakítunk egy állat-szóláncot.

4. Játék megnevezése: Ez a... széke

A játék leírása:

A gyerekek már jól tudják a társaik által választott állatneveket. A székeket úgy rakjuk, hogy egy székkal legyen több, mint a gyerekek száma. Akinek a jobb oldalán üres a szék az kezdi a játékot. Rácsap a jobb oldali üres székre, majd ezt mondja: Ez az elefánt széke. Ekkor az elefánt átszalad az üres székre. A játék úgy folytatódik, hogy akinek a jobb oldalán megüresedett a szék, mert az elefánt elment, az csap az üres székre és hív egy újabb társat: Ez a zsiráf széke. Természetesen odamegy a zsiráf. a játék így folytatódik tovább.

5. Esőcsináló (kicsit másként)

Körben ülve a kezünkkel, lábunkkal adunk ki hangokat. Ahhoz, hogy egyre erősödő hangot tudjunk kiadni először a játékvezető kezdi:

1. A tenyerünket összedörzsöljük folyamatosan. Először az első, majd az első és második, majd az első, második, harmadik és így tovább. Amikor újra az elsőhöz ér a kör egy újabb mozdulatot tesz, de a többiek addig nem hagyják abba az előző mozdulatot.
2. Csettintünk.
3. Combok ütögetése
4. Taps a kézzel
5. Lábbal dobogás
6. A vihart úgy tudjuk elcsendesíteni, hogy visszafelé csináljuk meg az előbbi mozgásokkal járó hangeffekteket.

6. Az ígéret beteljesedik

A tanulók a hittanoktató irányításával érzékeltessék a bárka oldalán, hogy esni kezdett az eső érrel, égül láppal is jelezzük.

Emelkedett a víz...

A tanulók eljártsszák a víz emelkedését mozgással. Egymás mellett sorban leguggolnak, majd megfogva egymás kezét utánozzák a hullámozást.

És ringott a bárka...

A tanulók egymás vállába kapaszkodva bárkát alkotnak és összehangoltan himbálózik a bárka a vízen
Állati jó kijönni...

.Mozgással, hangutánzással mutassák be a gyerekek, hogyan örültek az állatok, amikor kiszabadultak a bárkából.

(Forrásanyag: Miklya Luzsányi Mónika – Miklya Zsolt: Játéktár a Mesélő Bibliához. Harmat Kiadó, Bp. 2012).

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 158. dicséret: Ha te meg nem tartasz...

Jézushoz Jöjjetek: 29. Feljött a nap-kánon

13. EGYÜTT ÖRÜLÖK ISTENNEL

Gyülekezeti hittan: 1. Egyházi iskolák óraszama: 2.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Jubileumi Kommentár, Kálvin Kiadó, 1993.; Gerhard von Rad: Az Ószövetség teológiája, Osiris Kiadó, 2007.)

Az özönvíz bibliai leírásának vannak előzményei a világirodalomban (pl. Gilgames-eposz), melyekhez képest a bibliai özönvíztörténet viszonylag kései feldolgozás. Nem csak korában, hanem főleg teológiájában tér el ezektől. A babiloni mitologikus feldolgozásban pl. az istenek összeesküsznek az emberiség kipusztítására. „A bibliai elbeszélés ezzel szemben nemcsak mitológiátlanít, az egyetlen Istennek a világ fölöttihatalmát ábrázolva, hanem az egész leírást úgy tagolja be a többi bibliai történetek összefüggésébe, hogy kitűnjék belőle Istennek szuverén Úr volta, aki ítéletet tart, de ugyanakkor kegyelmet is gyakorol akarata szerint.”

Az írásmagyarázók szerint az özönvíz történetében is keveredik a Jahvista és a Papi Irat elbeszélése. Az összedolgozás ellenére is mutatkoznak szembevető különbségek. A J alapiratban Noé hét pár tiszta és egy pár tisztátalan állatot visz a bárkába, az áradást 40 napig tartó eső okozza. A P esetében az özönvíz sokkal nagyobb jelentőségű, az özönvíz kozmikus katasztrófa: az alsó és felső vizek összeérnek, azaz összeomlással fenyeget minden, ami a teremtésben elválasztott. A P szerint csak egy pár állat kerül a bárkába minden fajtából, a bárkában töltött idő kerekén egy esztendő.

Mindezeket a tanításban természetesen háttér információként kezeljük, és nem tárjuk az első osztályos gyermekek elé. Fontos, hogy az özönvíz történetének a teológiája legyen hangsúlyos, ne azokra hívjuk fel a gyermekek figyelmét, ami még ennél a korosztálynál lényegtelen (pl. elég a fajtánként egy pár állat bárkába vitele, nem szükséges a tiszta és tisztátalan közti különbségtétel).

Az egyik legfontosabb üzenet Isten kegyelme az ítélete ellenére is, melyet Nóén és családján gyakorol. **Noé kiválasztásának** két indoka van: **kegyelmet** talált az Úrnál (8. v.), és ő **igaz** és feddhetetlen volt. (9. v.) Azaz Isten nyilvánította őt ilyennek. Nóé az **Istennel járt**, ami a hívő aktivitás, amire tekintettel tartja számon őt is a hit példaképei között Zsid 11,7.

„A **bárka** héber elnevezése (tébáh) még egyszer fordul elő az Ószövetségben: ugyanez a neve annak a hajócskának, amelyben a gyermek Mózeset kitették a Nílus parti sás közé (Ex 2:3). Mindkét esetben a halálos veszedelemből az életre megmentő hajó. A keresztyénségben a bárka az egyház egyik jelképe lett, lévén az egyház is Isten eszköze arra, hogy a halálból az életre mentse át az embert.”

„Isten szövetségkötésének az első formális leírását itt találjuk a Bibliában. Ez a **szövetség** egyúttal a legszélesebb körű s Nóén keresztül az egész emberiségre, sőt a világra vonatkozik. Isten maga elkötelezése feltétel nélküli. Szövetségét pedig megpecsételi egy látható jellel, emlékeztetésül a biztató ígéretre. E jel a **szivárvány**.”

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Noé történetének csúcspontja a szivárvány. Ez nem jelenti azt, hogy a természeti katasztrófát elhallgatni vagy kisebbiteni akarnánk, de nem ez van a középpontban, hanem az, ahogy Isten az elromlott kapcsolatát az emberrel elkezd helyreállítani. A szövetségkötés első lépése, melynek minden ember részese lehet, ezáltal a gyerekek is. Az újra kezdés lehetősége adatott meg az ember számára az özönvíz után. A szivárvány Isten ígéretének jele legyen a gyermekek számára, bármikor találkoznak vele.

Az elbeszélésekben fontos, hogy a korabeli, ószövetségi mindennapokat mutassuk be, de a szereplők névtelenek maradjanak Nóén és családján kívül, hogy a gyerekek ne azonosuljanak a többi szereplővel. Nem a pusztítás a hangsúlyos, hanem a túlélés, azaz Isten szabadítása, mely által a kiválasztottak túlélnek

az ítéletet. A túlélés eszköze a bárka, de ez csak a látható, kézzel fogható eszköz, mert az igazi „eszköz” az Istennel járás.

Sokszor elvontnak tűnik ez a kifejezés: Istennel járt ill. igaz ember volt. Ezért fontos, hogy a gyermekek életéből vett hétköznapi példákkal mutassuk meg, hogy mit jelent ez. Nem csak a helyes cselekvést a hétköznapi életben, hiszen az sokszor nem sikerül, hanem azt, hogy Istennel kapcsolatban lehet lenni. Ő szól és mi is megszólíthatjuk Őt.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten szövetséget kötött az emberrel

Kognitív cél: Annak a megismertetése, hogy a szivárvány jelképezi Istennek az egész emberiséggel kötött szövetségét.

Affektív cél: Rácsodálkoztatás a szivárvány szépségére. Ahogy a szivárvány a szürke égre örömteli színeket fest, úgy érezzék örömet amiatt, hogy Isten velük is megkötötte szövetségét.

Pragmatikus cél: Amikor szivárványt látnak, jusson eszükbe Istennek az emberekkel kötött szövetsége, Nőé története. A kézfogást, mint köszönési formát örömmel használják.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje a szövetségkötés értelmét, tudjon példát mondani. • Tudja, mit jelképez a szivárvány. • Ismerje Nőé és az özönvíz, a szövetségkötés történetét, a képek segítségével tudja elmondani néhány mondattal. • Tudja értelmezni a 1. Mózes 9,12 Igéjét segítségével. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben 	<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje a szövetség értelmét és jelentőségét. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja megfogalmazni, mit jelképez a szivárvány. • Tudja röviden elmondani Nőé és az özönvíz, a szövetségkötés történetét a képek és a szöveg segítségével. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja értelmezni a 1. Mózes 9,12 Igéjét segítségével, saját szavaival elmagyarázni. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenységek	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	1. Köszöntés: Megérkezve fogadjuk a gyerekeket kézfogással. Köszöntsük őket néhány személyes, kedves szóval. Beszéljük meg, hogy ki hogyan érkezett erre az órára. Kinek van öröme, kinek bánata. Osszák meg egymással.	Az emberek közötti kapcsolat egyik legfontosabb kifejezése a kézfogás. Ennek a különböző játékos

	<p>2. Barátvadászat: A gyerekek sétálnak a teremben, közben a játékvezető utasítására keresnek maguknak „barátot”. A „barátokat” különböző üdvözlő mozdulatokkal jelöljük. Pl. kézfogós barát, felülcsapós barát (jobb kezüket fönt összecsapják), alulcsapós barát (két tenyerükkel a társuk tenyerébe csapnak), integetős barát stb. A fontos az, hogy minden jelhez új „barátot” kell választani. Ha megtörtént a választás, és jól memorizálták, hogy kinek ki milyen barátja (3-4 félénél többet ennél a korosztálynál nem érdemes kitalálni), akkor a játékvezető egymás után össze-vissza mondja a különböző „barát” megjelöléseket, és a gyerekeknek mindig meg kell gyorsan találni az adott „barátját”, és köszönteni a kézjellel.</p> <p>3. Színcápa: Egymástól kb. 3 méter távolságra vonalakat húzunk, ez a tenger, ebben áll a cápa. A cápa, egy gyerek, elkiáltja magát, pl. „jöjjenek a kékek!”- akkor minden olyan gyerek átfut, akin a kék szín nem található. Akin látható a szín, az nyugodtan átsétálhat, hiszen előtte tiszta az út. Akin más szín van, és elkapja a cápa, azzal helyet cserélnek.</p> <p>4. Érzéstükör: A gyerekek párokban különböző érzelmeket jelenítenek meg az arcukon, amit a párjuk visszatükröz. Felváltva legyenek tükrök. Pl. Nőé csodálkozik, amikor hallja Isten szavát – csodálkozás Nőé mérges, mert fiai veszekszenek – harag Nőé fiai kibékültek, ennek ő örül – öröm Nőé elkeseredett, mert nem tudja, meddig kell még a bárkában maradni – bánat A játékok kapcsán beszéljünk a gyerekekkel, hogy minek örültek mostanában, hogyan fejezték ki az örömeiket. Az érzéstükörben először megjeleníthetnek hétköznapi eseményekhez kapcsolódó érzéseket. Pl. Ajándékot kaptam. Elveszett a kedvenc játékom. Stb.</p>	<p>módjai segítenek a gyerekeknek, hogy így is kapcsolatba kerüljenek egymással. A játék során felszabadult örömmel fognak „barátra” vadászni.</p> <p>Ez nem könnyű feladat, de megéri gyakoroltatni egyszerűbb érzelmek kifejezésével, melyeket lehetőség szerint a történethez kapcsolunk.</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>A munkáltató tankönyv múlt órai képein már megjelenik a holló. Ezzel kezdhettük a történet elbeszélést.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Isten nem feledkezik meg Nóéről. 2. A holló kiengedése – újra meg újra. A várakozás feszültségét érzékeltethetjük. 3. A galamb kiengedése – háromszor. A remény növekedése. 4. Isten szavára Nóé örömmel hagyja el a bárkát – örömeiben oltárt épít, megköszöni Istennek a menedéket. 	

	<p>5. Isten ígérete – nem lesz több özönvíz.</p> <p>6. Isten kinyújtott keze a szövetségben, minden teremtmény felé. A szivárványnak mindenki részese.</p>	
Aranymondás Munkáltatás	<p>Matrica beragasztása</p> <p>Kézműveskedés: Szivárványos képeslap</p>	<p>Feladatbankban található sablon és leírás</p>

TOVÁBBI ÖTLETEK

Nóé bárkája képekben:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/lis-noah-ark/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/btbm-noah/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/bpa-noah/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/noah-ark/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/moody-noah-flood/>

Rajzfilmen:

<https://www.youtube.com/watch?v=LZRD37egsbY>

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 48-49. o. és TKEI 60-61. o.

A képen látható:

Két oldalas kép, a szivárvány a szövetségekötés jelképe, és a hálaadás ábrázolása. A teljes kép nyugalmat, békét sugároz. Az élénkzöld természeti környezet az életet szimbolizálja. A színes szivárvány a megbékélést, a szövetségekötést jelzi, benne írás. Nóé és családja áldozatot mutat be Istennek, a menekülésükért és a megbékélésért. Nyolcan vannak az áldozati tűz körül, s örvendezve, kezüket az ég felé emelve hálát adnak Istennek. Ruhájuk színes. Fölöttük ragyog a szivárvány.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Hasonlítsd össze az előző oldalakon lévő képet a TKGY 48. o. TKEI 60. oldalán lévővel! Milyen különbséget figyelhetsz meg?
- Milyen itt az időjárás? Miért olyan szép, élénk zöldek a növények?
- Figyeld meg a szivárványt! Milyen színeket látsz? Mi van ráírva? Mit jelent?
- Milyen állatokat látsz a képen? Honnan kerültek a mezőre?
- Miért örül Nóé és a családja?
- Kik állhatnak Nóé mellett?

- Mi az, amit körbe állnak?
- Ők hogyan ünneplik meg a szabadulásukat a vízözöntől?
- Te hogyan szoktál ünnepelni, ha valami rossz elmúlik minden baj nélkül?

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Drámapedagógiai játék megnevezése: egyik oldalról a másikra

A színekkal fogunk játszani. A gyerekek kapnak egy színes szalagot (Különböző színek). Két csapatra osztjuk a gyerekeket (a szín nem számít a csapatok elosztásánál). A két csapat egymással szemben helyezkedik el. Húzzunk egy-egy vonalat egymástól kb. 6m-re. Ezekon a vonalakon helyezkednek el a gyerekek. Középen sétál a játékvezető, aki egy történetet mesél, amikor kimond egy színt, annak a gyerekeknek át kell szaladni a szemben lévő vonalra, akinél olyan szín van, amelyet a játékvezető kimondott. A játékvezető megpróbálja elkapni az átszaladó gyerekeket. Akiket elkapott, azok összekötik a szalagot. Így kialakul egy szivárványszalag a játék végére.

2. Hála, köszönet

Noé hálát adott Istennek, hogy megmentette őket. Megköszönte. Gyűjtsétek össze, hogyan tudunk udvariasan megköszönni dolgokat. A tanulók mutassák meg, játsszák el testbeszéddel, arcjátékkal, szavakkal.

(Forrásanyag: Miklya Luzsányi Mónika – Miklya Zsolt: Játéktár a Mesélő Bibliához. Harmat Kiadó, Bp. 2012).

3. Szivárvány képeslap

Feladatbankban található sablon és leírás.

A kézműves feladat elérhetősége: <http://rpi-feladatbank.reformatus.hu>

Regisztráció után az első évfolyam/kézműves feladatok kategóriában található meg a feladat, illetve a RPI-FB-HAND-1485333664 kódot is használhatjuk a Kereső mezőbe begépelve.

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

TKGY 50. o. és TKEI 62. o.

2. feladat

„Mi történt Nóéval? Tedd sorrendbe az eseményeket! A mellékletben megtalálod a képeket hozzá.”

Instrukció: a mellékletben 4 ragasztható matrica található Noé történetéhez, ezt kell a gyerekeknek sorrendbe rakniuk.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 196. dicséret: Mondjátok dicséretet
Dicséritek az Urat: 85. Áldjátok Istent

Áld - já - tok Is - tent szent templo - mában,
dicsér - je - tek fölsé - gének égi udva - rában!

2. Áldjátok őt, mert nincs nála szentebb,
dicsérjétek fölségét, mert mindent Ő teremtett.
3. Áldjátok zengő rézharsonával,
dicsérjétek hárfaszóval, hangos citerával!
4. Áldjátok őt mind, körtáncot lejtve,
dicsérjétek pengő lanton, lágy fuvolán zengve!
5. Áldjátok vígan, cintányér csengjen,
minden Istent magasztalja földön és a mennyben!
6. Mind, ami élő, áldja az Istent,
teljes szívből énekelve, alleluját zengjen!

(A kép forrása: Dicsérjétek az Urat! Gyermekek és ifjúsági énekek. VI. kiadás Budapest, 1993)

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁI ISKOLÁK 2. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten szövetségre lépett az emberrel

Kognitív cél: A tanultak elmélyítése, az ismeretek játékokkal való ismétlése.

Affektív cél: A közös játék és közös munka örömeinek átélése.

Pragmatikus cél: Legyen természetes számukra, hogy akikkel Isten szövetséget kötött, azok egymásra is odafigyelnek.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje a szövetségkötés értelmét, tudjon példát mondani. • Tudja, mit jelképez a szivárvány. • Ismerje Nóé és az özönvíz, a szövetségkötés történetét, a képek segítségével tudja elmondani néhány mondattal. • Tudja értelmezni a 1. Mózes 9,12 Igéjét segítséggel. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben 	<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje a szövetség értelmét és jelentőségét. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja megfogalmazni, mit jelképez a szivárvány. • Tudja röviden elmondani Nóé és az özönvíz, a szövetségkötés történetét a képek és a szöveg segítségével. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja értelmezni a 1. Mózes 9,12 Igéjét segítséggel, saját szavaival elmagyarázni. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenységek	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>1. Bármely, a korábbi órákon játszott játék</p> <p>2. Repül a, repül a... Mindenki leül, a játékvezető szembeül. Mindenki a térdére teszi a kezét, a játékvezető pedig mondja: Repül a, repül a, repül a, repül a - holló! Repül a, repül a, repül a, repül a - bárka! Stb. Annyi "Repül a"-t mond, amennyit akar, és bármit mondhat, ami eszébe jut. A végén fölemeli mindkét kezét a térdéről. Ha olyat mond, ami valóban repül, akkor mindenki is fölemeli, ha viszont olyat, ami nem, akkor a többieknek a térdükön kell hagyniuk a</p>	<p>A játékok újrajátszása feleleveníti azokat a történeteket is, melyeknél játszottunk.</p> <p>A közös alkotás sok türelmet, odafigyelést igényel, nem beszélve az előkészületekről, helyről.</p> <p>Sokszor hittanórai keretek között ez nehezen valósítható meg, de megéri.</p> <p>Itt is megvan az alkotás öröme, és ennél még haza is vihetik, tehát otthon is</p>

<p>kezüket. Aki eltéveszti, zálogot ad, amit a játék végén kiváltunk.</p> <p>Persze a "valóban repül" azt jelenti, hogy a maga erejéből repül. Ha pl. a labdát eldobjuk, vagy szappanbuborékot fújunk, azok is repülnek, de nem a maguk erejéből, a dobás, fújás következtében való repülés pedig nem számít, hiszen ha a széket eldobja egy erős ember, az is repül. A zálog kiváltásánál adhatunk a témakörhöz kapcsolódó feladatokat. Pl. Nevezzen meg az illető a szivárvány egyik színéhez minél több tárgyat a teremből! Soroljon fel legalább 3 építéshez használatos eszközt! Mondja el az egyik aranymondást! Énekelje el az éneket!</p> <p>3. Közös szivárvány alkotása: Pl. lepedőre tenyerekkel fessenek szivárványt, kisebb csoport kisebb ívet, nagyobb nagyobbat. Érdemes az első ívet előre berajzolni. Lehetőség szerint minden gyerek minden színnél tegye oda a kéznyomatát. Ennek egy másik változata, ha csoportokban (3-4 fő) dolgoznak, és egy rajzlapra kell ujjnyomattal megalkotni a szivárványt.</p> <p>4. Egyéni szivárvány alkotása: Számptalan ötlet előfordul az interneten, könyvekben stb. Két egyszerű példát mutatunk be.</p> <ol style="list-style-type: none"> Papírtányér félbevágva, maradék fonalakból a tányér szélétől indulva lehet szivárványt ragasztani. Szivárvány-mobil készítése: ívesen kivágott papírcsíkok közé középre fonalat ragasztunk, egy-egy gyönggyel választjuk el. <p>5. Kísérletezzünk!</p> <ol style="list-style-type: none"> Ha van rá lehetőség, vigyünk be prizrát, mutassuk meg rajta a fénytörést. Egy erősebb zseblámpával is működik napfény hiányában. Fújjunk szappanbuborékot! Figyeljük meg a buborék felületén a szivárvány színeit. Mi mindennel lehet rajzolni a papírra úgy, hogy csak a festés hozza elő? (gyertya, fehér zsírkréta) Próbáljátok ki! Próbáljunk vízhatlan papírhajót készíteni. (pl. olajjal bekenve, viasszal bekenve az egyik oldalát hajtogatás előtt) <p>6. Szövetséget kötünk Istennel! Alkossunk 3-4 fős kiscsoportokat. Találják ki a gyerekek, hogy ők miért szeretnének Istennel</p>	<p>mesélhetnek a tanult történetről.</p> <p>A kísérletezés, tapasztalatszerzés során azok is élményhez juthatnak, akik talán kevésbé alkotókedvűek.</p>
---	---

	szövetséget kötni. Mit ajánlanak fel Istennek, és mit kérnek Istentől. Ha van elég idő, akkor rajzoljanak egy szivárványt, ami a kiscsoporté. (pl. különleges formájú)	
Feldolgozási javaslat	Minden egyes játék, feladat, alkotás, kísérlet után beszéljünk a gyerekekkel arról, hogy hogyan kapcsolódott a játék a bibliai történethez, hogyan érezték magukat, minek örültek.	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Nóé bárkája képekben:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/ls-noah-ark/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/btbm-noah/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/bpa-noah/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/noah-ark/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/moody-noah-flood/>

Rajzfilmen:

<https://www.youtube.com/watch?v=LZRD37egsbY>

1. Kézműves ötlet: Szivárvány készítéshez könyvből

Felhasznált irodalom: Kézműves ötletek bibliai történetekhez, Kálvin Kiadó 2013: Nóé és a szivárvány c, fejezet.

Papírból készített szivárvány és nap.

2. Szivárványszövetség kötése:

Készítsünk karkötőt, amin a szivárvány szimbóluma van rajta, és óra végén vegye fel mindenki a karkötőt, és mondjuk el együtt hangosan a gyerekekkel, hogy szövetséget kötünk Istennel, és ennek a jele ez a szivárványkarkötő.

A karkötőt lehet a szivárvány színei szerinti fonalból készíteni. A végére lehet egy olyan fehér gombot fűzni, amire kék színű alkoholos filccel felhőket rajzolunk.

Nem az alapanyag a lényeges, hanem a szivárvány szimbóluma és a szövetségkötés kimondása.

3. Nóé és a szivárvány (Forrásanyag: Christina Goodings: Kézműves ötletek bibliai történetekhez. Kálvin Kiadó, Bp. 2013).

ÖSSZEFOGLALÁS I. KEZDET BEN

Gyülekezeti hittan: 1. Egyházi iskolák óraszám: 2.

Fő hangsúly: A korábban tanult történetek elmélyítése

Kognitív cél: A tanult történetek mélyítése és ismételése.

Affektív cél: A Teremtő Isten iránti bizalom erősítése.

Pragmatikus cél: Adjanak hálát Istennek imában a teremtésért.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

Minimum	Optimum
<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje a református köszönést és alkalmazza. • Ismerje fel a külső jegyek alapján a református templom sajátosságait. • Ismerje a teremtés történetét és a képek segítségével tudjon röviden erről beszámolni. • Tudja elmondani a képek és szöveg segítségével Nóé történetét és a szövetségkötést. • Ismerje a Jn. 3,15 Igéjét, segítséggel tudja elmondani. • Ismerje az eddig tanult énekeket, és vegyen részt a közös éneklésben. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje a református köszönést és alkalmazza. • Tudja a külső jegyek alapján felismerni a református templom sajátosságait. • Tudjon a teremtés történetéről röviden beszámolni. • Tudja elmondani a képek és szöveg segítségével Nóé történetét és a szövetségkötést. • Tudja Jn. 3,15 Igéjét, emlékezetből elmondani. • Tudja közösen énekelni az eddig tanult énekeket.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
<p>Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>Megformázó játék: Kérjük meg a gyerekeket, hogy fogják meg a kötelet, majd alakítsanak ki olyan tárgyakat, amelyeket majd mondani fogunk. A tanult történetekhez kapcsolódóan mondjunk tárgyakat. Pl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • templom • Biblia • csillag • virág (konkrétan megnevezhetünk bármilyen más növényt) • hal • felhő 	<p>Előkészület: Egy összecsomózott kötél. (Ha nincsen, akkor kössünk össze két ugrókötelet.) Szükség van megfelelő térre.</p> <p>Figyeljük, hogy ne váljon unalmassá a játék.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> torta <p>Minden egyes tárgy után megkérdezhetjük, hogy melyik órán tanultunk erről.</p>	
Feldolgozási javaslat	<p>Ismétlés a tankönyv képei segítségével: Lapozzuk végig együtt a tankönyvet, és nézzük meg, hogy a képeken mit látunk.</p> <p>Tanult énekek ismételése</p> <p>Történetek ismételése csoportokban: Alkossunk 3 fős csoportokat. Minden csoport kapja meg az egy-egy történethez tartozó összes képet. Feladat: Beszéljük meg együtt, hogy mi van a képeken. Tegyék sorba a történet képeit. Majd minden csoport mesélje el a történetet.</p>	A képek nézegetése közben igyekezzünk kiemelni a tematikai egység címét, azaz, hogy Kezdetben.
Munkáltatás	Munkáltató tankönyv feladatai.	
Házi feladat	Munkáltató tankönyv 4. feladata.	

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Kiolvasó

A tanulók nyakba akasztón szavakat (pl. Isten, templom, állat, stb.) kapnak, vagy ha még nem tudnak olvasni, akkor a tanult bibliai történetekből egy-egy momentumot megörökítő rajzot. Bármilyen ismert kiszámolót mondogathatnak, és akire jut a sor, az válaszol a kérdésre:

- Isten: kicsoda Ő? Milyen lehet Ő? Mit tudsz Róla?
- Világ: hogyan lett a világ? – teremtés történet.
- Imádságok: mondjunk olyan imádságokat, amiket együtt tanultunk.
- Szivárvány: minek a jele?
- stb.

2. Hálaerdő

Készítsünk facsipeszek segítségével fákat. Sablonokat és leírást találunk a Feladatbankban.

A csipeszekre írják rá a gyerekek: HÁLA.

Erdőépítés menete:

Miután mindenki elkészítette a saját fáját, gondolja végig, hogy mi az, amit meg szeretne köszönni Istennek. Gondolhat bármire, amit Isten megteremtett.

A gyerekek álljanak körbe, és sorban tegyék le (állítsák a csipeszre) a saját fájukat, miközben elmondják, hogy mit köszönnek meg Istennek.

Ha az erdő elkészült, a Hittanoktató összefoglalja egy imádságban, amit a gyerekek mondtak.

TEMATIKAI EGYSÉG: JÉZUS ÉS ÉN

Bevezetés a tematikai egységhez

A Jézusról szóló történetek által a gyerekek megérthetik és megérezhetik, hogy Jézus szereti és buzdítja őket a Vele való kapcsolatra. Az élet Jézus korában című óra segít abban, hogy az életkörülmények, az étkezési, öltözködési szokások megismerésével a hittanosok könnyebben behelyezkedjenek egy számukra ismeretlen kor eseményeibe. A tankönyv leckéi Jézust úgy mutatják be mint aki az Atyával való szoros kapcsolata miatt már 12 évesen is bölcsőbb, mint a felnőttek. Erről a kapcsolatról tanít a Mester 12 kiválasztott hétköznapi embert, és e kapcsolat révén tesz csodákat. A hittanosok Jézus iránti bizalmát a tematikai egység utolsó története erősíti, amely Jézus gyermekek iránti szeretetéről szól.

II. JÉZUS ÉS ÉN
14. AZ ÉLET JÉZUS KORÁBAN
 Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 3.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Az év eleji ismétlés folytatása ez a téma, melynek fontos szerepe és helye van az egész évet és a katechézis egészét illetően. Itt semmiképpen nem lehet cél az egész Biblia és Jézusról való rövid, dogmatikai tételek átadása, hiszen ezzel nem sok mindent tud kezdeni még a korosztály. Inkább tegyük ismerőssé számukra Jézust mint egy kedves személyt. Ez játékos bemutatáson keresztül történhet. Magáról, Jézus személyéről beszéljünk nekik, a korról, amelyben élt, illetve néhány jellegzetességet mondjunk el, ami a következő témákat bevezetheti.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Az állami iskolákban alapvetően egy óra adott a témára, de lehetőség van – a szabad órakeret felhasználásával akár három órára is kibővíteni. Az egyházi iskolában három órát javaslunk mindenképpen. Ebben az esetben érdemes az alábbi célkitűzést venni alapul mindhárom órán, illetve a kapcsolódó ötlettárból (Dr. Fodorné Dr. Nagy Sarolta munkája nyomán) – a gyermekek korábbi ismereteire és sajátosságaira építve végiggondolni és megtervezni az órát. Oyan tanulócsoportok számára, ahol nem volt óvodai katechézis és semmilyen háttérismerettel nem rendelkeznek, mélyebben belemenni – míg a jó alapokkal rendelkező csoportok esetében inkább játékos felelevenítés, élményfeldolgozás javasolható. Ezekhez igazodva az alábbiakban csak egy konkrét óravázlatot javaslunk és az utána következő oldalakon ötletek, feldolgozási javaslatok találhatóak.

Fő hangsúly: Jézus ismerőssé tétele a gyermekek számára

Kognitív cél: Jézus nevének megismertetése és a néhány alapvető tulajdonságának, valamint a korával kapcsolatban néhány ismeret átadása.

Affektív cél: Jézus iránti szeretet és érdeklődés felkeltése.

Pragmatikus cél: Arra való bátorítás, hogy érdeklődjenek Jézus iránt és keressék Őt.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Tudja a képek és a szöveg alapján megfogalmazni, kicsoda Jézus. • A kép alapján tudja elmondani, Jézus születésének történetét. • Ismerje fel, a kép segítségével kik veszik körül Jézust, és miért. • Vegyen részt a Jézushoz szóló közös imádkozásban és a közös éneklésben. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja megfogalmazni, kicsoda Jézus. • Legyen képes a képek segítségével elmondani Jézus születésének rövid történetét, és szóljon a tanítványiról • Aktívan vegyen részt a Jézushoz szóló közös imádkozásban. • Vegyen részt a hittanoktató által választott ének megtanulásában.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok

Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Ki vagy te? – bemutatkozó játék</p> <p>A gyerekekkel közösen képzeljük el, hogy bemutatkozunk valakinek. Kérjük meg őket, hogy mondják el magukról, amit fontosnak találnak. Valószínűleg elhangzik a nevük, az osztályuk, az, hogy mit szeretnek.</p> <p>Majd átvezetésként mondjuk el nekik, hogy ma szeretnénk bemutatni nekik valakit, akiről több órán keresztül szó lesz.</p>	<p>Ha bátortalanok a gyerekek vagy nincs ötletük, akkor adjunk segítő kérdéseket.</p>
Feldolgozási javaslat, munkáltatás	<p>Jézus életútja:</p> <p>Rendezzük be a termet Jézus életútja szerint. Helyszínek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Betlehem (jászolbölcső és szülők). Itt elmondandó: Jézus neve, édesanyjának a neve, illetve az, hogy ő Isten Fia. (itt figyeljünk arra, hogy még a kis Jézusról van szó, de ne a történeteket kezdjük el mesélni, hanem játékosan vezessük végig a gyermeket.) • Názáret – József, a nevelőapa. Ezen az állomáson játszunk néhány játékot, ami a korabeli gyerekek játéka lehetett. Vagy adjunk lehetőséget arra, hogy megkóstoljanak olyan ételeket (datolya, füge, sajt, narancs, méz, lepény formájú kenyér, stb.), ami már Jézus korában is volt. Ezzel kicsit ismerőssé válnak a Jézus korabeli világgal. • Jézus az iskolában és templomban. Itt a fő hangsúly annak a felismertetése, hogy Jézus is tanult Istenről, járt templomban (Jeruzsálem), ahogyan ők is. <p>A végén pedig foglaljuk össze együtt mit tudnak már Jézusról a gyermekek.</p> <p>Énektanulás: „Jézus hív, bár zúg morajlik...”</p>	<p>Előkészület:</p> <p>Székeket rakjunk körbe. A székekre vagy ráírjuk a helyszíneket vagy szimbolikus rajzokat, tárgyakat rakunk a székekre. A lényeg, hogy a gyerekekkel együtt tudjuk bejárni. Használhatjuk a tankönyv rajzait is ehhez. Itt nem történeteket mondunk el, csak „bemutatjuk” Jézust, mint személyt, akit még nem ismernek.</p> <p>A játékokhoz és a témához jól használható Dr. Fodorné Dr. Nagy Sarolta Hittan 1. TS-ből a „Jézus is volt gyermek, mint én” című fejezetek. (112-132.o.)</p>
Házi feladat	<p>--</p>	

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 56. o. és TKEI 68. o.

A képen látható:

Az oldalon – központban – látható Jézus, Mária, József. Látható a jászol, két bárány, ami időben távoli szimbólumként is felfogható (bárány – Jézus, áldozat, jámborság, engedelmesség). Az istálló ajtaja nyitott, látszik a betlehemi csillag.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Kiket látsz a képen?
- Hogy hívják a képen látható személyeket?
- Milyen címet adnál a képnek?
- Ha ez a kép egy képeslapon lenne, mit írnál rá, ha valakinek elküldenéd?
- Milyen állatoké volt az istálló?
- Hová fektették le a kis Jézust?
- Ha kinézel az ajtón, mit látsz?
- Akkor, amikor a kis Jézus született, milyen évszak lehetett Betlehemben?
- Miért vannak ott a virágok az ajtó mellett?
- Miért olyan fényes a csillag?

TKGY 58. o. és TKEI 70. o

A képen látható:

Ezen az oldalon térképet látunk, rajta a Jézus korabeli Izrael egyszerűsített térképével. A térképen észak-déli irányban Kapernaum (Jézus tanít), Názáret (Jézus gyermekkora), Jeruzsálem (a Templom) és Betlehem (Jézus születése) látható rajzos ábrázolással kiemelve.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Szerinted melyik rajz ábrázolja Jézus születését?
- Van-e, aki már el tudja olvasni a város nevét?
- Hallottad-e már ezt a nevet? Melyik történetben, melyik ünnepen?
- Szerinted melyik rajz ábrázolja Jézus gyermekkorát?
- Mit látsz, mit történik ezen a rajzon?
- Van-e, aki már el tudja olvasni a város nevét?
- Melyik rajz ábrázolja Jézust, mint tanítót? Mit tesz ezen a képen?
- Van-e, aki már el tudja olvasni a város nevét?
- Melyik rajz ábrázolja a templomot?
- Melyik városban van ez a templom? Van-e, aki már el tudja olvasni a város nevét?
- Keresd meg a rajzon, hogy hol született és hol nőtt fel Jézus! Karikázd be a városhoz tartozó rajzot a térképen!

TKGY 59. o. és TKEI 71. o.

A képen látható:

Az első képen különféle, Jézus idején fogyasztott ételek és termesztett növények, gyümölcsök láthatók. Balról jobbra haladva: az első sorban gránátalma, tej és sajt, a második sorban füge, hal, olajbogyó, datolya, szőlő, a harmadik sorban lepénykenyér.

A további képeken egy férfit és egy nőt látunk, korhű ruhákba öltözve.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Nézd végig a képeken látható ételeket, gyümölcsöket!
- Melyiket ismered fel?
- Melyiket kóstoltad már?
- Milyen az ízük? Fel tudod-e idézni?
- Tudod-e, melyik hol terem, honnan lehet beszerezni ezeket?
- Van-e olyan, amit nemcsak a Jézus idejében élt emberek, de mi is rendszeresen fogyasztunk ezek közül?
- Láttad-e már, hogyan készül a sajt, a lepénykenyér?

- Milyen ruhákat, ruhadarabokat láatsz a képeken?
- Hogyan viselhették ezeket, hogyan kell felvenni ezeket a ruhadarabokat?
- Szerinted kényelmesek-e ezek a ruhák?
- Hordtál-e már hasonló ruhát (pl. református óvodai színdarabban, hittantáborban, stb.)
- Melyiket próbálnád fel szívesen?
- Az akkor élt emberek gyakran mezítláb jártak. Te szoktál-e nyáron vagy más alkalommal mezítláb járni? Milyen érzés?

EGYÉB ÖTLETEK:

1. A napkeleti bölcsek imádják Jézust

Sárga, arany papírból kivágott csillagok, két-három forma és méret. Sötétre festett nagy csomagolópapír. Pár csillagot felhelyezünk a lapra. Jól nézze meg mindenki. Egy gyereket kiküldünk (vagy hátat fordít), és közben változtatunk a csillagokon valami keveset. Esetleg úgy, hogy valamiféle nehezen kivehető rend jöjjön létre az összevisszaságban, ami egy nagyobb csillag felé mutat (spirál vagy sugár irányba). Ezzel a csillagok állását szemléltetjük és azt, hogy mennyire ismerték ezt a bölcsek. Azt szeretnénk érzékeltetni, hogy a bölcsek nemcsak, hogy ismerték a csillagok állását, de a jel, melyet Isten küldött, és, amelyet ők azonnal észrevettek, mély hitre és bizalomra utal Isten iránt. Rendszeresen figyelték és tanulmányozták, így rögtön észrevették, hogy Isten valami jelet tett az égre. Azt is ki tudták következtetni, hogy egy nagy király született.

(Forrásanyag: Baker Ágnes, Csóka Piroska, Kerekes Szabolcs, Sisa Attila, Sisáné Kispál Andrea: Horogötletek a bibliatanításban. Reménység Magjai Alapítvány. BP. 2011)

2. Csillagjáték

A fényesség, ami Jézus születésének éjjelén az égen megjelent, felébresztette a mezőn alvó pásztorokat. Játsszatok a fényvel egy vidám játékot! Csak egy elemlámpára van szükséged, és már indulhat is a játék. A tantermet besötétítjük. Az egyik játékos (a csillag) a sarokban áll, és tartja az elemlámpát.

A többi játékos távolabb áll tőle, és megpróbálja megérinteni a csillagot. A játék azzal kezdődik, hogy a játékos azt kiáltja: „a csillag kialszik x másodpercre”.

Amint ez elhangzott, a többi játékos elkezd futni felé, de óvatosan, mert ha lejár az idő, a csillag lekapcsolja az elemlámpát, és kiabálja a nevét azoknak, akiket meglátott. Az nyer, akit utoljára látnak meg.

(Forrásanyag: Mercé Segarra / Francesc Rovira: Játékosan a Bibliáról. Kálvin Kiadó. Bp. 2006)

3. A bölcsek és az édesség (Forrásanyag: Mercé Segarra / Francesc Rovira: Játékosan a Bibliáról. Kálvin Kiadó. Bp. 2006)

A bölcsek és az édesség

A napkeleti bölcsek ajándékot vittek a kis Jézusnak. Te is adhatsz ajándékba édességet a barátaidnak olyan dobozban, amit a napkeleti bölcsek képével díszítettél.

Kellékek

3 műanyag pohár, 3 fehér műszaki rajzlap, színes papír, színes ceruza, olló, ceruza, ragasztó, fehér festék, ecset.

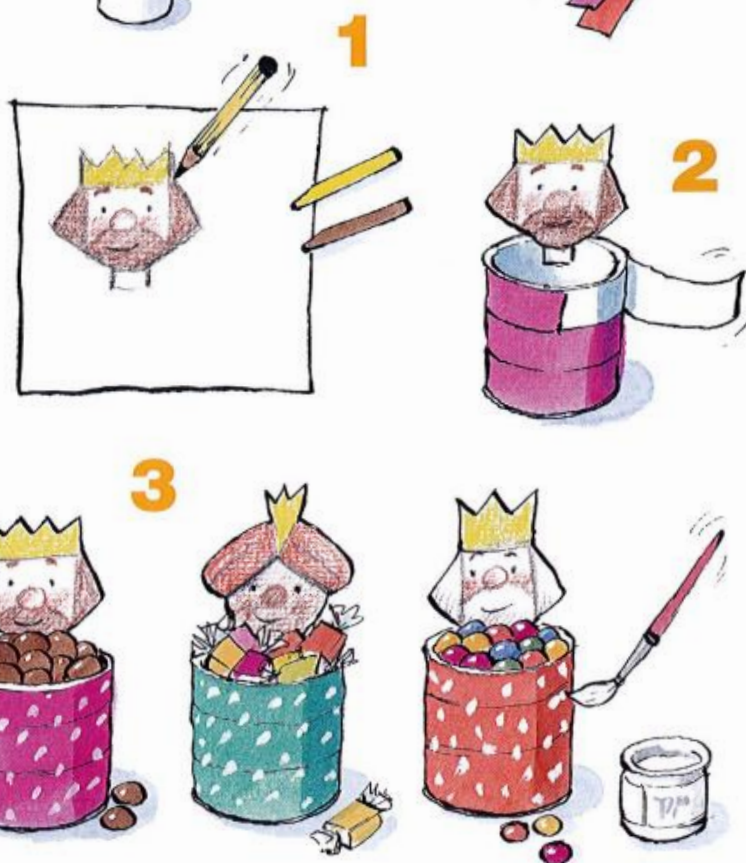

1. A 3 rajzlapra rajzold meg a bölcsek fejét, és színezd ki a rajzokat! A sablont megtalálod a 94. oldalon.

2. Vágd ki az arcokat, és ragaszd belülről a poharak oldalára! Mielőtt beragasztod, győződj meg róla, hogy ki fog lógni a poháron egy kis rész a nyakukból!

3. Borítsd be a műanyag poharakat színes papírral, és díszítsd ki őket!

4. Végül töltsd meg a poharakat kedvenc finomságaiddal, mint például cukorka, csokoládé, sült krumpli... és jó étvágyat!

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 316. dicséret: Az Istennek szent angyala...

Református Énekeskönyv: 318. dicséret: Jer, mindnyájan örüljünk...

Dicsérjétek az Urat (régí kiadás): 50. Jézushoz jöjjetek – kánon

50 Dr Czakó Jenő Ismeretlen szerző

1.
Jé - zus - hoz jöj - je - tek, meg - fá - rad - tak,
2.
I - gá - ja nék - tek is nyu - gal - mat ad.
3.
Ter - he köny - nyű, ir - gal - ma nagy.

(A kép forrása: Dicsérjétek az Urat! Gyermek és ifjúsági énekek. VI. kiadás Budapest, 1993)

Az alábbi tematikai egység Dr. Fodorné Dr. Nagy Sarolta munkája, mely az 1998-as tantervhez illeszkedő tankönyvhöz készült.

Egy egész fejezet épült a következő témára: Jézus is volt gyermek, mint én. A tematikai egység célja ugyanaz, mint ennek az Ismerkedés Jézussal c. 2012-es tantervi leckének a célkitűzése: ismerőssé tenni a gyermekeket Jézussal. Éppen ezért jó szívvel bocsátjuk rendelkezésre az alábbi leírásokat és köszönjük Dr. Fodorné Dr. Nagy Saroltának, hogy lehetőséget biztosít a használatára. Így mindenki válogathat és ötletet gyűjthet belőle. Természetesen külön-külön óránként a tantervbe nem illeszkedik bele, de sok használható háttérinformáció, ötletes feldolgozás segíti a hittanoktatók, lelkipásztorok munkáját.

Felhasznált irodalom: Dr. Fodorné Dr. Nagy Sarolta Hittan 1. TS-ből a „Jézus is volt gyermek, mint én” című fejezetek. (RPI, Budapest, 2000) (112-132.o.)

Jézus otthon

Visszatérés Názáretbe, a gyermekévek

Mt 2,19-23

Háttér információ:

Lukács szerint amikor Jézus bemutatását nyolcad napos korában a jeruzsálemi templomban elvégezték, visszatértek „az ő városukba, Názáretbe” (2,39). Máté 2 alapján azonban Jeruzsálemből először még Betlehembe mentek, ahol a keleti bölcsek megtalálták őket, s ahonnan angyali intés következtében Egyiptomba, az ókori zsidók kedvelt menedékhelyére kellett menekülniük (Mt 2,13). Ott maradtak, amíg Heródes meghalt, s csak utána tértek vissza Názáretbe, „hogy beteljesedjék, amit a próféták mondtak: názáretinek fogják őt nevezni” (Mt 2,23). Lukács és Máté híradását nem kell szembeállítani egymással, Lukács egyszerűen átlépi azokat az eseményeket, amelyeket Máté leír, és máshová helyezi közlendőjének hangsúlyát. Több évre tehető tehát, amíg József és Mária távol voltak Názáretből.

Józsefnek, a családfőnek jelenti az angyal éjszakai álomban, hogy meghalt Heródes. Visszatérhetnek tehát a minden Izraelita által annyira szeretett szent földre: „ Izrael földjére” (Mt 2,20), ami az Ábrahámnak tett ígéretek hordozója. A Messiás-gyermek visszatér száműzetéséből, de nem telepedhet le szülővárosában: Betlehemben, sem az őt megillető fővárosban: Jeruzsálemben, hanem peremvidéken, a fél pogány Galileában kell otthont találnia. Az övéi közé jöve, de az övéi nem fogadták be Őt... (Jn 1,11).

Názáreti = Názáretből való. Környéke történelmi vidék volt, sok ószövetségi történet színhelye, de maga Názáret jelentéktelen hely. Ezért kérdezi meg Nátánáel: „Jöhet valami jó Názáretből?” (Jn 1,47). Soha nem játszott politikai szerepet. A főútvonal Názárettől kb. 10 km-re húzódott. A városka egy kis völgyben feküdt, köröskörül 3-500 méteres dombok övezték. A völgyet hosszában 20, szelvében 10 perc alatt be lehet járni. Ez volt az a kis világ, amelyben Jézus felnőtt. Názáret csak az „ács fiának” köszönheti, hogy világhírnévre tett szert. „Názáreti Jézus” néven emlegeti a szolgálólány a főpap udvarában (Mt 26,71), a katonák a Gecsemáné-kertben (Jn 18,5), és Pilátus is ezt a nevet írja a keresztfára: „A Názáreti Jézus, a zsidók királya” (Jn 19,19).

József háza ajtófélfájára is föltette a „Mezuzá”-t, azt a kicsi kis szekrénykét, mely egy írott pergamencsíkot rejtett magában. Ezen a pergamenen Izrael hitvalló imádsága állt, amelyet első szava után Shma-nak mondtak, azaz „Halljad”-nak, mert így kezdődött: „Halljad Izrael, az Úr, a mi Istenünk az egyetlen Úr!” Így szentelte házát József Istennek. Valahányszor Jézus kiment az ajtón vagy hazatért, szülei példáját követve ujjá hegyével megérintette a Mezuzát, és utána megcsókolta a kezét. Jézus a szülői ház rejtettségében olyan világban élt, amelyet egészen Istennek szenteltek. Maga a városka neve is ezt a sajátosságot hordozza nevében: Názáret neve összecseng a „nazir” Istennek szentelt életű férfi kifejezéssel.

Jézusnak néhány leánytestvérén kívül, akiknek a nevét nem jegyezte fel a Szentírás, négy fiútestvére volt: Jakab, József, Júdás, Simon (Mk 6,3). Feltételezhető, hogy József aránylag korán meghalt, mert a Lk 2,51-ben említett zarándoklat után többet nem hallunk róla. Északon és Délen kiterjedt rokonságuk volt (Lk 1,56; 2,4.44).

Azt, hogy a „Názáreti” mennyire kulcsfogalom a keresztyénséget illetően, mutatja a zsidó Tizennyolcas imádság: „A hitehagyottnak ne legyen reménysége és az erőszakos birodalmat pusztítsd el hamar a mi napjainkban, és a keresztyének („hannocerim” = názáretiek) és az eretnekek semmisüljenek meg egy szempillantásban. Töröltessenek ki az élők könyvéből, és ne írassanak bele az igazakkal együtt...” (Bibliai Atlasz, 92.)

Cél: A gyermekek ismerjék meg a gyermek- „Názáreti Jézust”, aki az által is vállalta őket, hogy gyermekké lett. Fogadják el gyermekségük idejét.

Eszközök:

Korabeli ételek, kosár, kavicsok, cipősdoboz a gyerekek száma szerint, gyufásdobozok, ragasztó.

Rávezetés:

Hová valók vagytok? (Pl. budapesti, nagykőrösi stb.) Nagyszüleiteket hogy szoktátok megkülönböztetni? (esetleg hasonlóan, a lakóhelyük alapján.)

Jézust „názáretinek” is szokták mondani, mert Názáretben nevelkedett fel. De hogyan? Ezt ismerjük meg a mai órán.

Bibliai tanítás:

Jézus Isten csodálatos országát elhagyta, azt az országot, ahol gyönyörű angyalének hangzik, ahol békesség van, ahol szívesen engedelmeskednek Isten parancsainak. Azért hagyta el, hogy sorsunkban részesedjék születésünktől a halálunkig.

Hogy Jézus nem közönséges gyermek volt, mutatja, hogy amikor megszületett, angyalok jelentek meg a földön, keleti bölcsek indultak vadidegenből, hogy hódolatukat fejezzék ki előtte, és hogy a király félt tőle! De utána Jézus úgy élt, mint minden más gyermek.

Emlékeztek rá, hogy a karácsonyi szünet előtt arról meséltem nektek, hogy Jézusnak el kellett menekülnie a szüleivel Egyiptomba, mert a király halálra kereste. Az angyal azt mondta Józsefnek: „maradj ott, amíg nem szólok neked”. Minden nap várták, hogy mikor szól az angyal, már nagyon szerettek volna hazamenni szeretett szülőföldjükre, de nem mentek a maguk feje után. Hitték, hogy Isten jobban tudja, mint ők, hogy mikor indulhatnak.

Egyszer aztán, éjszaka, álomban megjelent ismét az angyal, és azt mondta: „Kelj fel, vedd a gyermeket és anyját, és menj Izráel földjére, mert meghaltak azok, akik a gyermek életére törtek!” (Mt 2,20)

Néhány évi távollét után visszament József és Mária Názáret városába, ahol azelőtt is laktak. De most már hárman voltak. A régi szomszédok, a környékben lakó rokonság még nem is látták Jézust!

Ház:

Kíváncsiak vagytok, milyen házban lakott Jézus, hogyan éltek, milyen volt a berendezése? (Megbeszéljük!):

A vidéki házak mindössze egyetlen helyiségből álltak, amelyben nem volt válaszfal. Egy kis belső színtemeléssel különítették el a ház két fő részét egymástól: a felső részen aludtak, főztek, ettek, itt tárolták a ruhákat és az edényeket, az alsó részen tartották éjszaka a jószágokat, esős időben itt játszottak a gyermekek, és szükség esetén itt folytatták a kézműves mesterséget (pl. ácsmunka). Odabent mindig olyan sötét volt, hogy az olajmécses egész nap és egész éjjel égett. A háziasszony éjszaka felkelt, hogy a mécsesből ki ne fogyjon az olaj. A mécseset magas helyre, pl. egy erre készült falüregbe rakták, hogy mindent bevilágítson (vö. Mt 5,15). A házhoz tartozott a nagy számú pokróc, szőnyeg. Az ágy matrac volt, vagy szalmazsák, egy-két bélelt párna a vánkos. Mindenki felső ruhájával takarózott, télen állatbőrökkel.

A házakon mindössze egy kicsiny ablak volt, mert így a ház belseje a nyári hőségben is hűvösebb maradt, de biztonságosabb is volt. A házak teteje lapos volt, a tetőn körben mellvéd, korlát volt. Ide a házon kívül épített lépcsőn lehetett feljutni. A háztetőn alhattak, esténként beszélgethettek, de ez a hely szolgált különböző mezőgazdasági termények szárítására, gyümölcsök érlelésére, és itt imádkozhattak is. Jézus is ilyen házban nőtt fel, egyszerű körülmények között, mint sok más gyermek.

József háza ajtófélfáján is volt „Mezuzá”, egy kicsi kis szekrényke, mely egy írott pergamencsíkot rejtett magában. Ezen a pergamenen hitvalló imádság állt. Így szentelte házát József Istennek. Valahányszor Jézus kiment az ajtón vagy hazatért, szülei példáját követve ujja hegyével szent áhítattal megérintette a Mezuzát, emlékeztetve önmagát Isten parancsaira.

Étel:

Azt írja a Szentírás, hogy Jézus gyarapodott és erősödött testben és lélekben. Azaz nőtt. Mitől nőnek a gyerekek? — Az enivalótól. Milyen ételleket evett Jézus? Bekötjük a gyerekek szemét, nem láthatják, hogy mi van a tálcán. Korabeli ételleket kóstoltatunk meg velük, pl. datolya, füge, sajt, narancs, méz, kenyér. A gyerekek találják ki, hogy mi az, amit esznek. Jézus is ilyen ételleket evett. Nektek melyik ízlett legjobban? De ismerték a borsót, babot, lencsét, vöröshagymát, fokhagymát, salátát, petrezselymet, dinnyét, uborkát is. Húst általában csak ünnepi alkalommal ettek, és pedig juh vagy kecskehúst, esetleg hizott tulkot. Fogyasztották a halat. A cukrot nem ismerték, helyette mézet használtak, vagy datolyaszirupot. Kézzelettek.

Játék:

Názáret kicsiny városka volt, hegyek vették körül. Messze volt a nagy utaktól, így viszonylag biztonságos volt. Jókat lehetett játszani kint a szabadban. A gyerekek kint játszottak, mert a házban csak egy kis mécses világított. Játszottak, ugráltak, célba dobtak. Próbáljunk ki most mi is egy korabeli játékot! Egy vonal mögül kosárba kődarabkákkal céloznak a gyerekek.

Munka:

Nézzük meg, milyen eszközökkel dolgoztak: fejsze, gyalu, kalapács, mérőszinór, vörös kréta, körző. (Utánozzuk azokat a mozdulatokat, ahogyan ezeket a szerszámokat használták!)

Az ács készítette az épületfák elnagyolt kifaragását, ekét, cséplőszerszámot, bútorokat, hangszereket. Az ügyesebbek nem csak fából, hanem elefántcsontból is faragtak. József számára volt munka a megélhetéshez, az utóbbi években különösen, mert csatározások miatt falvak égtek porrá, amiket újra kellett építeni. A munkájából eltarthatta egyre gyarapodó családját. Jézus szívesen segített Józsefnek, lassacskán kitanulta mellette az ács mesterséget.

Miközben dolgoztak, beszélgettek is. Jézus a szüleitől tanulta meg először tisztelettel kiejteni az Örökkévaló nevét, és soha nem is bántotta meg, annyira szerette Istent, a Mennyei Atyát. Otthon tanulta meg az első imádságát, és néhány szakaszt a szent iratokból. Gyermekként is az Atya kedvébe akart járni, és soha, még gondolatban sem bántotta meg Istent, káromkodás pedig eszébe sem jutott.

Jézus ugyanolyan gyermek volt, mint a többi, és mégis egészen más. Valami különös kedvesség sugárzott róla, szerette a békességet, őszinte volt, mindig igazat mondott, becsülte nem csak a szüleit és a testvéreit, de még a játszótársait is (vö. exegézis Jak 3,17-ről).

Applikáció:

Jézus tudja, mit jelent gyermeknek lenni, mert maga is volt gyermek. Annyira szereti a gyermekeket, hogy gyermekké lett, a gyermekorsót vállalta, hogy annál nagyobb bizalommal fordulhassatok hozzá. Ismeri a gyermekek panaszait: ha igazságtalanok a többiek veletek játék közben, ha segítenetek kell szüleiteknek, ha szívesen játszanátok még este alvás helyett, bizalommal elmondhatjátok neki gyermeki gondolataitokat, Ő megérti, mert Ő is volt gyermek.

Bibliolvasás: Mt 2,19-23

Aranymondás: „Jézus az emberekhez hasonlóvá lett” (Fil 2,7)

Munkáltatás: Cipős dobozból készítsünk ház-makettet.

Jézus az utcán

Fazekas, kereskedő, vízárus, római katona

Jer 18,1-6; Mt 13,45; Jn 7,37-39; Mt 5,41

Háttérinformáció:

Egy nevelőintézetbe látogatott el valaki, ahol egy négy éves fiúcskáról írt gyermektanulmányt. Akkor derült ki, hogy ez a gyermek egész életében még *soha* nem volt utcán. Nem látott más embereket a nevelőin kívül, nem látott kirakatokat, piacot, közlekedési eszközöket... Az életünket alapvetően meghatározza, hogy mit látunk és hogyan közlekedhetünk az utcán, ill. hogy lehetünk-e az utcán.

A Bibliában sok olyan történet van, amely az utcán játszódik. Ezekben a történetekben a helyszínre alig-alig figyelünk, pedig az utcáknak sajátos hangulata volt, mint ahogy ma is. Ez a hittanóra egy utcai összhangulatot vázol fel, hozzá kell tenni, nem egyetlen történet alapján, mert akkor már a cselekményre helyeződne a hangsúly. Most azonban azt akarjuk érzékeltetni, hogy milyen érzés volt Názáretben élni, milyen volt a település arculata és hangulata. Amilyen az utca hangulata, olyan a város hangulata is!

Izráelben a házak között az utcák mindössze 2-3 méter szélesek voltak, hiszen nem kellett nagy forgalomra berendezkedniük. Gyakran megtörtént, hogy nagy rakománnyal megrakott teve vagy kétökrös szekér nem tudott bemenni a városba, és a kapun kívül kellett várakoznia. Az utcákat még szűkebbé tette az a körülmény, hogy a kézművesek és kereskedők általában a ház előtti területet tekintették műhelyüknek és üzlethelyiségüknek, mert a forró éghajlat az emberek számára szinte lehetetlenné tette a házak belsejében való tartózkodást. Mindenki menekült a szűk és forró szobákból a szabad ég alá. A fazekas, a kereskedő és a vízárus éppen úgy hozzátartozott az utca képéhez, mint a római katona, hiszen ne felejtsük el, római megszállás alatt élt Izráel, lévén a Római Birodalom egyik provinciája. Jézus tanult az utcán is, mint ahogyan tanításaiban, példázataiban felhasználta a köznapi életben látott képeket és eseményeket. Amikor tanított, ezek a jelenetek üdvösségre szóló tanítássá válták az ajkán.

Az, hogy az utcán élet lehet, Isten áldásának egyik jele. Zakariás látomásában így hangzik a biztató jövő: „a város terei megtelnek fiúkkal és leányokkal, akik vígan játszadoznak a tereken” (Zak 8,5). (A Károli-fordítás utcát mond a terek helyett.) Ami egykor Jeruzsálem felől hangzott prófécia, előképe az Új Jeruzsálemnek, a mennynek, hogy ti. az Új Jeruzsálem utcáin békesség és élet lesz (v.ö. Jel 21-22).

A mostani leckében négy konkrét foglalkozás által rajzolunk összképet a korabeli településről, de bibliai teológiai összefüggésekre is rámutatunk.

Fazekas:

A fazekas mesterségét szívesen tekintették a Teremtő Isten munkájához hasonló foglalkozásnak, ezért a próféták szívesen szemléltették vele tanításukat vö. Ézs 29,16; 45,9; 64,7. Jeremiást Isten a babiloni fogság meghirdetésekor a fazekas műhelyébe hívja, hogy „ott közölje vele igéit” Jer 18,1-6. Jeremiás miközben szemléli a fazekas munkáját, azt tanulja meg, hogy a fazekas kedve szerint alakít ugyan bármilyen edényt a korongra tett agyagból, de az agyag viselkedésétől is függ, hogy mi lesz belőle: ha nem látszik alkalmasnak arra, amire a fazekas szánta, összegyúrja és más edényt készít belőle. De a „gyúrás”, azaz az ítélet elkerülhető a megtéréssel. Jób, az Ószövetség nagy szenvedője is ezzel a képpel vall: „...úgy formáltál, mint egy agyagedényt...” (Jób 10,9). Pál apostol is ezt a képet viszi tovább: „Nincs-e hatalmas a fazekasnak az agyagon, hogy ugyanabból az agyagból az egyik edényt díszessé, a másikat pedig közönségessé formálja? (Róm 9,21), ld. még 2Tim 2,20. Jeremiás nem csak egyéni épülésre szánt tanítást vett a fazekas műhelyében, hanem nemzeti méretekben is megfogalmazza a fazekas szuverén jogát: „Megtörténik, hogy kimondom egy népről vagy országról, hogy kitépem, kiirtom és elpusztítom.

De ha megtér gonoszágából az a nép, amelyről beszéltem, akkor én is megbánom, hogy veszedelmet akartam hozni rá...” (Jer 18,7-10). A fazekasmesterség látványa átította gondolataikat, és az arrogáns kérdezőt lecsendesítette, alázatra tanította: az agyagnak nincs joga kérdőre vonni az alkotót. Jézus csendes engedelmisséggel simult az Atya keze alá akkor is, amikor elvetésre szolgáló edénnyé formálta a kereszten.

A fazekas a mindennapi életben használatos edényeket készített, mint pl. fazekak, tálak, korsók, lámpák, olaj- bor és gabonatartó edények, dísz tárgyakat nem igen. Cserépedényben tartották az értékeket vö. Róm 4,7 „Ez a kincsünk cserépedényekben van”.

A fazekas előbb lábaival taposta meg a megnedvesített agyagot, aztán helyezte azt a korongra, melynek párját egy tengely körül nagy gyorsasággal lehetett forgatni. Ha elrontotta, összegyúrta, újra lehetett kezdeni.

Kereskedő:

A dénár római pénz volt, vele egyenértékű a görög drachma, mindegyik 4,3 g ezüst érme volt. (Ha az Újszövetség csak „ezüstöt” említ, az alatt általában a dénár ill. a drachma értendő.) Legáltalánosabban használt pénz az „as” volt, értéke a dénár 1/16-a. Az „as” fele volt a „semis”, negyedrésze a „quadrans” (ld. az ősgyülekezet adakozásáról szóló leckét). Kis kézi mérleglen mérték le a fizetésre adott arany vagy ezüst fizetőeszközt. A pénz vásárló értékét az arany- ill. ezüsttartalma jelölte.

A kiskereskedelem az egyes városok főterén bonyolódott le, sokszor csere alapon: földművelők terményt, iparosok készítményeiket kínálták. A babiloni fogságtól kezdve (Kr.e. VI. sz.) – nem lévén ott tősgyökeres birtokuk –, a kereskedelem, a pénzügyletek lebonyolítása lett a diaszporában élő zsidóság egyik kedvelt foglalkozása.

A leckében előforduló áruk kortörténetileg megfelelnek. Tükröt fémből készítettek. Názáret környékén bőven termelt olajbogyó, szőlő és füge.

A kereskedő képét Jézus is használta: a kereskedőnek minden addig megszerzett kincse sem vetekedhet Isten országá megtalálásával, azaz minden kincsnél drágább (Mt 13,45).

Vízárus:

Palesztinában az ivóvíz drága érték volt, különösen a nyári időszakban. A házak mellett gyakran vájtak a sziklatalajba esővíz-tároló ciszternákat. A városok közelében levő forrásokhoz reggel-este jártak korsóikkal az asszonyok vizet meríteni. Názáretben a völgykatlan keleti peremén volt az egyetlen forrás! Ide járt Jézus családja is vízért. Nagy szárazságban megtörtént, hogy a vizet is pénzért árulták. Ilyen vízárus szavaival hívogatja az Ószövetségben Isten a népét: „Ti szomjazók mind, jöjjetek vízért, még ha nincs is pénzetek!” (Ézs 55,1), és ilyen vízárus kiáltása visszhangzik Jézus szavaiban is: „Aki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék! — aki hisz énbenem... annak belsejéből élő víz folyamai ömlenek” (Jn 7,37-39). Miként az Ószövetségben a templomból bő víz fakad (Ez 47,1-12), most azoknak a szívéből is bő vízü forráshoz hasonló áldás fakad, akik Jézusnál előbb saját szomjukat megelégtetik. Nem csak egyszeri szomjcsillapítás lesz ez, hanem forrássá alakulnak a Szentlélek munkája nyomán. A Jelenések könyve (22,17) is erre a képre épít: „Aki szomjazik, jöjjön! Aki akarja, vegye az élet vizét ingyen!”

Római katona:

Római csapatok állandó megszállás alatt tartották Palesztinát, s mivel a Római Birodalom keleti határán terült el, ennek a provinciának fokozott védelmi jelentősége volt. A római katonák öltözete gyapjú tunika volt, sisak, fém mellvért, köpeny, szegecsekkel kivert saru. Fegyverük kard volt, két lándzsa és egy pajzs. Feladatuk a lázongások megelőzése, a fegyelem fenntartása, illetve az elítéltek

körül összes tennivaló. Az ellenségeskedés zsidók és rómaiak között köznapi volt. Jézus mégis meggyógyítja egy római százados szolgáját (Lk 7,1-10). Keresztre feszítése körül római katonák tevékenykedtek, és egy római százados volt az is, aki a keresztre feszítés után az első hitvallást kimondja: „Isten fia volt” (Lk 23,47).

A megszálló idegen hatalom ún. kényszerszolgálatát folyamatos fenyegetettséggé lebegett minden palesztinai ember fölött. Egy zsidó ember bármelyik pillanatban vállán érezhette egy római katona lándzsája érintésének súlyát, hogy egy mérföldnyi útra kényszerítse a saját poggyászával. Nem volt kibúvó e kötelezettség alól. Jézus azt mondja, „Ha valaki egy mérföldnyi útra kényszerít, menj el vele kettőre” (Mt 5,41), légy készen mások szolgálatára, tudd legyőzni az ösztönödet, ami mindig tiltakozásra készlet a kéréssel szemben. Ha kényszerítenek, ne keserűen, hanem szívesen végezd, menj el két mérföldre — mert a második mérföldnél kérdezik meg, hogy miért teszed, honnan van benned ez az erő? Így kényszerítik Cirénei Simont, aki éppen a mezőről jött, Jézus keresztségének átvállalására (Mt 27,32; Mk 15,21). Éppen az ő példája mutatja, hogy rejtett áldások forrása lehet a kényszerűségből, hiszen Nagypéntek után ott találjuk az első gyülekezetben, immár szabad akaratából a keresztt „hordozójaként”. Pál név szerint üdvözli családját: Róm 16,13.

Cél: Idézzük fel a Jézus korabeli utca hangulatát azon mesterségek alapján, amelyekről a Szentírás tudósít. A gyermekek érezzék magukat Názáret utcáin, s ezzel kapjanak olyan alapozást, amelyre építve Jézusnak egyes tanításait könnyebben megérthetik. Kapjanak bizonyosságot afelől, hogy Jézus az utcán is velük van.

Eszközök:

Ház-makettekből utca, fazekas, katona, kereskedő, vízárus képe, munkáltatáshoz választásunktól függően agyag vagy kereskedéshez szükséges illusztrációk.

Rávezetés:

Ha kiléptek a házatok ajtaján, utcán találjátok magatokat. Melyik utcát ismeritek legjobban, miért? Mi mindent láttatok az utcán? Kikkel lehet találkozni, milyen érdekes dolgokat lehet látni? Milyen hangokat hallotok az utcán? (Elevenebb csoporttal hangutánzást is lehet játszani.) Beszéljük meg az utcán való viselkedés szabályait is. (Esetleg képzeletben végigmehetünk saját településünk egyik utcáján, és megbeszélhetjük, hogy azon az úton mit látunk és hallunk.)

Előbb a mi városunk/falunk egyik utcáján haladtunk végig, most pedig egy olyan utcán megyünk végig, amelyiken Jézus járhatott gyermekkorában. Menjünk el abba a városba, ahol a gyermek Jézus élt! Emlékezzetek még a város nevére? (Segíthetünk azzal, hogy Názáret betűit összekeverve feltesszük a táblára. Csak az N betű van jó helyen. A gyerekek feladata a sorba rendezés.)

Építsünk utcát a házaikból. Ez lesz Názáret egyik utcája. (A házakat úgy tesszük le a gyerekekkel, hogy egy utcát képezzenek. Ennek az utcának legyen egy kiszélesedő része, ahol a piactér lehet.)

Bibliai tanítás:

Valahányszor Jézus iskolába ment, mindig ugyanazon házak előtt vitt az útja. Mit láthatott Jézus az utcán?

(Képet mutatunk a fazekasról.)

Láthatta egy fazekasnak a házat. A fazekas kétkezi munkával kereste a kenyerét, éppen úgy, mint az apja, József (aki mint tudjátok, ácsmester volt). A fazekas, ha csak tehetett, kint dolgozott a ház előtt, az árnyékban, de ha esett az eső, odabent. Ha nyitva volt az ajtó, be lehetett látni rá. A lábával hajtott egy nagy korongot, ami meghajtott egy másik korongot, amin bámulatos gyorsasággal, és ügyesen formált a formátlan agyagból fazekat, tálat, korsót, lámpát, olaj- bor és gabonatartó edényeket. Dísz tárgyakat nem igen készített, mert azok inkább csak előkelő embereknek kellettek, Názáret felé pedig ritkán fordult meg igazán tehetős, előkelő ember. Különböző is az agyagedények gyorsan törtek, főképpen ott, ahol a ház munkába éppen egy kislány tanult bele — gondoskodni kellett az utánpótlásról. Az agyag engedelmesen formálódott a fazekas keze alatt, éppen úgy, mint a mi életünk, vagy akár egész népek élete Isten keze alatt.

Jézus is láthatta a fazekast, és megtanulta, hogy Istennek olyan hatalma van az emberek és az országok élete fölött, mint a fazekasnak egy darab agyag fölött. Ha az agyagból mégsem olyan edény lett, amilyent a fazekas elképzelt, jól összegyúrta, úgy hogy teljesen fölismerhetetlen lett, hogy mi is volt előbb, és újból elkezdte formálni, amíg kedvére való edény nem lett belőle.

(Beállítjuk az utcába a római katona képét.)

Itt pedig éppen egy római katona lépdel büszkén, öntudatosan, mint aki tudja, hogy a hatalom az ő kezében van, hiszen a fegyver nála van. Sőt, a fegyverei között válogathat is, ha a szükség úgy hozza. Zsidó ember nem szívesen találkozott római katonával, ha meglátott egyet, ha csak tehetett, messze elkerülte. A szűk utcákon azonban nem volt mindig hely kellő távolságra kitérni. Ha a katonának melege volt — ami gyakran előfordult, hiszen nehéz mellvértje és sisakja nem éppen nyári viselet volt —, vagy mulatni akart más bosszúságán, vagy egyszerűen csak úgy tartotta kedve, bárkit kényszeríthetett csomagja cipelésére egy mérföld távolságra. Ilyenkor csak így kiáltott:

- Hé, vigyed! Ilyenkor a zsidó emberek számolták a lépéseket. Alighogy az egy mérföldet kiszámolták, elhajították a csomagot, és visszafordultak. Tovább már nem kötelezhette őket a katona, hogy szolgáljon neki. (De ha út közben esetleg egy másik rómaival találkozott, az már igen!) A legnehezebb csomagot is szó nélkül kellett cipelni legalább olyan messzire, mint ide a... (1 mérföld = 1,6 km-el. Itt mondjunk olyan távolságot a gyerekeknek, ami kb. ilyen messze van az iskolától. és mindenki megtette már gyalog azt az utat. Akkor érthetik meg a távolság nagyságát.)

A rómaiakat senki nem szerette Názáretben. Jézus azonban nem úgy tekintett rájuk, mint ellenségre, hanem mint olyan emberekre, akiket Isten szeret.

Játsszuk el a gyerekekkel. Válasszunk egy római katonát és valaki belép egy zsidó gyerek szerepébe. Nehéz táskák jelenthetik a római csomagjait. Jelöljük ki, hogy meddig vigye a táskákat. Jelezzük, hogy a tényleges távolság ennél sokkal nagyobb. Szó nélkül (!) játsszák el a gyerekek.

Ha valaki tovább vitte, mint a kötelező egy mérföld, bolondnak tartották, de akkor kezdtek beszélgetni vele:

- Miért viszed tovább a csomagomat? És akkor lehetett beszélni arról, hogy azért, mert Isten még téged is szeret, és én is szeretlek, noha ellenségem vagy.

(Beállítunk az utcába egy kereskedőt.)

Az utca nem volt csendes. Az emberek időnként megálltak beszélgetni, legalább is köszöntötték egymást: „Salom!”, „Békesség néked!” Az általános utcai morajlást most áthatja egy kereskedő kiáltása: „szőnyeget, puha gyolcskalmét tessék! Gyöngyöt, tükröt szép lányok! Ruhára

rézgömböcskét, csengettyűt! Nyakláncra parfümös fiolát! Olcsón adom! Friss olajbogyót, fügét, szőlőt veszek! Fonalat, kész ruhát veszek! Bort, olajat, mézet veszek! Cserélek is! Az ügyes háziasszonyok tudtak varrás nélküli, egybeszőtt ruhát készíteni. Jézusnak is ilyen ruhája volt (Jn 19,24). A kereskedő szívesen vett pénzért vagy cserélt egyéb áruért ilyen ruhát is. Jézusnak nem sokszor akadhatott dolga kereskedőkkel. Szegény családba érkezett, jászolbölcsőben született, és amikor meghalt, a ruháit is elvették tőle. Úgy távozott az életből, mint aki a világon semmit sem mondhat a magáénak. Szegény volt, és mégis sokakat gazdagító, olyan, mint akinek nincsen semmije, és akié mégis minden (v.ö.2Kor 6,10).

(Beállítunk az utcába egy vízárus képét.)

A kereskedő hangját is túlszárnyalta egy másik: „Friss forrásvizet tessék! Most hoztam a hegyi forrásból!” – Ni csak, egy vízárus! Kecsebőr tömlő a vállán, abban tartja a vizet. Csodák csodája, volt aki nem a kereskedőhöz ment drágagyöngyöt venni, hanem a vízárushoz, hogy friss vizet vegyen pénzért! Nagy kincs volt a víz, különösen a nagy szárazság idején, és különösen azoknak, akik betegség miatt vagy öregségük miatt nem tudtak reggelente a város melletti forráshoz kimenni, mint a fiatalasszonyok. Ilyenkor sokak fejében megfordult, hogy de jótét lélek lenne a vízárus, ha csak úgy, ingyen adná a vizet! Akkor a szomjúságot soha többé nem ismernék! Egyszer az az idő is eljött, de arról majd máskor mesélek.

Jézus figyelt az utcán, és ott is tanult. Mindent, amit látott, Mennyei Atyjával megbeszélte. Ahol más csak egy fazekast látott, ő abban Isten képét fedezte föl. Akiben más csak az ellenséges római katonát, ő abban Isten gyermekét. Akiben más csak kereskedőt látott, ő abban az Istent kereső embert. Akiben más csak vízárust, ő abban önmagát látta, aki ingyen adja majd a lelki szomjúságot csillapító vizet. Őt az utcán is a Mennyei Atya dolgaira tanította minden, amit látott.

Applikáció:

Figyeljete, és amit láttok, mondjátok el ti is Mennyei Atyánknak! Magatokban mondhattok rövid kis imádságot még az utcán is. Az utcán rosszra is csalogathatnak benneteket, nem mindegy, hogy hová mentek, mit álltok meg nézni. Amikor az utcán jártok, köszönjete az ismerősöknek, ezzel szép napot, egy cseppnyi békességet szereztek nekik.

Bibliaolvasás: Péld 4,25-27 vagy Jer 18,3/b-6.

Aranymondás: „Ügyelj, hogy merre tart a lábad!” (Péld 4,26)

Munkáltatás:

- Gyurmából kicsi korsót készítünk, mint az a fazekas, akivel az utcán találkoztunk. Ezt a kis korsót berakhatjuk a házacskába.
- Vagy drámajáték: Párban jelenítsék meg a fazekas munkáját: egyikük a fazekas, másikuk az agyag.
- Vagy: Párban játsszák el a kereskedővel való alkudozást. A pénznemben és annak vásárlóértékében előre megállapodhatunk (ld. háttér információ).
- Vagy: Párban játsszák el, hogy a vízárustól vizet vesznek.

Végül egymásnak is bemutatgatják, ha kedvük van hozzá.

Jézus az iskolában

A názáreti zsinagóga mint iskola és mint istentiszteleti hely

Lk 4,16-30

Háttérinformáció:

A zsidó gyermekek az iskolás kort megelőzően, otthon is részesültek „hittanoktatásban” a nyolcadnapos körülmetélés, majd az otthoni mindennapi élet, a munka végzése és az ünnepek megülése kapcsán. Jézust apja a térdére ültette, és már kicsiny gyermekkorában elmondta neki a „Sema”-t, a Tízparancsolatot és a Törvény többi fontos részletét. Az otthon kapott nevelés öt éves kor után iskolai tanítással bővült.

Jézus korában a tanulást tartották a legnagyobb gyönyörűségnek. A gyermek az ötödik életévében kezdett iskolába járni, tíz éves korában kezdte tanulni a hagyományt, a Misnát. Csak a fiúk jártak iskolába, a lányok otthon maradtak. A Talmud szerint törvénytelen volt olyan helyen lakni, ahol nem volt iskola. Öt éves kortól a fiúk a chéderbe (szoba) mentek tanulni, tíz éves kortól pedig a jesivába (tanház). Chédere minden zsidó településnek volt, jesivája csak a nagyobb városoknak. A jesivát végzetekből lehetek rabbik, ha három tekintélyes rabbi előtt vizsgát tettek, s rabbi képesítő levelet kaptak.

A kicsiknek a tanítás a szabadban, vagy a zsinagóga egyik szobájában folyt, ez volt a chéder vagy másként: szoba. Mielőtt a szobába beléptek, a cipőt le kellett venni és az ajtó előtt vagy a terem végében elhelyezni. Odabent álltak, vagy félkörben ültek keresztbe vetett lábbal („törökülésben”). Székek nem voltak. Fejüket kendővel fedték be. A tanítót *hazzan*-nak nevezték, magasabb iskolában rabbinak. A *hazzan* volt a zsinagógaszolga, aki a tekercseket istentisztelet idején elővette és helyükre visszarakta, a zsinagógát tisztán tartotta, és ő jelezte az ezüst trombita háromszori megfújásával a szombat beálltát is a zsinagóga tetejéről.

Nem papírra, hanem homokba, törött cserépre vagy viasztáblára írtak. Az iskolában a gyerekek megtanulták a héber olvasást és írást, valamint a zsidóságismeret alapelemeit. Nem tanultak matematikát, testnevelést, földrajzot stb. Egy tanítóra legfeljebb 25 gyermeket bíztak. Minden gyermeknek megtanítottak olyan bibliai részt, amely a nevük betűit tartalmazta, pl. Áron: „Áldjon meg téged az Úr” (4Móz 6,23). A betűket sütemény formájában elkészítették, és miközben tanulták, megették. Így kóstolták a tanulás édességét. A tanításokat hangosan vissza kellett mondani, s minél hangosabban mondták, a tanító annál elégedettebb volt. A jó tanulás jutalmául mézes köcsögbe márthatták ujjukat. A fenyítés sem maradt el, ilyenkor szíjjal verték meg a gyermeket, kivéve ha nagy meleg volt.

Az írás tanulását Mózes 3. könyvével kezdték, a Törvény után a prófétákat tanították, majd tanítói és költői művek következtek, mint pl. Jób, Zsoltárok, Példabeszédek, Prédikátor, Énekek Éneke. Így érett korában minden gondolkozó fiatalember önállóan tudta tanulmányozni otthon vagy másutt is az Írás tekercseit.

A rabbik megkívánták, hogy a tanítványok mind a 248 testrésszel részt vegyenek az Írás olvasásában, tehát a nyelvvel is. Ezért láthatjuk, hogy a zsidók az Írás olvasása közben hajlonganak és különféle mozgásokat végeznek. Eliézer rabbi szerint aki nem hangosan tanul, az három esztendő alatt elfelejti, amit tanult. (Pongrácz J.: Az Apostolok cselekedetei magyarázata, 95.)

Úgy látszik, mindez áll Jézus csendben töltött názáreti éveire is. Jézus ugyanis nem csupán szülőföldjének arám és görög társalgási nyelvét beszéli, hanem ezen kívül ismeri a szent nyelvet is. Héberül olvassa a Bibliát, sőt fel is tudja olvasni (Lk 4,16kk). Teljes egészében ura az Írás tartalmának, bár a jeruzsálemi Tóra-iskolába sohasem járt (Jn 7,15). Az ortodox házakban akkoriban sok olyan iratot is olvastak, amelyeket mi ma nem ismerünk, de amelyekre Jézus utal, azokat idézi. Jézus ugyanazt a

„Bibliát” olvasta, mint palesztinai kortársai, de egészen más szemmel. Ő nem előírásokat, tilalmakat, tantételeket és történelmi híradásokat látott benne, hanem az élő Istent találta meg benne, „azt az Istent, aki szereti a szabadságot és az életet, a szépséget, a nagyságot, a szenvedélyt, a bővülködést, a bőkezűséget, de szereti a csendet is, és a rejtett dicsőséget. Ezt az Istent úgy fedezte fel, mint aki az övé.” (Stauffer,44). A názáreti évek Szentírás tanulmányozása során Jézus felfedezte Isten történelmének nagy vonalát is, amely átvonul világokon és korszakokon, s amely meghatározta az ő útját is, a Fiút, aki ebben a felismerésében az első nyilvános fellépésétől kezdve a kereszthalálig engedelmesen cselekedte az Atya akaratát: Igen, Atyám... (Mt 11,26)

Jézus Názáretben visszatér a zsinagógába: „szokása szerint bement szombat napján a zsinagógába” (Lk 4,16), és felállva felolvasta az Ézs 61,1-2-t, majd leülve magyarázni kezdte. Az ámulatból gyűlölet lesz, miközben egymást belelovalják Jézus származásának fölemlegetésébe. „Nem Jézus ez, a József fia, akinek ismerjük apját és anyját? akkor hogyan mondhatja: A mennyből szálltam le?” (Jn 6,42). Az igehirdető személyének túlhangsúlyozása mindig az ige tiszta megértésének rovására megy. Az ember megveti Isten üdvtervét. Csak azt tudná Messiásként tisztelni, akit nem ismer ilyen emberközelből, akit valami rejtély és titokzatosság vesz körül. „Így születik az emberi nagyság sok hazug mítosza, és így tagadja meg az ember az igazi értékeket.” (Jub. komm. 20.)

A zsinagóga intézménye a babiloni fogság után kezd elterjedni, amit az tett szükségessé, hogy a templom romokban hevert, nem lehetett áldozatot bemutatni, másrészt pedig szétszórva nagy távolságokban éltek, nem tudtak volna egy központi helyre rendszeresen elmenni istentiszteletet végezni. Egy városban több zsinagóga is volt, egyes források szerint Jeruzsálemben, a templom árnékában több mint 400 zsinagóga is volt.

A zsinagóga jelentősége: mindenképp előtt szent hely volt, ahol Isten törvényét felolvasták és magyarázták. Míg a templom elsősorban az áldozások helye volt, addig a zsinagóga a tanításé. A kettő nem riválisa volt egymásnak, hanem kiegészítője. Valaki lehetett egyszerre a templom papja, és egy zsinagóga vezetője. Ide jártak imádkozni, könyörögni és hálát adni. Néha a zsinagóga szálláshelyként is szolgált idegenek számára.

A zsinagógai istentiszteleti rend a következő volt:

1. Hálaadás vagy áldásmondás a „Sema” alapján
2. Imádság, amire a gyülekezet Ámennel felel.
3. A törvény egy részének felolvasása először héberül, majd arám nyelvre fordítva.
4. Felolvasás a próféták irataiból (hasonlóképpen fordítással)
5. Prédikáció ill. igemagyarázat.
6. Áldásmondás, amit egy pap mondott, amire a gyülekezet ismét Ámennel felelt. Ha ároni sarj nem volt jelen, egyszerűen záró imádság hangzott.

Az igemagyarázatra bárki jogosult volt, akit a zsinagóga elöljárója alkalmasnak tartott erre. Ha hazlátogató vendég volt közöttük, a szólás joga elsősorban őt illette meg. Így érthető Jézus názáreti zsinagógai fellépése, és Pál apostol igehirdetése a zsinagógákban. Jézus kihasználta ezt a lehetőséget: Mt 9,35; 13,54; Mk 1,21; 6,2; Lk 13,10; Jn 6,59, stb. Pál is: ApCsel 13,15; 9,20; 13,5; 14,1; 17,1 stb. A zsinagógákat gyakran pogányok is látogatták, akik a bálványok tiszteletével felhagytak, és a judaizmushoz pártoltak. Így a zsinagógák Isten legfontosabb eszközei voltak a misszióban.

Cél: A gyerekek ismerjék meg a Jézus korabeli iskolát, a tanulás akkori módját, szeressék iskolájukat és a tanulást, és lássák meg annak hasznát.

Eszközök:

Saját készítésű papírtekerecs, egy csupor méz, feladatlap.

Rávezetés:

Hova megyünk istentiszteletre? (templomba). Hova megyünk, ha tanulni szeretnénk? (iskolába). Tavaly még óvodások voltatok, most már iskolások. Miben különbözik az iskolai élet az óvodától? Mit szerettek legjobban az iskolában? Mi van egy iskolában?

Jézus korában egy épület volt, ahova istentiszteletre mentek, és ahova tanulni jártak. Sőt szálláshelyként is szolgált, ha idegenek tértek a városba: ez a zsinagóga volt.

Bibliai történet:

Jézus is járt iskolába, amikor gyermek volt. Most ellátogatunk a názáreti iskolába. (Hátra indulunk a gyermekekkel a szőnyegre, vagy egy erre a célra kijelölt sarokba.) Közben meséljük, hogy a zsidó fiúk 5 éves korukban kezdtek iskolába járni, egy kicsit kisebb korban, mint ti. Ugyanabba az épületbe jártak iskolába, amelyikbe istentiszteletre. Ezt az épületet zsinagógának hívták. A zsinagógának volt egy külön szobája, amit a tanítás céljára elkülönítettek. Meg is érkezünk. Innen kezdve csak a fiúk jöhetnek velem, a kislányok kint maradnak (leülnek a körülöttünk lévő padokba vagy székekre), mert ők nem járhattak iskolába. Jó volt nekik? Míg a fiúk az iskolában tanultak, a kislányok otthon az édesanyjuknak segítettek söprögetni, főzni, kistestvérükre vigyázni, szőni, fonni. A fiúk vegyék le a sarujukat, és helyezték el szép rendben a „szoba” végében. Üljetek le félkörben, törökülésben. (A fiúk is leülnek.) A fejetekre teszünk egy kendőt, mert így tanultak a gyerekek. Velük szemben ült a tanító, akit „hazzan”-nak hívták. Egyetlen tankönyvük volt, a Szentírás. Abból tanultak írni, olvasni, abból tanulták a „történelmet” és a „földrajzot”. A tanító fejből megtanított sok bibliai mondást. Minél hangosabban, bátrabban tudták mondani, a tanító annál jobban örült. Nem féltek a tanulástól. Igyekeztek minél több ismeretet a fejükben tárolni. Játsszuk el, hogyan tanultak a gyermekek Jézus korában.

Mondjátok utánam: (Idézet az 5Móz 6,5-ből)

Tanító: Szeresd az Urat, a te Istenedet

Gyerekek: Szeresd az Urat, a te Istenedet

Tanító: teljes szívedből

Gyerekek: teljes szívedből

Tanító: teljes lelkedből

Gyerekek: teljes lelkedből

Tanító: és teljes erődből.

Gyerekek: és teljes erődből.

Tanító: Szeresd az Urat, a te Istenedet

teljes szívedből

teljes lelkedből

és teljes erődből.

Mondjátok most ti! Ismételjék el néhányszor, és egyre bátrabban. El tudja mondani valaki egyedül? Aki ügyes volt, mézes köcsögbe márthatja az ujját. Ez volt a jutalmazás. Jézust bizonyára sokszor jutalmazták így, mert nagyon szívesen tanult mindent, ami Istenről szól. Sokkal többet tanult, mint ami kötelező volt. Rövidesen messze megelőzte kortársait a Szent Íratokban való jártasságban.

Gondoljátok, hogy régen a gyerekek mindig jól viselkedtek az iskolában? Nem. Ha rosszak voltak, a tanító szíjjal elverhette őket, de csak akkor, ha nem volt nagyon nagy forróság.

Most visszamegyünk a saját osztálytermünkbe. (Visszaülnek a helyükre). Még egyszer föllevenítjük a tanult ígét, azután megkérdezzük a kislányokat: Van valaki a kislányok között, aki szívesen elmondaná? Őket is jutalmazzuk mézzel. Mert amit a gyerekek megtanultak fejből, azt megtanulták olvasni és írni is. A betűket legkönnyebben úgy ismerték föl, hogy süteményre írva megkapták, és tanulás közben megették. Szó szerint érezték a tanulás jó ízét. A nagyobbak szívesen tanultak írni a szabadban, mert füzetük nem volt, és a porba írtak. Ha elrontottak valamit, könnyű volt „radírozni”. Ha rossz idő volt, akkor a „szobában” cserépre vagy viasztáblára írtak.

Olvasni tekercsekből tanultak, nem könyvekből. Az egész Ószövetséghez néhány tucat tekercsre volt szükség. Ezek kézírással íródtak, ezért rendkívül értékesek voltak. Egy-egy tekercs 9-10 m hosszú (hasonlítsuk az osztályterem hosszához!) volt, a két végére néha fogantyút erősítettek hogy könnyebb legyen csavarni egyik végről a másikra. Az írás általában oszlopokban helyezkedett el a tekercseken. Némelyik tekercsen csengő is volt. Óvatosan, tisztelettel vették kézbe őket. Egyes tekercsek kecskebőrből készültek, amit olyan vékonyra készítettek ki, mint a papír, mások papiruszból. Ügyeltek arra, hogy keserű ízű tintával írjanak rá, hogy ne rágják meg az egerek. A zsinagógának voltak ilyen szent tekercsei, de sok családnak egy-két tekercse otthon is volt, amit az édesapa a fiára hagyott, a fia az ő fiára és így tovább. Jézus anyanyelve arám volt. Hogy olvasni tudják az Ószövetséget, a héber betűket meg kellett tanulniuk. Ezek különös betűk voltak. Jobbról balra haladva írták, úgy hogy ami nekünk a sor eleje, az nekik a sor vége.

A gyerekek az iskolában nagyon érdekes történeteket hallottak saját őseikről, akiket Isten elhívott, és akiken hatalmát megmutatta az egész világnak. Hallottak Ábrahámról, Izsákról, Jákobról és a többiekről. Miközben Jézus hallgatta történeteiket, és tanulta a róluk szóló szent iratokat, Isten munkáját fedezte föl, aki nem csak egyes embereknek Ura, hanem egész népeknek is, és az egész világnak is. Jézus ugyanazokat a szent iratokat, ugyanazt a „Bibliát” olvasta, mint kortársai, de egészen más szemmel. Ő nem parancsokat és tilalmakat, nem régi történeteket látott benne, hanem az élő Istent találta meg benne, azt az Istent, aki szereti a szabadságot és az életet, a szépséget, a nagyságot, a bővölködést, a bőkezűséget, de szereti a csendet is, és a rejtett dicsőséget. Ezt az Istent úgy fedezte fel, mint aki az övé.

Amikor sok év telt el és Jézus felnőtt lett, visszalátogatott abba a zsinagógába, amelyikbe tanulni járt. De most már nem tanuló volt. Most már ő volt a tanító. A 'hazzan' kezébe adott egy tekercset, amin Ézsaiás próféta írásai voltak. Jézus kinyitotta egy helyen, és felolvasott belőle. Könnyedén tudta olvasni, hiszen jól megtanulta a betűvetést, meg a Szent Íratok nyelvét is. Bölcsen tudta magyarázni is, mert jól ismerte Isten dolgait, és az emberek várakozását és gondjait. Miután felolvasott, leült magyarázni: Ez az írás Isten kiválasztott szolgájáról, a Messiásról szól, aki a szegényeknek örömhírt hoz, a foglyoknak szabadságot, a vakoknak szemük gyógyulását. Aztán hozzá

tette: ez az idő most érkezett el. „Ma teljesedett be ez az írás, a fületek hallatára.” A Messiás itt van, én vagyok az. Először nagy várakozással néztek rá, ámulattal hallgatták bölcs tanítását, csodálkoztak *bölcsességén* (Mk 6,2). Aztán egymást kezdték belelovalni a méltatlankodásba: Kinek képzele magát? Ismerjük apját, hogy az József, az ács. Ismerjük anyját, hogy az Mária. A testvéreit is. Nem! Istennek nem lehet ilyen közönséges ember-Fia! Mi más Messiást várunk. És elüldözték maguk közül. Jézus pedig olyan vidékekre ment, ahol szívesen fogadták.

Kár volt akkor Jézusnak tanulnia? Bizony, nem. Tanulás közben tett szert olyan bölcsességre, hogy világos, tiszta beszédével sarokba tudta szorítani a vitatkozó kedvű embereket. Nagyon sokan szerették hallgatni, tanult és egyszerű emberek egyaránt. Tömegesen mentek utána az emberek. Mindez azonban úgy kezdődött, hogy amikor a tanuláshoz volt ott az ideje, szorgalmasan és szívesen tanult.

Applikáció:

Tanuljatok meg szépen írni, olvasni, számolni! Nem csak azért, mert ezt várják a szüleitek és a tanító néni, hanem azért is, hogy tudásotokkal Isten keze munkáját minél jobban felismerjétek a világban, és hasznára legyetek sokaknak, egyházunknak és népünknek! A református emberhez az illik, hogy a képességeit a lehető legteljesebb mértékben kiaknázza és fejleszti. Ne a televízió előtt töltsétek el a gyermekkorotokat! Mértékkel nézzétek, hogy maradjon időtök olvasásra, szakkörökre és vidám játékokra is!

Bibliaolvasás: Lk 4,16-19

Aranymondás: „Tartsátok meg a tudományt!” (2Thessz 2,15)

Munkáltatás:

Minden gyermeknek írjunk külön egy lapra bibliai idézetet, aminek betűi között szerepel az ő nevük betűje is. Keressék meg a nevük betűit, húzzák át színessel, és házi feladatként tanulják meg a következő órára.

Jézus a templomban

A tizenkét éves Jézus a templomban

Lk 2,41-52

Háttérinformáció:

Minden felnőtt zsidó férfinek évente háromszor — a három fő ünnepen: páska, aratás, lombosatór ünnep — meg kellett jelennie Jeruzsálemben, a templomban, de évente egyszer föltétlenül, s ez rendszerint a legnagyobb ünnep, páska azaz a húsvét ünnepe volt (5Móz 12,5-7; 2Móz 23). A páska ünnepen az egyiptomi szabadulásra emlékeztek, 7 napig tartott, de sokan csak az első két napon vettek részt. Az asszonyoknak nem volt kötelező a részvétel, az, hogy Mária mégis megy, kegyes életvitelére mutat (vö. Anna 1Sám 1,7; 2,19). A „templomlátogatás” szokásuk volt v.ö. Lk 2,41! A templomi ünnepekre látogató emberek voltak a „zarándokok”. Jelentős év volt ez, mert most látta el szolgálatát először az új főpap, Hannás (Stauffer).

A zsidó fiú gyermek 13 éves korától számított a „Törvény fiának”, azaz, a Törvény megtartására ekkortól kezdve kötelezték. Ettől kezdve viselhetett phylacteriát (imaszíjat) a homlokán és a karján, és imasálat imádkozás alatt. Most már nem a nők galériáján foglal helyet, hanem a férfiak között. Fejből tudnia kell a törvényt és a parancsolatokat. Úgy tekintik, mint felnőtt férfit. Kegyes szülők már 12 éves korban elkezdték fiaikat fokozatosan hozzászoktatni ehhez az új életformához, hogy ne jelentsen hirtelen esetleg túl nagy terhet.

Karavánokba szerveződve indultak az útnak, mert ez védelmet jelentett rablók és vadállatok ellen. Voltak, akik számmal mentek, de legtöbben gyalog. Az út során a közös étkezések, és egyáltalán az átmeneti sorsközösség fokozták az ünnepi készülődés hangulatát. Az úton énekeltek is: a 120-134. zsoltárokat, ezek összefoglaló neve a „Grádicsok éneke”. Mindegyik ének a templom iránti szeretet ősi éneke volt. Ahogy Jeruzsálemhez közeledtek, már szinte kígyózó sorokká olvadtak össze a kis karavánok.

Jeruzsálem lakossága ekkor kb. 50-70 ezernyi lehetett, de a páska ünnep alkalmával megkétszereződött, esetleg megháromszorozódott, mert „külföldről” is hazatértek ilyenkor a nép hívei, Afrikából, Kis-Ázsiából, Arábiából, Görögországból. A város tele volt idegenekkel. Könnyű volt ekkora tömegben elveszni, és nehéz volt az elveszettet megtalálni.

A templomtér alapterülete 144 000 négyzetméter volt, 15 m széles oszlopocsarnok volt körül, melyet a külső oldalon fal zárt le. A templom épülete és az oszlopok vakító fehér márványból készültek, 12,5 m magasak voltak, a mennyezetét cédrusfa lemezek borították. A jelenet, amit Lukács leír, valószínűleg az ún. Salamon csarnokában zajlott, mert ezt használták a tanítás helyeként (G.Kroll). Az oszlopocsarnok és a templom tényleges épülete közötti nagy teret színes kövekkel rakták ki. Gyönyörű kapui voltak: az egyik pl. az ún. Nikánor kapu 25 m magas és 20 m széles kapuszárnyai arany és ezüstlapokkal voltak befedve. Esténként 20 férfi erejére volt szükség, hogy a hatalmas kapuszárnyakat be tudják hajtani. A tulajdonképpeni templomépület bejárata fölött ember nagyságú arany

szőlővesszőkről arany szőlőfürtök csüngtek. Ebből a templomból mindössze a „Siratófal” maradt meg napjainkig.

A páska ünnep alkalmával az áldozati állatot a templomban az áldozó ölte le, a papok csak felfogták a vért, azután a kövérét elégették, a többit hazavitték, és családi körben szent vacsoraként elfogyasztották (keserűfüvek, ecet és almából, dióból, fügéből és borból készített édes mártás és négy pohár bor kíséretében). A vacsora alatt rituálisan megemlékeztek az egyiptomi szabadulásról.

Nem volt szokatlan, hogy a tanítványok kérdezzék a tanult rabbikat, sőt a legnépszerűbb tanítási módszer ez volt. Mi akkor a szokatlan Jézus történetében? Az, hogy kérdései és válaszai olyan bölcsességről tanúskodtak, hogy mindenki elcsodálkozott rajta. Rövidesen mindenki felfigyelt rá, a tanítók közrefogták. A kérdések is tanúskodhatnak bölcsességről! (Lk 2,46). Vajha bátorodnának gyermekeink a kérdezésre!

A zarándokcsapat megoszlott, általában elől mentek a nők, a férfiak később követték őket. Este azonban bevárták egymást. Így történhetett, hogy egy napi járőrföldet mentek már Jeruzsálemtől, amikor bizonyossá vált, hogy Jézus nincs a zarándokcsapatban. A 12 éves gyermek-ifjúnak ugyanis még egyaránt lehetett helye a nők között és a férfiak között, így joggal gondolta egyik a másikáról, hogy bizonyára az ő társaságában van. Egy másik napot tartott a visszaút, de este nem lehetett keresésére indulni a zsúfolt városban, így találtak rá harmadik napon.

Mária számonkérése azt sejteti, hogy egy pillanatra elfelejtette Gábiel szavait: Lk 1,30-35. Most kapja az első tördőfést, ami a szívét átjárja, amiről Simeon beszélt: „a te lelkedet éles kard járja majd át” (Lk 2,35). Jézus válaszában a hangsúly éppen a helyszínen van: „miért kerestetek engem? Nem tudtátok, hogy az én Atyám házában kell lennem?” (49 v.). Vagyis: ott voltam, ahol lennem *kell*ett. Lukács evangéliumát átszövi az isteni „kell” gondolata, amire Jézus mostantól kezdve figyel: prédikálnia kell (4,43), szenvednie kell, de fel is kell támadnia (9,22), úton kell lennie (13,33), Zákheus házában kell megszállnia (Lk 19,5), szenvedni és megdicsőülni (24,26), mert be kellett teljesednie mindannak, ami az Ószövetségben felőle írva volt (24,44).

Ők azonban a nekik adott választ nem értették. Jézus szenvedése éppen ez volt, hogy nem értették a rokonai sem, de a tanítványai sem (Mt 16,22 stb.) Mindazonáltal tovább már nem kérlelte a szüleit, hogy hadd maradjon még, hanem engedelmesen elment velük. Károli fordítás: „aláméne velük”, mert aki egyszer Jeruzsálemben járt, az onnan csak „alá” tud menni (W. Hendriksen).

Anyja mindezeket megőrizte szívében, — hogy leírhasa Lukács.

Cél: A gyermekek ismerjék meg a Jézus korabeli 12 éves fiúk szokásait, dobjon együtt a szívük Jézussal a templom „láttán”, szeressék meg a templomukat.

Eszközök:

Illusztráció a jeruzsálemi templomról. Rajz a templomukról, olló, saját fénykép, ragasztó.

Rávezetés:

Emlékeztek az első napra, amikor iskolába jöttetek? És az első napra, amikor templomba vittek el benneteket? Kivel mentetek? Van szokott helye a születeknek/nagyszületeknek a templomban?

Jézus életében is elérkezett a nap, amikor addigi élete legfontosabb útját megtehetette: 12 éves korában elmehetett a szüleivel a templomba Jeruzsálembe. Elvitték már egészen kicsi, 8 napos korában, de arra nem emlékezhetett.

Bibliai tanítás:

Hosszú út volt ez, és veszélyes, ezért az ismerősök és együtt indultak útnak Jeruzsálem felé. Hegyeken-völgyeken mentek át, városokat hagytak hátuk mögött, valószínűleg még a Jordán folyón is átkeltek két ízben is, hogy Názáretből Jeruzsálembe érjenek. Közben beszélgettek, énekeltek pl. a 120. vagy a 134. Zsoltárt is. Jézus is énekelt velük. Fejből tudta ezeket a zsoltárokat, mert mindegyik a templom szeretetéről szólt, és ő nagyon vágyott a templomba. Néha megálltak enni és pihenni. Vigyáztak egymásra is, meg magukra is, mert előfordulhatott, hogy vadállat jött elő a vad vidéken, vagy hogy útonálló támadták meg őket. Gazdag zsákmányt reméltek, mert ilyenkor mindenki hosszabb időre ment el otthonról — volt aki egy hétig is Jeruzsálemben maradt, — ezért több pénzt és több szükséges holmit kellett magával vinnie.

Több napi utazás után fölértek az Olajfák hegyére, ahonnan először megpillanthatták Jeruzsálemet. Elbűvölő látvány tárult a szemük elé: a templom! A káprázatos fehér márványból faragott templomépület, és körben a cédrusfával bevont oszlopcsarnokok. Messziről is elég jól lehetett látni, hiszen némelyik ajtója olyan nagy volt, hogy minden este 20 embernek kellett behajtania. Aztán az arany meg az ezüstburkolat szemet vakítóan ragyogott a napfényben! Némelyik aranyszőlőfürt olyan nagy volt, mint egy ember. Megdobbant a szívük! De jó lenne már ott lenni, kezükkel érinteni a szent falakat, lábukkal a színes kövekkel kirakott udvaron járni, érezni a hálaáldozat tömjénillatát, látni az új főpapot és nem utolsó sorban — amiért jöttek — bemutatni Istennek a páska áldozatot.

De nem hirtelenkedték el a dolgot. Megálltak, és meghatottan elénekelték a 122. zsoltárt közösen, aztán aláereszkedtek a hegyoldalra. Nem csak ők voltak itt idegenek. Mindenfelől jöttek a zarándokok, hogy a nagy ünnepi istentiszteleten részt vegyenek, és az ünnep szent hetét Jeruzsálemben töltsék. Jöttek még külföldről is. Nyüzsgött a város. A templom hatalmas udvara megtelt hívőkkel. Milyen szép látvány egy tele templom! Mert minden díszítésnél mégis csak az a templom legszebb dísz, ha sokan vannak benne!

Naplemente előtt a családok elvitték az áldozatra szánt bárányt, a templom udvarán levágták, a kövérjét az oltáron elégették, a többi részét pedig a szállásukra vitték, és nyáron megsütötték, majd pedig még aznap este az egésztest megették. Mindig annyian fogtak össze, hogy egy bárányt közösen meg tudjanak enni. Vacsora közben pedig emlékeztek Isten hatalmas csodáira, amit apáik szeme láttára vitt végre, amelyekről apáik és nagyapáik olyan sokat meséltek. Másnap újra visszamentek a templomba.

A templom különös hatást gyakorolt a jelenlévőkre, de Jézusra különösen. Számára több volt ez a hely, mint bárki másnak: ez az ő mennyei Atyjának a hajléka volt, akivel olyan bensőséges kapcsolatban volt. Számára Ő nem csak Isten volt, hanem mindenható Mennyei Atya. Szeretett itt lenni, mert itt sokat hallott az Atyáról, és ha valamit nem értett, mindig akadt, akit megkérdezhetett. S a szertartások? Elnézte a főpapot, aki imádkozik a népért, és úgy érezte, mintha ő lenne az a főpap. Elnézte az áldozati bárányt, amelyiket leöltek az emberek bűneikből való tisztulásért, és úgy érezte, mintha ő lenne a bárány. Elnézte a templomot, és úgy érezte, hogy az ő egész élete egy szentély, amelyiket Istennek ajánl fel, hogy minden úgy történjen vele, ahogy Isten azt jónak látja. Még egy éve volt, hogy a törvény-fogadalmat letegye, de szívesen készült rá már most. Soha nem volt olyan közel az Atyjához, mint akkor, ott a templomban.

Ilyenkor, nagy ünnepen a leghíresebb rabbik, tanítómesterek leültek a templom oszlopcsarnokában, és tanítottak a Törvényről és a prófétákról. Akiket érdekelt a tanítás, leülhetett

melléjük és hallgathatta őket. Jézus is leült egy híres rabbi mellé. Milyen más volt a tanítása, mint a názáreti falusi tanítóé!

Aki akart, kérdéseket intézhetett a rabbihoz, a rabbi pedig szívesen válaszolgatott a különböző odaillő kérdésekre. Jézus is tett fel kérdéseket, és hozzá is szólt az elhangzott tanításhoz. Amit ő mondott, az elütött a szokványos kérdésektől és megjegyzésektől. A rabbi zavarba jött és nem értette, hogy egy falusi fiúcska hogyan lehet olyan jártas a Szentírásban. Már senki sem tett fel kérdéseket, mindenki csak Jézus kérdéseit és fejtegetéseit hallgatta. Lassanként híre ment annak, ami Jézus körül történt, úgyhogy a többi tanítómester otthagya helyét és odamentek, hogy ők is tanúi lehessenek a különös gyermek szereplésének. Ők is bekapcsolódtak az eszmecserebe, és közben nem győztek csodálkozni azon, hogy a vallás legbonyolultabb kérdései mennyire egyszerűek és világosak neki. Mindenki érezte, hogy rendkívüli élmény részese. Nem is vették észre, hogy az órák teltek, csak a harsonák megszólalása jelezte, hogy elérkezett a templom esti bezárásának az ideje. Ami este befejeződött, másnap folytatódott. Senki sem értette, honnan van abban a 12 éves gyermekben annyi értelem és tudás.

Jézus el is felejtkezett a családjáról, akik közben hazafelé indultak. Mária és József csak estére vették észre, hogy Jézus nincs közöttük. (Nap közben azt gondolták, hogy a karaván előbbre haladó részében a gyerekek között, vagy éppen hátul a férfiakkal van.) Éjszaka már nem indulhattak sehová Jézus megkeresésére, lefeküdtek, de bizony nem sokat aludtak. Másnap korán visszamentek Jeruzsálembe, ami ismét egy napi járóföld volt. Csak amikor újra megvirradt, akkor tudták elkezdni a keresését. Sok aggodás közepette végül a templomban találtak rá Jézusra, amint a tanítómesterekkel beszélgetett, hallgatta és kérdezgette őket. Minden szempár reá tapadt, csodálkozva figyelték még a legokosabbak is, hogy milyen éles elméjű, és milyen bölcs gondolatokat mond ez a fiúcska. Amikor meglátták, megdöbbsen, Mária pedig így szólt hozzá:

- „Gyermezem, miért tetted ezt velünk? Apád és én nagy bánattal kerestünk téged.” Jézus pedig így válaszolt: hol lehettem volna, mint az én Atyámnak házában? Miért ijedtetek meg annyira? Aztán szó nélkül felállt, és elindult velük hazafelé. Nem makacskodott, hogy még maradni szeretne. Tudta, hogy most annak van itt az ideje, hogy engedelmeskedjék földi szüleinek. De a templom szeretetét elvitte magával a szívében

Applikáció: A templom Isten háza. Akik szeretik Istent, azok szeretik a templomot is. A templomot szereti a galamb, az öreg bagoly, a denevér és talán még egy kis egér is rendszeresen ott van. Isten, a mi mennyei Atyánk, aki Jézus Krisztusnak is Atyja azonban titeket szeretne ott látni. Ne felejtsd el, ha poros a templompad, azért van, mert hétről hétre üresen marad a helyed! A mi templomunknak is az a legszebb ékessége, ha ti ott vagytok.

A templom Isten háza. Méltóképpen viseljük magunkat: ott csendben vagyunk, nem szaladgálunk, tiszta ruhában jelenünk meg. A templomban figyelünk arra, amit a lelkész bácsi a szószékről mond. Jövő héten legalább egy kérdést tegyetek föl nekem az istentisztelettel kapcsolatban!

Bibliaolvasás: Lk 2,41-47

Aranymondás: „Uram, szeretem a te házában való lakozást!” (Zsolt 26,8)

Tanuljunk meg: az istentisztelet előtti imádságot:

Szent házában megjelentem,

Jó Istenem áldj meg engem,

Hadd dicsérlek buzgón Téged,

Vésd szívembe szent ígédet, Ámen.

15. A TIZENKÉT ÉVES JÉZUS A TEMPLOMBAN

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

Ld. Előző leckében dr. Fodorné dr. Nagy Sarolta anyaga.

(Felhasznált irodalom: 365 bibliai történet. kateteka.hu)

Tizenkét év – A zsidó fiú tizenhárom éves koráig tanulta a Törvényt és a prófétákat. Majd „vizsgát” tett, és a „törvény fia” (Bar Mitsva = „kötelesség fia”) lett. A „vizsga” a törvénytekercs egy részének felolvasása volt a zsinagógában. Ezután a fiút „felnőtt”-nek tekintették, azaz elérte azt a kort, amikor megengedték, hogy teljesítse vallási kötelességeit.

Arra is gondolnak, hogy Jézus utolsó leckéit a templomban folytatta, sőt, hogy az írástudóknál lett a „törvény fia”. Ez utóbbi valószínűtlennek látszik, mivel nem egyezik azzal a szokással, hogy egy fiú normális esetben tizenharmadik életévének a végén, tehát amikor tizennégy éves lett, vált Bar Mitsvává. Körülbelül a 14. század óta szokás a Bar Mitsva-t megünnepelni.

Izraelben sok zsidó megy fiával a Siratófalhoz, ahol az a törvénytekercset (tórát) körbeviszi a családtagok kíséretében. Mindenki vele örül, és büszkéek az új „törvény fiá”-ra.

A kovásztalan kenyerek ünnepe – A szerint a parancs szerint, melyet az izráeliták közvetlenül az Egyiptomból való kivonulás előtt kaptak az Úrtól, kellett a páskabarányt (a páskát) leölni, és állva megenni. Ehhez tartozott még szükségszerűen a kovásztalan kenyér és a keserű mártás is. Hét napig kellett az izráelitáknak kovásztalan kenyeret enniük (keletlen, lapos és eléggé kemény, tehát nehéz enni; „macesz”, „laska”). Látjuk, hogy az újtestamentumi korban az ünnepnek ezt a nevét és a parancsot megtartották. Lukács a Lk 22,1-ben írja: „Közeledett már a kovásztalan kenyerek ünnepe, melyet páskának neveztek”, és „Elérkezett a kovásztalan kenyerek napja, amikor fel kellett áldozni a húsvéti bárányt” (Lk 22,7). Az ApCsel 12,4- ben ír Lukács a „páskaünnep”-ről, ahogy azt a 2Móz 34,25 nevezi. Lásd továbbá többek közt 2Móz 12,8; 34,25; 5Móz 16,3; Mt 26,17; Mk 14,1.12-t.

Bérelt – Ennek a szoba bérelésnek vagy használatnak, hogy ott egyék meg a páskát, példájával találkozunk abban a tudósításban, mely az Úr Jézusnak tanítványaival együtt ünnepelt utolsó vacsorájáról szól (lásd többek közt Mt 26,17–19; 302. lecke).

A harmadik napon – Ez hosszúnak tűnik. De gondoljunk arra, hogy egy nap kellett a visszautazásra. A második napon valószínűleg a volt szálláshelyük környékén keresték, és így lehetséges, hogy csak a harmadik napon jutottak a templomhoz és annak környékére.

A templomban – azaz az előcsarnokok egyikében, talán Salamon csarnokában, ahol az Úr Jézus később megnyilatkozott (lásd Jn 10,23). Az is lehet, hogy a templomhoz épített szobák egyikébe néztek be, ahol az írástudók jöttek össze az Írások tanulmányozására.

Emberi természet – Nehéz elképzelnünk, hogyan volt Jézus egyúttal Isten és ember, Isten Fia és mégis mindennapi ember, akinek nehézségei voltak, megkísértetett, éppen úgy, mint mi. Mégis világosan beszél nekünk erről a Szentírás (Mt 26,38; Mk 6,1–6; Zsid 2,17–18; 4,15). Tartsuk szem előtt, hogy értelmének fejlődése nem korlátozódott gyermekora éveire; az erről szóló tudósítás kifejezetten az első páskaünnep utáni időszakra szól, melyet Jeruzsálemben ünnepelt.

Gyarapodott Isten előtti kedvességben – Természetesen Jézus mindig kedves volt az Atya előtt. Azt gondolják, ez arra vonatkozik, ahogyan Ő, mint Üdvözítő végezte a munkáját. Ebben gyarapodott valójában.

Luk. 2,41–52. A tizenkét éves Jézus a templomban.

Ehhez az elbeszéléshez hasonló történetek nagy számmal fordulnak elő az apokrifus evangéliumokban, a kánonon belül ez az egyetlen ilyen jellegű darab. Mindenesetre megkülönbözteti amazoktól az, hogy mindenféle szertelen túlzás távol áll tőle, amellyel Jézust „csodagyermeknek” vagy afféle gyermek varázslónak rajzolná, mint ahogyan az apokrifusok teszik. Félreismerhetetlen Lk célja is: arra akar rámutatni, hogy Jézus mindaz iránt, amit férfikorában küldetése tartalmának felismert és elismert, jelszerűen már akkor engedelmes volt, amikor már nem volt tehetetlen gyermek, de még olyan felnőtt sem, aki érettkorú emberhez illő döntéseket hoz. – Jézus szüleit itt is úgy látjuk magunk előtt, ahogyan az előzőekben megismertük: a kegyes zsidó családokhoz hasonlóan évente Jeruzsálemben ünneplik meg a nagy tavaszi ünnepet, a pászkát (a *goneis* megjelölés Józsefre és Máriára csak itt és a 2:27-ben használatos). A teljes törvény megismerése és megtartása Izráel férfitagjai részére csak 13. életévüktől kezdve kötelező: Jézust szülei már hamarabb is hozzászoktatják a templomhoz mint környezethez és Isten dolgaihoz mint Izráel kegyesei életének legfőbb tartalmához. A különös eset, amely a tizenkét éves Jézussal történik a páska ünnepe után, amikor szülei hazatérőben szemük elől tévesztik, majd a templomban a „tanítók” (*didaskaloi*: a törvénytanárok, akik a külső templomudvar egyik zsinagógaszerű helyiségében tanítottak) között, ezekkel beszélgetve találják meg, arra utal, hogy amire Jézust szülei hagyományos kegyességüknél fogva nevelgették, az benne már ekkor érett és sokkal mélyebben megértett valóság volt. Már gyermekfővel tisztában volt azzal, hogy neki „azokban kell benne lennie, amik az Atya dolgai” (*en tois tou patros mou einai* vonatkozhatik a templomra is, de inkább az Atya dolgaira: azokra, amikről a beszélgetés folyt a tanítómesterekkel). – A felvillanó jel után Lk hangsúlyozza, hogy a gyermek további nevelkedését szülei iránti engedelmissége határozta meg. Mária az újabb jelt mintegy hozzáadja az eddigiekhez, Jézus nevelkedése pedig a 40 versben említettekhez hasonlóan van itt is jellemezve, csak annyival mond többet Lk, hogy a kibontakozó ifjú Isten és emberek tetszését egyaránt megnyeri gazdagon kitáruló emberi személyiségével.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(*Felhasznált irodalom*: Friedrich Schweitzer, Vallás és életút, Kálvin Kiadó, 1998.)

A fejlődéslelektan egyik meghatározó szakasza a kisiskolás kor, amely 6-10 éves kor közé tehető. 6-7 éves korban jelentős minőségi ugrás következik be a fejlődésben. A gyermek ekkorra egy sor konverzációs fogalmat birtokol már, és sikeresen kezd végrehajtani logikai műveleteket is. Ugyanolyan szempontok alapján kezdi nézni a többieket, mint magát, és rájön, hogy a kapcsolatok kölcsönösek. Erkölcsi ítéleteinél a szándéokra helyezi a hangsúlyt, a büntetést emberi döntésnek tekinti.

Fowler szerint a kisiskolás korban mitikus-betű szerinti hite van a gyermeknek, mindent szó szerint értelméz. Isten már nem a csodalény, hanem benne van a dolgokban, tekintélyt parancsoló úr, aki tilt és szabályokkal korlátoz, mint a szülők.

A gyerekek ennek a fejlődési szakasznak a fontosságát nem érzik és nem értik. Szeretnének minél előbb felnőtté válni, hogy ne ütközzenek állandó tiltásokba, elutasításba. A történetben mégis megmutatkozik, hogy a gyermeki lét fontos, példaértékű is lehet, mert felnőtt korra sokan elveszítenek olyan tulajdonságokat, mint a feltétel nélküli bizalom és a csodákban való hit, az ígéretek biztos beteljesüléséről való meggyőződés (Isten és szülők ígéreteiben egyaránt).

A kisiskolás kor Erikson szerint a latencia stádiuma. Jellemző rá a teljesítmény vagy csökkentértékűség. Éppen ezért fontos szerepet tölt be a pedagógus, a hittanoktató, akinek a személyisége meghatározó az iskolához, a tanuláshoz, a mi esetünkben a hit- és erkölcsstan órához illetve az Egyházhoz való viszonyuk

alakulásában. Dicséretünk, elismerésünk, biztatásunk fokozza a tanulási kedvüket, emeli az önbizalmukat, segíti helyes önértékelésüket.

Ezért a történeten keresztül megmutathatjuk a gyermekeknek:

- ❖ Jézus szereti őket kicsinységük ellenére is.
- ❖ Átélik a szeretettség érzését, a teljes elfogadást.
- ❖ Megtanulhatják, hogy bizalommal fordulhatnak Jézushoz.
- ❖ Jézussal való szeretetkapcsolatunk az egymással való szeretetkapcsolat erősödését kell, hogy maga után vonja.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: A templom az Atyánkkal való találkozás helye

Kognitív cél: A gyerekek ismerjék meg a 12 éves Jézus történetét

Affektív cél: A templommal, istentisztelettel való kapcsolatunk érzelmi hátterének feltárása

Pragmatikus cél: Bátorítás a templomba járásra, istentiszteleten, gyermekistentiszteleten való örömteli részvételre

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Tudjon a tankönyvi képek és a szöveg alapján beszélni a tizenkét éves Jézus történetéről. • Tudjon segítséggel beszélni arról, hogy milyen volt a templom, és az istentisztelet Jézus korában és a saját korában. • Vegyen részt a Jézushoz szóló közös imádkozásban és a közös éneklésben. 	<ul style="list-style-type: none"> • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudjon önállóan beszélni a tankönyvi képek és a szöveg alapján a tizenkét éves Jézus történetéről. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudjon önállóan beszélni arról, hogy milyen volt a templom, és az istentisztelet Jézus korában és a saját korában. • Aktívan vegyen részt a Jézushoz szóló közös imádkozásban és a közös éneklésben.

Az óra fő része	Javaslatok	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	Játék: Ide szeretnék eljutni! Képzeljétek el, hogy van egy csodajárművem. Ha felszálltok rá, elvisz benneteket oda, ahova leginkább szeretnétek eljutni. Hova szeretnétek elutazni?	Arra vigyázzunk, hogy ne vegyen el től

	<p>Átvezető gondolat: Amikor Jézus még gyermek volt, ő is nagyon várt egy utazást. Nagyon várta, hogy a szüleivel Jeruzsálembe elutazhasson.</p>	<p>sok időt ez a játék.</p> <p>Zárjuk le egy jókívánsággal a beszámolókat.</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Történetmesélés: Dr. Fodorné dr. Nagy Sarolta alapján: (A teljes leírást ld. fentebb.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • hosszú és veszélyes út (vadállatok, útonállók) • ismerősök rokonok együtt • útközben beszélgetés és énekek a templom szeretetéről (120. 134. Zs.) • több napi út után: Olajfák hegyére értek • csodálatos templom látványa • 122. Zsoltárt elénekeltek. • sok vándor • templom udvarán áldozati bárányok levágták, kövérjét oltáron elégették, maradékot megették este • vacsora közben: emlékezés Isten csodáira • másnap templomba • Jézus is a templomba ment • templomban híres rabbik, tanítómesterek tanítottak templom osztopecsarnokában • rabbik mellé le lehetett ülni • rabbikat lehetett kérdezni • Jézus beszélgetni kezdett • hallgatta a tanítókat és kérdezte őket • Jézus feltűnően okosakat mondott • következő nap is visszament Jézus beszélgetni • eközben szülei hazaindultak, azt hitték, hogy Jézus a rokonokkal van és velük ő is hazaindul • egy nap múlva vették észre, hogy Jézus nincs a rokonokkal • a szülei visszafordultak Jeruzsálembe • harmadik nap találták meg végre • Jézus templomban volt • még mindig beszélgetett • minden ember, aki ott volt csodálkozott értelmén és feleletein • szülei meglepődtek • Anyja: kétségbeesetten kerestünk, miért tűntél el? • Jézus különös válasza: • <i>Miért kerestetek engem? Nem tudtátok, hogy az én Atyám házában kell lennem?</i> (Lk 2,49) • szülei nem értették ezt 	

	<ul style="list-style-type: none"> • de engedelmeskedve szüleinek hazaindult velük Jeruzsálembe <p>Jézus számára a templom az Atyával való találkozás helye volt. Ám tudta, hogy most annak van itt az ideje, hogy engedelmeskedjék földi szüleinek. De a templom szeretetét elvitte magával a szívében</p>	
Munkáltatás	Beszélgetés a munkáltató tankönyv kérdései alapján	

TOVÁBBI ÖTLETEK

A történet képekben:

<http://www.freebibleimages.org/photos/young-jesus-temple/>

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 60. o. és TKEI 72. o.

A képen látható: A 12 éves Jézus az írástudók gyűrűjében áll, és beszél hozzájuk. Az emberek figyelmesen hallgatják Őt.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Figyeld meg a helyet, amit a kép ábrázol! Mihez hasonlít?
- Milyen különbségeket fedezel fel, ha összehasonlítod a ti templombelsőtökkel?
- Kik vannak a képen?
- Mit csinál Jézus a képen?
- Figyeld meg a hallgatóság arcát! Mit tapasztalsz?
- Nézd meg a hallgatókat! Észreveszel-e valami különösét? (nincsenek nők a képen)

TKGY 60. o. és TKEI 72. o.

A képen látható: a jeruzsálemi templom rajza

Instrukció a képolvasáshoz:

- Figyeld meg a templom rajzát! Milyen részei vannak az épületnek?
- Szerinted mekkora lehetett ez a templom? Kisebb, vagy nagyobb, mint a tiétek?
- Te hogyan képzeled el ennek a templomnak a belsejét? Mondd el!
- Kérdezd a hittanoktatódat a templom méreteiről, berendezéséről!

EGYÉB ÖTLETEK:

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református énekeskönyv: 119:7; 135:1.12; 162:1.4; 163:1–2
Jertek, énekeljünk!: 180; 184; 185; 208
Harangszó: 40,1.6; 41; 44; 55
Dicsérjétek az Urat!: 30; 47:1–2; 97
Erőm és énekem az Úr: 14:1; 126

16. JÉZUS ÉS TANÍTVÁNYAI

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Keresztyén Bibliai Lexikon, Budapest, 1995.; Szabó Andor: „Lábam előtt mécses a te igéd...”, Budapest, 1995.; Magyarázatos Biblia; L. Goppelt: Az Újszövetség theológiája, Budapest, 1992.; Eduard Schweizer: Das Evangelium nach Lukas, Göttingen, 1986.
<http://www.bibelwissenschaft.de>)

Jézus a Mester, a Tanító, a rabbi:

A tanítómester elnevezés a Bibliában olyan személyt jelöl, aki Isten Igéje alapján tanít és ad útmutatást a hitéletről, az életről. A babiloni fogság után a mesterek feladata az ószövetségi hagyomány újraértelmezése volt, és a Tóra alapján kellett útmutatást adniuk. A Kr. u.-i 1. századtól kezdve ezeket a tanítókat felszentelték és rabbinak nevezték (Mt 22,16). Kialakultak a rabbinusi iskolák, amelyek ápolták és továbbadták a tradíciót.

Jézus is rabbi volt, rabbiként tanított (Mk 9,5; 10,51; 11,21). Az Újszövetségben 65 alkalommal nevezi Jézust tanítónak. Először 12 éves korában mutatkozik meg mint tanító. Tanításának helyszínei: zsinagógák, nyilvános helyek, magánházak. Az asztalközösségek gyakran a tanításra is alkalmat adtak. Jézus nem azt várta el, hogy odamenjenek hozzá azok, akik tanulni akartak, hanem Ő kereste fel az embereket. Vándorprédikátor volt (Mk 1,38; Lk 13,33).

Működésének kezdetétől fogva már nyilvánvaló volt, hogy Ő máshogy tanít, mint a kortársai, vagy a korábbi rabbi: hatalommal. Tanítását közvetlenül Istentől vette. Jézus a tanítványaitól nem csak azt várta el, hogy ismereteiket bővítsék, hanem azt is, hogy élet- és sorsközösséget is vállaljanak vele. Nem csak tanított, hanem nevelt és lelkipozított is. Jézus az életével is tanított. Nem olyan tanító volt, Akit le lehetett váltani. Jézus tanítása érthető, egyszerű és szemléletes volt. Olyan embereket is elért a tanításával, akiknek egyébként nem lett volna lehetősége zsinagógai képzésben részesülni.

Tanítványok:

Jézus a működése kezdetekor 12 férfit választott ki arra, hogy tanítását átadja nekik. A 12-es szám szimbólikus, utalás a teljességre, a 12 törzsrre.

A korábbi és a korabeli gyakorlattal szemben nem a tanítványok választották ki maguknak mesterül Jézust, hanem Jézus döntötte el, hogy ki tartozzon ebben a szoros tanítványi életközösségbe (Jn 15,16). Így lett a tanítványság feltétele az elhívás és az engedelmes követés. Jézus tanítványainak a feladata eltért a próféták tanítványainak a feladataitól. Jézus nem személye körüli szolgálatot várt el, hanem azt, hogy az elhívottai adját tovább a tanítását. Jézus és a tanítványai szoros kapcsolatát mutatja, hogy Jézus a tanítványait barátainak nevezte (Jn 15,14).

Az Újszövetségben mindenki, aki hisz Jézusban, egyúttal a tanítványa is.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Kisiskolás korban a gyermek sok minden iránt érdeklődik. Ami fellelkesíti, abba szívesen belefog – de egyénektől függ, hogy milyen hosszú ideig tud abban kitartani. A korosztályra jellemző azonban a gyűjtögetési vágy. Több olyan másodikos gyerek is van, aki az általa szeretett dolgok (kártya, matrica, stb.) gyűjtögeti. Ez is egyfajta elköteleződés a számára. Annyira fontos az általa választott dolog, hogy képes akár megvásárolni, elcserélni, stb. is, hogy a magáénak mondhasssa.

A tanítvány és a tanítványság leginkább a valakihez való tartozást, illetve kötődést jelenti a számukra. A kedvelt tanító – tanítónő – lelkipásztor – hittanoktató iránti kötődés azért is fontos, mert egyfajta

mester és tanítvány kapcsolatát is jelent a számára. Tanul a pedagógustól, mert fontos a számára és odafigyel rá. Ez akár jó kapcsolópont lehet a tanítványság fogalmának megértéséhez.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Jézus tanítványainak egy napja Jézussal

Kognitív cél: A gyerekek ismerjék meg Jézus tanítványainak a Mesterükkel eltöltött egy napját.

Affektív cél: A szerepjátékon keresztül kapjanak kedvet arra, hogy ők Jézus tanítványai legyenek.

Pragmatikus cél: A szerepjáték segítségével tanuljanak meg fontos mondatokat.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

Minimum	Optimum
<ul style="list-style-type: none"> • Tudjon a tankönyvi képek és a szöveg alapján beszélni Jézus tanítványairól. • Tudjon segítséggel beszélni arról, hogy mit jelent a tanítvány, a mester fogalma. • Vegyen részt a Jézushoz szóló közös imádkozásban és a közös éneklésben. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudjon önállóan beszélni a tankönyvi képek és a szöveg alapján Jézus tanítványairól. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten önállóan tudja bemutatni Jézus és a tanítványok egy napját. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudjon önállóan beszélni arról, hogy mit jelent a tanítványság. • Aktívan vegyen részt a Jézushoz szóló közös imádkozásban és a közös éneklésben.

Az óra fő része	Javaslatok	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Játék: Kövess engem! Párban követik egymást felváltva a gyerekek. Kérdések megbeszéléshez: Milyen volt követni valakit? Mindent tudtál utánozni? Zavart valami? Könnyű volt vezetni? Mi volt könnyebb neked, vezetni vagy követni? Mire kell figyelni annak, aki követni akar valakit?</p>	<p>Párokat alkotunk. A feladat: Először az egyik fél lesz a vezető. Akárhogy mozog, akármerre megy, a másiknak utánozni, követni kell. Majd szerepcsere.</p>
Feldolgozási javaslat	<p>Szerepjáték: A tanítványok egy napja</p> <p>Előkészület:</p>	<p>Szükséges eszközök: szimbolikus tárgyak és amire utalnak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • géztekercs: betegek gyógyítása

	<p>Megfelelő nagy teret készítünk elő. A teremben elhelyezünk 5 széket szétszórva, egymástól egyenlő távolságra. Körbeállják a gyerekek a tanári asztalt.</p> <p>A hittanoktató mesél:</p> <p>Bevezető:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Amikor eljött az idő, Jézus kiválasztott magának 12 férfit. ➤ Azért hívta el őket, hogy a tanítványai legyenek, hogy tanuljanak Istenről, Isten országáról. ➤ Odament hozzájuk, néven szólította őket, és kérte, hogy hagyják ott a munkájukat, és ezentúl vele legyenek mindig, hogy tanítani tudja őket. ➤ Ők nem voltak tanult emberek. Halászok és olyanok, akik a kétkezi munkából éltek. ➤ De Jézusnak szüksége volt rájuk, hogy ők is beszéljenek Isten szeretetéről. ➤ Sok embernek szüksége volt arra, hogy halljanak Istenről, mert nehéz vagy rossz volt az életük, vagy mert szerettek Istenről tanulni. <p>A hittanoktató elővesz egy kosarat, amiben a tárgyak vannak, és sorban kirakja az asztalra, miközben mesél.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sokan voltak, akik betegek voltak, nem tudtak dolgozni, nem volt pénzüik, és alig tudtak enni. (kirakja a hittanoktató az asztalra a géztekercset). • Voltak olyanok, akik szegénységükön úgy akartak enyhíteni, hogy ellopták másoktól (textil zsák) • Voltak gazdag emberek, akiknek istene a pénz volt, és nem adtak belőle senkinek, a 	<ul style="list-style-type: none"> • textil zsák: tolvajok megszabadítása • tekercs: zsinagóga (el kell készíteni a tekercset) • játékpénz: gazdagok • vászony terítő: asztalközösség <p>(Még jobb, ha jelen időben mesélünk.)</p>
--	--	--

	<p>szegényektől is elvették. (játék pénz)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voltak, akik úgy tettek, mintha Isten nagyon szeretné, de a szívükben nagyon távol álltak Tőle. (tekercs) • Voltak, akiknek jó szíve volt, és terített asztallal fogadtak be ismeretleneket is. <p>A hittanoktató elhelyezi az 5 tárgyat az 5 székre tetszés szerint.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ti vagytok Jézus elhívott tanítványai. Ti vagytok a 12 tanítvány. ➤ Gyertek járjatok együtt a Mesterrel, és hirdessük együtt az evangéliumot az embereknek egy napon keresztül. <p>Minden szék mellett megáll a csoport, és minden helyszínen elhangzik egy-egy tanítás/beszélgetés.</p> <p>1. helyszín: Beteg ember háza (géz):</p> <p>Itt lakik egy beteg ember. Rokonai naponta kiviszik az utcára, hogy kolduljon. Nem sok garast tud így összegyűjteni. Tanítványok! Isten meg tudja gyógyítani ezt az embert. És nemcsak meggyógyítja, hanem meg is bocsátja a bűneit. Isten szeret téged! Mondjátok ti is tanítványok! Gyógyulj meg!</p> <p>2. helyszín: Utca (tolvaj)</p> <p>Itt van egy ember, aki meglopott másokat. Tanítványok! Isten meg tudja szabadítani ettől a bűnös lélettől ezt az embert. Isten</p>	<p>Idő és csoport függvénye, hogy mennyit időzünk el egy-egy helyen. Lényeg: A szövegben legyen kortörténettel összefüggő információ, ami az adott ember életére vonatkozik. Hangozzon el mindig az, hogy Isten szeret és megbocsát, és követésre hív. Úgy fogalmazzon a Hittanoktató, hogy a gyerekeknek el kelljen ismételni a legfontosabb mondatot.</p> <p>Lehet közben beszélgetést kezdeményezni a tanítványokkal.</p> <p>A bal oldali oszlopban leírt szöveget teszés szerint lehet változtatni, alakítani.</p>
--	--	--

	<p>szereti őt is, és nem akarja, hogy másoknak kárt okozzon. És nemcsak a rosszól szabadítja meg, hanem meg is bocsátja a bűneit. Isten szeret téged! Mondjátok ti is tanítványok! Szabadulj meg!</p> <p>3. helyszín: Vámzedő asztal (pénz)</p> <p>Itt van egy ember, akinek mindennél fontosabb a pénz. Vámzedő, és jó sok adót kivet. Isten meg tud téged változtatni. És nemcsak a rosszól szabadít meg, hanem meg is bocsátja a bűneidet Isten szeret téged! Mondjátok ti is tanítványok! Szabadulj meg! Kövesd Jézust!</p> <p>4. helyszín: Zsinagóga (tekercs)</p> <p>Íme itt vannak az írástudók és farizeusok. Nagyon törekszenek arra, hogy tökéletesek legyenek. De sokuk szíve távol áll Istentől. Isten szeret benneteket! Ne legyetek képmutatók, térjete meg! Mondjátok ti is tanítványok! Térjete meg!</p> <p>5. helyszín: Vendéglátó ház (terítő)</p> <p>Íme, itt egy kedves család, akik megvendégelnek bennünket ma, és készítenek lepényt és halat nekünk. Isten viszonzni fogja majd a jótéteményeteket. Nektek is tudni kell, hogy Isten szeret benneteket, és a Mennyei Atya gondot visel rólatok, megáld benneteket. Mondjátok ti is tanítványok! Legyen áldott ez a ház!</p>	<p>Az 5 helyszín lezárása szerepjátékkal történik. Szituáció: A vendéglátóknál alszanak a tanítványok, előtte azonban megbeszélik a napi eseményeket.</p> <p>Fontos, hogy kilépjünk a szerepből. Gyűjtsük össze a tárgyakat a tanári asztalra, és mindenki üljön a helyére.</p>
--	--	---

	<p>Mielőtt megesszük az ételt, adjunk hálát a Mennyei Atyánknak, aki gondoskodott rólunk ma is.</p> <p>Eljött az este, hirdettétek a Mesteretekkel az evangéliumot. Üljetek le. Sok dolgot történt velünk ma. Idézzük fel! (A gyerekek felsorolják a helyszínek alapján az eseményeket. Igyekezzünk minél inkább behelyezkedni a szerepbe.)</p> <p>Szerepjáték lezárása:</p> <p>A tárgyak felmutatásával ismételjük el, hogy mit tanultunk ma Jézusról és a tanítványairól.</p> <p>Tankönyvi illusztráció megnézése:</p> <p>Vajon miről tanít nekik Jézus? Vajon mit válaszolhattak Jézusnak? stb.</p>	
Munkáltatás	Papírszív-lánc készítése: Az evangéliumhirdetés központi üzenetét jelképezve.	
Házi feladat	Munkáltató tankönyv 3. feladata	Órán megbeszélhetjük a gyerekekkel, hogy mit fognak lerajzolni.

TOVÁBBI ÖTLETEK:

A történet képekben:

<http://www.freebibleimages.org/photos/jesus-calls-disciples/>

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

A TKGY 62. és TKEI 74. oldalán

Jézust felnőtt férfiként látjuk tizenkét tanítványával a lap alján. Egy egységes csoportot alkotnak. Jézus ölelő mozdulatával egyesíti őket. Jézus a központi szereplője a képnek, fehér ruházatával kiemelkedik a többi tanítvány ruházatának színei közül. A tanítványok különböző színű ruhákat hordanak, melyek jelzésértékűek.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Kiket látsz a képen?
- Milyen ruhában van Jézus? Milyen színű ruhákban vannak a többiek?
- Hány ember veszi körül Jézust?
- Figyeld meg a tanítványok arcát, mit fejeznek ki?
- Mit csinálnak?
- Miről beszélhet Jézus?
- Ha te is ott lennél, hová ülnél? Miért oda?

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 299. dicséret: Jézus hív bár zúg morajlik...

17. JÉZUS A KÁNAI MENYEGZŐN

(János 2,1–12)

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 2.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom: Biblia magyarázó jegyzetekkel, Budapest, 2010; Bibliai lexikon gyerekeknek, Budapest, 1987; Bibliai nevek és fogalmak, Evangéliumi kiadó, 1988; Jubileumi kommentár, Budapest, 1993; Kálvin János: János evangéliuma magyarázata I. Kálvin Kiadó, 2011; Keresztyén Bibliai Lexikon I-II. Kálvin Kiadó, 2004.; Tegez Lajos: Gyermek istentiszteleti tanítások, Kálvin Kiadó, 1990)

Kána – Település Galileában, Názárettől 13 km-re északi irányban. Híres volt hűvös forrásairól és árnyas fügefáiról.

Menyegző Jézus korában – A leendő férjet vagy feleséget a szülők választották ki gyermekeiknek, sokszor már egészen fiatal korban. A fiú apja ment el tárgyalni a házasságkötést illetően. A vőlegénynek legalább 13 évesnek kellett lennie, a menyasszony nem lehetett 12 évesnél fiatalabb. A jegyesség alatt a fiú nem láthatta jegyese arcát. Az arcát takaró fátylat csak az esküvő napján vehette le. A házasságot a vőlegény apja kötötte meg, egymásba téve a fiatalok kezét és megáldva őket. Ez után kezdődhetett meg az ünnepség, amely 7 napig tartott. Az emberek bort ittak, vidámak voltak, közben találós kérdéseket adtak fel (Bír 14,12). A család számára szégyent jelentett, ha elfogyott a bor.

Tisztálkodási rend, kövedrek – Az eredetileg papokra vonatkozó tisztasági előírásokat Jézus korában már általánosan gyakorolták az emberek is a mindennapokban. Nem csak a higiéniai szempontok miatt lett elterjedté ez a gyakorlat, hanem vallási okokból is (pl. Mt 6,17; 15,2; 23,25; 27,24; Mk 7,1–4; Lk 11,38; Jn 13,5–14). Ezeknek az előírásoknak a megtartásához használatos vizet tartották a kövedrekben.

1 métréta – megközelítőleg 40 liter.

násznagy – A menyegző szertartásmestere, a vőlegény barátai közül jelölték ki sorsolással. Felügyelt a szolgákra és a felszolgált ételre, borra. Ezért visznek először neki a szolgák a borra változtatott vízből.

jel – Olyan cselekvés, magatartás, amely valamire felhívja a figyelmet. Az Újszövetség Jézus személyének és küldetésének nyomatékot adó, teofániát kifejező jelként, csodaként használja a kifejezést. Sokszor párban szerepel a csoda szóval. A történetben a borra változtatott víz csodája Jézus messiási hatalmának és isteni dicsőségének a jele a tanítványok felé.

tanítványai hittek benne – A csoda láttán a tanítványokban tudatosul, hogy kicsoda az a Jézus, akit követni kezdtek. A csodával Jézus nem hitet akar ébreszteni bennük, hanem a meglévő hitet akarja megerősíteni. Míg korábban erőtlen és bizonytalan hittel követték őt, most végre szilárdan kezdtek ragaszkodni hozzá, elismerve, hogy ő a Messiás, amit már azelőtt is hirdettek nekik róla.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom: Friedrich Schweitzer: Hit és vallás, Kálvin Kiadó, Budapest, 1990.)

Az elsős gyermek hite még mitikus, szó szerinti hit, ezért a történetek hőseit, szereplőit kiszínezi, mitologizálja a fantáziájában. Nem más ez, mint egyfajta példakép keresése, vagyis az ő szavaikból, viselkedésükből, az adott helyzetre adott reakcióikból viselkedési mintát igyekszik kiolvasni és magáévá tenni. Ezért kiválóak az ilyen korú gyermekek tanítására a Jézussal kapcsolatos történetek.

A csodák természetes időszaka az óvodás kortól megközelítőleg 7 éves korig tart, amikor a mesék varázslatos világa egybeolvad a kisgyermek valódi tapasztalataival. Önzése ez időtájt természetes. A világ, amelynek középpontjában ő áll, varázslatok és csodák színtere. Gyermeki vágyai megvalósulásának eszközei nem ismerik a lehetetlent. A csodák világa, így a kánai menyegző története

is nem áll messze az elsős gyermektől. Azonban rá kell mutatnunk, hogy ez a csoda önmagán túlmutató jel, Jézus hatalmának és dicsőségének bemutatása.

A kánai menyegző története által rámutathatunk arra, hogy Jézus odafigyel ránk, tudja, ha valamiből hiányunk van. Velük, családjukkal is előfordulhatott már, hogy valami elfogyott, valami hiányzott, amire nagy szükségük lett volna.

A történet alapján megtaníthatjuk:

- ❖ Bátran elmondhatják Jézusnak, ha valami hiány van az életükben, ha valami bántja őket.
- ❖ Jézusnak csodálatos hatalma van, ezért meg tudja oldani a legnehezebb helyzeteket is, segít.
- ❖ Előfordul, hogy türelmesen várunk kell a helyzet megoldására.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Jézus csodát tud tenni

Kognitív cél: A gyerekek ismerjék meg a kánai menyegző történetét, amelyben Jézus az első csodáját teszi.

Affektív cél: A szükségletek és a hiányérzet érzelmi hátterének feltárása a csoportban.

Pragmatikus cél: Legyen számukra természetes, hogy elmondják Jézusnak, ha valami bánat vagy szükség van az életünkben (és természetesen azt is, ha örömben van részük).

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Tudja röviden elmondani a tankönyvi képek alapján a kánai menyegző történetét. • Ismerje és segítséggel tudja értelmezni János evangéliumának 2,11 Igéjét. • Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben. 	<ul style="list-style-type: none"> • A tankönyvi képek és a szöveg alapján tudja elmondani a kánai menyegző történetét. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja értelmezni János evangéliumának 2,11 Igéjét. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben

Az óra fő része	Javaslatok	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Az alábbi feladatok közül a csoport összetételét figyelembe véve válogathatunk:</p> <p>Lakodalom készül Mondjuk el a gyerekeknek, hogy lakodalomra készülünk, és azt a feladatot adjuk nekik, hogy a lehető</p>	<p>A terítéssel, az asztal díszítésével megalapozzuk az óra hangulatát. Anyagszükséglet: asztalterítő(k), papír vagy műanyag tányérok, műanyag poharak, műanyag evőeszközök, szalvéta.</p>

	<p>legszebben terítsék meg a lakodalmi asztalt.</p> <p>A menüsor Vajon milyen ételeket szolgálnak fel egy lakodalomban? Gyűjtsünk össze a gyerekekkel előételeket, főételeket és desszertneveket.</p> <p>Esküvői kép 1. Mondjuk a gyerekeknek, hogy esküvői képet szeretnénk készíteni. Válasszunk menyasszonyt, vőlegényt és kérjük őket, hogy álljanak be középre. A többiek eldönthetik, hová állnak és kik lesznek (barátok, ismerősök, rokonok).</p>	<p>Egy lakodalom fontos része az ünnepi menüsor. Közös tervezéssel meg az ételsort. Írjuk fel étlap formájában a táblára azokat az ételeket, amelyeket szívesen fogyasztanának egy ilyen alkalomkor.</p> <p>Anyagszükséglet: iskolai tábla</p> <p>A szituációs játék lehetőséget teremt a bevonódásra, érzelmi érintettségre.</p> <p>Néhányukat érintsük meg és így kérdezzük meg tőlük, kik ők és miért oda álltak. Ezek után készítsünk róluk fényképet. Majd jelentsük be, hogy elfogyott valamelyik étel azok közül, amit felírtunk az étlapra és már nem tudnak belőle felszolgálni. Ismét járjunk körbe és tegyünk fel kérdéseket: Mit gondolnak a kialakult helyzetről? Hogy éreznek most?</p> <p>Anyagszükséglet: fényképezőgép/telefon</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Történetmondás vázlata</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jézust meghívják a lakodalomba. (2,1–2) • Mária megosztja Jézussal a család gondját. (2,3–5) • Jézus megoldása a gondra és a szolgák engedelmissége. (2,6–8) • A násznagy csodálkozása. (2,9–10) • A tanítványok hite. (2,11–12) 	<p>Az által, hogy a történet elbeszélése a lakodalmi asztal mellett történik, a gyermekek maguk is részeseivé válnak a történetnek, mélyebben beleélhetik magukat.</p> <p>Ültessük le a gyerekeket a megterített, ünnepi asztalhoz, úgy tanítsuk őket. Kínáljuk őket sós perrével, sós ropival, csokoládéval, amire szomjazni fognak. Inni ne öntsünk nekik.</p> <p>Egy üres kancsóból próbáljunk közben önteni a poharakba, majd csüggedten tegyük félre a kancsót. A kancsóba öntsünk poharakkal vizet, míg meg nem telik. Öntsünk a kancsóból a gyerekek poharába. Bízassuk a gyerekeket is, hogy kóstolják meg az innivalót. Eddigre már megszomjaznak, és különösen értékelni fogják</p>

<p>Elmélyítés</p>	<p>A csoport összetételét figyelembe véve ismét választhatunk a feladatok közül:</p> <p>Ki tudta? Szedegessük össze a szereplőket (akár rajzoljuk is őket a táblára) és válogassuk ki, hogy igazából kik tudtak arról, hogy Jézus mit tett.</p> <p>Esküvői kép 2. Kérjük meg a gyerekeket, hogy ismét álljanak be az esküvői képbe. Most a kánai menyegző szereplőivé váljanak.</p> <p>Munkáltató tankönyvi feladatok feldolgozása</p>	<p>Beszélgessünk a gyerekekkel arról, hogy Jézus miért tesz csodát (szeretetből, gondoskodásból,...) és miért nem(hogy mások elismerjék, hogy feltűnjön,...)</p> <p>Szituációs játék: Ismét érintsük meg őket, hogy elmondhassák, melyik szereplő bőrébe bújtak. Majd kérdezzük őket, hogy élték át a csodát, mit gondolnak róla?</p> <p>Munkáltató tankönyv 4. feladat</p>
<p>Aranymondás:</p>	<p>„Ezt tette Jézus első jelként a galilea Kánában, ..., és tanítványai hittek benne.” János 2,11</p>	<p>Vágjunk ki rajzlapból kőveder formákat, majd írjuk rájuk az aranymondás szavait. Nyomatott nagybetűkkel írjuk, hogy könnyebb legyen a gyerekeknek elolvasni. Blu Tack-el rögzítsük őket a táblára írással befelé. Hívjunk ki annyi gyereket, ahány kővedrünk van. Adjunk az első gyerek kezébe egy plüssállatkát és kérjük meg, hogy próbálja vele eltalálni az egyiket. Ha sikerült, megfordítjuk a vedret és láthatóvá válik rajta a szó. Minden szót együtt olvassunk fel hangosan. Ha nem sikerült, más próbálkozhat helyette. Mikor a teljes aranymondás látható, háromszor olvassuk el együtt hangosan, váltakozó hangerővel.</p>
<p>Elmélyítés, munkáltatás</p>	<p>Munkáltató tankönyvi feladatok feldolgozása</p>	<p>Munkáltató tankönyv 1-3. feladat (Házi feladatra is adható)</p>
<p>Ének javaslat</p>	<p>Lakodalom készül</p>	

TOVÁBBI ÖTLETEK

A történet képekben:

<http://www.freebibleimages.org/photos/wedding-cana/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/jesus-wedding/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/gnpi-016-wedding-cana/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/ls-jesus-wedding/>

Filmen (feliratos!):

<https://www.youtube.com/watch?v=4QWVBjH3bxg>

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 64-65. o. és TKEI 76-77. o.

A képen látható:

Az első oldalon fenn, a kőedények árnyalt figurái látszanak, (jelértékűek, jelentéshordozók) előtte éles kontúrokkal Jézus, mellette Mária, két tanítvánnyal. Szemben velük két szolga – feltehetően – üres boros kancsókkal.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Figyeld meg, kik lehetnek a képen?
- Ki áll középen?
- Kik állnak Jézus bal oldalán?
- Kik állnak a jobb oldalon?
- Miért mentek a szolgák Jézushoz?
- Mit tett Jézus?
- Voltál-e már esküvőn, lakodalomban, menyegzőn?
- Mit ettek, ittak a vendégek? A gyermekeket mivel kínálták?
- Figyeld meg, kik ülnek az asztal körül?
- Milyen ételeket látsz az asztalon?
- Miért üres a poharuk?
- Figyeld meg az asztal körül ülők öltözetét!
- Ma milyen ruhát hordanak a menyasszonyok és a vőlegények az esküvőjükön?

A második oldal:

- Kik állnak a boros edények körül? Miért?
- Figyeld meg az edényeket, mit látsz?
- Hallottál-e még más csodatételeket Jézusról? Mondd el!

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Állókép alkotása: esküvői jelenetek 1. előkészületek a fiúknál, előkészületek a lányoknál 2. jelenetek a lakodalomban 3. „piros szörp” töltése kancsóból koccintás

INSTRUKCIÓK A MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ:

A két munkáltató tankönyvben nem ugyanaz a rajz szerepel.

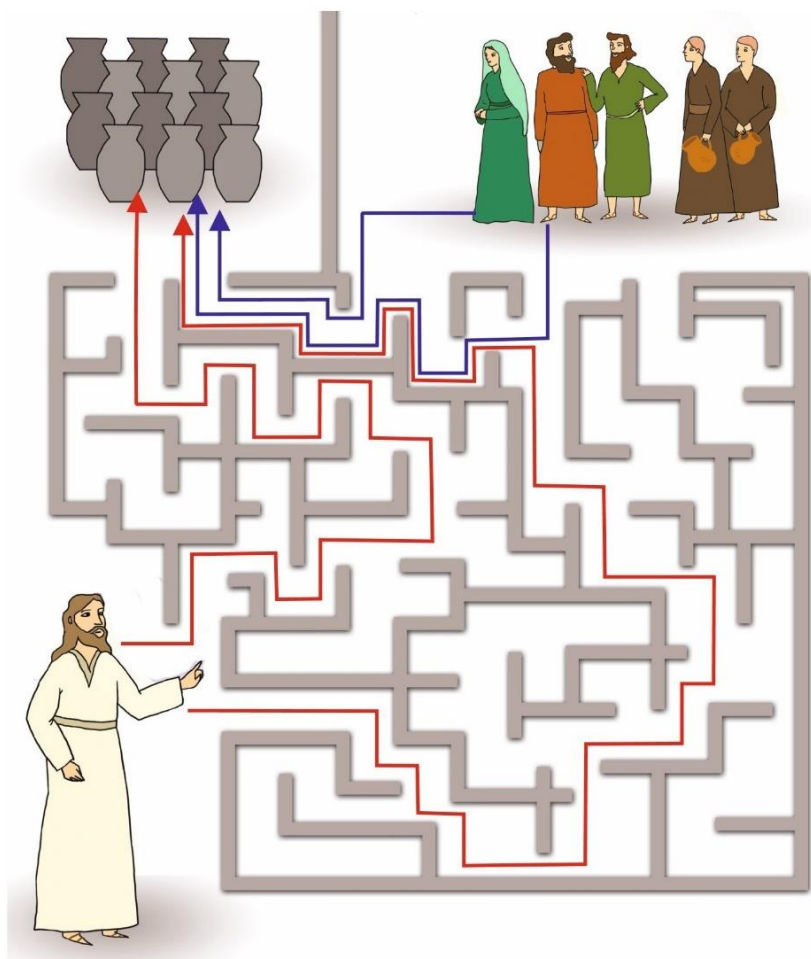
Állami iskolák munkáltató tankönyvében:

1. feladat:

„Vezesd el a történet szereplőit a vizeskorsókhoz! Mondd el, hogy mi történt a vízzel Kána városában”

Instrukció:

Több megoldás is lehetséges. Az utakat az alábbi rajz mutatja.

Egyházi iskolai munkáltató tankönyvben:

Egyházi iskolák munkáltató tankönyvében csak 1-1 úton juthatnak el a történet szereplői a korsókhoz.

3. feladat

„A kövedrekben összekeveredtek a történet képei.

a) Számozással segítsd sorba rendezni őket! A számokat írd be a korsó felső részébe!

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Az Úrnak zengjen az ének: 33. Lakodalom készül Kána városában...

 <p>La-ko-da-lom ké-szül Ká-na vá-ro-sá - ban,</p>	<p>2. Sok a vendég, s lám a bornak hamar vége! Vizet hozat Jézus hat nagy köedénybe. Csuda folytán a víz rögtön borra válik Sokkal több is, sokkal jobb is, mint a másik.</p>
 <p>Sütnek-főznek, for-golódnak mind a ház-ban,</p>	<p>3. Hatalmáról így tett Jézus bizonyosságot. Hittek benne, látva ezt, a tanítványok. Higgyed te is: nincs az Úrnál lehetetlen, Bizalommal fordulj hozzá szükségedben!</p>
 <p>Hi-va-ta-los Jé-zus is a la-ko-má - ra,</p>	
 <p>El-ki-sé-ri tí-zen-két hű ta-nít-vá - nya.</p>	
<p><i>sz.: Siklós József</i> <i>♪: Népi gyűjtés.</i> <i>🎵: Jertek, énekeljünk! - 210.</i></p>	

(A kép forrása: ISTEN TENYERÉN. Református hit- és erkölcsstan tankönyv 1. osztályos tanulók részére. RPI Budapest 2017)

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK 2. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Jézus csodát tud tenni

Kognitív cél: A történet elmélyítése és az ismeretek játékos ismétlése

Affektív cél: Jézus hatalma csodálkozásra készíti az embert. Segítsük őket, hogy tudjanak ők is rácsodálkozni Jézus hatalmára.

Pragmatikus cél: Legyen számukra magától értetődő, hogy Jézus tud csodákat tenni, és ezt fogalmazzák is meg.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> Tudja röviden elmondani a tankönyvi képek alapján a kánai menyegző történetét. Ismerje és segítséggel tudja értelmezni János evangéliumának 2,11 Igéjét. Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben. 	<ul style="list-style-type: none"> A tankönyvi képek és a szöveg alapján tudja elmondani a kánai menyegző történetét. Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja értelmezni János evangéliumának 2,11 Igéjét. Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Ismételjük át a <i>Lakodalom készül</i> kezdetű éneket, és jelenítsük meg mozgással is</p> <p>Kakukktojás: A gyerekekkel körbe ülünk. Sorban haladva mindenki mond egy szót, nevet, ami a történetben szerepel. Ha valaki nem oda illő szót mond (véletlenül vagy szándékosan), akkor a többieknek fel kell ismerniük és azt kiáltaniuk: „Kakukktojás!”</p> <p>Töltsétek meg!</p> <p>Staféta Az iskolapadokat rendezzük át úgy, hogy a terem egyik végéből akadályoztatás nélkül át lehessen jutni a másikba. Osszuk a gyerekeket 2 csoportba és álljanak az osztály egyik végébe. A másik végébe helyezzünk 2</p>	<p>Figyeljünk rá, hogy legyen elegendő hely a mozgáshoz.</p> <p>Szükséges elegendő hely a gyerekek körbe ültetéséhez. A játék elősegíti a történet verbális ismétlését, a koncentráció fejlesztését.</p> <p>A játék lehetőséget teremt a történet adott részletének játékos rögzítése. Szükséges elegendő hely a mozgáshoz.</p>

	<p>széket. A székre helyezzünk tálcát, arra pedig egy kancsót, amibe előzőleg szörpöt öntöttünk. (Annak érdekében, hogy ezt a gyerekek ne lássák, érdemes műanyag kancsót használni, vagy valamivel bevonni az üveget.) A csoportok mellé is helyezzünk egy-egy asztalt. Tegyük ezekre is tálcát, arra pedig vízzel ¾-éig töltött poharakat. A gyerekek lesznek a szolgálok, akiknek a feladata az lesz, hogy töltsék meg a „korsókat”. Amikor az első szolgáló visszaért a korsótól, akkor indulhat csak a másik. Futni nem szabad! (Nehogy kilötyögtessék a vizet.) Ha szükséges, játék közben töltsük újra a poharakat. A játék végével rendezzük vissza a termet és kínáljuk meg őket a „borral”.</p> <p>Tanács: Ha félünk, hogy csupa víz lesz minden, a következő játékot javaslom:</p> <p>Közös rajz: Osszuk csoportokra a gyerekeket. Minden csoportnak helyezzünk a földre egy nagyméretű lapot, amire előzőleg egy kövedret rajzoltunk. Kapjanak egy filctollat is csoportonként, amire vékony zsinegeket kötöttünk. Az lesz a csoportok feladata, hogy megtöltsék a kövedreket, vagyis, hogy a zsinegeket fogva, együtt fessék be.</p> <p>Kóstoló: Kérdezzük meg a gyerekeket, hogy ki vállalkozna italkóstolásra. Kóstoltathatunk többféle innivalót is egygel, vagy mindenkivel mást. Kössük be a jelentkezők szemét, mielőtt megkóstolnák, amit kínálunk. Kérjük meg őket, hogy hangosan véleményezzék ízlik-e, finom-e, amit adtunk nekik.</p>	<p>Eszközигény: tálcák, kancsók, műanyag poharak, szörp</p> <p>A játék a történet adott részletének játékos rögzítése mellett elősegíti a csoportépítést. Eszközигény: nagyméretű lapok, filctollak, vékony zsinegek Érzékelés fejlesztése által a történet adott részletének játékos rögzítése. Eszközигény: poharak, különböző gyümölcslevek (almalé, narancslé, baracklé), csapvíz, sós víz, édes víz, Cola.</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Történetmondás vázlata A gyerekek felé feltett kérdések segítségével beszéljünk a történetről.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Meg tudják magyarázni, mi a csoda? ❖ Mi volt a csoda ebben a történetben? 	<p>A kérdések lehetőséget adnak arra, hogy a gyerekek szabadon kifejezhessék véleményüket. Ez egyben jelzés is a hittanoktatónak, hogy megértették-e a gyerekek az előző órán a csoda jelentőségét, illetve lehetőséget ad, hogy a megfogalmazott cél felé terelje a gyermekeket.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mi történik a csodakor? (valami megváltozik, valami új jön létre) ❖ Miért tudott Jézus csodát tenni? ❖ Kik tudtak a csodáról? ❖ Kik miatt tette Jézus ezt a jelet és miért? ❖ Tehetnek emberek is csodákat? ❖ Történhetnek ma is csodák? 	
Elmélyítés, munkáltatás	Munkáltató tankönyvi feladatok feldolgozása	Munkáltató tankönyv 1-3. feladat A 3)b. feladat házi feladatként adható.

TOVÁBBI ÖTLETEK

A történet képekben:

<http://www.freebibleimages.org/photos/wedding-cana/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/jesus-wedding/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/gnpi-016-wedding-cana/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/ls-jesus-wedding/>

Filmen (feliratos!):

<https://www.youtube.com/watch?v=4QWVBjH3bxg>

1. Kóstoló

Kérdezzük meg a gyerekeket, hogy ki vállalkozna italkóstolásra. Kóstoltathatunk többféle innivalót is egygel, vagy mindenkivel mást.

Kössük be a jelentkezők szemét, mielőtt megkóstolnák, amit kínálunk. Kérjük meg őket, hogy hangosan véleményezzék ízlik-e, finom-e, amitadtunk nekik.

2. Csodakép (Előkészületet igényel)

Előkészület: A rajzlapok teljes területét rajzoljuk be vastagon a piros zsírkrétával. Ez után fessük le a lapokat a sötétkék tussal úgy, hogy mindenütt elfedje a zsírkrétát. Hagyjuk száradni, majd fekete filctollal rajzoljunk ki rá egy kőkorsót.

Munkáltatás a gyerekekkel: A megszáradt lapokat adjuk a gyerekeknek, és kérjük meg őket, hogy kaparják le a kőkorsóról a tust. A kaparás hatására a korszóban lévő „víz” „borrá” változik majd.

Eszköz- és anyag igény: tetszőleges méretű rajzlapok (legcélszerűbb az A5, A6-os méret), piros zsírkréta, sötétkék tus, ecset, kaparásra alkalmas eszköz – pl. hegyes végű grillpálca

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Az Úrnak zengjen az ének: 33. Lakodalom készül Kána városában

La-ko-da-lom ké-szül Ká-na vá-ro-sá - ban,
 Sütnek-főznek, for-golódnak mind a ház - ban,
 Hi-va-ta-los Jé-zus is a la-ko-má - ra,
 El-ki-sé-ri ti-zen-két hű ta-nít-vá - nya.

2. Sok a vendég, s lám a bornak hamar vége!
 Vízet hozat Jézus hat nagy köedénybe.
 Csuda folytán a víz rögtön borrá válik
 Sokkal több is, sokkal jobb is, mint a másik.

3. Hatalmáról így tett Jézus bizonytságot.
 Hittek benne, látva ezt, a tanítványok.
 Higgyed te is: nincs az Úrnál lehetetlen,
 Bizalommal fordulj hozzá szükségedben!

sz. SIKLÓS JÓZSEF
sz. Népi gyűjtés.
sz. Jertek, énekeljünk! - 210.

(A kép forrása: ISTEN TENYERÉN. Református hit- és erkölcsstan tankönyv 1. osztályos tanulók részére. RPI Budapest 2017)

Dicsérjétek az Urat: 13. Az ételért az italért – kánon

Az ételért

1. Az é - te - lért,
 2. az i - ta - lért
 3. légy ál - dott, jó
 4. A - - tyánk!

sz. Dr. CZAKÓ JENŐ
sz. Holland asztali imádság
sz. Jertek, énekeljünk! - 255.

(A kép forrása: ISTEN TENYERÉN. Református hit- és erkölcsstan tankönyv 1. osztályos tanulók részére. RPI Budapest 2017)

18. JÉZUS MEGÁLDJA A KISGYERMEKEKET

(Márk 10,13–16)

Gyülekezeti óraszám :1. Egyházi iskolák óraszám:1-2.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Biblia magyarázó jegyzetekkel, Budapest, 2010.; Bibliai lexikon gyerekeknek, Budapest, 1987; Bibliai nevek és fogalmak, Evangéliumi kiadó, 1988. Jubileumi kommentár, Budapest, 1969; Keresztyén Bibliai Lexikon I-II. Kálvin Kiadó, 2004; Szathmáry Sándor: Bibliaismeret II. Budapest, 1995)

Gyermek – A gyermek Isten ajándéka. Izraelben a nagycsalád, a sok gyermek örömöt, szerencsét és különös áldást jelentett, hiszen bennük beteljesedett az Ábrahámnak adott ígéret. A gyermekek az ószövetségi időkben az atya tulajdonai voltak, aki eladhatta őket. Jézus az ő nyilvános működése alatt magához engedte és megáldotta őket (Mt 19,13–15; Mk 10,13–16; Lk 18,15–17). Lelkületüket a hívő ember elé példaként állítja.

Vittek hozzá – A szülők Jézus korában szerették gyermekeiket a rabbikhoz vinni, hogy imádkozzanak felettük és áldják meg őket. Az a tény, hogy Jézushoz odaviszik a gyermekeket, azt mutatja, hogy tiszteletre méltó tanítót láttak benne. A szinoptikusok egyike sem említi, hogy kik voltak azok, akik odavitték a gyermekeket. Tehát nincs kihangsúlyozva, hogy az anyák lettek volna, míg más esetekben az evangélium ezt külön kiemeli.

Megérintse őket – Maga az érintés kifejezés az Újszövetségben mintegy 30-szor fordul elő. Szinte mindegyik esetben Jézus az, aki megérint valakit, a többi esetben pedig gyógyító erőt remélnek az emberek Jézus személyének, ruhájának megérintésétől.

A tanítványok azonban rájuk szóltak – Rabbi Dosa ben Archino híressé vált szavai világíthatják meg a tanítványok cselekedetét: „A reggeli alvás, a délben fogyasztott bor, a gyermekkel való csevegés és a közönséges nép -(am-ha-arec) embereinek találkozóhelyein való tartózkodás, ezek azok, melyek az embert kiviszik a világból.” Vagyis a gyermekek önmagukban, semmi saját értékkel nem rendelkeznek. Mihez kezdhetne Jézus a gyermekekkel?

Engedjétek hozzám jönni ... mert ilyeneké az Isten országa – Jézus álláspontja, gyermekekhez való viszonya merőben más, mint a tanítványoké. Odaigéri a gyermekeknek az Isten országát, holott a zsidó elképzelés szerint az csak azoké lehet, akik „megfizettek” érte. Jézus ezzel szemben azt mondja, hogy azoké, akik nem tudnak érte fizetni, mert ez az ország kegyelem és merő ajándék. Vagyis a törvény és a cselekedetek nem juttatnak be oda senkit, csak azoké lehet akik el tudják fogadni megajándékozottságukat. Megszolgálni nem lehet, csak elfogadni.

Átölelte és kezét rájuk téve megáldotta őket – Az átölelve megáldotta kifejezés mindössze kétszer fordul elő az Újszövetségben (itt és Mk 9,36-ban). Mindkét alkalommal gyermekeket ölelt át Jézus. Az áldás kifejezés jelentése: Kimondott szóval üdvhozó erőt közvetíteni. Jézus az Ő hatalmánál fogva áldja meg a gyermekeket.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(*Felhasznált irodalom:* Friedrich Schweitzer, Vallás és életút, Kálvin Kiadó, 1998.)

A fejlődéslélektan egyik meghatározó szakasza a kisiskolás kor, amely 6-10 éves kor közé tehető. 6-7 éves korban jelentős minőségi ugrás következik be a fejlődésben. A gyermek ekkorra egy sor konverzációs fogalmat birtokol már, és sikeresen kezd végrehajtani logikai műveleteket is. Ugyanolyan szempontok alapján kezdi nézni a többieket, mint magát, és rájön, hogy a kapcsolatok kölcsönösek. Erkölcsi ítéleteinél a szándéokra helyezi a hangsúlyt, a büntetést emberi döntésnek tekinti.

Fowler szerint a kisiskolás korban mitikus-betű szerinti hite van a gyermeknek, mindent szó szerint értelmek. Isten már nem a csodalény, hanem benne van a dolgokban, tekintélyt parancsoló úr, aki tilt és szabályokkal korlátoz, mint a szülők.

A gyerekek ennek a fejlődési szakasznak a fontosságát nem érzik és nem értik. Szeretnék minél előbb felnőtté válni, hogy ne ütközzenek állandó tiltásokba, elutasításba. A történetben mégis megmutatkozik, hogy a gyermeki lét fontos, példaértékű is lehet, mert felnőtt korra sokan elveszítenek olyan tulajdonságokat, mint a feltétel nélküli bizalom és a csodákban való hit, az ígéretek biztos beteljesüléséről való meggyőződés (Isten és szülők ígéreteiben egyaránt).

A kisiskolás kor Erikson szerint a latencia stádiuma. Jellemző rá a teljesítmény vagy csökkentértékűség. Éppen ezért fontos szerepet tölt be a pedagógus, a hittanoktató, akinek a személyisége meghatározó az iskolához, a tanuláshoz, a mi esetünkben a hit- és erkölcsstan órához illetve az Egyházhhoz való viszonyuk alakulásában. Dicséretünk, elismerésünk, biztatásunk fokozza a tanulási kedvüket, emeli az önbizalmukat, segíti helyes önértékelésüket.

Ezért a történeten keresztül megmutathatjuk a gyermekeknek:

- ❖ Jézus szereti őket kicsinységük ellenére is.
- ❖ Átélik a szeretettség érzését, a teljes elfogadást.
- ❖ Megtanulhatják, hogy bizalommal fordulhatnak Jézushoz.
- ❖ Jézussal való szeretetkapcsolatunk az egymással való szeretetkapcsolat erősödését kell, hogy maga után vonja.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Jézus szereti a gyerekeket

Kognitív cél: Ismertessük meg a gyermekekkel a történeten keresztül, hogy Jézus nem zárkózik el a gyermekektől.

Affektív cél: Merjenek bizalommal odamenni Jézushoz, aki nem küldi el őket azzal, hogy ők még kicsik.

Pragmatikus cél: Fogalmazzák meg saját szavaikkal, miért jó Jézussal még gyermeknek is lenni.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Ismerje, és néhány mondattal legyen képes elmondani a történetet.• Tudja segítségével értelmezni a Lukács evangéliuma 18,16 Igéjét.	<ul style="list-style-type: none">• Legyen képes elmondani a történetet.• Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten

<ul style="list-style-type: none"> Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban. 	<p>tudja értelmezni Lukács evangéliuma 18,16 Igéjét.</p> <ul style="list-style-type: none"> Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.
--	---

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Te még ehhez kicsi vagy Mondjanak a gyerekek először olyan élethelyzeteket, amikor a felnőttek azt mondták nekik, hogy ők még valamihez kicsik, vagy valami nem nekik való. A hittanoktató írja fel ezeket a tábla egyik felére, majd a végén olvassa fel őket. Most olyan helyzeteket mondjanak a gyerekek, amikor mégis megengedtek nekik valamit, amire előzőleg azt mondták nekik, hogy még kicsik hozzá. Ezeket a tábla másik felére írjuk fel, és ezek is legyenek felolvasva.</p> <p>A tankönyv képei Nézzük meg a tankönyv képeit és beszéljünk róluk. Mit látnak a képeken? Mi a különbség a két kép között?</p>	<p>Minden gyermek megél „Te még ehhez kicsi vagy” helyzeteket. Beszéljük meg, milyen érzelmeket váltottak ki ezek belőlük. Mit gondoltak arról a személyről, aki tiltott valamit, és hogyan változtak az érzéseik, mikor mégis engedett? Taneszköz: iskolai tábla</p>
Feldolgozási javaslat	<p>Történetmondás vázlata Báb segítségével tanítsuk majd a történetet, egy kisgyermek szempontjából, aki rákérdez majd az érzelmekre is.</p> <ol style="list-style-type: none"> Gyermeket vittek Jézushoz – vidám arc-gyermek A tanítványok rájuk szóltak – szomorú arc-gyermek Jézus rászólt a tanítványokra – szomorú arc-Jézus, tanítványok „Engedjétek hozzám jönni” – vidám arc-Jézus, gyerekek „Bizony, bizony mondom néktek” – vidám arc-gyermek Jézus átölelte és megáldotta a gyereket – vidám arc-Jézus, gyerekek 	<p>A gyerekek nagyon könnyen azonosulnak a bábbal, átveszik az érzelmeit, így még inkább bele tudnak helyezkedni a történetbe. Osszunk ki a gyerekeknek vidám és szomorú arcokat (smile figurák), amiket majd fel kell mutatniuk a tanítás egy-egy adott pontján az szerint, mit érezhettek a gyerekek, Jézus, a tanítványok. A vidám és szomorú arc felmutatása ébren tartja a figyelmüket, koncentrációt igényel, valamint lehetőséget teremt a saját érzelmeik felmutatására is. Eszközigény: smile figurák – vidám és szomorú arc kisgyermek báb</p>
Elmélyítés	Munkáltató tankönyv feladatai	Munkáltató tankönyv

	<p>Játék: Engedjétek hozzám a gyerekeket!⁹</p> <p>Minden gyerek mozgással játssza el az alábbi eseményeket, mutassa meg az adott szereplő érzelmeit, indulatait.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Sok ember volt Jézus körül, a gyerekek alig látták Őt. ❖ <u>Lábujjhegyre álltak, pipiskedtek, ágaskodtak, hátha megpillanthatják, csak egy pillanatra is.</u> ❖ Szüleik megígérték nekik, hogy odaviszik őket Jézushoz, <u>s ennek nagyon megörültek.</u> ❖ A tanítványok elzavarták őket. <u>A gyerekek megijedtek, volt, aki sírva is fakadt.</u> ❖ Jézus magához hívta és megáldotta őket. <u>Sohasem voltak még a gyerekek ilyen boldogok.</u> ❖ <u>Ugrándozva mentek haza.</u> 	<p>A gyerekek a játék segítségével behelyezkedhetnek a történetbe és megjeleníthetik a benne szereplő gyermekek érzelmeit, indulatait. Figyeljünk, hogy legyen elegendő hely a mozgáshoz.</p>
Aranymondás	<p>Jézus mondja: <i>„Engedjétek hozzám jönni a kisgyerekeket, és ne tiltsátok el tőlem őket, mert ilyeneké az Isten országa.”</i> Márk 10,14</p>	<p>Az aranymondás szavait írjuk lánnyom alakú színes papírokra. A színes lánnyomokat rakjuk le a földre, majd lépkedjen rajta végig minden gyerek. Olvassanak el egy szót és lépjenek rá, a következőt, és arra is, így menjenek rajta végig. Hogy ne legyen monoton, különböző hangszínen mondhatjuk. Ha még nem tudnak olvasni, a hittanoktatóval együtt ismétlik a gyerekek a szavakat. Anyagszükséglet: különböző színű papírokból kivágott lánnyomok</p>
Ének javaslat	<p>„Én Istenem, jó Atyám...”</p>	
További ötletek a feldolgozáshoz	<p>Egy ablakdísz készítése a témához</p> <p>Belső hang (gondolat kihangosítás) Képzeljék bele magukat egy adott szereplő helyzetébe, és mondják el, mit gondolhattak, mit érezhettek.</p>	<p>A gyerekek behelyezkedhetnek a történetbe és megfogalmazhatják a benne szereplő gyermekek érzelmeit, indulatait.</p> <p>A gyerekek behelyezkedhetnek a történetbe és megjeleníthetik a benne szereplő gyermekek érzelmeit, indulatait</p>

⁹Miklya Luzsányi Mónika – Miklya Zsolt: Játéktár a Mesélő Bibliához, 60. Jézus és a gyerekek

TOVÁBBI ÖTLETEK

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 68-69. o. és TKEI 80-81. o.

A képen látható:

A TKGY 68. oldalán és a TKEI 80. oldalán egy konfliktushelyzetet ábrázol az illusztrátor. Egymással szemben helyezkedik el a két csoport. Baloldalon Jézus, előtte két tanítvány, akik el akarják küldeni az áldáskérő szülőket és gyermekeiket. Két anyát és négy kisebb-nagyobb gyermeket választ el Jézustól a két tanítvány. Gesztusaik a távoltagelezést fejezik ki. A szülők és a gyermekek arckifejezése várakozó, tünődő. Jézus gesztusa kifejezetten a tanítványok „elhárítását” jelzi.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Kik állnak a baloldalon? Kik állnak szemben velük?
- Mit akarnak a szülők és a gyermekek?
- Mit érezhetnek a szülők és a gyermekek? Mit gondolhatnak?
- Mi a szándékuk a tanítványoknak? Miért?
- Jézus mit mondott a tanítványoknak? Miért?

A képen látható:

A TKGY 69. oldalán és a TKEI 81. oldalán a szöveg alatt látható Jézus, amint megáldja a gyermeket, néhányan ülnek és Jézust hallgatják. Három ülő, és négy álló szereplőt látunk. Jézus arckifejezése belső átélést fejez ki, az áldást kapó gyermek lehunyt szemmel fogadja az áldást. A többiek várakoznak.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Hány gyermeket látsz a képen?
- Hány felnőttet?
- Mondd el, milyennek látod Jézust?
- Mit tesz Jézus a gyermekekkel?
- A kislány hogyan fogadja az áldást? Mit éreznél, ha te kapnád az áldást?
- Az üldögélők mit csinálnak?
- Képzeld el, hogy te is ott ülsz! Mit hallasz?
- Képzeld el, hogy téged is megáld Jézus, mit szeretnél, hogy mit mondjon neked?

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Engedjétek hozzám a gyerekeket!

Minden gyerek mozgással játssza el az alábbi eseményeket, mutassa meg az adott szereplő érzelmeit, indulatait.

- ❖ Sok ember volt Jézus körül, *a gyerekek alig látták őt.*
- ❖ *Lábujjhegyre álltak, pipiskedtek, ágaskodtak, hátha megpillanthatják, csak egy pillanatra is.*
- ❖ Szüleik megígérték nekik, hogy odaviszik őket Jézushoz, *s ennek nagyon megörültek.*

- ❖ A tanítványok elzavarták őket. *A gyerekek megijedtek, volt, aki sírva is fakadt.*
- ❖ Jézus magához hívta és megáldotta őket. *Sohasem voltak még a gyerekek ilyen boldogok.*
- ❖ *Ugrándozva mentek haza.*

2. Portré

Nagyméretű csomagolópapírra fessük fel a bibliai történetet, a fejek helyére vágjunk lyukat. A gyerekek ezeken kidughatják a fejüket és különböző érzelmeket fejezhetnek ki az arcukkal, a többieknek pedig ki kell találniuk, milyen érzelmet fejeznek ki.

Kérjünk meg néhány gyermeket, hogy legyenek segítők, és tartsák a csomagolópapírt, amíg a többiek elhelyezkednek a kép mögött.

Tanács: Érdemes több csoportba osztani őket, hogy mindenki lehessen segítő és játékos is. Ha van rá lehetőségünk, készítsünk fényképet róluk.

3. Te még ehhez kicsi vagy (drámapedagógiai játék)

A gyerekeket két csapatra osztjuk. Egymással szemben egysoros vonalban felállnak. A két sor közötti folyósón sétál a játékvezető és egy olyan láncmesét kezd, melyben elhangzik a *”te még kicsi vagy ehhez”* mondat. Amikor a gyerekek ezt meghallják akkor a két csapat tagjainak helyet kell cserélni, miközben a játékvezető a folyósón áthaladók közül elkap egyet. Aki nem ért át a másik oldalra, egy kijelölt helyre, a „kicsik” helyére kerül.

Milyen történetet mesélhetünk? Legjobb, ha a korosztály életéből vett eseményeket fűzzük össze. Pl.: Gábor bejött az iskolába és a szekrényt el akarta húzni, mert mögé esett a ceruzája. Ekkor belépett a gondnok bácsi és az mondta neki: - Te még ehhez kicsi vagy!

Megjegyzés: Figyelemkoncentrációs gyakorlat. Oldott légkör. A gyerekek felismerhetnek a történetek során olyan szituációkat, melyeket maguk is átéltek.

4. Megérintő-szalagfogó

Ez a játék a fogójátékok csoportjába tartozik.

Egy gyereknek a nadrágjába gyűrünk egy szélesebb szalagot. Ezt a szalagot kell onnan kihúzni. Aki elkapta a szalagot, az túri be a nadrágjába.

INSTRUKCIÓK A MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ:

2. feladat

„Fejezd be a képet! Rajzolj a gyermekeknek arcot, majd színezd ki őket! Rajzold oda magadat is a gyerekek közé!”

Instrukció: A 3. feladatnál megbeszélhetjük a gyerekekkel, milyen arcot rajzoltak a képen szereplő gyerekeknek, illetve hová rajzolták magukat és miért éppen oda.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK 2. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Jézus szeretetét viszonzhatod

Kognitív cél: Mélyítsük el a gyermekekben, hogy Jézus szeret mindenkit (a gyermekeket is).

Affektív cél: Éreztessük meg annak az örömét, hogy ennek a szeretetkapcsolatnak ők is részesei lehetnek. Jézus szeretetét szeretettel viszonzhatják és továbbadhatják.

Pragmatikus cél: Gyakoroljuk, hogyan tudjuk a családtagjainkhoz, társainkhoz való szeretetkapcsolat kifejezni és erősíteni.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje, és néhány mondattal legyen képes elmondani a történetet. • Tudja segítséggel értelmezni a Lukács evangéliuma 18,16 Igéjét. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Legyen képes elmondani a történetet. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja értelmezni Lukács evangéliuma 18,16 Igéjét. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Módszertani javaslatok, Taneszköz
Ráhangelődés, előzetes ismeretek aktiválása	<p><u>Szeretetkapu</u> A gyerekek körbe állnak, megfogják egymás kezét.(Kapu alakban feltarthatják, de egy idő után ez fásasztó. Ezért játszhatjuk úgy is, hogy csak fogják egymás kezét.) Egy valakit hallótávolságon kívülre küld a hittanoktató és kijelöl egy párt, akik egymás mellett állnak – náluk nyílik a kapu. Ez után visszahívjuk a kiküldött társukat, aki a kör közepén állva alaposan megfigyeli a többieket és megpróbálja kitalálni, hol lehet a kapu. A kijelölt párnak barátságos, szeretetteljes pillantásokkal kell jelezni, beszélni nem szabad. Ha úgy gondolja, kitalálta, hol nyílik a kapu, megpróbálhat kimenni rajta. Ha eltalálta, a pár elengedi egymás kezét, szabaddá téve az utat. Amennyiben nem jó helyen próbálkozik, „fennakad” a kezeken.</p>	<p>A játék által lehetőségük van a gyerekeknek a szeretet nonverbális kifejezésére, közösségépítésre. Szükséges elegendő hely a kör megalkotásához.</p>
Feldolgozási javaslat	<p><u>Történetmondás vázlata</u> A történetet <u>némajáték</u>kal ismételjük át. Osszuk a gyerekeket két vagy több csoportba. Az egyik csoport kiválasztja a történet egy mozzanatát, és némajátékkal, szavak és hangok nélkül eljátssza. A másik csoportnak (csoportoknak) ki kell találnia, melyik részletről van szó, majd</p>	<p>A némajátékkal való megjelenítés és a másik csoport jelzései segíthetik a hittanoktatót annak feltérképezésében, hogy megértették-e a gyerekek az előző órán megfogalmazott célokat.</p>

	<p>cserélnek és most a következő csoport jeleníti meg a történet egy részletét.</p> <p>A némajáték után beszélgetünk velük a következő dolgokról:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Miből érezhették a gyerekek, hogy Jézus szereti őket? (magához hívta, példának állította, átölelte, megáldotta őket) ❖ Miből érzik ők, hogy valaki szereti őket?¹⁰ (testi érintés, elismerő szavak, minőségi idő, ajándékozás, szívességek) ❖ Mivel, hány féle képen tudják ők a szeretetüket kifejezni? Mondjanak konkrét példákat. ❖ Kik felé szokták kinyilvánítani a szeretetüket? ❖ Isten őket is szereti. Miből érezhetik ezt? 	<p>A kérdések lehetőséget adnak arra, hogy a gyerekek szabadon kifejezhessék véleményüket, illetve a hittanoktató a megfogalmazott cél felé tudja a kérdésekkel terelni őket.</p>
Elmélyítés	Munkáltató tankönyvi feladatok közös feldolgozása	
Házi feladat		

TOVÁBBI ÖTLETEK:

A szabadulás útja (A szeretetkapu játék eredeti változata):

<http://letoltes.drama.hu/Tarolo/Jatekkonyv/szabadu.pdf>

1. Játék: Minden jót kívánok neked

A gyermekek körben állnak, valaki középre áll. Kiválasztja az egyik társát, hozzálép, rámosolyog, kezet nyújt és mond valami jó kívánságot, szeretetteljes dolgot neki, aztán helyet cserélnek. A játék addig folytatódik, amíg mindenki sorra kerül.

2. Mosolydobás

A gyerekek körben állnak vagy ülnek, és egy plüssállatkát (labdát, összecsomózott kendőt) dobálnak egymásnak. Az, akinek odadobták, kedélyes kacajra fakad, és addig nevet, amíg nála van. Akinek odadobja, most az kezd nevetésbe. Addig játsszuk a játékot, míg mindenki sorra kerül.

3. Szív vasalható gyöngyből:

¹⁰ Szeretettel ajánlom elolvasásra: Ross Campbell – GarryChapman: Gyerekekre hangolva (A gyerekek öt szeretetnyelve)
Rövid ismertető a könyvről: http://vanvalasztasod.blog.hu/2010/02/24/gyerekekre_hangolva_a_gyerekek_5_szeretetnyelve

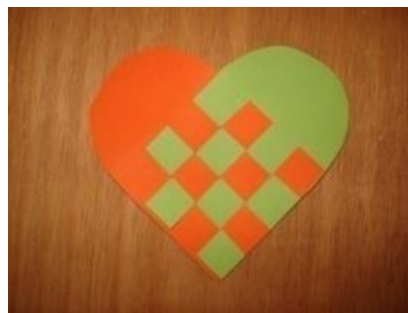
4. Szíves képeslap:

5. Mozaik szívek:

1. sablon

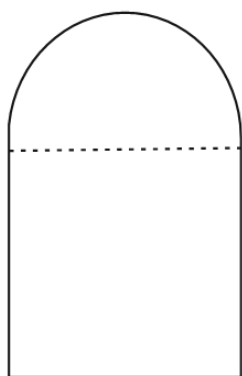
2. sablon

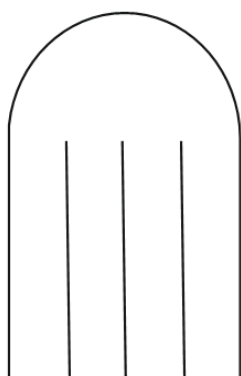
3. sablon

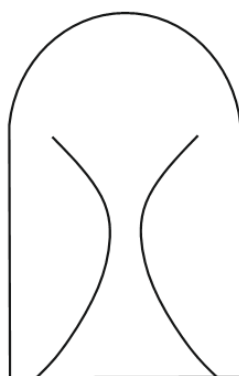
4. sablon

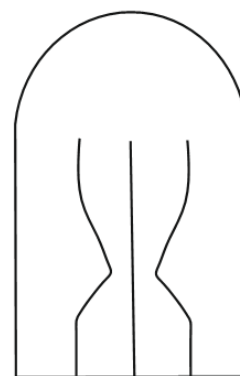
1.

2.

3.

4.

További irodalom:

http://vanvalasztasod.blog.hu/2010/02/24/gyerekekre_hangolva_a_gyerekek_5_szeretnyelve

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Jézushoz Jöjjetek: 11. Áldd meg a földet – kánon

99 Németből ford. Hamar István H. Weber

1. 2. 3.

Áldd meg a földet, Minden em - bert, népet,
Bé - kéd - del!

(A kép forrása: Dicsérjétek az Urat! Gyermek és ifjúsági énekek. VI. kiadás Budapest, 1993)

ÖSSZEFOGLALÁS II. JÉZUS ÉS ÉN

Gyülekezeti óraszám:1. Egyházi iskolák óraszama:1-2.

A Jézus és én c. tematikai egység történeteinek, témáinak ismétlését és összefoglalását játéksorral tudjuk élvezetessé tenni a gyerekek számára. A kerettörténet és az összekötő szöveg dőlt betűvel van a szövegben megkülönböztetve.

A játékos foglalkozás végén ülünk körbe a gyerekekkel és hallgassuk meg a reflexióikat. Ezek megfogalmazását kérdésekkel segítsük.

Az alkalmat imádsággal zárjuk. Hálaadásába szője bele a reflexióban elhangzottakat.

Fő hangsúly: Jézus szeret minden gyereket!

Kognitív cél: A tanult bibliai történetek ismétlése és elmélyítése.

Affektív cél: A tanult történetekkel kapcsolatos érzések felelevenítése, és azok egymáshoz kapcsolása.

Pragmatikus cél: A megismert történetek feldolgozása csoportos játék által.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Tudják segítséggel az eseményképek alapján felidézni a bibliai történetet. • Tudjon legalább 3-4, a hittanoktató által választott éneket közösen elénekelni. • Ismerje a keresztelés sákramentumát. • Tudjon néhány mondattal beszámolni saját, vagy mások megkereszteléséről. • Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja az eseményképek alapján elmondani a bibliai történeteket saját szavaival. • Tudjon 4-5, a hittanoktató által választott éneket elénekelni, elmondani. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten ismerje a keresztelés sákramentumát. és tudja mit jelent az, hogy meg van kereszelve. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban

Az óra része	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolódás	Egy általuk választott, a történetekhez kapcsolódó ének eléneklése. Előzetes ismeretek aktiválása	

<p>Bibliai történetek játékos ismétlése</p>	<p>Ismerkedés Jézussal:</p> <p><i>Jézus élete egy nagy utazás volt. Most kövessük az útját. Először menjünk el számárhátom Betlehembe. El kellett menekülni Egyiptomba. Később Jézus hazament Názáretbe. Ott megtanulta az ács mesterséget. 33 évesen tanítani kezdett. Elhívta a tanítványait. Tanított. Imádkozott. Majd meghalt. Feltámadt. És mennybe ment.</i></p> <p>Jézus 12 évesen elutazik Jeruzsálembe a templomba:¹¹</p> <p><u>Menjünk el az ünnepre, Jeruzsálembe!</u></p> <p><i>Hosszú útra indulunk. Pakoljunk össze! Elutazunk Jeruzsálembe egy nagy ünnepre.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Ez egy tömlő!</i> – mintha kezemben vizes tömlőt tartanék. – <i>Igyunk!</i> – utánozom az ivást. – <i>Ez egy kenyérlepény!</i> – egyik tenyér fölfelé, másikkal mintha a lepény tetejét simítanánk. – <i>Ez egy számár!</i> – ezen várhatóan nevetnek. – <i>Süt a nap!</i> – homloktörlés. – <i>Lejtő!</i> – úgy lépünk, hogy egyre jobban leguggolunk. – <i>Emelkedő!</i> – előző fordítva. <p><i>Ez a város Názáret. Pakoljunk össze! Ez itt egy tömlő! Öntsük tele vízzel! Ez itt egy számár. Tegyük rá a tömlőt. Ez itt egy kendő. Ez egy kenyérlepény. Csomagoljuk be! Csomózzuk össze a kendőt! Ez itt egy számár. Tegyük rá a kenyeret! Mindenki itt van? Kicsik is? Nagyok is? Ülünk fel a számárra! Lejtő! Lejtő! Emelkedő! Emelkedő! Süt a nap! Igyunk! Együnk! Este van! Szálljunk le a számárról! Ahudjunk! Hajnalpírra keljünk fel! Itt a számár! Szálljunk fel!... Megérkeztünk. Itt van a város! Mennyi ember! (Gyerekek fejére sorban rátesszük a kezünket.)</i></p> <p><i>Menjünk be a városkapun! Keressünk egy fogadót! Szálljunk le a számárról! Kössük ki a szamarat! Halljátok az éneket? Menjünk el a piacra! Ott játszanak a gyerekek!</i></p> <p><i>Itt vagyunk az ünnepen Jeruzsálemben!</i></p> <p>Tanítványok elhívása:</p> <p><u>Jöjj és kövess engem!</u></p> <p>Üljenek le a gyerekek nagy körben. <i>Jézus elhívta a tanítványait, akik követték Őt, és vele együtt mentek mindenhova.</i></p>	<p>A gyerekek a mesélés szerint mozogjanak.</p> <p>Jelezzük a gyerekeknek, hogy azt várjuk, hogy utánozzanak minket.</p> <p>Elegendő hely a mozgáshoz</p> <p>Az időkeretnek megfelelően játszhatjuk el részletesen az utazást.</p> <p>Időnként ismételjük: Menjünk el az ünnepre, Jeruzsálembe!</p>
--	---	--

¹¹ Részletes leírás: <http://kreativhittan.blogspot.com/2012/01/12-eves-jezus-templomban.html>

	<p><i>Akit a szememmel hívok, álljon fel, és álljon mögém, és kövessen engem. Aztán a következő tanítvány álljon mögém. Addig folytatjuk, amíg mindenki fel nem állt, és nem jön utánam.</i></p> <p>Kánai menyegző:</p> <p><u>Vajas-mézes nyújtás</u></p> <p>Ültessük le a gyerekeket körben a földre úgy, hogy lehetőleg nagy hely legyen közöttük.</p> <p><i>Jézus korában nem cukrot, hanem mézet használtak édesítőszerként. Egy lakodalom elképzeltetlen édesség nélkül. Képzeljük el, hogy Kánában vagyunk, és vajas-mézes kenyeret készítünk a vendégeknek. Mindenkinek pontosan követnie kell a vajas-mézes kenyér kenésének különleges módját. Lássunk is neki, mert sok vendéget várnak!</i></p> <p>Mutassuk a különféle mozgásokat, amit a gyerekeknek követniük kell.</p> <p>Nyújtsuk előre a lábunkat. A lábaink lesznek az egyik kenyérszelet.</p> <p><i>Először kenjük meg vajjal!</i> – fel, le kenő mozdulatokat végzünk a lábunkon.</p> <p><i>A mézet is felkenjük!</i> – kenjük el a képzeletbeli mézet a karunkon és a felső testünkön.</p> <p><i>Itt az ideje, hogy összerakjuk a két szelet kenyeret!</i> – dőljenek előre és nyúljanak előre.</p> <p><i>Végül a legjobb rész következik, kóstoljuk meg!</i> – húzzuk közel a fejünket a térdünkhöz és imitáljunk harapást.</p> <p><i>Ez finom!</i></p> <p>Kővedrek megtöltése</p> <p><i>A szolgák élete bizony nem könnyű, sok feladattal jár. Egy lakodalomban különösen sokat kell sürgőldönniük. Hát még akkor, ha elfogyott a bor, és azt a feladatot kapják, hogy hatalmas kővedreket töltsenek meg vízzel. Ez bizony nem egyszerű feladat!</i></p> <p>Osszuk a gyerekeket több csoportba és állítsuk őket egy-egy asztalhoz, amit előzőleg egy spárgával kettéosztottunk. Az asztalokra helyezzünk 10 lefordított műanyag poharat. Mindegyik csoportnak adjunk egy gumikarikát is, amire előzőleg vékony spárgákat, vagy erősebb cérnákat kötöttünk körbe a gumikarikán.</p> <p><i>Az asztal üres fele a kőveder, a poharak a vizet jelentik. Az lesz a feladatotok, hogy a spárgás gumi segítségével átjuttassátok a vizet a korsóba, vagyis az asztal másik végén építsetek tornyot a poharakból. Akkor telik meg a veder, ha minden pohár egymáson lesz. Kézzel nem szabad a poharakhoz érni!</i></p>	<p>csoportonként 1 asztal, 1 gumikarika (vékony befőttes gumi) spárgákkal vagy erős cérnával, 10 műanyag pohár</p> <p>elegető hely a mozgáshoz</p>
--	---	--

	<p>A spárgák segítségével a gumikarikát szét tudják húzni, ráilleszthetik a pohárra. A spárga lazításával a gumi körülfogja a poharat és felemelhető lesz. Amikor letették a poharat az asztal másik végén, a gumit megint szét kell feszíteni, és az „elengedi” a poharat.</p> <p>Jézus megáldja a gyerekeket</p> <p><i>Ugye emlékeztek még rá, hogy Jézushoz gyermekeket vittek, hogy megáldja őket. A tanítványok ennek először nem igazán örültek és megpróbálták őket távol tartani.</i></p> <p><i>Keressetek magatoknak párt. Egyikőtök lesz a gyerek, a másik a felnőtt, aki Jézushoz akarja őt vinni. A hívásomra hozzám kell majd jönni. De vigyázzatok, mert néhány tanítvány meg akar ebben majd akadályozni! (Válasszunk néhány tanítványt, de játék közben folyamatosan cseréljük őket.)</i></p> <p>A következő felszólítással hívjuk őket magunkhoz: <i>Jöjjön hozzám az a gyerek, aki ... barna hajú, kék pulóvere van, tud biciklizni, tud úszni, szépen rajzol, stb.</i></p>	
Záró feldolgozás	<p>Reflexiók a gyerekek részéről.</p> <p>Kérdésekkel segítsük őket:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Hogy éreztétek a mai órán magatokat? ❖ A feldolgozott történetek közül melyik számotokra a legkedvesebb? Miért? ❖ Melyik játék tetszett a legjobban? Miért? 	elegendő hely a körbeüléshez
Ima	A hittanoktató imádságban köszönje meg a tanulás lehetőségét és a közösséget.	

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Jézus hívja a gyermekeket

Cél: megmutatni a gyermekeknek, hogy fontos az Úr Jézus Krisztus számára

Központi igazság: Jézus azt akarja, hogy hozzá jöjj

Tudja: Jézus szeret téged

Érezze: Jézus szeretetét

Tegye: jöjjön Jézushoz. Imádkozzon a világ gyermekeiért, hogy jöjjenek Jézushoz

Bibliai szó: jöjj

Aranymondás: „Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket és ne tiltsátok el őket tőlem..” (MK. 10,14)

Szemléltető eszközök:

- család, emberfigurák - papírbáb
- különböző nemzetségű gyerekek - papírbáb
- ábrák a bibliai leckéhez: Jézus, tanítványok, tömeg, gyermekek
- névtáblák színes papírból, a gyerekek neveivel, esetleg fényképeivel
- órásföldgömb
- kartonból készített házikó, nyitható ablakokkal, ajtókkal, beragasztott ígerészekkel, kérdésekkel
- mágneses számok 1-12

Játék menete: a tanulók megkapják a névtáblájukat (játékosan: kinek a neve kezdődik „A” betűvel, kire jellemző a ... tulajdonság, stb.). A tanulók mesélhetnek családjukról, önmagukról.

A „bemutatkozás” után meghallgatják közösen az „Isten szeret minden gyermeket” c. éneket.

A papír bábokat kikeresik, felismerik (nemzetiség, bőrszín), majd az Óriásföldgömbre rögzítik.

Beszélgetés arról, hogy Jézus nem személyválogató, ő mindenkit magához hív: gyereket, felnőttet, nemzetiségtől, bőrszíntől, társadalmi pozíciótól függetlenül.

Beszélgetés a Jézushoz való tartozás feltételéről - egyedül, hit által, kegyelemből.

(Forrásanyag: Most taníts Jézus szeretetéről és gondoskodásáról. 2. kötet. Vasárnapi Iskolai Szövetség. Pécel. 1992. 23-24 old.).

TEMATIKAI EGYSÉG: JÉZUSNAK HATALMA VAN

Bevezetés a tematikai egységhez

A Jézus hatalmáról szóló tematikai egység két nagy csodatörténet és egy példázat köré épül. A tenger lecsendesítésének csodája a félelemmel való megküzdéshez kapcsolódik. Az ötezer ember megvendégelésének csodája pedig a nagylelkűség kérdéséhez kötődik. Az első osztályosok számára fontos imádságokkal is foglalkozunk egy leckében. Az elveszett bárány példázatában nemcsak a tanév elején már megemlített gondviseléssel, hanem az erre adott válasszal is találkozhatnak: a ragaszkodással. A tematika egység záró leckéje egyben az egész munkáltató tankönyv utolsó leckéje is, és mint ilyen visszakapcsolódik a teremtéstörténethez, és irányt mutat arra, hogy a hittanosok Isten által teremtett értékes emberként tekintsenek magukra.

19. és 19/A. JÉZUS LECSENDESÍTI A TENGERT (Máté 8,23–27)

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom: Biblia magyarázó jegyzetekkel, Budapest, 2010; Bibliai nevek és fogalmak, Evangéliumi Kiadó, 1988; Brinke, G.R.: Jegyzetek Máté evangéliumához, Evangéliumi Kiadó, 2001; Jubileumi kommentár, Budapest, 1983; Keresztyén Bibliai Lexikon I-II., Kálvin Kiadó, 2004; Stauffer, Ethelbert D.Dr.: Az Újszövetség teológiája, Debreceni Ref. Theol. Akad. Tanulmányi Füzetek 1. sz.; Remmers, Arend: A Biblia képei és szimbólumai, Evangéliumi Kiadó, 2003)

Genezáreti tó: A Genezáreti tó Izráel legnagyobb édesvizű tava.

Az Ószövetségben Kinneret-tóként találkozunk vele. Ismert még Tiberias-tó (Tibériás városáról, amelyet Heródes Antipas építtetett ki magának székvárosként, kapta ezt a nevet.), Galileai-tenger (Galileában található) néven. Jelenleg a Föld legalacsonyabban (209 méterrel a tengerszint alatt) fekvő édesvizű tava. Hossza mintegy 21 kilométer, legnagyobb szélessége 13 kilométer. Kerülete mintegy 53 kilométer, területe 166 km², legnagyobb mélysége mintegy 43 méter. Bár földalatti források is beleömlenek, fő táplálója a Jordán folyó, amely észak-déli irányban keresztül folyik rajta. A tavat hegyek veszik körül, de alacsony fekvése miatt gyakran hirtelen érkező viharok korbácsolják. Jézus idejében a tavat települések szinte folytonos lánca vette körül és jelentős volt a kereskedelmi és az átkelő forgalom a tavon. A tó halban gazdag, így a mellette fekvő falvak lakosságának foglalkozása főként a halászatra koncentrált.

hajó – Izráel folyói nem voltak alkalmasak a hajózásra, ezért csak a Genezáreti tavon közlekedtek. Ott is csak halászcónakok, amelyek kisebb, háromszög alakú vitorlákkal hajóztak. Maguk a hajók kicsik voltak. Hátsó végükben, sátorral védett helyen találhattak védelmet a halászok a szélről és az esőtől. Jézus ezen a helyen aludhatott (vö. Mk 4,38).

Az ókorban a hajózás veszélyes volt, ezért az emberi élet jelképeként is megjelenik, illetve az emberi élet Istentől való függőségét is szimbolizálja.

hullámok – A tenger hullámai gyakran úgy jelennek meg, mint valami legyőzhetetlen hatalom képei, amelyek azonban mégis Isten hatalma alá vannak vetve, így uralkodik még felettük is (Jób 38,11; Zsolt 65,8).

kicsinyhitűség – Kishitűként vagy kicsinyhitűként azt a hívő embert jellemzi Jézus, akinek valamilyen külső vagy belső tényező hatására megrendül a hite. Máté evangéliumában négyszer találkozunk ezzel a kifejezéssel (Mt 6,30; 8,26; 14,31;16,8).

követés – Máté evangéliumában a történet tulajdonképpen már a 18. verssel kezdődik. Vagyis a vihar lecsendesítésének történetét is a követés nézőpontjából értelmezi. Jézus az, aki elsőként beszáll a hajóba, a tanítványok pedig követik.

ráparancsolt – A ráparancsolt kifejezés erejét mindhárom evangélista feljegyezte (Mt 8,26; Mk 4,39; Lk 8,24). Jézus természet feletti hatalmát fejezi ki: Úr a tenger és a vihar felett is.

„Uram, ments meg minket, elveszünk!” – Az „Uram” megszólítást mind a tanítványok, mind pedig a Jézushoz folyamodók szívesen használták, mint méltóságjelző kifejezést. Az Úr olyan méltóságjelző, amely mindenekelőtt Jézus tanítói tekintélyére vonatkozik, de közben háttérbe szorítja a rabbi nevet.

Olyan értékelést nyer, amely messze túlmegy a tanítói hivatáson, kifejezi, hogy Jézus hatalommal bír. A tanítványok talán sokáig tétováztak, mielőtt felmerték kelteni, de a veszély nagysága legyőzte tétovázásukat. A rémülettől hajtva ébresztik fel Jézust.

vihar – Izráel éghajlatára a mai napig az erősen hullámzó, nagy értékkülönbség jellemző. Nem csak az éghajlatok változásában tapasztalható ez nagy különbség, hanem a nappalok és éjszakák hőmérsékletében is. Évszaktól függetlenül fújnak helyi jellegű, időszakos szelek. Mivel azonban a Genezáreti tavat hegyek veszik körül, ezek a szelek időnként felerősödnek, és olyan erővel csapnak le a tóra, hogy percek alatt vihar támad belőle.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A félelem egyik forrása a fenyegetettség. A félelem kiszorítja a hitet és bizalmatlanságba taszítja az embert.

Bár beiskolázás előtti korban gyerekeknél a hangos zajoktól való félelem igen gyakori, de ezek fokozatosan eltűnnek kisiskolás korában. Mindezek ellenére sok gyermeknél, mindennapjaikat is nehezítve, megmaradnak ezek a félelmek. A **villámoktól és a mennydörgéstől** túlzottan féltő **gyermek** rendszeresen figyelik az időjárást és sokszor visszariadnak a szabadtéri tevékenységektől, mint például a sport, akkor is, ha a legkisebb felhőt meglátják az égen.

A tenger lecsendesítésének történetében a tanítványok félelmét is a külső körülmények váltják ki. Amíg ezekkel a körülményekkel nincsen baj, addig nekik sincs semmi gondjuk. Mihelyt azonban romlanak a körülmények és hirtelen viharban találják magukat, a félelem beeszi magát a szívükbe. Jézus ott van ugyan velük, de ők csak a megváltozott körülményekre képesek figyelni.

- Ez a történet kiválóan alkalmas arra, hogy a vihartól, villámlástól, mennydörgéstől féltő gyermekeket bátorítsuk.
- A történeten keresztül megismertethetjük velük, hogy Jézusnak a természet erői is engedelmeskednek, mert hatalma van felettük.
- Biztathatjuk őket, hogy amikor már teljesen kétségbe esettnek érzik magukat, Jézushoz bátran kiálthatnak.

A történetből kidomboríthatjuk a nagy vihart és a nagy félelmet (amivel ők is küzdenek), de csak abban az esetben, ha a tanítványok megnyugvása és Jézus hatalma még jobban kiemelkedik a történetmondás és a feldolgozás során. A cél, hogy rámutathassunk, Jézus még ezeknél is nagyobb.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Jézus Úr a természet erői felett is!

Kognitív cél: A történeten keresztül ismerjék meg, hogy Jézusnak a természet erői is engedelmeskednek.

Affektív cél: Ne féljenek a vihartól, hanem kapaszkodjanak bele abba a tudásba, hogy Jézusnak hatalma van a vihar felett is. Szerezzenek tapasztalatot az imádság hatásáról.

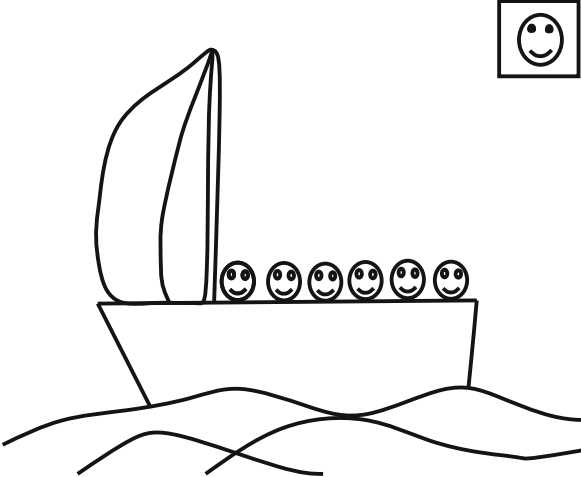
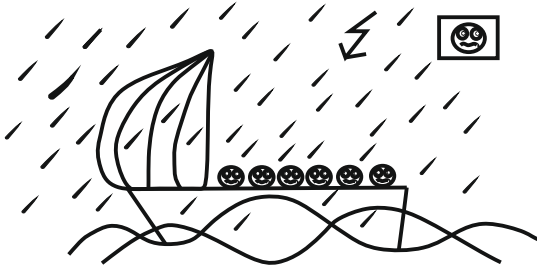
Pragmatikus cél: Fogalmazzák meg saját szavaikkal, hogy azért engedelmeskedik Jézusnak a szél és a tenger, mert Úr felettük is.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

Minimum	Optimum
<ul style="list-style-type: none"> • Tudja elmondani a történetet a képek és a szöveg / hittanoktatói kérdések segítségével. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja röviden elmondani a képek és a szöveg segítségével önállóan a történetet.

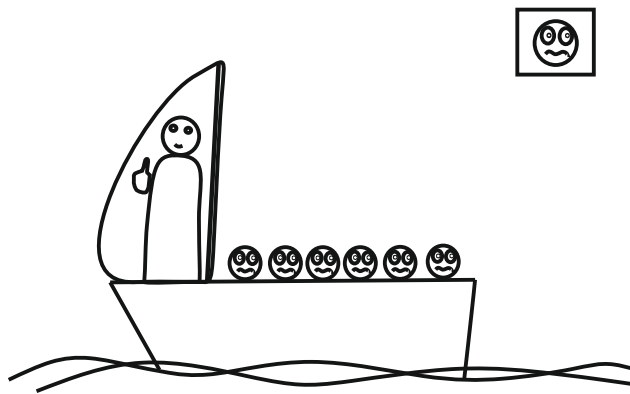
<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje és segítséggel értelmezze Máté evangéliuma 8,27 Igéjét. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten ismerje és értelmezze Máté evangéliuma 8,27 Igéjét. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.
---	--

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
<p>Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>Találós kérdések Honnan jön? Senki se tudja. Azt se, merre visz az útja. Kéményeken furulyáz, Tőle lobban a parázs. Hátán felhő lovagol, Nád előtte meghajol. A fák róla beszélnek, Minek hívják, no? (Szélnek) Hol vizet önt, hol havat int, Hol jeget szór fejedre, S elszáll - pedig szárnya sincsen - Nyugatra, keletre. Mi az? (Felhő)</p> <p>Fenn is van, lenn is van, kinn is van, benn is van, néma is, zenél is, lány is és kemény is, fehér is, szürke is, lomha is, fürge is. Mi az? (Víz)</p> <p>„Esőcsinálás” A játékvezető közepén állva sorba ránéz a gyerekekre, akinek a szemébe néz, annak át kell vennie a mozdulatát, és addig folytatni, amíg egy újabb mozdulattal ismét ahhoz a gyermekhez ér. A mozdulatok sorrendje: - két tenyér összedörzsölése folyamatosan – szél susogása - gyors csettintés mindkét kézzel – csepeg az eső - két tenyérrel gyors tapsolás a combokon – egyre jobban zuhog - marad az előző, mellette két lábbal dobogás a padlón – ez a viharos eső hangja, a csúcspontja</p>	<p>Az elsős gyermek nagyon kedveli a játékos feladatokat és a találós kérdéseket. A találós kérdések gondolkodásra serkentik, és az anyanyelvi nevelés területén eredményesen alkalmazhatóak.</p> <p>A Nóé bárkájánál alkalmazott „esőcsinálás” játékkal teremtjük meg az óra hangulatát, majd beszélgessünk az eső, zivatar keletkezéséről, a szél mozgásáról, erejéről és fajtáiról.</p>

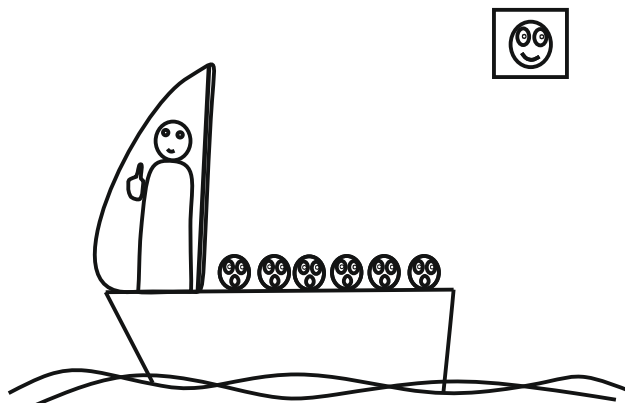
	<p>Majd visszafelé: taps a combokon, taps két ujjal a tenyérben, gyors csettintések, két tenyér összedörzsölése.</p>	
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Történetmondás vázlata: Táblarajzzal a következő képen taníthatjuk:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ A tanítványok beszállnak Jézussal a hajóba. <ul style="list-style-type: none"> ❖ A vihar. (Kidagad a vitorla, nagy hullámok, eső és villám, a tanítványok szeme kikerekedik, és a szájuk legörbül.) <ul style="list-style-type: none"> ❖ Jézus alszik. ❖ A tanítványok felébresztik Jézust. (Jézus feláll a hajó orrába.) 	<p>A történetet vizuálisan is magukévá tudják tenni, és az ábrák folyamatos kiegészítésével végig fent tudjuk tartani a figyelmet.</p> <p>A kezdő képet rajzoljuk meg előre, majd a történet elbeszélése alatt fokozatosan egészítjük ki, ill. töröljük le róla részleteket. A hajó szemszögéből mondjuk el a történetet.</p> <p>(A rajzokat másolás után jó minőségben lehet nagyítani.)</p>

- ❖ Jézus lecsendesíti a tengert.
(Felemelt kezét rajzolunk Jézusnak, letöröljük az esőt, a villámot és a hullámokat.)

- ❖ Ki ez? (A tanítványok száját csodálkozóra rajzoljuk.)

Másik lehetőség:

Nagyon jól lehet a tanítást úgy is végigvinni, hogy eldramatizáljuk. Egy kék lepedő az alap (ami a tengert jelképezi), erre mehet rá egy

A gyerekek személyesen is a részeseivé válnak a történetnek.

Anyagszükséglet:
kék lepedő, barna takaró

	takaró (akár barna színben), ami a csónakot jelképezi. Ide szállhatnak be a tanítványok Jézussal együtt.	
Aranymondás	„ <i>Ki ez, hogy a szelek is, a tenger is engedelmeskednek neki?</i> ” Máté 4,27	Mutogatva tanítsuk meg az aranymondást: Ki ez, – <i>tárjuk szét csodálkozva a kezünket hogy a szelek is,</i> – <i>nyújtsuk előre mindkét kezünket, majd jobbra-ballra lengessük egyszerre mindkettőt</i> a tenger is, - <i>mindkét kezünkkel hullámzó mozdulatokat tegyünk engedelmeskednek</i> – <i>szalutáljunk neki</i> – <i>mutassunk felfelé.</i>
Elmélyítés	Viharos tenger: A gyerekek álljanak fel, utánozzák a szél zúgását és a víz hullámzását a hittanoktató instrukciói alapján. Ha a szél lágyan fúj, kis hullámzó mozdulatokat, ha erősen, nagyobb hullámzó mozdulatokat végezzenek a kezünkkel, miközben utánozzák a szél hangját is. A hittanoktató kiáltására hirtelen abbahagyják, és „elül a vihar”. A mozdulatokat végezhetik egyedül, vagy körbe állíthatjuk őket és megfoghatják egymás kezét. A vihar elülte után elmondjuk közösen az aranymondást, majd mindenki megválaszolja a kérdést saját szavaival. Vagy: A sportmérkőzéseken tapasztalható a nézők hullámmozgása. Ezt alkalmazhatjuk az osztállyal olyan módon, hogy padsoronként előről hátra, vagy padsorok között egyik oldalról a másikra végzik a hullámzást. Közben itt is utánozhatják a szél hangját. A hullámok nagyságát, a vihar erősségét itt az egyre gyorsabb mozgás jelenti. A hittanoktató kiáltására hirtelen abbahagyják, és elül a vihar. A vihar lecsendesedése után közösen elmondjuk az aranymondást, majd mindenki megválaszolja a kérdést saját szavaival. Hullám: A gyerekek körben ülnek. A hittanoktató a kör közepén áll, és vezényszavakkal irányítja a játékot. Ha azt mondja „Hullám jobbra!”,	Mindkét változat koncentrációt igénylő játék, hiszen figyelni kell az utasításokat. Ugyanakkor fejleszti a mozgáskoordinációt és az egymásra való odafigyelést is. Az aranymondás kérdésére adott saját megfogalmazású válasz a pragmatikus célt segíti. Feszültségoldó játék, amelyben a vihar szó nem félelmet kelt, hanem

	akkor mindenki a tőle egyel jobbra ülő társa helyére ül. Ha azt mondja „Hullám balra!”, akkor mindenki a bal oldali társa helyét foglalja el. Ha azt mondja „Vihar!”, akkor mindenki feláll, helyet cserélnek, de senki nem ülhet a szomszédos székekre. Aki nem talál magának helyet és állva marad, az lesz a következő körben az irányító	kellemes izgalmat. Szükséges elegendő hely a mozgáshoz, székek. TKGY és TKEI 2. feladat
Énekjavaslat	Jézus hív Vihar zúg	
Munkáltatás	Munkáltató tankönyv feladatai	
Házi feladata	Munkáltató tankönyv 1. feladata	

TOVÁBBI ÖTLETEK

A történet képekben:

<http://www.freebibleimages.org/photos/lumo-jesus-storm/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/yo-jesus-storm/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/gnpi-043-jesus-storm/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/ls-jesus-storm/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/jesus-storm/>

Filmen:

<https://www.youtube.com/watch?v=qMYh5isy7Vs>

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 74-75. o. és TKEI 88-89. o.

A képen látható:

A két oldal egy tematikus képet ábrázol. Viharfelhőket lehet látni, viharos tengert nagy hullámokkal, rajta a mozgásban lévő hajót, a mozgást a dőlésszöge és a vitorla jelzi a képen. A hajóban öt tanítvány és Jézus van. A tanítványok arca félelmet, rettegést, kétségbeesést tükröz. Jézus nyugodt. Azt a pillanatot rögzíti az illusztrátor, amint Jézus lecsendesíti a tengert.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Kik vannak a hajóban?
- Miből lehet látni, hogy vihar keletkezik?

- Hallottál már égzengést, láttál villámokat valamelyik víz partjáról? Milyen volt? Mit éreztél? Mit csináltál?
- Nézd meg a tanítványok arcát! Mit fejeznek ki?
- Jézus mit tesz?
- Hogyan tudja lecsendesíteni a viharos tengert? Ki segít neki ebben?
- Előfordul-e, hogy dühöngsz, mint a viharos tenger? Hogyan tudod lecsillapítani a haragodat?

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Alternatív javaslat a feldolgozáshoz

A sportmérkőzéseken tapasztalható a nézők hullámmozgása. Ezt alkalmazhatjuk az osztállyal olyan módon, hogy padosoroként előről hátra, vagy padosorok között egyik oldalról a másikra végzik a hullámozgást. Közben itt is utánozhatják a szél hangját. A hullámok nagyságát, a vihar erősségét itt az egyre gyorsabb mozgás jelenti. A hittanoktató kiáltására hirtelen abbahagyják, és elül a vihar.

A vihar lecsendesedése után közösen elmondjuk az aranymondást, majd mindenki megválaszolja a kérdést saját szavaival.

Feszültségoldó játék, amelyben a vihar szó nem félelmet kelt, hanem kellemes izgalmat.

2. Történetmondás

Nagyon jól lehet a tanítást úgy is végigvinni, hogy eldramatizáljuk. Egy kék lepedő az alap (ami a tengert jelképezi), erre mehet rá egy takaró (akár barna színben), ami a csónakot jelképezi. Ide szállhatnak be a tanítványok Jézussal együtt.

3. Hajó a viharban (drámapedagógiai játék)

A gyerekek székeken körben ülnek. A játékvezető középen áll és egy rövid bevezető történetet mesél el: Hajón utazunk és nagy viharba keveredtünk. Óriási hullámok között hánykolódunk. Elhangoznak a következő mondatok:

- **Jön a hullám balról!** Ekkor a gyerekeknek át kell ülni a jobb oldalukon lévő székre. Természetesen mindenkinek egyszerre kell mozdulni.

- **Jön a hullám jobbról!** Ekkor a gyerekeknek át kell ülni a bal oldalukon lévő székre.

Itt is egyszerre történik a mozgás.

- **Hajótörés!** Ekkor mindenkinek egy új széket kell elfoglalni. A játékvezető is helyet keres magának. Akinek nem jutott hely az áll középre és mondja a 3 mondatot szabadon választott sorrendben.

Megjegyzés: Az óra elején és végén is játszható mozgásos játék, mely során a gyerekek gyakorolják a jobb-bal felismerését.

4. Félelmetessé válhat... (drámapedagógiai játék)

Kiválasztunk néhány hétköznapi tárgyat, letesszük a földre és köré ülünk. Egyet megfog a kezdő játékos és azt mondja: Félelmetessé válhat ez a tárgy, ha/amikor....

A befejezett mondat után átadja a melléte ülőnek, aki szintén elkezd: Félelmetessé válhat ez a tárgy, ha/amikor.... Így megy körbe a kiválasztott tárgy. Pl.: vödör Félelmetessé válhat ez a tárgy, egy kiscica számára, ha ráborítom. Félelmetessé válhat ez a tárgy, ha hideg vízzel van tele és rám akarják önteni.

Megjegyzés: asszociációs gyakorlat, kommunikációs készséget fejlesztő játék. Számíthatunk humoros variációkra. Átvezetés lehet a valódi félelmek megfogalmazásához.

5. Drámapedagógiai játék: jobbra-balra-előre

A játék leírása: Körben állunk. A tenyerünket magunk előtt összetesszük, mint, amikor imádkozunk.

A játékvezető kezdi, az összezárt tenyerével a tőle jobbra álló gyerek felé mutathat, vagy a tőle balra álló felé mutathat, vagy bárkire mutathat. A lényeges, hogy a különböző irányokba való mutatáshoz társul egy-egy szó is:

Jobbra mutató: félek

Balra mutató: nem félek

Bármely más gyerekre mutató: imádkozom.

A kezdés után az a gyermek, akire rámutatott a játékvezető, folytatja a játékot valamilyen irányba a megadott szabály szerint. megjegyzés: jó először próba köröket tartani: Mindenki csak jobbra mutat és mondja félek, a következő körnél mindenki balra mutat és mondja: nem félek, Majd bárkire mutathatunk csak jobbra vagy balra nem és mondjuk imádkozom.

6. Hógömb helyett „vihargömb”:

<http://hid-tan.kreativcuccok.hu/2013/02/04/vihar-lecsendesitese-2/>

INSTRUKCIÓK A MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ:

1. feladat

„Színezd ki a képet a megadott jelek szerint!”

Instrukció: akár előre készíthetünk egy olyan változatot, ahol a jelek a megadott szín szerint találhatóak.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 299. dicséret: Jézus hív bár zúg morajlik...

Református Énekeskönyv: 269. dicséret: Jézus nyájas és szelíd

Dicséritek az Urat (rég kiadás): 9. Vihar zúg a tó felett...

A tenger lecsendesítése
9 Hamar István Törzsök Béla

1. 2.
Vi - har zúg a tó fe - lett, Hul - lá - mok - ból rak he - gyet;
Retteg - ve a ha - lál - tól, Költik Jé - zust ál - má - ból.

2. – Ébredj, Mester, állj elő,
Karjainkban nincs erő;
Még egynéhány pillanat,
Ember itt meg nem marad.

3. – Ne féljeteK, itt vagyok,
Veszni senkit nem hagyok;
Szavamra a szél megáll,
Elcsitul a zúgó ár.

4. – Kicsoda ez, hogy így szól,
Szélnek, víznek parancsol?
– Nem tesz ilyet senki más,
Csak az Úr, a Messiás!

(A kép forrása: Dicséritek az Urat! Gyermek és ifjúsági énekek. VI. kiadás Budapest, 1993)

Bábos feldolgozás.

Készítette: Kustárné Almási Zsuzsanna

Bevezető gondolatok

Pantha rei- minden változik, minden folyik, mondja a görög mondás. Ősi tudás, igazság ez a világról, a teremtettségről, amelyben élünk, magunkról, az életről. Úgy is mondhatjuk: a múlandóságról. Hiszen mi másról szólna a változás, mint az elmúlásról, arról, hogy a teremtetség minden egyes része, részecskéje állandó mozgásban, változásban van. Ami egyik percben még igaz, a következőben már elmúlt, már tovatűnt, hogy átadja helyét valami újnak.

A sejtektől az óceánig minden így működik. Mi is. Testileg, lelkileg, szellemileg. Hiszen az is változás, ami kívülről nem látszik, amit talán meg sem tudunk szavakkal fogalmazni, csupán érezzük: azt, hogy hogyan változunk a hétköznapi terhek, benyomások, örömök hatására, hogyan formálnak bennünket a felénk jövő, vagy tőlünk induló szavak, gondolatok.

Ezek többnyire csak apró karcolatok, lenyomatok, rések az életünkön, amelyek csak fokozatosan repesztik szét a megszokott burkot.

Van azonban olyan változás is – és ki ne tudná! – ami áradásként seper el mindent, ami régi, ami felkavar, ami megrémít, ami úgy újít, hogy először romba dönt.

Örökkön háborog a tenger
Örökkön zúgnak a lombok
Örökkön fájdalmas az ember
Örökkön kicsik a dolgok.
(József Attila)

Ilyen a kor is, amiben élünk. Ahol elhordozhatatlanul sok a változás. Naponta indul meg a föld (szó szerint), naponta csapnak össze a fejünk felett a hullámok.

Ebben a változásra ítélt világban azonban kezdettől jelen van a tudás arról, hogy kell lennie egy nyugvópontnak, változhatatlannak, ami az, ami és az is marad. Örökkévaló.

Jézus alszik, pihen, miközben összecsapnak fejük felett a hullámok. Békésen pihen a hajó mélyében. Ő a megnyilvánult örökkévalóság, a nyugodt erő, a szilárd pont. A változhatatlan a változóban.

Az emberi élet velejárója a félelem. Sok mindentől félünk, szorongunk, de úgy tartják mindezek a legősibb félelmünkre vezethetők vissza: a halálfélelemre, az elveszettségtől való félelmünkre. Ezt fogalmazták meg történetünkben a tanítványok is a vészhelyzet csúcsán, a legnagyobb kétségbeesésben: „Mester, Mester, elveszünk!” (24. vers).

A jézusi magatartás éppen ellenpontja ennek a kétségbeesett kiáltásnak. Isteni minőségében lép fel, és nem csupán amiatt, mert az elemeknek parancsol, hanem, mert nincs benne félelem, nem billen ki az egyensúlyából. Ő az, akihez lehet idomulni, de akit fel kell ébreszteni. Magunkban is. Akkor, amikor a legnagyobb a háborgás, a háborúság, amikor legnagyobbak a hullámok. Jézus nem ébred magától – a tanítványoknak át kell élniük a helyzet tarthatatlanságát, teljes mélységig át kell élniük a válságot a nehézséget. Ebben rejlik az igazi átváltozás lehetősége.

Cél meghatározása:

A szorongást, a krízishelyzetekben feltörő félelmet már az egészen kis gyermekek is átélik, megtapasztalják. Gyakran azonban ezt nem tudják verbálisan megfogalmazni, kimondani, sokkal inkább belülről „támadó”, emésztő erővé válik, ami megjelenik a viselkedésben, szociális környezetben, legrosszabb esetben személyiségtorzuláshoz vezet.

Egy kicsi gyermek számára a történetben megjelenő szimbólumok ereje által „tudatosíthatjuk”, hogy a félelmeinktől van egy magasabb erő, ami nekünk is segíthet egy –egy krízishelyzetben. Természetesen ez nem verbálisan kimondható tézis, hanem belső megtapasztalásra épül. Ebben segít a játék.

Motiváció

A történet egyik leghangsúlyosabb szimbóluma a víz, a tenger. Olyan archaikus szimbólumok ezek, amelyek minden nagy kultúrában megjelennek. A víz egyrészt az élet forrása, másrészt a megtisztulás eszköze, a regenerálódás, az újjászületés eleme.¹² Az életet adó volta mellett a káoszba való fulladásnak, a halálnak és az elnyelésnek is a közege.(gondoljunk Noé történetére!)

A benne rejlő, folyton átalakuló energiák miatt mentális szinten az emberi érzelmeket jeleníti meg.

A Szentírásban is gyakran megjelenik a víz, mint szimbólum, Ó-és Újszövetségben egyaránt.

A következőkben erre a jelképre épül az újszövetségi történet feldolgozása. Motivációként javaslom a következő játékot. Ehhez szükség van egy vékony ún. takarófóliára (háztartási-és gardaboltokban beszerezhető), egy két fa- vagy üveggolyóra, zenelejátszóra, és viszonylag nagy helyre, ahol a csoport kört alkotva meg tudja fogni a fóliát. Ha erre nincs lehetőség, több egymást követő csoportban is játszható ez a játék.

Lehetőleg olyan zenét válasszunk, ami lassabban indul, majd erősödik. Lehet klasszikus, de könnyűzene is.

A játék lényege a következő: a csoport a zene ritmusára elkezd mozgatni a fóliát. Az anyag minőségéből adódóan nagyon szép, könnyed, vízszerű mozgás jön létre. Ahhoz, hogy ez megmaradjon, és ne essünk ki a ritmusból, a csoport tagjainak figyelni kell egymásra, átvenni a másik „ritmusát”, illetve továbbadni a sajátunkat, úgy, hogy közben egységben maradunk a többiekkel. A zene, a mozgás, a koncentráció elmélyült állapotot hoz létre – a víz ringatását idézve.

Nehezíthetjük és játékosabbá tehetjük ezt a gyakorlatot azzal, ha mozgatás közben egy üveg-vagy fagolyót ejtünk a fóliára. A feladat az, hogy ez golyó ne essen le.

Történet felvezetése

Ilyen lágyan, finoman hullámozott a Genézreti- tó, amikor Jézus arra kérte a tanítványait, hogy hajózzanak át a túlsó partra. A tanítványok közül többen tapasztalt hajósok voltak, hiszen mesterségük a halászat volt. Mivel szép idő ígérkezett, miután beszálltak a hajóba el is indultak. Hajójuk lágyan ringatózott a vízen, éppen úgy, mint az imént az üveggolyó a fólián.

Ebben a nyugalomban Jézus lepihent a hajó hátsó részében.

Ekkor azonban hirtelen nagy szél kerekedett...

Történet elmondása

Feldolgozás I.

A motivációs játék során a víz nyugodt, éltető erejét tapasztalhattuk meg. A történet elhangzása után azonban úgy jelenik meg, mint egy megszelídítetlen, rapszodikusán működő természeti erő. Ez a történet csúcspontja, maga a konfliktushelyzet, amely megoldásra vár. A meg-és feloldást Jézus adja a benne rejlő szilárd nyugalom.

A játék során ezeknek az ellentétes erőknek kell hangsúlyossá lenni: a szél által felkorbácsolt viharos tenger mozgásának, és a jézusi kiegyensúlyozottságnak.

¹² Hoppál Mihály-Jankovics Marcell- Nagy András-Szmadám György: Jelképtár. Helikon Kiadó, 1990. 238.

Szükséges eszközök: nagyméretű kék, zöld, türkiz textilek (lehetőleg könnyű esésű anyagok legyenek, mint a batiszt, vagy selyem), nagyobb méretű fehér lepedővászon, egy rúd, vagy seprűnyél.

A termet igazítsuk a játékhoz, azaz jelöljük ki egy játékkeret olyan módon, hogy középen szabaddá tesszük a terem egy részét.

Válasszunk ki két különböző színű, vizet jelképező textilt és négy gyermeket. Ők mozgatják majd a textileket. Ehhez az anyagok két végét kell megfogniuk, úgy, hogy azok függőleges helyzetben legyenek. Ezt úgy kell elképzelni, hogy az egyik textil két végét két gyerek tartja, a másikat úgyszintén és egymás előtt állnak.

A seprűrúdra ráerősítjük a fehér vásznat és ennek mozgatására is megkérünk egy gyereket. Ő a vizet jelképező textilek mögött helyezkedik el, egyelőre úgy, hogy nem látjuk.

Ez a játék szavak nélkül történik, de zene, hangeffektus szükséges hozzá. Olyan zenét válasszunk, ami viszonylag csendes indításból, viharossá válik. Lehet azonban egyszerűen vihar effektet is használni (internetről letölthető).

Nyilvánvaló, hogy a textilek segítségével, azok erőteljes mozgatásával, hullámozásával fejezzük ki a vihart. Ez rövid ideig kell, hogy tartson, mert a gyerekek hamar elfáradhatnak, illetve a hatása is elveszhet a hosszantartó feszültségkeltésnek.

A fehér textilt (ami nyilvánvalóan Jézust szimbolizálja) tartó gyermek egy adott ponton felemelkedik, feltartva a „bábot” a víz fölé, ami ekkor elkezd csendesedni, majd megszűnik mozogni.

Az egész játék néhány percet vesz igénybe, de fontos az összehangoltság, ezért rá kell készülni. Itt is érvényes az, hogy nem szükséges egy órán belül megvalósítani mindent. Első alkalommal elég a motivációs játékot játszani és a történetet meghallgatni, arról beszélgetni.

Következő órán először az anyagokkal kell megismerkedni, megtapasztalni „mire képesek”, beszélgetni a színekről, ezek alapján kiválasztani a „szerepre” alkalmas darabokat.

Jó, ha előbb gyakoroljuk a „viharkeltést”, a Jézusfigurának a mozgását. Amikor ezeken a tapasztalatokon túl vagyunk, jöhet az összehangolódás és a játék.

Feldolgozás II.

Asztali bábjáték

Egy történet egyszemélyes eljátszása jól megvalósítható ún. asztali bábjátékkal. Ehhez általában, kis-és közepes méretű, és főleg hátulról, vagy felülről mozgatható bábokat használunk. Ezek elkészítése egyszerű, a játékhoz nincs szükség nagy térre, díszletekre, elegendő néhány jól megválasztott textil.

A tenger lecsendesítésének története viszonylag rövid, kevés párbeszéddel, szinte epizódyszerű. Ezért alkalmas arra, hogy bábos technikával, órai keretek között is eljátszható legyen.

A felülről mozgatható marionett báb típusnak többféle fajtája létezik. Van olyan, amelynek jellemzője, hogy szinte minden porcikája külön mozog, de ez csak akkor válik igazán hatásossá, ha mozgatója tökéletesen tudja irányítani. Ez egy összetettebb felépítésű figuránál, a mozgatózsinórok száma miatt nagyon bonyolult, és, ha a bábos nem uralja teljesen a szerkezetet, a mozgás könnyen darabossá válhat. Van azonban a marionetteknek egészen egyszerű fajtája is, amelyet akár egy gyerek is életre tud kelteni. Ilyen az ún. velencei típusú marionett, amelynek szerkezete azon alapul, hogy a báb fejéből kiáll egy drót, vagy pálca, aminek segítségével felülről lehet megtartani és mozgatni a bábót. A végtagokra lehet zsinórokat kötni, de a legegyszerűbb változatoknál ez sem szükséges.

A következőkben leírt játéknál ezt a fajta egyszerű marionett báb típust használjuk.

A motivációs, vagy ráhangoló játékot ebben az esetben is alkalmazhatjuk. A bábjáték ezúttal a történet elmesélésére szolgál.

Elsőként a játékkeret kell „megalkotni”. Ehhez szükséges egy asztal (a tanári asztal is alkalmas), nagyobb, semleges színű textil, amivel letakarjuk az asztalt. Erre kerül a tengert szimbolizáló színes, festett, esetleg batikolt textil.

Ha a pedagógus egyedül játszik, számolni kell azzal, hogy két kézzel nem lehet túl sok bábót és eszközt mozgatni. Ezért nem szükséges minden tanítványt megjeleníteni, csak néhány figurát készítsünk, a tanítványi kör „jelképeként”. Annál is inkább, mivel nagyon nagy hajót kellene készíteni ahhoz, hogy mindegyikük elférjen benne.

Ennél a technikánál nagyon fontos, hogy a bábok stabilan álljanak, mert gyakran „egyedül”, kell hagyni, amíg a többivel játszunk. A hajót, vagy csónakot is úgy kell elkészíteni, hogy abban biztonságosan megálljanak a bábok. Ez megoldható egy merevebb anyag segítségével (pl. zsákvászon), úgy, hogy két végét elkötjük.

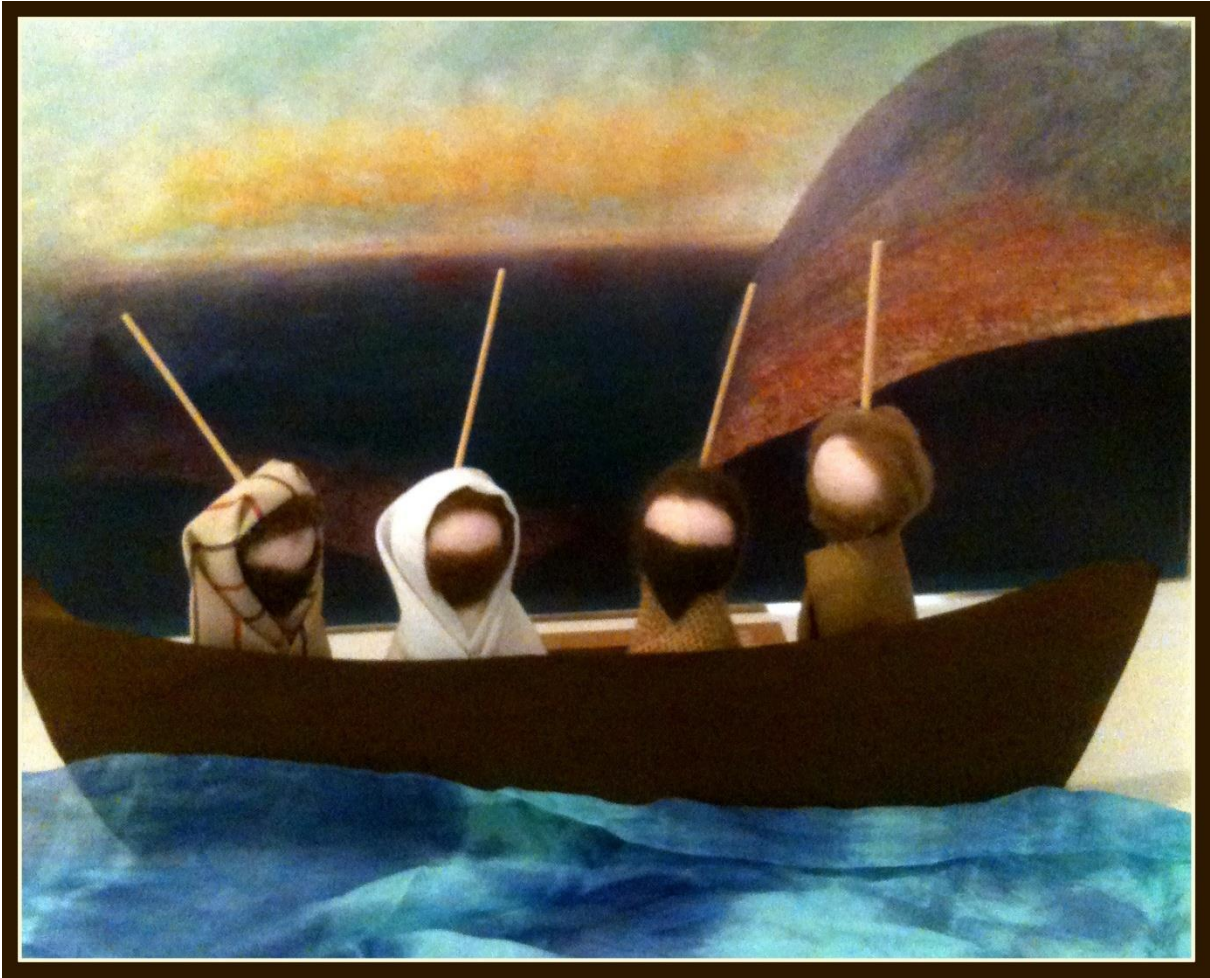
A játék a történet mesélésének ritmusára történik. Vigyázzunk arra, hogy ne legyen túl sok a narráció (pl. a viharjelenetnél, de a tanítványok félelmét sem elmondani, hanem eljátszani kell). Végül, ha lehetséges ne próbáljuk meg megmagyarázni a látottakat, ezáltal didaktikussá tenni, de a gyerekekkel érdemes egy „feldolgozó” beszélgetést kezdeményezni a látottakról.

Bábkészítéshez szükséges eszközök: hungarocell gömb, hurkapálca, hobbiragasztó (technokol, pattex, egyéb ragasztók nem alkalmasak), akril festék, textilek, gyapjú, vgy fonal különböző színekben, zsákvászon, madzag

19/B. JÉZUS LECSENDESÍTI A TENGERT (Máté 8,23-27) Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom: Biblia magyarázó jegyzetekkel, Budapest, 2010; Bibliai nevek és fogalmak, Evangéliumi Kiadó, 1988; Brinke, G.R.: Jegyzetek Máté evangéliumához, Evangéliumi Kiadó, 2001; Jubileumi kommentár, Budapest, 1983; Keresztyén Bibliai Lexikon I-II., Kálvin Kiadó, 2004; Stauffer, Ethelbert D.Dr.: Az Újszövetség teológiája, Debreceni Ref. Theol. Akad. Tanulmányi Füzetek 1. sz.; Remmers, Arend: A Biblia képei és szimbólumai, Evangéliumi Kiadó, 2003)

Genezáreti tó: A Genezáreti tó Izráel legnagyobb édesvízű tava.

Az Ószövetségben Kinneret-tóként találkozunk vele. Ismert még Tiberias-tó (Tibériás városáról, amelyet Heródes Antipas építtetett ki magának székvárosként, kapta ezt a nevet.), Galileai-tenger (Galileában található) néven. Jelenleg a Föld legalacsonyabban (209 méterrel a tengerszint alatt) fekvő édesvízű tava. Hossza mintegy 21 kilométer, legnagyobb szélessége 13 kilométer. Kerülete mintegy 53 kilométer, területe 166 km², legnagyobb mélysége mintegy 43 méter. Bár földalatti források is beleömlenek, fő táplálója a Jordán folyó, amely észak-déli irányban keresztül folyik rajta. A tavat hegyek veszik körül, de alacsony fekvése miatt gyakran hirtelen érkező viharok korbácsolják. Jézus idejében a tavat települések szinte folytonos lánca vette körül és jelentős volt a kereskedelmi és az átkelő forgalom a tavon. A tó halban gazdag, így a mellette fekvő falvak lakosságának foglalkozása főként a halászatra koncentrált.

hajó – Izráel folyói nem voltak alkalmasak a hajózásra, ezért csak a Genezáreti tavon közlekedtek. Ott is csak halászcónakok, amelyek kisebb, háromszög alakú vitorlákkal hajóztak. Maguk a hajók kicsik voltak. Hátsó végükben, sátorral védett helyen találhattak védelmet a halászok a szélről és az esőtől. Jézus ezen a helyen aludhatott (vö. Mk 4,38).

Az ókorban a hajózás veszélyes volt, ezért az emberi élet jelképeként is megjelenik, illetve az emberi élet Istentől való függőségét is szimbolizálja.

hullámok – A tenger hullámai gyakran úgy jelennek meg, mint valami legyőzhetetlen hatalom képei, amelyek azonban mégis Isten hatalma alá vannak vetve, így uralkodik még felettük is (Jób 38,11; Zsolt 65,8).

kicsinyhitűség – Kishitűként vagy kicsinyhitűként azt a hívő embert jellemzi Jézus, akinek valamilyen külső vagy belső tényező hatására megrendül a hite. Máté evangéliumában négyszer találkozunk ezzel a kifejezéssel (Mt 6,30; 8,26; 14,31;16,8).

követés – Máté evangéliumában a történet tulajdonképpen már a 18. verssel kezdődik. Vagyis a vihar lecsendesítésének történetét is a követés nézőpontjából értelmezi. Jézus az, aki elsőként beszáll a hajóba, a tanítványok pedig követik.

ráparancsolt – A ráparancsolt kifejezés erejét mindhárom evangélista feljegyezte (Mt 8,26; Mk 4,39; Lk 8,24). Jézus természet feletti hatalmát fejezi ki: Úr a tenger és a vihar felett is.

„Uram, ments meg minket, elveszünk!” – Az „Uram” megszólítást mind a tanítványok, mind pedig a Jézushoz folyamodók szívesen használták, mint méltóságjelző kifejezést. Az Úr olyan méltóságjelző, amely mindenekelőtt Jézus tanítói tekintélyére vonatkozik, de közben háttérbe szorítja a rabbi nevet.

Olyan értékelést nyer, amely messze túlmegy a tanítói hivatáson, kifejezi, hogy Jézus hatalommal bír. A tanítványok talán sokáig tétováztak, mielőtt felmerték kelteni, de a veszély nagysága legyőzte tétovázásukat. A rémülettől hajtva ébresztik fel Jézust.

vihar – Izráel éghajlatára a mai napig az erősen hullámzó, nagy értékkülönbség jellemző. Nem csak az éghajlatok változásában tapasztalható ez nagy különbség, hanem a nappalok és éjszakák hőmérsékletében is. Évszaktól függetlenül fújnak helyi jellegű, időszakos szelek. Mivel azonban a Genezáreti tavat hegyek veszik körül, ezek a szelek időnként felerősödnek, és olyan erővel csapnak le a tóra, hogy percek alatt vihar támad belőle.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A félelem egyik forrása a fenyegetettség. A félelem kiszorítja a hitet és bizalmatlanságba taszítja az embert.

Bár beiskolázás előtti korban gyerekeknél a hangos zajoktól való félelem igen gyakori, de ezek fokozatosan eltűnnek kisiskolás korában. Mindezek ellenére sok gyermeknél, mindennapjaikat is nehezítve, megmaradnak ezek a félelmek. A **villámoktól és a mennydörgéstől** túlzottan féltő **gyermek** rendszeresen figyelik az időjárást és sokszor visszariadnak a szabadtéri tevékenységektől, mint például a sport, akkor is, ha a legkisebb felhőt meglátják az égen.

A tenger lecsendesítésének történetében a tanítványok félelmét is a külső körülmények váltják ki. Amíg ezekkel a körülményekkel nincsen baj, addig nekik sincs semmi gondjuk. Mihelyt azonban romlanak a körülmények és hirtelen viharban találják magukat, a félelem beeszi magát a szívükbe. Jézus ott van ugyan velük, de ők csak a megváltozott körülményekre képesek figyelni.

- Ez a történet kiválóan alkalmas arra, hogy a vihartól, villámlástól, mennydörgéstől féltő gyermekeket bátorítsuk.
- A történeten keresztül megismertethetjük velük, hogy Jézusnak a természet erői is engedelmeskednek, mert hatalma van felettük.
- Biztathatjuk őket, hogy amikor már teljesen kétségbe esettnek érzik magukat, Jézushoz bátran kiálthatnak.

A történetből kidomboríthatjuk a nagy vihart és a nagy félelmet (amivel ők is küzdenek), de csak abban az esetben, ha a tanítványok megnyugvása és Jézus hatalma még jobban kiemelkedik a történetmondás és a feldolgozás során. A cél, hogy rámutathassunk, Jézus még ezeknél is nagyobb.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Jézus Úr a természet erői felett is!

Kognitív cél: A történeten keresztül ismerjék meg, hogy Jézusnak a természet erői is engedelmeskednek.

Affektív cél: Ne féljenek a vihartól, hanem kapaszkodjanak bele abba a tudásba, hogy Jézusnak hatalma van a vihar felett is. Szerezzenek tapasztalatot az imádság hatásáról.

Pragmatikus cél: Fogalmazzák meg saját szavaikkal, hogy azért engedelmeskedik Jézusnak a szél és a tenger, mert Úr felettük is.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

Minimum	Optimum
<ul style="list-style-type: none"> • Tudja elmondani a történetet a képek és a szöveg / hittanoktatói kérdések segítségével. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tudja röviden elmondani a képek és a szöveg segítségével önállóan a történetet.

<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje és segítséggel értelmezze Máté evangéliuma 8,27 Igéjét. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten ismerje és értelmezze Máté evangéliuma 8,27 Igéjét. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.
---	--

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Ismétlés:</p> <p>1. Előző órai táblarajz ismétlése.</p> <p>2. Mozgással: Egy önként jelentkező szembe áll az osztállyal. Az előbb felidézett történetet elmutogatja a többieknek. A többiek „utána mozogják” a történetet.</p>	<p>Ha a táblarajzot nem tudjuk ismét megmutatni, akkor szóban idézzük fel a tenger lecsendesítésének a csodáját.</p> <p>A 2. ismétlési lehetőség előkészíti az egész órás kézműveskedést.</p> <p>Legfejebb két gyerekkel mutogattassuk el, mert a váltás megtöri a történetet.</p>
Feldolgozási javaslat	<p>Ezen az teljes órán kézműveskedünk a munkáltató tankönyv sablonjainak a felhasználásával.</p> <p>A kész makettekkel játsszuk el a történetet. A sablonok túloldalára rajzoljanak a gyerekek nyugodt arcokat a tanítványoknak.</p>	<p>Kis létszámú csoport esetében a sablonokat kinagyítva egy nagy közös makettet is készíthetnek a gyerekek.</p>
Munkáltatás	<p>Kézműveskedés a munkáltató tankönyv leírása és a sablonok alapján.</p>	
Imádság	<p>Terítsünk le egy kék kendőt, és mindenki tegye rá a makettjét.</p> <p>Bevezető szöveg az imádkozáshoz: Jézus tanítványai viharba kerültek. Ezért félelem fogta el őket. De Jézus figyelt rájuk. Jézus nem hagyta magára a tanítványait. A tengerre is utánuk ment. Jézus lecsendesítette a tengert.</p> <p>Néha mi is viharba kerülünk. Félelem fog el minket. De Jézus figyel ránk.</p>	<p>Ezzel a módszerrel nem csak a történetet ismételjük át, hanem arra is tanítjuk a gyerekeket, hogy hogyan imádkozzanak a Igére való reflektív módon.</p>

	<p>Nem hagy el bennünket. Utánunk jön. És lecsendesíti a lelkünk viharait.</p> <p>Kérjük ezt most imádságban Jézustól. Mondatonként ismételjétek utánam:</p> <p>Jézus Krisztusunk! ...(ism.) Néha mi is viharba kerülünk. ...(ism.) Félünk. ...(ism.) De Te ilyenkor is figyelsz ránk. ...(ism.) Nem hagysz el minket. ...(ism.) Utánunk jössz. ...(ism.) Lecsendesítéd a lelkünk viharait. ...(ism.) Köszönjük Neked! Ámen. ...(ism.)</p>	
Házi feladat	Mutassák meg otthon a makettet a gyerekek.	

TOVÁBBI ÖTLETEK:

A történet képekben:

<http://www.freebibleimages.org/photos/lumo-jesus-storm/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/yo-jesus-storm/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/gnpi-043-jesus-storm/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/lj-jesus-storm/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/jesus-storm/>

Filmen:

<https://www.youtube.com/watch?v=qMYh5isy7Vs>

20. JÉZUS SEGÍT LEGYŐZNI A FÉLELMET (Máté 8,23–27)

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Biblia magyarázó jegyzetekkel, Budapest, 2010; Jubileumi kommentár, Budapest, 1983; Keresztyén Bibliai Lexikon I-II., Kálvin Kiadó, 2004)

„**Mit féltek, ti kicsinyhitűek?**” – Jézus csodái mindig messiási jelek. Céljuk nem a hit pótlása valamilyen „kézzelfogható” megtapasztalás által, hanem hitbéli döntés elé állítják az embert. A történetben sem a tanítványok csodába vetett hitét kéri rajtuk számon, amikor kicsinyhitűeknek nevezi őket, hanem azt a hitet, amely bármilyen körülmények közepette Rá tudja magát bízni.

„**Majd felkelt, ráparancsolt a szelekre és a tengerre, és nagy csend lett.**” – Jézus közbelépésére minden megváltozott. Parancsoló szavában megnyilvánult a Teremtőnek és a természet Urának hatalma. Szavára mind a szél, mind a tenger lecsendesedett. De nem csak a természet, a külső körülmények, hanem a tanítványok lelke is.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A félelem az egyik alapérzelem, mely arra figyelmeztet bennünket, hogy veszély közeledik. Tárnya lehet racionális és irracionális, attól függően, hogy intenzitása megegyezik-e a valódi veszéllyel, vagy túlzott félelmi reakció mutatkozik-e az adott helyzet veszélyességéhez képest. A félelem, mint érzés, már csecsemőkorban is megjelenik

Iskoláskorban a félelmek abszolút a realitás felé fordulnak (pl. közlekedési baleset, tűz, testi sérülések), a szociális félelmek felerősödnek, melyek közül a leggyakrabban a kortársak el nem fogadásától, a jelentős személyek (szülők, tanárok, fontos rokonok stb.) rosszállásától, az iskolai követelményeknek való meg nem feleléstől tartanak. A primitív félelmek, fantáziafélelmek, a sötétől való félelem, irreális vadállatoktól való félelem csökken, de ártalmatlan állatoktól továbbra is félhetnek, valamint a tömegkommunikáció által közvetített irreális szörnytől való retteget is megjelenhet/fennmaradhat. Ebben a korban már tudatosan fogják fel a televízióban bemutatott lopásokat, rablásokat, gyilkossági eseteket vagy a mértéktelen drogfogyasztást, ezért óriási a szülők felelőssége, hogy mit engednek megnézni gyermekeiknek.

Tanulmányok mutatják, hogy a kisiskolás gyermekek egyharmada küzd állandóan felbukkanó félelmekkel. Nem véletlen, hogy az üres lakásba hazaérkező gyermek bekapcsolja a televíziót, hogy ne érezze egyedül magát, vagy felkapcsolja a lámpákat, hogy mindent jól lásson és észrevegyen.

- Itt lehet tehát elültetni a szívükbe, hogy Jézus mindig velük van. Nincsenek magukra hagyva a félelmükkel.
- Tanítsuk meg nekik, hogyan lehet megfogalmazni és imádságban mindezt elmondani Istennek. A félelmek kibeszélése már könnyebbséget, megnyugvást ad, hiszen van, aki velük együtt hordozza.
- Különösen is hasznos lehet, ha a hittanoktató bizonyosságot tud tenni előttük. Így tapasztalatot szereznek arról, hogy bizony a felnőttek is megküzdnek a félelmeikkel, de Isten segítségével azok legyőzhetőek.

Bár a félelem olyan érzés, amit minden ember átél, vigyázzunk, ne erre fókuszáljunk csupán. Fontos, hogy a megnyugvás lehetőségét domborítsuk ki élesen. Erre szolgál az elmélyítés során az imádság, majd a feszültségoldó játék, illetve Siklós József verse.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Jézus segít legyőzni a félelmet!

Kognitív cél: Ismerjék fel, hogy Isten akkor is velünk van, amikor félünk.

Affektív cél: Gyakorolják annak a megfogalmazását, milyen érzés keríti őket hatalmába, amikor félni szoktak, és mi jelent számukra megnyugvást.

Pragmatikus cél: Indítsuk el bennük azt a szokást, hogy imádságban bízzák rá magukat Istenre a félelmeikkel.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> Tudja elmondani a történetet a képek és a szöveg / hittanoktatói kérdések segítségével. Ismerje és segítséggel értelmezze Máté evangéliuma 8,27 Igéjét. Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban. 	<ul style="list-style-type: none"> Tudja röviden elmondani a képek és a szöveg segítségével önállóan a történetet. Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten ismerje és értelmezze Máté evangéliuma 8,27 Igéjét. Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Ismételjük át a 299. dicséretet</p> <p>Viharcsináló A bibliai történet ismétléséhez töltsünk meg egy tálal vagy lavórt vízzel, és tegyük bele egy papírhajót. Adjunk minden gyereknek szívószálat. A hittanoktató elbeszéli ismét a történetet. Mikor oda érkezünk, hogy vihar támadt, a szívószálakkal fújjanak a vízre, ami ettől hullámszerűen fog és a hajó hánykolódik majd rajta. Hangsúlyozzuk ki a tanítványok félelmét, és hogy egyedüli megoldásnak azt látják, ha szólnak Jézusnak. Végül Jézus szavára elül a vihar. A gyerekek abbahagyják a víz fújását, és figyeljék meg, miként csendesedik le a víz.</p>	<p>A történet játékos ismétlése. Vigyünk magunkkal nagyméretű szemetes zsákokat a tál alá, így megakadályozzuk, hogy vizes legyen a pad vagy a talaj. Nagy létszámú csoportnál több tálal is megtölthetünk, hogy mindenki részt vehessen lökdösés nélkül a „viharcsinálásban”.</p> <p>Anyagszükséglet: Lavór vagy tál, papírhajó, szívószálak, szemetes zsák</p>

	<p>Ahol ezt nem lehet megoldani, hajtogassunk a gyerekekkel papírhajót és tegyük rá kék színű plédre vagy anyagra. Guggoljanak a gyerekek a pléd köré, fogják meg a szélét és a vihar imitálásaként csináljanak a kezükkel hullámozó mozdulatokat. Óvatosan fel is emelhetik a plédet, és úgy mozgathatják.</p> <p>Beszéljünk a gyerekekkel a tankönyv képei és feladatai segítségével</p>	<p>Anyagszükséglet: Kék színű pléd vagy anyag TKGY 80-81. o. és TKEI 94-95. o.</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>A félelmet a gyerekek is ismerik, és gyakran küzdenek vele. Beszéljünk velük a következő dolgokról:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Mitől szoktak félni? Nyugodtan felsorolhatják több félelmüket is. ❖ Kitől szoktak segítséget kérni? ❖ Hogyan szokta őket az a valaki megnyugtatni? Mitől érzik magukat ismét biztonságban? ❖ Mindig tud az a valaki segíteni? Mi szokott történni, ha nincs a közelükben senki? ❖ Jézus mindig velük van, bármikor tud segíteni, ha kérjük. Nem csak a természet erői nyugodtak le Jézus szavára, hanem a tanítványok is. Őket is szeretné megnyugtatni. ❖ Jó, ha a hittanoktató is bizonyosságot tud tenni, hogyan nyugtatta meg őt Jézus, amikor valami miatt félelmet érzett. <p>Hajtogassunk a gyerekekkel papírhajót. (Ha a ráhangolódásban a „száraz” vihart játszottuk, használhatjuk azokat a hajókat.) Rajzolják rá a félelmüket. Adjuk át őket imádságban Istennek és vessük a tenger fenekére őket. (Tegyük őket a pléd alá.)</p> <p>Nagy szél fúj A körben egy játékoson kívül mindenkinek van széke. Ő a nagy szél, és akire „ráfúj”, annak mozdulnia kell. Azt mondja: „Nagy szél fúj mindazokra, akik...” és hozzá kell tenni a meghatározást, például „fekete nadrágot viselnek”, vagy „mindenkire, akinek két füle van”. Akire illik a meghatározás, annak fel kell állnia, és helyet kell cserélnie valakivel. Senki nem ülhet vissza ugyanarra a székre, amelyikről felállt és a mellette levőre sem illik</p>	<p>A kérdések lehetőséget adnak arra, hogy a gyerekek megnyílhassanak, feltárhassák félelmeiket. Egyben lehetőséget ad, hogy a megfogalmazott cél felé terelje a gyermekeket. Terítsünk a földre kék színű plédet, tegyük rá barna takarót (hajó) és ebben beszéljünk.</p> <p>Anyagszükséglet: kék és barna színű pléd</p> <p>Az imádság és a hozzá kapcsolódó tevékenység lehetőséget teremt a megnyugvás megtapasztalására. Anyagszükséglet: papír, kék színű pléd Feszültségoldó játék. A játéknál elegendő hely szükséges a mozgáshoz és székek.</p>

	<p>ülni. Ha azt mondja a játékos, hogy „hurrikán”, akkor mindenkinek helyet kell cserélnie. Az általános felfordulásban az állva maradt játékosnak meg kell próbálnia helyet találni magának, s aki állva marad, az lesz a következő "nagy szél".</p> <p>Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy nemcsak külső tulajdonságok szerepelhetnek meghatározásként. Azokra is fújjon a szél, akik pl. félnek a sötétben, a kutyáktól, már nem félnek a pókoktól, stb. Vigyázni kell a testi épségére!</p> <p>Aranymondás: „<i>Ne félj, mert én veled vagyok.</i>” Ézsaiás 43,5</p>	Váltakozó hangerőséggel ismételjük az aranymondást.
Munkáltatás	<p>Munkáltató tankönyv feladatai 4-6.</p> <p>Kézműves munka: Előre elkészített kép nappal, esővel, szivárvánnyal, templommal, iskolával, házakkal. Mindenki rajzolja rá magát.</p> <p>A hozzá megtanítható vers:</p> <p><i>Siklós József: Boldog tudás</i></p> <p>Tudom, Jézus szeret engem, éjjel-nappal vigyáz rám, szeme bajban is fölöttem, mint esőben szivárvány. Nem félek hát, boldog vagyok, Jézust én is szeretem, templomban és iskolában, s otthon is Ő van velem.</p>	TKGY 81. o. és TKEI 95. o.
Házi feladat	Munkáltató tankönyv feladatai	

TOVÁBBI ÖTLETEK

A történet képekben:

<http://www.freebibleimages.org/photos/lumo-jesus-storm/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/yo-jesus-storm/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/gnpi-043-jesus-storm/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/ls-jesus-storm/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/jesus-storm/>

Filmen:

<https://www.youtube.com/watch?v=qMYh5isy7Vs>

Rejts most el:

Szerző: Reuben Morgan
Ford.: Labadics Kriszta

-29- Rejts most el

Rejts most el a szárnyad alá, e-
rős kézzel takarj be engem, Tenger tombol,
zúg, süvít a szél, Te emelsz fel a vihar fölé.
Uralkodsz hullámok habjaiban,
szívem nem fél, Benned re-mél.
Csak Istenben bízz én lelkem,
mert Ő él, nagyobb minden-nél. Tenger tombol,
szívem nem fél, Benned re-mél.

Chords: C, G/H, Am, F, D/F#, Gsus, G, C/E, F, Dm7, G, C/E, F, G, Am, C/E, F, G, C, G/H, F/A, G/H, Fmaj9 (2.szor C), G, C, G/H, Am, F, D/F#, Gsus, G, C/E, F, Dm7, 1.2G, C/E, 3.G, C/E, F/A, G/H, C

© Copyright: Hillsong Publishing - adm.: Memória CopyCare Hungary

(A kép forrása: <http://www.kottacsere.hu/?p=218>)

<https://www.youtube.com/watch?v=VwL8nN0Eo2I>

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 80. o. és TKEI 94. o.

A képen látható:

A képen a lecsendesedett tengert látjuk. A hajóban ülők is megnyugodtak, mosolyognak, imádkoznak. Jézus középen áll, áldást, hálaadást fejez ki mozdulatával.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Honnan lehet tudni, hogy a vihar elállt?
- Figyeld meg a tanítványokat, mit fejez ki az arcuk? Miért?
- Mit csinálnak a tanítványok? Miért?
- Mit csinál Jézus?
- Meséld el: amikor nagyon féltél, mit csináltál? Hogyan tudtál megnyugodni?

EGYÉB ÖTLETEK

1. Tengeren hánykolódó hajó

<http://gyerekoldal.reformatus.hu/honlapok/otlettar/otlet9/jatek/nyari.htm>

2. Drámapedagógiai játék: jobbra-balra-előre

A játék leírása: Körben állunk. A tenyerünket magunk előtt összetesszük, mint, amikor imádkozunk. A játékvezető kezdi, az összezárt tenyerével a tőle jobbra álló gyerek felé mutathat, vagy a tőle balra álló felé mutathat, vagy bárkire mutathat. A lényeges, hogy a különböző irányokba való mutatáshoz társul egy-egy szó is:

Jobbra mutató: félek

Balra mutató: nem félek

Bármely más gyerekre mutató: imádkozom.

A kezdés után az a gyermek, akire rámutatott a játékvezető, folytatja a játékot valamilyen irányba a megadott szabály szerint. Megjegyzés: jó először próba köröket tartani: Mindenki csak jobbra mutat és mondja félek, a következő körnél mindenki balra mutat és mondja: nem félek, Majd bárkire mutathatunk csak jobbra vagy balra nem és mondjuk imádkozom.

3. Arcjáték

A gyerekek párokba rendeződnek. Az egyik az arckifejezésével próbálja megmutatni az elégedetlenségét, félelmét. A másik gyerek lesz a szinkronhangja. Félelemtől megriadt arc – Félek a vihartól stb. A párok cseréljenek szerepet.

4. Kötélpálya

Eszközök: Spárga, székek, asztalok, víz, vödör, füles kancsó.

A résztvevőket két csapatra osztjuk.

A játékvezető – hittanoktató, elkészít egy akadálypályát a székekből és az asztalokból, majd kifeszít egy kötelet az akadálypálya mentén.

A csapatok feladata, hogy a fülén keresztül madzagra erősített, vízzel teli kancsót maguk után húzzák az akadálypályán. A játékos a pálya végén levő vödörbe beleönti a vizet, az üres kancsóval a pálya elejére fut és átadja a társának. Az megtölti vízzel és elindul vele a pályán. Minden csapatnak ugyanannyi idő álljon a rendelkezésére. Az a csapat a győztes, amelyik a legtöbb vizet gyűjti a vödörbe.

(Forrásanyag: Kollár Zsolt: Játékok könyve III. Szent Gellért Kiadó és Nyomba. 156 old.)

4. Imádságra nevelés

Félelmek a sarokban																					
<p>a) Élethelyzetek Feladatutasítás: Mikor féltetek már? (A hittanoktató 4 élethelyzetet ír fel 4 lapra. Ezeket a lapokat a terem 4 sarkába helyezi el.)</p> <p>b) Imádkozás Feladatutasítás: Járjuk végig ezeket a sarkokat, és minden saroknál imádkozunk magunkban egy kicsit.</p>	<table> <tr> <td>műfaj</td> <td>kérés</td> </tr> <tr> <td>megfogalmazás</td> <td>hittanosok magukban élethelyzethez kapcsolódva szóban</td> </tr> <tr> <td>imádkozás</td> <td>nincs</td> </tr> <tr> <td>csoport felosztása</td> <td>hittanosok élettapasztalata</td> </tr> <tr> <td>kapcsolódás</td> <td>óra vége</td> </tr> <tr> <td>hely</td> <td></td> </tr> <tr> <td>fejlesztési terület</td> <td></td> </tr> <tr> <td>hittanosok</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • tapasztalatokat idéznek fel • körbejárnak • imádkoznak magukban </td> </tr> <tr> <td>hittanoktató</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • kísér • ír </td> </tr> <tr> <td>eszközök</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • lapok • elegendő hely </td> </tr> </table>	műfaj	kérés	megfogalmazás	hittanosok magukban élethelyzethez kapcsolódva szóban	imádkozás	nincs	csoport felosztása	hittanosok élettapasztalata	kapcsolódás	óra vége	hely		fejlesztési terület		hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> • tapasztalatokat idéznek fel • körbejárnak • imádkoznak magukban 	hittanoktató	<ul style="list-style-type: none"> • kísér • ír 	eszközök	<ul style="list-style-type: none"> • lapok • elegendő hely
műfaj	kérés																				
megfogalmazás	hittanosok magukban élethelyzethez kapcsolódva szóban																				
imádkozás	nincs																				
csoport felosztása	hittanosok élettapasztalata																				
kapcsolódás	óra vége																				
hely																					
fejlesztési terület																					
hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> • tapasztalatokat idéznek fel • körbejárnak • imádkoznak magukban 																				
hittanoktató	<ul style="list-style-type: none"> • kísér • ír 																				
eszközök	<ul style="list-style-type: none"> • lapok • elegendő hely 																				

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 158. dicséret: Ha te meg nem tartasz...

Dicséritek az Urat: 71. Szívem csendben – kánon

1.
Szí- vem csend- ben az Úr- ra fi-
gyel, ki se- gít, Szí- vem
2.
csend- ben az Úr- ra fi- gyel, ki se- gít, Szí- vem
3.
csend- ben az Úr- ra fi- gyel.

(A kép forrása: https://csecsy.hu/konyvek/enekeskonyv/szivem_csendben_az_urra_figyel)

Dicséritek az Urat: 149. Mi segítségünk – kánon

149

Zsolt 124,8 alapján Dr. Czakó Jenő

Albert Thate

1. 2. 3.

Mi se - gít - sé - günk az Úr ne - vé - ben lé - gyen

Ki a föl - det, e - ge - ket al - kot - ta.

(A kép forrása: Dicsérjétek az Urat! Gyermek és ifjúsági énekek. VI. kiadás Budapest, 1993)

21. és 21/A. JÉZUS MEGVENDÉGEEL 5000 EMBERT

(János evangéliuma 6,1–15)

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 2.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Biblia magyarázó jegyzetekkel, Budapest, 2010; Bibliai lexikon gyerekeknek, Budapest, 1987; Bibliai nevek és fogalmak, Evangéliumi kiadó, 1988; Jubileumi kommentár, Budapest, 1983; Keresztyén Bibliai Lexikon I-II. Kálvin Kiadó, 2004)

Az 5000 ember megvendégelésének története azon kevés történet közé tartozik, amelyet mind a négy evangélista feljegyzett. Tartalmilag ugyan azonosak, János evangéliumában azonban más célt szolgál, mint a szinoptikusoknál.

Tibériás tavának túlsó partjára – János ezzel a megnevezéssel pontosítja a helyet, ahová Jézus elvonult. A Galileai tó azt a részét jelölte, ahol Tibériás város feküdt. Tibériás városát Heródes Antipas építtette ki magának székvárosként.

nagy sokaság követte – Jézus csodákban megnyilvánuló erejét látva sokan meg voltak győződve arról, hogy nagy próféta és Isten küldötte. Az evangéliumban nincs említve, mint a szinoptikusoknál, hogy Jézus egész nap tanított és gyógyított, és a nap már lemenőben lett volna. János csak röviden összefoglalja a lényegét, hogy átvezethessen a folytatáshoz.

felment a hegyre – A páska közeledtével Jézus valószínűleg el akart vonulni a világtól az ünnepi. Miközben azonban kerülni akarta az emberek társaságát, nagyobb tömeg gyűlt köré, mintha egy népes városban lett volna.

közel volt a húsvét – az Egyiptomból való kiszabadulásra és a mannával való táplálásra emlékeztet János ezzel. Olyan csodát elevenít fel, amely a zsidó váradalom szerint a Messiás napjaiban ismétlődik majd meg.

így szólt Fülöpnek – Fülöpről János azt írja, hogy a Galileai tó partján fekvő Betsaidából származott. Jézus „Kövess engem!” szóval hívta el tanítványának, aki mindjárt barátját, Nátánaélt is Hozzá vezette. János evangéliumában azt olvassuk, hogy Jézus egyedül hozzá szólt, a szinoptikusoknál minden tanítványához beszélt. Fülöp személyében valamennyi tanítványának hitét próbára teszi, hiszen Jézus kezdettől fogva tudta, mit fog tenni.

kétszáz dénár – egy dénár kb. 4 gramm súlyú római ezüstpénz volt. Az évenkénti fejadó 1 dénár volt.

öt árpakenyér és két hal – A kenyeret árpa és búzalisztból készítették, Izrael népének legfőbb tápláléka volt. Míg a gazdagok a finomabb búzalisztból sütöttek kenyeret, addig a szegényebbek árpalisztból. A kenyérsütés a háziasszony dolga volt, aki reggelente megsütötte az aznapra való kenyeret kemencében vagy felforrósított lapos kövön. A megsült kenyeret vagy egy rúdra fűzték fel, vagy kosarakban tárolták. Nemcsak az otthoni étkezésnek volt fontos része, hanem útravalóul is szolgált szózott hallal, olívaolajjal, gyümölcsevel.

Jézus a kenyérsoda után a Jn 6,30kk-ben „mennyei kenyérnek”, a 6,35.48-ban „élet kenyérének”, a 6,51-ben pedig „élő kenyérnek” nevezi magát.

ültessétek le az embereket – Jézus, mit a jó pásztor, füves helyre vezetni övéit. A tanítványok, noha nem tudták, mi Jézus szándéka és mi lesz az eredménye annak, amit tenni fognak, azonnal

engedelmeskednek. Ugyanilyen készséges a nép is. Senki sem tudja, mi fog következni, de egyetlen szóra engedelmeskedik mindenki.

hálát adott –Jézus, mint a családfő, hálát adott az ételért, ami a jelenlévőkben felidézhetette a páskavacsora emlékét. Mindaz, mait Isten nekünk adott, hálára kell, hogy indítson, hiszen ezeken keresztül is megnyilvánul felénk Isten Atyai szeretete és gondviselése.

kiosztotta az ott ülőknek – Jézus a tanítványainak átadott kenyeret a kezükben szaporította meg. Ha kölcsönösen szolgálunk egymásnak, Isten azt megáldja.

tizenkét kosarat töltöttek meg – A páskavacsorát idézi az a parancsa Jézusnak, hogy szedjék össze a maradékokat, hiszen ott sem mehetett veszendőbe semmi. Érdekes, hogy a négyezer ember megvendégelésénél hét kenyérből hét kosár maradék lesz, itt pedig, bár több az ember és kevesebb a kenyér, mégis majdnem kétszer annyi a maradék. A maradék összeszedése takarékosagra int. Isten bőkezű áldása nem indok a pazarlásra.

az emberek látva a jelt – A csoda eredményeként az emberek Jézus Messiásnak vallották. A Krisztus felismerése után azonban helytelenül más, földi dolgok felé fordították figyelmüket.

el akarják ragadni, hogy királlyá tegyék – Lelkesedésük nem a Jézus által megnyerhető igazi javaknak szólt. Azt várták Tőle, hogy szabadítsa meg őket a mindennapi kenyér gondjától. Királyságától a rómaiak fennhatósága alól való felszabadulást remélték. Jogosultnak érezték magukat arra, hogy királyt állítsanak.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(*Felhasznált irodalom:* Hittan 1., Református Pedagógiai Intézet, 1998)

A Bibliában gyakran találkozunk a kenyérral. Ott van a páska elrendelésekor, nem hiányozhatott a szent sátorból. Hiánya Isten ítéletének jele volt. Jézus a napi kenyérgondot belefoglalta az Úri Imába, Önmagát a kenyérhez hasonlította, az Úrvacsorát kenyérral szerezte, teste megtörését a kenyér megtöréséhez hasonlítva.

A kenyér alapélelmiszereink egyike. Még a szociálisan legrászorultabbak is igyekeznek legalább a kenyérhez hozzájuttatni családjukat.

Az 5000 ember megvendégelésének történetén keresztül tehát megismerhetik a gyerekek, hogy Istennek gondja van a mindennapi szükségleteinkre is. Sőt, ezeknek a szükségletek betöltésében még egy gyermeket is fel tud használni!

Ez utóbbival összefüggésben ráirányíthatjuk a gyermekek figyelmét, hogy milyen örömmel tud eltölteni, ha adhatunk a magunkból másoknak. Valóban átélhetik, amiről a Példabeszédek 11,25 tanít: „Az ajándékozó bővelkedik, és aki mást felüdít, maga is felüdül.” Ezt a célt szolgálja az elmélyítés során alkalmazható játék is.

Figyeljünk arra, hogy az egyházi iskolába járók számára külön téma lesz a nagylelkűség, ezért itt ne domborítsuk ki a kisfiúnak ezt a jellemvonását. A gyülekezeti hittanoktatásban viszont bátran kitérhetünk erre a részletre is.

Mivel az egyházi iskolába járók számára a tanterv szerint a történet 2 órában tanítandó, a második órát annak a megláttatására szánhatjuk, hogy kicsinységük ellenére mégis mennyi mindent tehetnek másokért, mennyi mindenben tudnak segíteni már most. Bízassuk őket, hogy Jézus észreveszi a kicsi, alig látható dolgokat is, ezért buzdítsuk őket cselekvésre. Nagyon ide illik Dr. Fodorné Dr. Nagy Sarolta megfogalmazása: „Neked is van két kezed, és öt ujjad”, amelyben benne van a történetben szereplő öt

kenyér és két hal szimbóluma. Igen, a kicsi, a kevés is nagy segítség lehet a rászorulónak. Igyekezzünk ezt elültetni a szívükbe!

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Jézus Úr az éhség fölött is!

Kognitív cél: Ismerjék meg, hogy Istennek gondja van a szükségleteinkre, és azok betöltésében még egy gyermeket is használhat.

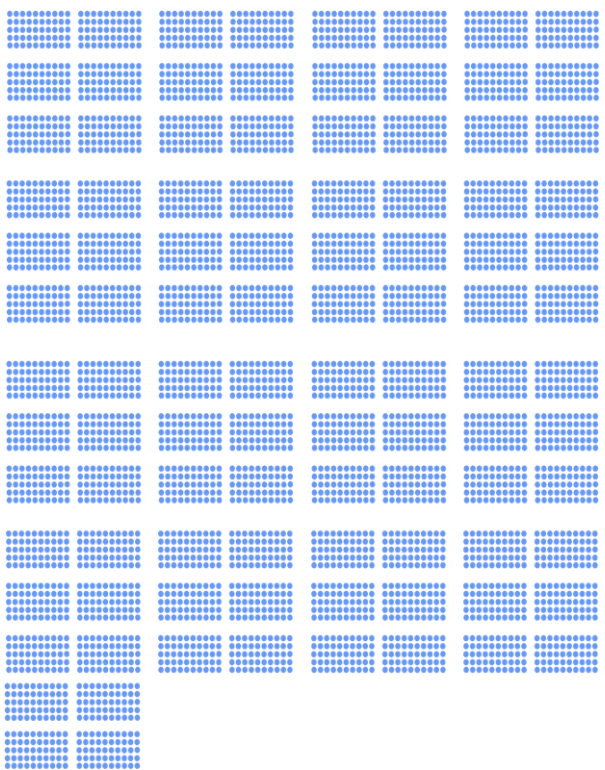
Affektív cél: A Jézusnak átadott dolgokat Ő megáldja. Érezzék át milyen öröm, ha adhatunk a magunkéból másoknak.

Pragmatikus cél: Legyen természetes számukra, hogy megosszák másokkal, amijük van.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> Tudja a képek és a szöveg /kérdések segítségével a történetet röviden elmondani. Segítséggel ismerje és értelmezze segítő kérdésekkel János evangéliuma 6, 11 Igéjét. Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban. 	<ul style="list-style-type: none"> Tudja önállóan a képek és a szöveg segítségével a történetet elmondani. Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten ismerje és értelmezze János evangéliuma 6, 11 Igéjét. Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Módszertani javaslatok, Taneszköz
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Számoló: Keressenek az osztályban, táskájukban, tolltartójukban olyan tárgyakat, amiből a következő számú található: 1, 2, 5, 12</p> <p>Csoportalakítás: Továbbra is a számokkal játszunk. A gyerekek szabadon járkálnak az osztályteremben. A hittanoktató jelzésére (pl. taps) annyi gyereknek kell magukból csoportot alakítani, amilyen számot mond közben a hittanoktató. Újabb jelzésre felbomlanak a csoportok és a következő jelig ismét járkálnak. Használhatjuk az előző feladatban is alkalmazott számokat.</p>	<p>Mindkét játéknál azoknak a számoknak a rögzítése történik, amelyek majd a történetben szerepelni fognak. 1 kisgyerek adta oda az élelmét, 2 hal, 5 kenyér, 12 kosár</p> <p>A végén a csoportokat ültessük le a földre. (A hittanoktató vigyen magával plédeket vagy párnákat, hátha hideg a talaj – nehogy felfázzanak a gyerekek.) Anyagszükséglet: plédek, párnák.</p>
Feldolgozási javaslat	Beszélgetés: Mi az, amit ők most szívesen megosztanának másokkal?	A kérdések lehetőséget adnak arra, hogy a gyerekeket gondolkodásra serkentse, majd

	<p>Mi az, amit ők gyerekként meg tudnak osztani egymással? Mi az, amit ők is felajánlhatnak az Úrnak? Hogyan tehetik meg ezt? Mit tehet Jézus azzal, amit odaadnak neki? Adj a tiédből! Minden gyereknek adjon a hittanoktató valamit (igés kártyák, stb.). A gyerekeknek szét kell osztaniuk a többiek között, amit kaptak. Ha van maradék, akkor azt tegyék bele egy kosárba vagy dobozba. (Ebből lehet majd esetleg jutalmazni a következő alkalmakon.)</p> <p>Szemléltetés: Ötezer ember Az alábbi ábrán 5.000 pontot található. A pontok 50-es csoportokban vannak, mint ahogyan Jézus leültette az embereket. Alatta összehasonlítás képpen 5 kenyér és 2 hal.</p> 	<p>szabadon megfogalmazhassák azokat.</p> <p>A saját dolgok másokkal való megosztásának játékos gyakorlása. Anyagszükséglet: igés kártyák, matricák, stb.</p> <p>Nyomtassuk ki az ábrát. (word dokumentumba kell átmásolni, és tetszés szerint, minél nagyobb méretben kinyomtatni)</p>
Énekjavaslat	Tágas mezőn	
Munkáltatás	Munkáltató tankönyv 7-9. feladatainak közös megoldása.	TKGY 84-85. o. TKEI 98-99. o.
Házi feladat	Munkáltató tankönyv 10. feladata	TKGY 85. o. és TKEI 99. o.

TOVÁBBI ÖTLETEK

A történet képekben:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/gnpi-053-feeding-5000/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/ls-boy-lunch/>

Filmen:

<https://www.youtube.com/watch?v=N15eWRIYyBo&t=6s>

<https://www.youtube.com/watch?v=8E6cA28UB2w>

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 82-83. o és TKEI 96-97. o.

A képen látható:

A távolban látszik a tenger, a kikötött hajó, és sok-sok ember árnyrajza. Elöl Jézus térdelve hajol a kisfiúhoz, akinek van hala és kenyere. A szituáció mindkét oldalán egy-egy tanítvány áll, szimmetrikussá téve a képet. A tanítványok arckifejezése: várakozás, kíváncsiság, tünődés. Jézus és a kisfiú mosolyogva beszélgetnek.

A következő képen ugyanez a háttér, a szereplők - Jézussal az előtérben és a kép középpontjában – imádkoznak az étel fölött. Jézus kitárt karral, a többiek összetett kézzel imádkoznak.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Hol állnak az emberek a képen?
- Miért állnak ott?
- Kit hallgathattak? Miért?
- A lap alsó részén lévő képet figyeld: kik vannak ott?
- Mi van a fiú kezében?
- Jézus mit csinál?
- A tanítványok miért állnak ott?
- Tudod-e mi fog történni?
- A TKGY 83. és a TKEI 97. oldalán mi történt a kevés hallal és kenyérral?
- Mire vártak az emberek? Miért?
- Mit cselekedett Jézus?
- Ki segítette őt ebben a csodában?
- Képzeld el, hogy ott vagy te is a sokaságban a szüleiddel, és nagyon éhesek vagytok. Mire vártok?
- Milyen gyermeknek tartod a fiút, aki felajánlotta Jézusnak a saját ételmét?
- Mit érzett a sokaság, mikor jóllaktak hallal és kenyérral?

- Mit mondhattak?
- Figyeld meg a tanítványokat, és a fiút, szerinted mit csinálnak és gondolnak?
- Neked mi a véleményed erről a történetről?

2. kép:

- Szerinted mit tesznek a szereplők?
- Mit mondhatnak?
- Figyeld meg a testtartásukat! Ki hogyan tartja a kezét?
- Te hogyan szoktál imádkozni?

EGYÉB ÖTLETEK

1. Tányérmozaik készítése:

Minden gyereknek adjuk papírtányért és színes papírokat. A papírokból tépjenek kisebb darabokat, majd ragasszanak belőlük 2 halat és 5 kenyeret a tányérra. A hátteret is kitölthetjük „mozaikdarabokkal”. Dolgozhatnak egyénileg vagy csoportokban is. Anyagszükséglet: papírok, ceruzák, különféle termékek (bab, borsó, lencse, mák, rizs, stb.), ragasztók.

2. Terméskép

Rajzolják ki a kenyereket és halakat, majd ragasszanak rájuk különféle termékeket (bab, borsó, lencse, mák, rizs, stb.) Anyagszükséglet: papírtányérok, színes papírok, ragasztók

3. Oktatófilm

<https://www.youtube.com/watch?v=N15eWRIYyBo>

Figyelem! A film nem szinkronizált, hanem feliratos! A hittanoktatónak fel kell olvasni. 4 és fél perces film.

4. Imádságra nevelés

<p>5 szemüveg</p> <p>a) Előkészület A hittanoktató elkészít 5 különböző színű szemüveget papírból, amelyre hurkapálcát ragaszt. A szemüvegre ráírja egyenként az imatípusokat a hittanoktató.</p> <p>b) Imádkozás előkészítése Feladatutasítás: Kérek 5 önként jelentkezőt, aki segít megfogalmazni egy-egy imádságot. Mindenki önkéntes kap egy-egy szemüveget. Ezen a szemüvegen keresztül hallgasd meg a történetet. Miután meghallgattad, mondd el azt az imádságmondatot, amit kigondoltál magadban.</p> <p>c) Imádságok szavakba öntése</p>	<table> <tr> <td>műfaj</td> <td>többféle</td> </tr> <tr> <td>megfogalmazás</td> <td>hittanosok</td> </tr> <tr> <td>imádkozás</td> <td>hangosan önkéntesek</td> </tr> <tr> <td>csoport felosztása</td> <td>5 önkéntes</td> </tr> <tr> <td>kapcsolódás</td> <td>lecke története</td> </tr> <tr> <td>hely</td> <td>óra vége</td> </tr> <tr> <td>fejlesztési terület</td> <td>Igére reflektáló imádkozás</td> </tr> <tr> <td>hittanosok</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • 5 önkéntes imádságot fogalmaz magában, majd elmondja • csoport többsége az önkéntesekkel együtt magában imádkozik </td> </tr> <tr> <td>hittanoktató</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • előkészít • kísér </td> </tr> </table>	műfaj	többféle	megfogalmazás	hittanosok	imádkozás	hangosan önkéntesek	csoport felosztása	5 önkéntes	kapcsolódás	lecke története	hely	óra vége	fejlesztési terület	Igére reflektáló imádkozás	hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> • 5 önkéntes imádságot fogalmaz magában, majd elmondja • csoport többsége az önkéntesekkel együtt magában imádkozik 	hittanoktató	<ul style="list-style-type: none"> • előkészít • kísér
műfaj	többféle																		
megfogalmazás	hittanosok																		
imádkozás	hangosan önkéntesek																		
csoport felosztása	5 önkéntes																		
kapcsolódás	lecke története																		
hely	óra vége																		
fejlesztési terület	Igére reflektáló imádkozás																		
hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> • 5 önkéntes imádságot fogalmaz magában, majd elmondja • csoport többsége az önkéntesekkel együtt magában imádkozik 																		
hittanoktató	<ul style="list-style-type: none"> • előkészít • kísér 																		

<p>Feladatutasítás: Mondjátok el, hogy a szemüvegeteken keresztül milyen imádságot mondanátok. (A hittanoktató itt korrigálhatja az imádságokat szükség esetén.) d) Imádkozás Álljunk körbe! Önkénteseink sorban mondják el az imádságaikat. A végén együtt feleljük rá, hogy: Ámen.</p>	<p>eszközök</p> <ul style="list-style-type: none"> • ha szükséges, segít megfogalmazni az önkéntesek imádságait papírból készített szemüvegek
---	--

INSTRUKCIÓK A MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ:

7. feladat

„Számozással rakd sorrendbe a történet képeit! A számokat írd a képek melletti négyzetbe!”

Instrukció:

Az 7. feladat képeinek számozása:

Kisfiú a kenyerekkel és a halakkal – 3

Eberek, akik követték Jézust – 1

A 12 kosár maradék – 5

Jézus és András („Van itt egy gyermek, akinél van...”) – 2

Jézus megáldja az ételt - 4

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Dicsérjétek az Urat: 13. Az ételért az italért – kánon

Az ételért

1.
Az é - te - lért,

2.
az i - ta - lért

3.
légy ál - dott, jó

4.
A - - tyánk!

Dr. Czákó Jenő
Holland asztali imádság
Jertek, énekeljünk! - 255.

(A kép forrása: ISTEN TENYERÉN. Református hit- és erkölcsstan tankönyv 1. osztályos tanulók részére. RPI Budapest 2017)

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK 2. ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Te is segíthetsz!

Kognitív cél: Értsék meg a gyerekek a történet segítségével, hogy Jézus észreveszi a kicsi, alig látható dolgokat is.

Affektív cél: Érezzék át annak az örömét, hogy ők is tudnak segíteni, hasznosat tenni.

Pragmatikus cél: Fogalmazzák meg, ők miben tudnak segíteni. Buzdítsuk őket cselekvésre.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> Tudja a képek és a szöveg /kérdések segítségével a történetet röviden elmondani. Segítséggel ismerje és értelmezze segítő kérdésekkel János evangéliuma 6, 11 Igéjét. Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban. 	<ul style="list-style-type: none"> Tudja önállóan a képek és a szöveg segítségével a történetet elmondani. Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten ismerje és értelmezze János evangéliuma 6, 11 Igéjét. Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Szerep a falon A táblára vagy egy csomagolópapírra rajzoljuk fel a kisfiú körvonalait úgy, hogy látszódjon a kezében az 5 kenyér és a 2 hal. (Azért fontos, hogy látszódjanak, hogy a gyerekek be tudják azonosítani, kinek a körvonalait rajzoltuk fel. Jó, ha nagyméretű, gyermeknagyságú a körvonal.)</p> <p>Hogy is volt? Vigyünk az órára egy kosárban vagy dobozban különböző tárgyakat (pl. fültisztító pálcikák, kockák, kanalak, radírgumi, faragó, stb.). Kérjük meg a gyerekeket, hogy ezek segítségével jelenítsék meg a történetet.</p>	<p>Ismétlés a szereplők belső tulajdonságainak és külső körülményeinek összegyűjtésével. A gyerekek segítségével gyűjtsük össze a kisfiú belső tulajdonságait (milyennek gondolják a történet alapján), amit a körvonalon belülre írjon fel a hittanoktató. A külső körülmények a körvonalon kívülre kerüljenek.</p> <p>Anyagszükséglet: iskolai tábla, kréta vagy csomagolópapír, filctoll</p> <p>Csoportépítés, a történet játékos felelevenítése. Adjunk a gyerekeknek időt a „szereplők” kiválogatására és a történet megbeszélésére.</p>

		Anyagszükséglet: doboz vagy kosár, különböző használati tárgyak
Feldolgozási javaslat	<p>Beszélgetés: Feltehetjük a tankönyvben található kérdéseket, amit kiegészíthetünk az alábbiakkal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kinek volt ennivalója? - Mi és mennyi? - Tudott róla Jézus? - Miért adta oda a kisfiú az élelmét? - Van olyan, amiben ők is tudnak segíteni? - Kinek szoktak segíteni? - Milyen érzéssel tölti el őket, ha segíthetnek? 	TKEI 97. oldal A kérdésekre adott válaszok visszajelzést adnak a hittanoktatóknak, hogy megértették-e a gyerekek az előző órán a csoda jelentőségét, illetve lehetőséget ad, hogy a megfogalmazott cél felé terelje a gyermekeket. A válaszokkal kiegészíthetjük a már összegyűjtött belső tulajdonságokat és külső körülményeket. (Lásd. a ráhangolódásnál)
Munkáltatás	<p>Segítő kéz Rajzolják körül a kezüket, majd vágják ki. A kezekbe rajzolják bele, hogyan tudnak segíteni.</p>	Anyagszükséglet: papír, olló, ceruza
Házi feladat	Az órán készített segítő kéz bemutatása otthon.	

TOVÁBBI ÖTLETEK

A történet képekben:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/gnpi-053-feeding-5000/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/ls-boy-lunch/>

Filmen:

<https://www.youtube.com/watch?v=N15eWRIYyBo&t=6s>

<https://www.youtube.com/watch?v=8E6cA28UB2w>

Megtaníthatjuk, vagy csak **elmutogathatjuk** együtt a következő verset.

Mutogatós vers: (Reménység magjai vasárnapi iskolás tananyag, Tanári kézikönyv, Óvodás, 1. év/2. félév, 105. oldal)

*Két kezemmel vígan bátran, (felemeljük mindkét kezünket)
segíthetek a családban.*

*Kezemmel arcomat beszappanozom, (mintha mosakodnánk)
és utána vízzel lemosom.*

A labdát kezemmel *elkapom*, (*mintha labdát fognánk*)
és testvérem felé *gurítom*. (*gurító mozdulatot teszünk*)
Kezemet *magasra nyújtom*, (*felnyújtózunk*)
ha ruhámat szekrénybe akasztom.
Két kezem még másra is kész.
Például, ha vár a seprés,
seprű nyelét megragadom, (*seprő mozdulatok*)
és a padlót feltisztítom.
Játékokat két kezemmel
a padlóról én szedem fel. (*hajlongva szedegetünk*)
S mielőtt az ágyba megyek,
Istenemmel beszélgetek. (*imára kulcsoljuk a kezünket*)
Tőle kérem, hogy két kezem mindig segítőkész legyen.

21/B. HOGYAN LEHETEK NAGYLELKŰ?

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom: Biblia magyarázó jegyzetekkel, Budapest, 2010; Bibliai lexikon gyerekeknek, Budapest, 1987; Bibliai nevek és fogalmak, Evangéliumi kiadó, 1988; Jubileumi kommentár, Budapest, 1983; Keresztyén Bibliai Lexikon I-II. Kálvin Kiadó, 2004; Szűcs Ferenc: Teológiai etika, Budapest, A Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, 1993)

Isten az elsődleges tulajdonos: A Bibliában a nagylelkűség alapja az a hit, hogy mindent Isten alkotott, és ezért mindennek Ő az elsődleges tulajdonosa. „*Az Úr a föld és ami betölti, a földkerekség és a rajta lakók. Mert Ő vetette meg alapját a tengereken, ő rögzítette a folyókon.*” (Zsolt 24,1)

Isten népe mint tulajdonos: Isten a választott népét ajándékozta meg országgal, földdel. A nép mintegy másodlagos tulajdonos.

Tehát az ószövetségi gondolkodásban benne van a közösségi tulajdon egyértelmősége. A föld nem az egyes embereké, hanem az egész népe (2Móz 32,13).

Az egyén és a tulajdon: A népén belül Istne egyéneket áldott meg gazdagsággal. A 8. és 10. parancsolat tiltása is ezt a gondolkodást erősíti meg. A „Ne lopj!” és a „Ne kívánd!” törvények a tárgyi világhoz való viszonyra utalnak, arra a lelkültre, ahogyan a hozzánk tartozó tárgyakra tekintünk. Az Istentől kapott gazdagság áldás, amely a szegények iránti felelősséggel jár. Akinek sok van, adnia kell annak, akinek nincse.

Az **Újszövetségben** is ugyanez a gondolkodás jelenik meg: „*Mid van, amit nem kaptál?*” (1Kor 4,7) A keresztyén embernek sáfárkodnia kell a javaival. A keresztyén ember minden tulajdonára, képességére és lehetőségére igaz az, hogy amit Istentől kaptunk, azt hálaadással kell az Ő szolgálatába állítani. Jézus a viszonzás nélküli vengédlátásra bátorít, amelynek jutalma a mennyben lesz. (Lk 14,12–14)

Az **ötezer ember megvendéglésében** szereplő kisfiú tulajdonának odaajándékozása és nagylelkűsége természetes következménye volt a Teremtő Istenbe vetett hitnek. Mert a tulajdon megosztható, nem kell attól félni, hogy az embernek kevesebb lesz, mert Isten a Gondviselő is, aki törődik azokkal, akiknek nincs. A történetben fontos, hogy éppen egy gyermek ad, aki a legszegényebb egy családon belül, akinek csak a szüleitől kapott tulajdona lehet. Nagylelkűséget az jelenti, hogy nem ragaszkodik önző módon ahhoz, amije van.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom: Atkinson, R.L. – Atkinson, R.C. – Smith, E.E. – Bem, D.J.: Pszichológia; Osiris, 1994; Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan, Gondolat-Medicina, 1997; Németh Margit – Stredl Terézia: A nevelés örömei és ürömei, Dunaszerdahely, 2002; N. Kollár Katalin – Szabó Éva szerk.: Pszichológia pedagógusoknak, Osiris, 2004; Kozma Tamás: Bevezetés a nevelésszociológiába, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995; Ranschburg Jenő: Szülők lettünk, Saxum Kiadó, 2003)

A 6-8 éves gyermekben fokozatosan kialakul a decentráltás képessége. Kezdetben még csak magára figyel, gyakran nem is veszi észre, hogy másoknak is vannak igényeik, elvárásaik, szükségleteik.

A szocializáció eredményeképpen a közösségi életben most tanulják mások szempontjait is figyelembe venni. Ennek jeleként örömmel készítenek meglepetést, ajándékot másoknak, főként szeretteiknek. Maguktól kitalálnak különböző jó cselekedeteket, miközben ébren lesik környezetük reakcióját.

Egyre inkább képesek beleélni magukat mások helyzetébe, miáltal megnövekszik szociális érzékenységük. Viszont e tekintetben jelentős eltérés mutatkozik közöttük. A többgyerekes családban élők, vagy egyáltalán testvérrel rendelkezők hamarabb tanulják meg, hogyan kell, és hogyan lehet másokhoz alkalmazkodni. Ők többnyire képesek kivárni a sorukat, le tudnak mondani az elsőbbsükről, és hamarabb kölcsönadják önszántukból is a tárgyaikat, mint az egykék.

Az értékek egy kultúra kollektív elképzelései arról, hogy mi a jó és a rossz, mi a helyes és a helytelen, mi a kívánatos és az elutasítandó. Ezek segítenek, hogy értékelnünk tudjuk a történeteket, tárgyakat és az embereket, meghatározzák, miként látjuk a világot. A különböző kultúrák között nagy eltérések mutatkozhatnak az értékek vonatkozásában.

A jól működő kapcsolatokban a jó értelemben vett adok-kapok általában egy oda-vissza irányuló, kölcsönös folyamat. Vajon mi áll az önzetlen, nagylelkű adás hátterében? Vajon hány esetben találkoztak és tapasztalhatták meg a gyerekek a felnőttek részéről a nagylelkű viselkedést környezetükkel szemben? Van-e tehát előttük követendő példa, és mennyire tudja egy gyermek a nagylelkűségét kifejezni? Hiszen a családban alakul ki a gyermek norma- és értékrendszere, elsősorban ott lesi el a viselkedési mintákat.

Nagyon fontos, hogy érzékennyé tegyük a gyerekeket, és ráirányítsuk a figyelmüket arra, milyen fontos emberi érték a nagylelkűség.

A nagylelkűség témáját az 5000 ember megvendéglésének történetéhez kapcsolódva tudjuk közel vinni a gyerekekhez, a kisfiú személyén keresztül. Így olyan pozitív mintát adhatunk eléjük, aki nem egy „tökéletes” felnőtt, hanem „csak” gyerek, mint ők.

A különböző játékokon és beszélgetésen keresztül fejleszthetjük bennük az empátiát, a szociális készségeket, a kommunikációs készséget, rögzülhet bennük a nagylelkűségnek, mint emberi értéknek a fogalma, és a gyakorlásának fontossága.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Te is lehetsz nagylelkű és adakozó!

Kognitív cél: Ismerjék meg, mit jelent nagylelkűnek lenni.

Affektív cél: A nagylelkű ember másokra is gondol, nem csak magára. Tapasztalják meg, hogy nagylelkűnek lenni nem könnyű, de nem is lehetetlen.

Pragmatikus cél: Segítsük őket, hogy gyakorolják, hogyan lehetnek másokkal nagylelkűek.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> Tudja a tankönyvi képek és a szöveg /kérdések segítségével beszélni a nagylelkűség fogalmáról. Segítséggel tudjon a saját életéből példát mondani a másokkal szembeni nagylelkű viselkedésre. Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban. 	<ul style="list-style-type: none"> Önállóan tudjon a tankönyvi képek és a szöveg /kérdések segítségével beszélni a nagylelkűség fogalmáról. Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten önállóan tudjon a saját életéből példát mondani a másokkal szembeni nagylelkű viselkedésre. Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
<p>Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>Adok neked valamit A gyerekek szabadon mozognak a teremben, majd adott jelre párt választanak maguknak. Ha kialakultak a párok, akkor szembe állnak egymással, lehetőleg két sorban. Az egyik sorban lesznek az adók, akik a párjuknak valami meglepetést adnak majd. Nekik adunk egy apró tárgyat (pl. matrica vagy kagyló), amit nyomban bezárnak a markukba. Mikor mindenkinek kiosztottuk a „meglepetést”, elindulnak a párjuk felé, és oda kell neki adniuk úgy, hogy a másik érezze, jó szívvel adják. Ezután csere következik. Akik eddig adók voltak, most kapók lesznek.</p>	<p>Mozgásos bevezető játék. A játékon keresztül átérezhetik, mit jelent önzetlenül odaadni valakinek azt, amink van. A nagylelkű ember nem savanyú ábrázattal ad, hanem szívből. Ügyeljünk rá, hogy a játék végeztével mindenki kapjon egy apróságot. Anyagszükséglet: apróságot, elegendő hely a 2 sorban álláshoz és mozgáshoz</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Leülünk a gyerekekkel (legjobb, ha körben) és megbeszéljük az élményeiket kérdések segítségével.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Hogy érezték magukat ebben a játékban? ❖ Adni vagy kapni jobb szerintük? ❖ Kinek volt jobb, amikor meglepetést kapott, és kinek, mikor adott? Miért? ❖ Ők szoktak-e adni másoknak? ❖ Miből gondolták, hogy a párjuk jó szívvel adta nekik a meglepetést? ❖ Szerintük az ötezer ember megvendégelésének történetében a kisfiú hogyan adta oda az öt kenyeret és a két halat? ❖ A nagylelkűség fogalmának megmagyarázása. (Bármilyen viszonzás várása nélkül segít a másik embernek.) ❖ Miért volt nagylelkű a kisfiú? ❖ Voltak-e már ők nagylelkűek valakivel? Mondjanak példát. <p>Legyél nagylelkű! Maradjunk a gyerekekkel körben ülve. Válasszanak ki maguk közül egy társukat, akinek adjunk 4 apró tárgyat. A kiválasztott gyerek eldöntheti, mit tesz vele:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Szétosztja mindet. ❖ A felét megtartja, a másik felét szétosztja. ❖ Mindet megtartja. 	<p>Készítsük őket véleménycserére az érzésekről, majd konkrétan a nagylelkűségről.</p> <p>Aki nagylelkű volt és szétosztotta mindenét, kapjon helyette négyet. Aki a felét megtartotta, kapjon kettőt. Aki mindet megtartotta, értelemszerűen nem kap semmit. A többieknek is adjunk annyi apróságot, hogy mindenkinél négy legyen. Beszéljessünk a játék végén arról, hogy a nagylelkű ember odafigyel a másokra és nem csak magára gondol.</p>

	Miután döntött, cselekedjen az szerint, majd üljön vissza a helyére. Most válasszanak másvalakit, akinek ugyanezt a döntést kell meghoznia. Összesen 3-5 gyerekkel játszunk el velük ezt a döntéshelyzetet, majd értékeljük.	Anyagszükséglet: apró tárgyak
Munkáltatás	Munkáltató tankönyv feladatai	
Házi feladat		

TOVÁBBI ÖTLETEK

INSTRUKCIÓK A MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ:

1. feladat

- „Színezd ki a képet, amelyiken szerinted nagylelkűen viselkedik valaki!
- Beszélgétek meg, melyik képet választottad és miért!”

Instrukció: A képek jó beszélgetési lehetőséget adnak arra, hogy élethelyzetekről beszélgessünk, ahol nagylelkűen és segítőkészen viselkedhetünk.

2. feladat

„Nagylelkű az, aki tud adni abból, amije van. Rajzold le, hogy kinek milyen enivalója van a történetben!”

Instrukció: A két négyzet kétféle módon is használható. Az egyikbe belerajzoltatjuk a gyermekekkel a történetben lévő enivalókat. A másikba pedig a saját ételeinket, amiért hálát adhatunk.

EGYÉB ÖTLETEK

1. Nyitott vagy-e? (Szemléltetés)

Helyezzünk egy tálcára egy üveg poharat a szájával lefelé. Tegyük mellé egy kancsó vizet. Kérjük meg egy gyereket, hogy segítsen nekünk megtölteni így a poharat. Természetesen ez nem lehetséges, csak ha megfordítjuk. Akkor a beletöltött vízből másokat is meg tudunk kínálni.

Amíg csak önmagunkra gondolunk, olyanok vagyunk, mint a lefordított pohár. Csak akkor tudunk nagylelkűnek lenni, ha kinyílunk Isten és a társaink felé, és akkor mi is tudunk adni abból, amink van.

2. Milyen a nagylelkű ember?

Jelenítsenek meg olyan helyzeteket, amiben az egyik fél nagylelkűen viselkedhet. Például:

- ❖ Egyik osztálytársuk otthon felejtette a tízóraját. Mit tesznek?
- ❖ Kicsúfolták őket, majd később bocsánatot kértek tőlük. Elfogadják?
- ❖ Egy kisebb gyerek szeretne velük labdázni, de mindig elejti azt. Beveszik annak ellenére a csapatba, hogy esetleg így veszíthetnek?
- ❖ Édesanya nagyon fáradt este a meséléshez. Akkor is ragaszkodnak hozzá, hogy meséljen édesanya, vagy kitalálnak ők egy mesét a húguknak vagy az öccsüknek?

A jelenetek után beszéljük meg, milyen érzés volt nagylelkűnek lenni, és mit érzett az, akihez nagylelkűek voltak. Cél a nagylelkűség gyakorlása és pozitív visszajelzésekkel való megerősítése.

3. http://www.betegszoba.hu/cikkek/pszichologia/kapzsisag_vagy_nagylelkuseg/

4. Imádságra nevelés

<p><u>Imádság sátorban</u></p> <p>a) Előkészületek Nagyméretű anyagokból, kendőkből és székekből sátrakat készítünk. A sátrakban különböző tárgyakat helyezünk el (papírtálcákon, A/4-es lapokon vagy kendőkön). Javasolt tárgyak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • keksz • játék • színes ceruza • pénz • labda • óra (időre utalva) • stb. <p>b) Imádkozás Feladatutasítás: A sátrakban találtak tárgyakat. Mindegyik tárgy emlékeztet a nagylelkűségre. Nagylelkű az, aki tud adni abból, amije van. Nagylelkű az, aki tud segíteni másokon. Párban menjetek be a sátrakba, és imádkozzatok azért, hogy Isten segítsen nektek, hogy nagylelkűek tudjatok lenni. A sátrakban halkan imádkozzatok.</p>	<table border="0"> <tr> <td>műfaj</td> <td>kérés</td> </tr> <tr> <td>megfogalmazás</td> <td>hittanosok</td> </tr> <tr> <td>imádkozás</td> <td>halkan párban</td> </tr> <tr> <td>csoport felosztása</td> <td>pár</td> </tr> <tr> <td>kapcsolódás</td> <td>2. és 3. feladat</td> </tr> <tr> <td>hely</td> <td>óra vége</td> </tr> <tr> <td>fejlesztési terület</td> <td>imádkozás saját szavakkal, közös imádkozás</td> </tr> <tr> <td>hittanosok</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • szóban párban imádkoznak </td> </tr> <tr> <td>hittanoktató</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • előkészíti a tárgyakat • kísér </td> </tr> <tr> <td>eszközök</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • nagy textilek, kendők • nagylelkűségre utaló tárgyak </td> </tr> </table>	műfaj	kérés	megfogalmazás	hittanosok	imádkozás	halkan párban	csoport felosztása	pár	kapcsolódás	2. és 3. feladat	hely	óra vége	fejlesztési terület	imádkozás saját szavakkal, közös imádkozás	hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> • szóban párban imádkoznak 	hittanoktató	<ul style="list-style-type: none"> • előkészíti a tárgyakat • kísér 	eszközök	<ul style="list-style-type: none"> • nagy textilek, kendők • nagylelkűségre utaló tárgyak
műfaj	kérés																				
megfogalmazás	hittanosok																				
imádkozás	halkan párban																				
csoport felosztása	pár																				
kapcsolódás	2. és 3. feladat																				
hely	óra vége																				
fejlesztési terület	imádkozás saját szavakkal, közös imádkozás																				
hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> • szóban párban imádkoznak 																				
hittanoktató	<ul style="list-style-type: none"> • előkészíti a tárgyakat • kísér 																				
eszközök	<ul style="list-style-type: none"> • nagy textilek, kendők • nagylelkűségre utaló tárgyak 																				

22. ISMERKEDÉS AZ ÉTKEZÉS ELŐTTI ÉS UTÁNI IMÁDSÁGGAL

(Máté 6,1–13)

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom: Biblia magyarázó jegyzetekkel, Budapest, 2010; Goppelt, Leonhard: Az Újszövetség teológiája, Budapest, 1992; Jubileumi kommentár, Budapest, 1983; Kálvin János magyarázata Máté, Márk és Lukács összhangba hozott evangéliumához, Kolozsvár, 1939; Szabó Lajos: Az imádkozás ábécéje, Budapest, 2012; Zámbóné Tóth Emese: Tiétek a mennyek országa, Kálvin Kiadó, 2007)

menj be a te belső szobádba – Jézus úgy tanít itt az imádkozásról, mint az alamizsnáról. Titokban történjen, vagyis ne magamutogatásból, mások elismerésének kivívása céljából.

ne legyetek sokbeszédűek - Két szót használ Jézus, de ugyanabban az értelemben: a fecsegést, amely fölösleges és unalmas ismétlés, valamint a hosszadalmasságot, amely pedig az üres szószátyárság csupán.

jól tudja a ti Atyátok – Isten ismeri a szükségleteinket. Miért kell akkor mégis imádkoznunk? Kálvin így fogalmaz: „Nem is azért imádkoznak a hívők, hogy Istent ismeretlen dolgokra figyelmeztessék, őt kötelességére buzdítsák, vagy késedelmeskedés esetén siettessék, hanem inkább azért, hogy önmagukat serkentsék Isten keresésére, az ő ígéretei fölött való elmélkedéssel hitüket gyakorolják, s bajaikat az ő ölébe rakva megkönnyebbüljenek: szóval, hogy tanúságot tegyenek arról, hogy tőle kell remélnünk és várnunk minden jót.”

Ti tehát így imádkozatok! – Ez az imádság annak az imádságos közösségnek a tapasztalatainak alapszik, amely Jézus Atyjához fűzte. Szinte minden imádságként hangzó igében Atyának szólítja meg Istent. Ez a zsidóság körében teljesen új, sőt egyedülálló volt. A zsidó imádságokban alkalmasint a „mi Atyánk” állt. Az Abba a családban használt, bizalmas, gyermeknek az atyját megszólító kifejezés volt, amely megszólítás viszont a zsidó imádkozótól távol állt. Jézus ezzel megszólítással az Atyával való bizalmas, egyedülálló kapcsolatát és odaadását fejezte ki. Jézus ezt az Istenhez való viszonyt tanítványainak is közvetíti; a Miatyánk eredetileg ezzel a megszólítással kezdődött (Lk 11,2; vö. Róm 8,15)

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

„Miért szükséges a keresztyéneknek imádkozni? Azért, mert ez a legfőbb része annak a hálának, amelyet tőlünk Isten kíván. Továbbá, mert Isten az Ő kegyelmét és Szentlelkét csakis azoknak adja, akik ezt tőle őszinte szívvel szüntelenül kérik, s ezért néki hálát adnak.” Heidelbergi Káté 116. kérdés-fejelet.

Az első imádságok meghatározóak az életünkben. Az első, gyermekként megtanult imádságokra éppen ezért még idős korunkban is emlékezünk. Ugyanígy nagy jelentőséggel bír az első, önállóan elmondott, saját szavakkal megfogalmazott imádság is.

A Bibliában található imádságok példát adnak arra, hogyan lehet a fájdalommal, a nehézséggel, az örömmel vagy a hálával Istenhez fordulni, hogyan lehet a szükséges dolgokat Tőle elkérni.

Az imádkozás – és így az imádkozni tanítás – egyik célja, hogy az élet folyamát átfogja az Istennel való kapcsolat. A gyerekkorban begyakorolt, szokássá vált imaalkalmak (reggeli, Úri ima, étkezés előtti, étkezés utáni, esti ima) elkísérik az embert egész életében, míg az ima tartalma, formája az életkorral, az értelem kiteljesedésével változik.

Ahogy Jézus tanít minket, hogyan kell imádkoznunk, milyen legyen a lelkületünk közben, hogyan és mit kérjünk, úgy kell nekünk is a gyermekeket tanítani imádkozni. Bizonyára van olyan gyermek a csoportban, akinek az imádkozás családja révén, vagy az óvodai hittanoktatásnak köszönhetően, esetleg a gyermek-istentiszteletnek köszönhetően nem ismeretlen.

- Bennük megerősíthetjük, a többiek szívébe viszont most tudjuk elültetni, hogy úgy gondoljanak Istenre, mint Aki odafigyel rájuk, Akit érdekel, mi történik velük.
- Segítsük el őket annak megtapasztalására, illetve szilárdítsuk meg bennük, hogy jó Istennel beszélgetni. Jó Istennek elmondani mindazt, ami velük történik.
- Fontos, hogy a hittanoktató őszinte, jó példáját lássák (hittel elmondott imádság, külső formák), hiszen kezdetben csak utánoznak, de később a cselekedet megtelik majd tartalommal is.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Köszönjük meg Istennek az ételleinket!

Kognitív cél: Annak a megismerése, hogy mit jelent, hogyan lehet és mikor lehet imádkozni.

Affektív cél: Istennel, mint Atyánkkal való beszélgetés, személyes kapcsolat érzelmi tartalmának feltérképezése.

Pragmatikus cél: A gyerekek bátorítása a személyes imádságra. Az étkezés előtti és utáni imádság alkalmazása.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Az étkezés előtti és utáni imádság memoriter szintű ismerete segítségével. • Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Az étkezés előtti és utáni imádság memoriter szintű ismerete és példák önálló elmondása az alkalmazásuk lehetőségeire. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.

Az óra fő Vrésze	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Csendjáték:</p> <p>A csendjáték kezdetét halk zene jelzi. A gyerekek leülnek körbe a földre. Miután a zene elhallgatott és mindenki elcsendesedett, a hittanoktató kiválaszt egy gyereket, aki kap egy kis csengőt vagy kulcsosomót, amivel végig kell sétálnia lassan a körön kívül anélkül, hogy a csengő megszólalna, vagy a kulcs megcsörrenne. Amikor visszaér</p>	<p>A csendjáték végén megbeszéljük, hogy amíg csendben voltak, ki mit tapasztalt, milyen hangokat hallott a környezetben (madárdal, autók túlkölése, szél, zaj a folyosóról, stb.). A csend megélésével megtapasztalhatják, mit jelent elcsendesedni és hogyan lehet belsőleg Istenre figyelni.</p> <p>Anyagszükséglet: zene lejátszására alkalmas hanghordozó eszköz, plédek, csengő vagy kulcs, elegendő</p>

	<p>a helyére, tovább kell adnia a jobb oldali társának, akinek szintén egyensúlyozva, lassan, csendben körbe kell vinnie és átadni. Párhuzamosan több tárgy is indulhat a körben, lényeg, hogy mindenki sorra kerüljön. Miután mindenki sorra került, csendben kell maradniuk és fülelniük kell, hogy milyen zajokat hallanak kintről.</p>	<p>hely a körben üléshez és a mozgáshoz.</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Beszélgetés:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Mit tett Jézus, mielőtt kiosztotta a kenyeret az 5000 embernek? ❖ Mit jelent hálát adni? ❖ Mikor (milyen élethelyzetekben) lehet Istent megszólítani? ❖ Mit jelent imádkozni? ❖ Az imádság fajtái ❖ Az imádság részei ❖ Az imádság külső formái ❖ Jézus hálát adott, mielőtt kiosztotta a kenyeret. Miért? ❖ Mi hogyan adhatunk hálát étkezés előtt és után? (Étkezéskor mondott imádságok megtanulása.) 	<p>Beszélgető kör segítségével tanítsuk a gyerekeket.</p>
<p>Munkáltatás</p>	<p>Imavirág 1.</p> <p>(Sándor Enikő ötlete alapján, Több szem többet lát konferencia)</p> <p>A gyerekek körben ülnek. Mindegyiknek előre adunk papírból kivágott szív alakú virágszirmokat és</p>	<p>Munkafüzet feladatai</p> <p>Az imavirág elkészítése alatt olyan bensőséges hangulat teremtődik, amely az ember Istennel való kapcsolatát is kell, hogy jellemezze imádkozás közben. A gyerekek hálaadása és kérése után közösen is mondhatjuk:</p> <p>Köszönjük Urunk! és Kérünk Urunk!</p> <p>Így azt is megtanulhatják, hogyan lehet azonosulni a másik imádságával, együtt könyörögni valamiért – imaközösség.</p> <p>Anyagszükséglet: teamécse(s)k, szív alakú virágszirmok, vízcsepp alakú virágszirmok.</p>

	<p>vízcsepp alakú leveleket. A hittanoktató meggyújt egy teamécsest és elhelyezi a kör közepén. A gyerekek egyenként megköszönnek valamit Istennek, majd leteszik a virágszirmot a gyertya köré. Miután mindenki hálát adott valamiért, elmondhatják a kéréseiket is és elhelyezik két virágszirom közé a levelet.</p> <p>Szemet gyönyörködtető virág alakul ki a végén. Ha sokan vannak a gyerekek, távolra tegyük a szirmokat a mécsesről, hogy mindenkié elférjen. Esetleg készíthetünk több virágot is.</p> <p>Imavirág 2. Készítsünk papírból virágot, aminek a közepébe előre beleírtuk az étkezés előtti és utáni imádságot, majd ragasszuk hurkapálcára. A gyerekek hazavihetik magukkal.</p> <p>Munkáltató tankönyv feladatai</p>	<p>Készítsük el előre a kivágott szív alakú virágszirmokat, az ugyancsak szív alakú szirmokból készült középső részt, amibe beleírtuk az imádságokat, és a szirmokat. Ragasszuk össze őket, majd rögzítsük a hurkapálcára.</p> <p>Anyagszükséglet: színes papírok, ragasztó, hurkapálca</p> <p>Munkáltató tankönyv 1. feladata.</p>
Énekjavaslat	<p>Énekjavaslat: „Jövel, Jézus...” „Az ételért...” „Áldd meg...”</p>	
Házi feladat	<p>Kérjük meg a gyerekeket, hogy a következő órára mindenki hozzon egy cipős dobozt.</p>	

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 86. o. és TKEI 102. o.

A képen látható:

Visszatérő virág szimbólumot látunk, az első szirm összekulcsolt kezét mutat, a másodikon lehunyt szemű kislányt, a harmadikon egy étkezés előtt imádkozó gyermeket, a negyediken egy kiránduló családot, amint egymás kezét fogva imádkoznak, majd az ötödiken egy szót: AMEN. A virág közepén egy vonal látható, amelyre a hittanosknak oda kell írni az imádság szót.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Figyeld meg a virág szirmaiban lévő rajzokat! Mit látsz?
- Te hogyan szoktál imádkozni?
- Miért imádkozunk az étkezés előtt és után?

1. Szerepjáték

Az előző órai témákhoz kapcsolódva szerepjátékként eljátszhatunk egy szeretetvendégséget a gyermekekkel, ahol étkezés előtt és után együtt elmondhatjuk közösen az evés előtti és utáni imádságot.

2. Jézus a zsinagógában

A tanulók beöltöznek Jézus korabeli ruhába (fehér vászoning, fehér főkötő) és megelevenítik a hétköznapi zsinagógai életet. Megismerik a kor szokásait, hagyományait, vallásgyakorlatát (hétköznapi a zsinagóga az iskola helyszíne, szombaton pedig az istentisztelet helyszíne).

A tanulók a hittanoktató vezetésével kötött és saját imádságokat mondanak.

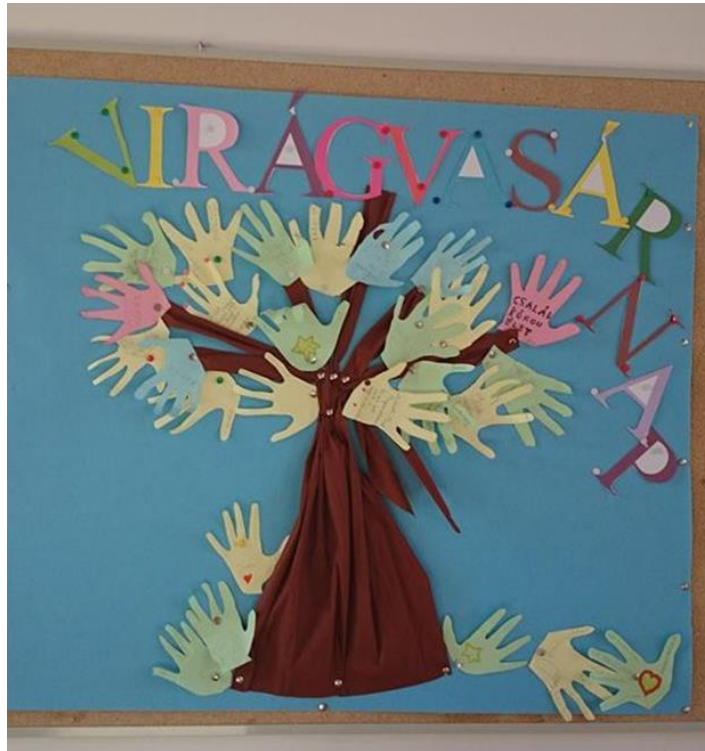
Használhatunk olyan eszközöket is, melyek az akkori tanulást segítették elő (pl. palatábla).

3. Hálafa

Készítünk egy fát (krepp papírból, filcből, színes papírból, vagy bármilyen más kreatív ötlettel). A tanulók saját kezüket papírra rajzolják (körberajzolják), majd rárajzolják, vagy ráírják mindazt, amiért hálásak Istennek.

A kezecskék felkerülnek a fára.

Megjegyzés: a fotón a virágvasárnapi ötlet szerepel, de bármikor elkészíthető, felirat nélkül.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Jövel Jézus

Jövel Jézus

♩: Asztali imádság

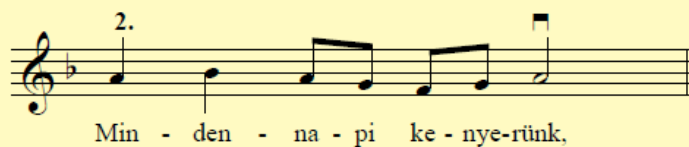
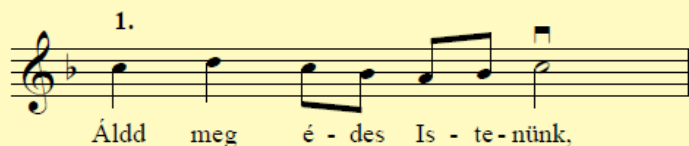
♪: Népi gyűjtés

📖: Jertek, énekeljünk! - 257.

(A kép forrása: ISTEN TENYERÉN. Református hit- és erkölcsstan tankönyv 1. osztályos tanulók részére. RPI Budapest 2017)

Áldd meg édes Istenünk– kánon

Áldd meg

♩: Domján János

♪: P. E. Ruppel

📖: Jertek, énekeljünk! - 256.

(A kép forrása: ISTEN TENYERÉN. Református hit- és erkölcsstan tankönyv 1. osztályos tanulók részére. RPI Budapest 2017)

Dicsérjétek az Urat: 13. Az ételért az italért – kánon

Az ételért

1.
Az é - te - lért,

2.
az i - ta - lért

3.
légy ál - dott, jó

4.
A - - tyánk!

♩ : Dr. Czákó Jenő

♪ : Holland asztali imádság

🎵 : Jertek, énekeljünk! - 255.

(A kép forrása: ISTEN TENYERÉN. Református hit- és erkölcsstan tankönyv 1. osztályos tanulók részére. RPI Budapest 2017)

23. és 23/A. AZ ELVESZETT BÁRÁNY TÖRTÉNETE

(Lukács evangéliuma 15,1-7)

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Biblia magyarázó jegyzetekkel, Budapest, 2010; Bibliai lexikon gyerekeknek, Budapest, 1987; Bibliai nevek és fogalma, Evangéliumi Kiadó, 1988; Jeremias, Joachim: Jézus példázatai, Budapest, 1990; Jubileumi kommentár, Budapest, 1983; Keresztyén Bibliai Lexikon I-II., Kálvin Kiadó, 2004.)

Jézus többször is példázatok által tanított, hogy illusztráljon, bizonyítson, világosabbá tegye az előtte említett igazságokat. Példázatai természetből vagy az embervilágból vett analógiák voltak.

Érdekes, hogy csupán a szinoptikusoknál találunk példázatokot, János evangéliuma inkább allegóriákat tartalmaz (pl. Jn 10,1–18).

Mivel Máté evangéliuma a zsidóknak íródott és a fő célja annak bemutatása volt, hogy Jézus a megígért Messiás, a zsidók várva várt királya, ezért az általa feljegyzett példázatok a királysággal kapcsolatosak. Lukács viszont nemcsak azt szerette volna bemutatni, hogy Jézus a zsidók királya, hanem azt is, hogy a világ Megváltója. A leggondosabban jegyezte fel Jézus Isten irgalmával kapcsolatos nyilatkozatait, hogy nem lehet olyan messzire eltávolodni Istentől, ami kizárná a visszatérés lehetőségét. Ebben a tekintetben a 15 fejezet 3 példázata különösképpen is kifejező.

Az elveszett juh példázata főként Isten kereső szeretetét mutatja be. Az ember, akinek száz juha van, meglehetősen gazdag ember lehetett, aki valószínűleg nem érezte volna meg egy báránya elvesztését, de neki mégis fontos volt az az egy is.

juh – A juh nyugodt lény, védtelensége és nyájösztöne a fő oka annak, hogy mind az Ószövetség, mind az Újszövetség a hívők képének használja, a juhnyáj pedig Isten népeként szerepel. A példázatban a bűnös embert egy kóborló juh jelképezi. A bűnben van egyfajta centrifugális törekvés, amely következtében a juh messzire elkóborol, vagyis a bűnös egyre távolabb kerül Istentől. Ha a pásztor nem menne érte, hogy megkeresse, örökre elveszne.

pásztor – A pásztor nagy szerepet játszik a Bibliában. Isten a legnagyobb pásztor mind az egyes hívők számára, mind pedig földi népe, Izrael számára. Odafigyel népére, összegyűjti az elveszettet, megad nekik mindent, amire szükségük van. Már az Ószövetség is beszél prófétikusan Jézusról mint pásztorról (Ez 34,23). Az Újszövetségben Ő maga nevezi önmagát a jó pásztorrak, Akinek hangját ismerik az övéi és követik Őt, mert előttük jár, ismeri őket, nevükön szólítja juhait, legelőt ad nekik és életét adja értük. Jézus azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet.

ha megtalálta – Miután megtalálta elveszett juhát, nem büntette meg, nem üzte durván a karáig, hanem vállára vette és úgy vitte haza. Ebben láthatjuk Jézus övéit támogató kegyelmét, ami nem szűnik meg, amíg azok a végső üdvösség részeseivé nem lesznek.

Örüljetek velem! – Amint eléri otthonát, összehívja barátait és szomszédait, hogy megossza velük örömét. Jézus kijelenti hallgatóságának, hogy ugyanilyen öröm lesz a mennyben egy megtérő bűnös miatt. Az Örüljetek velem! felszólítás a farizeusoknak és írástudóknak szól, akik zúgolódnak, amiatt, hogy magához fogadja a bűnösöket és együtt eszik velük.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A gyermekek 6-8 éves kora közti szakaszt joggal nevezhetjük történetéhes kornak. Mindig újra könyörögnek, hogy meséljünk még valamit. Legyen az kitalált mese, megtörtént eset, vagy történetek róluk, egyformán élvezik mindet. Ahogyan erőt még mindig a játékon keresztül gyakorolja, úgy elméjét

ezekkel a történetekkel táplálja. Egy izgalmas történet azonnali figyelésre kényszeríti. Amit megért, azt elraktározza és megőrzi.

Az olyan elvont fogalmakkal, mint pl. a hit, üdvösség, misszió, stb. még nem tud mit kezdeni. Alkalmatlanok számukra azok a történetek is, amelyek erős gondolati munkát igényelnek. A példázatok többsége ilyen. Mivel a gyermekek gondolkodásmódja konkrét, ezért az elvont példázatok használata alapvetően nem javasolt kisiskolás korban. Csak azok a példázatok vihetők be, melyek történetiségükben is megfoghatóak. Ilyen az elveszett juh példázata, amely alkalmas már a számukra is. Ha még mindent nem is értenek meg belőle, de a történeten keresztül megismerhetik a Pásztor és nyája kapcsolatát. Képesek teljesen behelyezkedni a példázatba, amelyben megjelennek mindazok az érzések, amelyek meghatározóak számukra, mint a szeretet, a biztonság, a bizalom és a félelem. Ezért teljes mértékben át tudják élni, hogy Jézus, a pásztor őket is megkeresi, visszaviszi a nyájhoz és meg őrzi őket.

A történet kapcsán igazi gyermeki bizalom alakulhat ki bennük Jézus iránt. Figyeljünk azokra a gyerekekre is, akiket valami miatt kiközösítenek. Számukra különösen is fontos ez a példázat, hiszen Jézus az ilyen elveszetteket is keresi.

Mivel ennek a korosztálynak a számára még különösen is fontos a játék, a játékosság, és ez a példázat rengeteg olyan lehetőséget rejt magában, ahol ezeket alkalmazhatjuk, bátran éljünk vele. A dramatizálás, az óvodából még jól ismert körjáték, a különböző koncentrációs és bizalom játékok egész sora áll rendelkezésünkre, hogy elmélyítsük bennük az üzenetet.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten keres téged!

Kognitív cél: A történeten keresztüli smerjék meg a Pásztor és nyája kapcsolatát.

Affektív cél: Éljk át és érezzék át, hogy Jézus megkeres, visszavisz a nyájhoz és megőrzi.

Pragmatikus cél: Fogalmazzák meg mit jelent számukra személy szerint, hogy Jézus a Pásztoruk.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • A tankönyvi képek és a szöveg segítségével tudja elmesélni a történetet. • Ismerje és értelmezze segítő kérdésekkel a Lukács evangéliuma 15,6 Igéjét. • Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban 	<ul style="list-style-type: none"> • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten ismerje és tudja elmondani a történetet saját szavaival. • Legyen képes értelmezni a tankönyvi képeket és elolvasni a történetet. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten ismerje és értelmezze Lukács evangéliuma 15,6 Igéjét. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
------------------------	-------------------------------	--

<p>Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>Bárányszemle: Óra előtt rakjuk el négyzet alakba a székeket, aklot kialakítva belőlük. Az érkező gyerekeket egyenként vezessük be az akolba, közben nevezzük őket nevükön. visszautalva az előző órára, mindenkinél hangsúlyozzuk, hogy mennyire értékesek, milyen fontosak.</p> <p>A Pásztor hangja: A gyerekek (juhok) csukott szemmel ülnek a székeken (az akolban). A pásztor (hittanoktató) egy nevet suttog. Amikor a gyermek meghallja a nevét, halkán álljon fel és csukott szemmel menjen a pásztorhoz, aki öleléssel jelzi, ha megérkezett.</p> <p>Úton a Pásztorral: A hittanoktató (pásztor) mögé felsorakoznak a gyerekek (juhok). Mindenki megfogja az előtte álló vállát és behunyja a szemét. A pásztor lassan elindul és kivezeti az akolból a nyáját, körbevezetheti a teremben és visszaviszi az akolba.</p> <p>Keresd meg az elveszettet: Rejtsünk el óra előtt fejre tehető bárányképeket papírból, amit a gyerekeknek meg kell keresniük. Ha megtalálták, tegyék a fejükre, üljenek a helyükre és így hallgassák a történetet.</p>	<p>A Pásztor és bárányai személyes kapcsolatának hangsúlyozásaként mindenkinél hangsúlyozzuk, hogy mennyire értékesek, milyen fontosak. Anyagszükséglet: székek, elegendő hely az akol kialakítására</p> <p>Koncentrációs játék, amellyel azt rögzítjük a gyermekekben, hogy a Pásztor név szerint ismeri az övéit. Beszéljük meg a gyerekekkel, mit éreztek a játék alatt. Bizalomjáték, amivel a Pásztorra való ráhagyatkozást élhetik át. Amikor visszaértek és újra elfoglalta mindenki a helyét, beszélgessünk róla, mit éreztek a játék alatt. Így még inkább bele tudják élni magukat a juhnyáj szerepébe, hiszen maguk is bárányokká váltak, és keresték az elveszettet is. Átélték annak az örömét, mikor megtalálták az „elveszett” bárányt. Anyagszükséglet: előre elkészített és elrejtett, fejre tehető bárányképek</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Dramatizálással keltsük életre a történetet a következő fókuszpontokkal:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ A jó pásztor minden juhát ismeri, néven szólítja őket, a juhok pedig ismerik a hangját. Gondoskodik a juhairól. ❖ A pásztor számára minden juh egyformán értékes és fontos. Megkeresi azt, amelyik elkóborolt. ❖ Gyengéd szeretettel visszaviszi a többihez. 	<p>Elegendő hely a dramatizáláshoz.</p> <p>Az aranymondást írjuk fel a táblára. Ismétljük el együtt, hangosan háromszor, majd minden újabb ismétlésnél</p>

	<p>❖ Összehívja a barátait és szomszédjait, hogy vele együtt örüljenek a megtalált bárányak.</p> <p>Aranymondás: „Örüljetek velem, mert megtaláltam az elveszett juhomat.” Lukács 15,6</p> <p>Ki hiányzik? A gyerekek kört alkotnak. Egy gyerek beáll a kör közepére, behunyja a szemét, ő lesz a pásztor. A többiek mondókára elindulnak körbe: „A mezőn jártunk-keltünk, egy bárányt elvesztettünk. Mondd meg pásztor, mondd meg nekünk: ki az, aki nincsen velünk?” A kör megáll, a hittanoktató rámutat valakire a körből, aki csendben elbújik. Ekkor a gyerekek újra megkérdezik: „Mondd meg gyorsan: Ki nincs velünk?” A pásztor körülnéz és igyekszik kitalálni az elbújt gyerek nevét. Ha eltalálta, megtapsolják, majd szerepet cserélnek. Az elbújt gyerekből lesz a pásztor. Ha nem sikerül kitalálni, bent marad a körben. 2-3 játék után váltsuk le a pásztor, ha nem sikerül kitalálnia.</p>	<p>töröljünk le egy-egy szót. Anyagszükséglet: iskolai tábla, kréta</p> <p>A gyermek könnyen azonosítani tudja magát az elveszett juhval. A taps az örömük kifejezése a megtalálás (megtaláltatás) felett.</p>
Énekjavaslat	Énekjavaslat: „Sűrű erdő mélyén...”	
Munkáltatás	Munkáltató tankönyv feladatai.	Munkáltató tankönyv 1-4. feladatai.

TOVÁBBI ÖTLETEK

A történet képekben:

<http://www.freebibleimages.org/photos/lost-sheep/>

Elveszett bárány munkáltatás:

A kézműves feladat elérhetősége: <http://rpi-feladatbank.reformatus.hu>

Regisztráció után az első évfolyam/kézműves feladatok kategóriában található meg a feladat, illetve a RPI-FB-HAND-1485431295 kódot is használhatjuk a Kereső mezőbe begépelve.

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 88-89. o. és TKEI o. 104-105.o.

A képen látható:

Az első kép nyugalmat áraszt, békésen legelésznek, fekszenek a juhok, a pásztor mellettük áll. A második kép már csak a feszültség utáni állapotot ábrázolja, a pásztor a megtalált báránnyal látjuk.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Láttál-e már juhnyáját a pásztorával? Milyen öltözéket viselt?
- Milyen a képen látható pásztor öltözéke?
- Miért hordanak botot a juhászok?
- Vajon miért kóborolt el az egyik juh?
- Mit csinált a pásztor?
- Hogyan hozta vissza a juhot a pásztor? Miért hozta ölben?
- Ki vigyázott a többi juhra, míg a pásztor az elveszett bárányt kereste?
- Miért örültek annyira a pásztor és a barátai a megkerült báránynak?
- Neked vészett már el valamid? Mit éreztél? Megtaláltad? Mit éreztél?

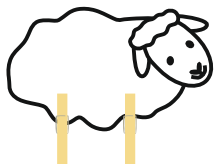
EGYÉB ÖTLETEK

1. Kézműves: egyszerű bárány

Fehér kartonból bárányformát készítünk, amit fel lehet függeszteni. A bárányka testét lehet díszíteni gyapjúval, vattával, vagy színezhetik is a gyerekek. Aranymondás készítésére is használható a figura. A feladatbankban található hozzá sablon és leírás.

2. Kézműves: csipeszes bárány

Papírból kivágunk bárányformát A lábait egy-egy facsipesz alkotja. A bárány így asztalra is állítható. A bárány elkészítéséhez sablont a feladatbankban találhatunk.

A kézműves feladat elérhetősége: <http://rpi-feladatbank.reformatus.hu>

Regisztráció után az első évfolyam/kézműves feladatok kategóriában található meg a feladat, illetve a RPI-FB-HAND-1523377123 és a RPI-FB-HAND-1526633749 kódot is használhatjuk a Kereső mezőbe begépelve.

3. Drámapedagógiai játék: Kicsiny nyáj

A játék leírása:

A gyerekek a térben sétálnak. Töltsék ki a teret, törekedjenek arra, hogy a kijelölt térben ne legyen üres terület! Miközben elhaladnak egymás mellett, mosollyal köszöntsék egymást. A játékvezető tapsára a gyerekek szoborrá (barikák) válnak. Az indulhat el újra, akit a játékvezető megérint, és halkán a nevét kimondta. Az utolsó játékkörnél a megérintés és a név kimondása után a helyükre ülnek.

Megjegyzés: Koncentrációs játék, csoporthoz való tartozást erősítő játék, testbeszéd megjelenése, szeretetkapcsolat az érintésen keresztül.

4. Drámapedagógiai játék: Megváltozott vagy elveszett

A játék leírása:

A gyerekek egy kupacban leülnek a földre. Mindenki tart a kezében valamit. (Különböző tárgyak, játékok. Ezek az eszközök kapcsolódhatnak a bibliai történethez.)

Egy gyermeket kiállítunk a csapattal szembe, akinek meg kell figyelni, hogy ki, hol ül, mi van a kezében. A kismegfigyelőt kiküldjük a teremből. A bent maradók közül egy gyermeknek megváltoztatjuk a helyét, vagy két tárgyat cseréltetünk ki két gyerek között. Tehát valamilyen változást hajtunk végre. Először mindig csak egy dolgon változtassunk! Behívjuk a megfigyelőt, akinek ki kell találni, hogy mi változott meg. Nagyon izgalmas ebben a játékban, ha a 3., 4. kör után egy gyermeket rejtünk el a teremben. A megfigyelőnek észre kell venni, hogy egy társ veszett el a nyájából.

Megjegyzés: Figyelemkoncentrációs játék. Nagyon izgalmas az a helyzet, amikor egy gyermek hiányát észreveszik vagy sem.

5. Rajz: Báránykereső

Fehér zsírkrétával rajzoljunk bárányt, majd vízfestékkel fessük be a képet és így megleljük az elveszett bárányt. Anyagszükséglet: rajzlapok, fehér zsírkréták, vízfestékek, ecsetek

6. Pásztor-mondóka

A hittanoktató vezetésével mondogatják a ritmusos bárány-mondókát

Fehérek, feketék,
pöttyösek, fontosak,
soványak, kövérek,
fürtösek, gyapjasak,
bárányaim vagytok,
kedvesek, fontosak,
vigyázó pásztornál,
ki lehet boldogabb?

A hittanoktató kérdésekkel irányítja a beszélgetés fonalát, melynek során a kisiskolások felismerik, hogy ők is egyen-egyenként „báránykák”, akiket Jézus megtalált, vigyáz rájuk, de nekik is kötelességük és feladatuk van.

(Forrásanyag: Miklya Luzsányi Mónika – Miklya Zsolt: Játéktár a Mesélő Bibliához. Harmat Kiadó, Bp. 2012).

7. Oktató film – Az elveszett bárány

(Forrásanyag: <https://www.youtube.com/watch?v=ZbEAtIO8uOc>)

8. Zenehallgatás: Pintér Béla: Rólam van szó (4 perc)

<https://www.youtube.com/watch?v=pQMLLe4kyk-o>

Videó képekkel és szöveggel.

9. Imádságra nevelés

<p>Keresős imádság</p> <p>a) Imádság előkészítése A hittanoktató 4-6 darab bárány alakú lapra a leckéhez kapcsolódó szavakat ír fel. A lapokat elrejtí a teremben. Javasolt szavak:</p> <ul style="list-style-type: none">• pásztor• megkeresed• szeretsz minket <p>b) Imádság szövegének a megfogalmazása Feladatutasítás: A teremben elrejtettem kártyákat. Keressétek meg. A megtalálók lesznek a kiscsoport vezetői. A kiscsoportok feladata: a kártyákon lévő szavakból egy-egy mondatos imádságot megfogalmazni.</p> <p>c) Imádkozás A kiscsoportok hangosan imádkozzák a megfogalmazott mondatokat.</p>	<p>műfaj megfogalmazás imádkozás csoport felosztása kapcsolódás hely fejlesztési terület hittanosok hittanoktató eszközök</p> <p>többféle hittanosok adott szavak alapján hangosan kiscsoportban óra közepe vagy vége imádság szövegének a megfogalmazása</p> <ul style="list-style-type: none">• keresnek• imádságot fogalmaznak meg• kiscsoportban hangosan elmondják az imádságot• előkészít• kísér <p>bárány alakú kivágott lapok, melyekre szavakat ír fel a hittanoktató</p>
--	--

INSTRUKCIÓK A MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ:

A munkáltató tankönyv 3. feladata hasonló a sudoku c. játékhoz. Minden sorban és minden oszlopban csak egyszer szerepelhet egy ábra. Az elveszett ábra a bárányt ábrázolja.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Dicséritek az Urat: 7. Az Úr a Pásztorom- kánon

Sűrű erdő

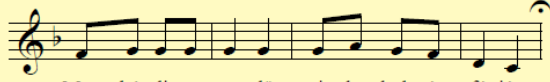
Sűrű erdő

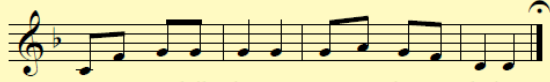
1. Sűrű er-dő mé-lyén ki-csi bá-rány bé-get.

Te el-ve-szett bá-rány, Jé-zus ke-res té-ged.

Meg - kér-di az er - dő min-den bok-rát, fá-ját:

U-gyan me-lyik lát-ta sze-gény bá-rány - ká-ját?

: Törmezei Erzsébet

: Népi gyűjtés

: Jertek, énekeljünk! - 215.

2. Szűrő tövis tépi,
hull a vére érted,
Te elveszett bárány,
Jézus keres Téged.
Mint Ő, a jó Pásztor,
nem szeret úgy senki,
Szegény báránykáját
vérén is megmenti.

3. Engem keres Jézus,
veszni nem hagy árván.
Ha megtalál Jézus,
hazavisz a vállán.
Hív szerető szóval:
Hol vagy, kicsi bárány?
Megment engem Jézus
hulló vére árán.

(A kép forrása: ISTEN TENYERÉN. Református hit- és erkölcsan tankönyv 1. osztályos tanulók részére. RPI Budapest 2017)

23/B. TE KIHEZ RAGASZKODSZ?

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom: Atkinson, R.L. Pszichológia, Osiris, 1994; Bagdy Emőke, Dr. – Családi szocializáció és személyiségzavarok, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1990; Buda Béla, Dr. – A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája, Nemzeti tankönyvkiadó, 1998; Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan, Gondolat-Medicina, 1997; N. Kollár Katalin, Pszichológia pedagógusoknak, Osiris, 2004)

A kötődés egy másik személy közelségének a keresését és a kapcsolat fenntartásának a szándékát jelenti. A kötődés az interperszonális kapcsolatok alapvető összetevőjeként határozható meg, amelynek az érzelmi involválódás az alapja.

Felnőttkori kötődéseink alapja a kora gyermekkori anya-gyerek kapcsolat. Az ekkor szerzett élmények modellként rögzülnek a személyiségben, meghatározva, felnőttként hogyan keressük mások közelségét, hogyan érzünk és viselkedünk kapcsolatainkban. Nagybán meghatározza az Istennel való kapcsolatunkat is, hiszen a 0-6 éves gyermek számára a szülő képe, személyisége összefonódik Istenével.

A kötődés képessége létfontosságú, az anya jelenléte elengedhetetlen a csecsemő életben maradásához. Alapvető funkciója a közelségkeresés és a biztonságérzet fenntartása. Minősége az "ősbizalom" kialakulásának időszakában, a korai anya-gyerek kapcsolatban formálódik.

A gyermek jelzéseire érzékeny, szükségleteit kielégítő, biztonságot nyújtó, szükség esetén a gyereke megnyugtatóra is képes szülői magatartás biztonságos kötődés kialakulásához vezet.

A ragaszkodás tehát egy specifikus személyhez fűződő tartós érzelmi kötelék, amelynek jól látható ismérvei vannak: közelségkeresés, szeparációban kellemetlen állapot, a személy visszatértekor öröm, a kitüntetett személy felé való orientáció. A ragaszkodás fejlődésében négy szakaszt különböztethet meg:

1. differenciálatlan szociabilitás szakasza (0-3 hónap), amikor a csecsemő nyitott a szociális helyzetekre, de eszközei mindenki felé irányulnak, mindenkire egyformán reagál.
2. differenciálódó szociabilitás szakasza (3-7 hónap), a szociális mosoly megjelenésével kezdődik. Kiváltója specifikusan szociális inger, de még itt sem válogat, hanem mindenkire egyformán mosolyog. A szakasz második felétől kezdi preferálni az ismerős személyt, de barátságos az idegenekkel is.
3. specifikus, megkülönböztetett szociabilitás szakasza (7-24 hónap), ahol már barátságatlan az idegenekkel, egyértelmű jelét adja, hogy a specifikus személy közelében akar lenni, itt már kialakult a ragaszkodás közte és gondozója között.
4. partneri viszony (24. hónaptól), a kisgyerekek lassan kezdi figyelembe venni és elfogadni mások szempontjait is.

Az apák involváltsága a gyereknevelésben kultúránként jelentősen eltér, pedig ugyanolyan jól interpretálják a csecsemő jelzéseit, mint az anyák (csak ritkábban használják ezt a képességüket). 7 hónapos kor körül a gyerekek ugyanúgy ragaszkodnak mindkét szülőhöz, de ismeretlen helyzetben az anya iránti preferencia erősebb. Az apáknak egyedi szülői stílusuk és szerepük van a fejlődés legelejétől, pl. eltérő interakciós stílussal rendelkeznek: az anyák inkább többet beszélnek a gyerekhez, míg az apák többször érintik meg őket, valamint játékstílusuk is eltérő (az apák több fizikai játékot kezdeményeznek), tehát a két szülő eltérő tapasztalatokat szolgáltat a gyerek számára.

A gyerekek minden pillanatban azt a biztonságot keresik, amit leginkább a szülőknél, főként pedig az anyánál találnak meg. Mivel az állandó közelség nem oldható meg, ezért keres a gyermek valamilyen vigasztaló tárgyat. A pszichológia ezeket a tárgyakat átmeneti tárgynak nevezi. Ilyen tárgy lehet egy kedves, puha, szőrös plüss figura, a takaró csücske, bármilyen ruha, zsebkendő, vagy akár a hüvelykujj is. Ezek által tanulja meg, hogyan birkózzon meg a feszültséggel, hogyan nyugodjon meg, segíti a szülőkről (főként az anyáról) való leválást, hozzájárul az önállósodáshoz. A gyermek fejlődésének ez a szakasza ideális esetben általában 5 hónapos korától iskolás korig is tart.

A ragaszkodás egy olyan összetett élmény, amelyet mindenki személyesen él meg, és amely idővel alakul ki két ember között. Nincs olyan kényszer, amely ezt az érzelmi köteléket létrehozhatná, vagy siettetné. A ragaszkodás a gyermek (de a felnőtt személynél is) számára érzelmileg legfontosabb személyek felé nyilvánul meg. Ellenben, hogy ki lesz ez a fontos személy, azt befolyásolhatják a következő tényezők: a találkozás gyakorisága, az együtt eltöltött idő mennyisége, a törődés minősége és az érzelmi befektetés mértéke.

Az elsős gyermekek elsősorban még mindig a szüleikhez ragaszkodnak leginkább, viszont mellettük már megjelenik a pedagógushoz és kortársakhoz való kötődés is.

Az elveszett juh példázatában, a Pásztor juhait iránt megnyilvánuló viselkedésében fellelhetőek a ragaszkodás ismérvei, mint a közelségkeresés, a szeparációban kellemetlen állapot, a személy visszatértekor érzett öröm és a kitüntetett személy felé való orientáció.

A gyermekek a ragaszkodást, mit érzést, a szüleikkel való kapcsolatukon keresztül tudják leginkább megfogalmazni, kifejezésre juttatni. Jézus hozzájuk való ragaszkodását így mi is a szülői szeretetet például véve tudjuk nekik leginkább kézzel foghatóvá tenni, mint ahogyan azt is, ők hogyan és miért ragaszkodhatnak Hozzá. Mellette ugyanúgy biztonságban lehetnek, mint a szülők mellett. Szeretetét éppúgy érezhetik és tapasztalhatják, mint a szülői szeretetet, és ugyanúgy viszonyozhatják Felé, mint feléjük.

Az óra alatti közös munka, a beszélgető kör segítségünkre lehet abban, hogy a gyerekek megnyílhassanak, feltárhassák érzelmi kötődéseiket. Egyben lehetőséget adnak, hogy a megfogalmazott cél felé tereljük a gyermekeket.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Nemcsak embereket lehet szeretni, hanem Istent is

Kognitív cél: Fedezzék fel, hogy Jézus ragaszkodik minden bárányához még akkor is, ha ők elcsatangolnak.

Affektív cél: Jézus számára a bárányokhoz való ragaszkodás akkor is fontos volt, amikor nem talált viszonzásra. Emlékeztessük a gyerekeket a szülők hozzájuk való ragaszkodására akkor is, amikor ők nem fogadnak nekik szót.

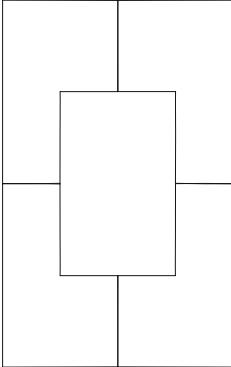
Pragmatikus cél: Fogalmazzák meg, milyen érzés azt tudni, hogy Jézusra és a szülőkre is bármilyen körülmények között számíthatunk, és ragaszkodásukkal megerősítik a mi kötődésünket is hozzájuk.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> A tankönyvi képek és a szöveg segítségével tudjon segítséggel beszélni a ragaszkodással kapcsolatos élethelyzeteiről. 	<ul style="list-style-type: none"> Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten a tankönyvi képek és a szöveg segítségével tudjon önállóan beszélni a

<ul style="list-style-type: none"> • Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban. 	<p>ragaszkodással kapcsolatos élethelyzeteiről.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.
--	--

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
<p>Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>Puzzle kép – puzzle történetmondás Készítsünk egy képet, amin a Pásztor és bárányai láthatóak. Vágjuk a képet annyi darabra, ahány gyermek van a hittancsoportban. Keverjük össze, majd tegyük egy dobozba, kosárkába vagy borítékba. Vigyük körbe a dobozt és mindenki vegyen ki belőle egy puzzle darabot. Amikor mindenki a kezében tartja a maga képrészletét, kérjük meg őket, hogy rakják össze a képet a földön. Amikor összeállt a kép, ismételjük át a történetet úgy, hogy minden gyerek csak 1 mondatot mond.</p> <p>Kedves tárgyam 1. Képzletben: Mindannyian használnak tárgyakat, eszközöket melyek elkísérik őket a mindennapokban. Ezek között van olyan, ami valami miatt kiemelkedik a többi közül, vagy azért, mert valakire emlékezteti őket, vagy azért, mert használatához kedves emlék kapcsolódik: valakitől kapták, vagy valami olyan jut eszükbe róla, ami fontos és szívet melengető az életükben. Gondolkodjanak el azon, hogy kinek mi a legkedvesebb tárgya, és azt képzletben hozzák be. Mindenki mutassa be, mi az a tárgy, miért lett az a legkedvesebb tárgya. 2. Valóságosan: Lehet azt is kérni, hogy valóban válasszanak ki a náluk levő tárgyaik közül egy kedveset, és azt bemutatni meg a többieknek. Lehet kézbe venni, körbeadni, megtapogatni s megcsodálni, hogy milyen jó is az, ha egy kis tárgy, az emlékek egész sorát idézi fel bennünk.</p>	<p>Az elveszett juh történetének ismétlése, kooperáció erősítése. Anyagszükséglet: Pásztor és bárányai kép puzzle darabokra vágva, doboz (kosár, boríték), hely a kép kirakásához</p> <p>A játékot a hittanoktató kezdje, már csak azért is, mert ezzel hangulatot adhat az emlékezésnek, illusztrálhatja, hogy nem kell idehozni a tárgyat, elég, ha jól bemutatjuk. A saját múltbeli élmények felidézése önfeltárást elősegítő és az önismeretet is alakító lehetőség.</p> <p>Ha valaki nem szeretné, nem kötelező megengedni, hogy mindenki megfogja a kedves tárgyát, az is elég, ha megmutatja.</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Osszuk a gyerekeket 4 fős csoportokba. Adjunk minden csoportnak egy A4-es méretű lapot, amit a következő módon előre felosztunk:</p>	<p>A gyerekek ragaszkodnak szüleikhez és gyakran a játékaikhoz is. Szinte erősnek érzik magukat, ha az a tárgy vagy személy a közelükben van. Ha ragaszkodunk valakihez,</p>

	<p>4 oldalsó négyzetbe rajzolják le, ami eszükbe jut arról, hogy ragaszkodás, kihez, mihez lehet ragaszkodni. Kapjanak rá 5 percet. Utána 3 perc megbeszélés következik a rajzaikról, majd a középső négyzetbe rajzoljanak 5 perc alatt közösen valamit, ami szerintük a 4 rajzból vagy a 4 rajz közül legjobban kifejezi a ragaszkodást valakihez vagy valamihez. Minden csoport ismertesse, mi került a középső négyzetbe.</p> <p><u>Beszélgessünk a gyerekekkel :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Ragaszkodni valakihez, valamihez azt jelenti, hogy nem akar megválni tőle. Mindig a közelében akar lenni a személynek, a közelében akarja tudni a tárgyat. ❖ Milyen érzéssel tölti el őket, ha a szüleik közelében lehetnek? ❖ Milyen érzés számukra, ha velük van a kedvenc tárgyuk? ❖ Fontos számukra az az idő, amit a szüleikkel vagy a kedvenc tárgyukkal tölthetnek el? Miért? ❖ Mit gondolnak, miért követik a bárányok a Pásztort, miért ragaszkodnak a Pásztorukhoz? (Mert tudják, hogy szereti őket, biztonságban érzik mellette magukat, mert gondoskodik róluk, jót akar nekik, megvédi őket.) ❖ Mit gondolnak, a Pásztor is ragaszkodik a bárányaihoz? ❖ Miért ragaszkodik a bárányaihoz a Pásztor? (Mert az övéi és tudja, hogy elvesznének nélküle.) ❖ Miért ragaszkodik hozzánk Jézus, miért ragaszkodhatunk mi Hozzá? ❖ Hogyan tudjuk a ragaszkodásunkat kifejezni? 	<p>szeretünk mindig a közelében lenni, szeretjük, ha mindig a közelünkben van. A közös rajzolás és a beszélgetés segíti őket abban, hogy letisztázódjon bennük a ragaszkodás érzése.</p> <p>A kérdések lehetőséget adnak arra, hogy a gyerekeket gondolkodásra serkentse, majd szabadon megfogalmazhassák azokat.</p>
<p>Munkáltatás</p>	<p>Kézműveskedés:</p> <p>Juh- és pásztoralakok készítése nyírással, ragasztással csoportmunkában.</p> <p>A bárányokat a Pásztor köré ragasszuk szorosan. A bárányok alá írják oda a nevüket.</p> <p>Munkafüzet feladatai</p>	<p>A közelség vizuális kifejezése a kép segítségével.</p> <p>Anyagszükséglet: papír, textilanyag, vatta, gyapjú.</p> <p>Munkafüzet, 1-2. feladatai</p>

	Énektanulás: „Az Úr a pásztorom, jó pásztor Ó.”	
Házi feladat	Munkáltató tankönyv 1) c. feladata	Színezés

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Drámapedagógiai játék megnevezése: Ki ragaszkodott hozzá?

A játék leírása:

Különböző játékokat, tárgyakat, könyveket, (Biblia) ki rakunk a földre, középre, amely köré odaülnek a gyerekek. Mindenki választ egy tárgyat, majd elmondja, hogy szerinti kié lehet és miért ragaszkodik hozzá.

Megjegyzés: Kommunikációs készséget fejlesztő játék. Gondolkodásra készítő a vajon kié lehet, és miért szeretheti annyira kérdésekre adott válaszok megfogalmazása.

2. <http://www.csaladivilag.hu/cikkek/pszichologia/kotodes-1-resz/9501/>
<http://5mp.eu/web.php?a=bolcsoderolszuloznek&o=x7ylKSRetn>

3. Imádságra nevelés

<u>Csillámpor az üvegben</u>																							
<p>a) Előkészületek Mindenki fog egy fél literes műanyag flakon, amiben van víz. A vízbe mindenki tesz egy kis csillámport.</p> <p>A csoporttól függően a hittanoktató elő is készítheti a flakonokat.</p> <p>b) Imádkozás Feladatutasítás: Rázzátok meg a flakont. Imádkozzatok addig, amíg a csillámpor le nem ülepszik a flakon aljára. Az imádságot kezdjétek így: Istenem, ragaszkodom Hozzád, mert...</p>	<table> <tr> <td>műfaj</td> <td>dicsőítő</td> </tr> <tr> <td>megfogalmazás</td> <td>hittanosok magukban</td> </tr> <tr> <td>imádkozás</td> <td></td> </tr> <tr> <td>csoport</td> <td>nincs</td> </tr> <tr> <td>felosztása</td> <td></td> </tr> <tr> <td>kapcsolódás</td> <td></td> </tr> <tr> <td>hely</td> <td>óra vége</td> </tr> <tr> <td>fejlesztési terület</td> <td>dicsőítő imádság</td> </tr> <tr> <td>hittanosok</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • kézműveskednek • imádkoznak </td> </tr> <tr> <td>hittanoktató</td> <td>előkészíti a flakonokat</td> </tr> <tr> <td>eszközök</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • fél literes műanyag flakon • víz • csillámpor • (törölköző) </td> </tr> </table>	műfaj	dicsőítő	megfogalmazás	hittanosok magukban	imádkozás		csoport	nincs	felosztása		kapcsolódás		hely	óra vége	fejlesztési terület	dicsőítő imádság	hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> • kézműveskednek • imádkoznak 	hittanoktató	előkészíti a flakonokat	eszközök	<ul style="list-style-type: none"> • fél literes műanyag flakon • víz • csillámpor • (törölköző)
műfaj	dicsőítő																						
megfogalmazás	hittanosok magukban																						
imádkozás																							
csoport	nincs																						
felosztása																							
kapcsolódás																							
hely	óra vége																						
fejlesztési terület	dicsőítő imádság																						
hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> • kézműveskednek • imádkoznak 																						
hittanoktató	előkészíti a flakonokat																						
eszközök	<ul style="list-style-type: none"> • fél literes műanyag flakon • víz • csillámpor • (törölköző) 																						

24. ÉRTÉKES VAGYOK!

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

Az ember értékét a teremtettsége adja. Istentől ered, és nem önmagától. Isten számára minden ember egyformán értékes, függetlenül a képességeitől. Isten az embereket különféleképpen teremtette, ezért a különbözőség nem lehet ok az egymás el nem fogadására.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom: Atkinson, R.L. – Atkinson, R.C. – Smith, E.E. – Bem, D.J.: Pszichológia, Osiris, 1994; Buda Béla, Dr. – A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája, Nemzeti tankönyvkiadó, 1998; Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan, Gondolat-Medicina, 1997; Németh Margit – Stredl Terézia: A nevelés örömei és ürömei, Dunaszerdahely, 2002; N. Kollár Katalin – Szabó Éva szerk.: Pszichológia pedagógusoknak, Osiris, 2004; Szászi Andrea, Dr. – Egyéniségekre hangolva: Utak, módszerek, ötletek a sokrétű intelligencia segítségével, Magyar Református Nevelés, XIII. évfolyam 2.szám)

Az élőlények közül egyedül az ember képes arra, hogy úgy gondoljon magára, mint aki bizonyos képességekkel, tulajdonságokkal rendelkezik, akinek céljai és törekvései vannak. Ezt az önmagunkról szóló ismeretet énképnek nevezi a pszichológia, amelynek jelentős szerepe van abban, hogy miként cselekszik az ember egy helyzetben, milyen eredményt ér el teljesítménykényszer alatt.

Az ember énképében eltérő súllyal jelenik meg sokféle tulajdonság. Van, ami az egyén számára lényegtelen, kevésbé körvonalazott, más tulajdonság pedig jól kidolgozott, tartós, koherenciát biztosít a különböző tapasztalatok esetén. Az önmagunkról alkotott kép nem egy merev, statikus elképzelés. Éppen ellenkezőleg, egy élő, dinamikus, változó, amit folyamatosan megalkot és változtat az ember, vagyis állandóan új információkat illeszt be a képbe, amely ez által szükségképpen változik.

Kisiskolás korban az önjellemzésben fontos helyet kap a kompetenciák felsorolása, és egyre inkább megjelennek azok a tulajdonságok, amelyek a személyközi kapcsolatokban jelentősek. A jellemzésben használt tulajdonságok már személyiségvonásnak tekinthetők abban az értelemben, hogy általánosítás során jönnek létre.

A 6-10 éves korra jellemző a belső teljesítménykényszer. A gyerekek igyekeznek megfelelni azoknak az elvárásoknak (az elsős gyermekekre ez kiváltképpen érvényes), amelyeket a szülők és a pedagógusok támasztanak irántuk. Még nem azért tanulnak elsősorban, hogy újabb ismereteket szerezzenek, hanem azért, hogy a szülők pedagógusok megdicsérik, szeressék, elfogadják őket. Ez többeknek nehézséget okoz, gyorsan észreveszik, ha nem tudnak kellőképpen megfelelni, és ez által kudarcélmények sorozatát élik át. Ezek hatására az énképük sérül, haszontalannak érzik magukat, elveszítik a tanuláshoz való kedvüket, sírósá, fáradékonnyá válhatnak, felléphet gyakori fejfájás, hasfájás, alvászavar, gyakori megbetegedés.

Itt lehet fontos szerepe a hit- és erkölcsstan órának, ahol hallhat arról, hogy Isten minden embert egyedinek alkotott, más és más tulajdonságokkal, képességekkel felruházva. Nem kell másnak lennie, nem kell másnak látszódnia sem. Úgy kedves és értékes Isten számára, ahogyan van, mert Ő alkotta, az Ővé. Ennek a megláttatását, szívükben való elültetését szolgálja ez az „Értékes vagyok!” című óra.

Fontos az is, hogy ne csak halljon arról a gyerek, hogy értékes, de ezt erősítsük is meg benne. Figyeljünk arra, hogy a hit- és erkölcsstan órán megtaláljuk azt a képességterületét, amelyben jól teljesíthet, tehetséges, sikeres lehet, legyen az az értelmi fejlődés területe, mozgásos ügyesség, muzikalitás, társas kapcsolatokban megjelenő képesség, stb. Mindenképpen kapjon pozitív visszajelzést, biztatást a hittanoktatótól.

Nagyszerűen dolgozza fel Max Lucado: *Értékes* vagy című könyvében mindazt, amit az elsős gyermekek az iskolába lépéssel átélnek, mitől csökkenhet az önértékelésük, mint ahogyan azt is bemutatja, mi állíthatja azt helyre. Érdemes ezért az órába beépíteni a történet felolvasását, vagy megnézését.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Isten szemében minden ember értékes

Kognitív cél: Ismerjék fel, hogy bár mindannyian mások vagyunk, mégis egyformán kedvesek és értékesek Isten számára.

Affektív cél: Érezzék át annak az örömét, hogy értékesek.

Pragmatikus cél: Tanulják meg elfogadni önmagukat és megfogalmazni az értékeiket.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> Tudja felsorolni segítséggel és bátorítással saját értékes tulajdonságait. Tudjon a tankönyvi képekről beszélni kérdések segítségével az értékes tevékenységekről. Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban. 	<ul style="list-style-type: none"> Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja felsorolni saját értékes tulajdonságait. Tudjon a tankönyvi képekről önállóan beszélni. Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Kincsesláda: Beviszünk egy díszdobozt vagy ékszeres ládikát, amibe elrejtünk egy tükört. Elmondjuk, hogy valami nagyon értékes van a dobozban/ládában, amit az óra vége felé mindenkinek megmutatunk.</p> <p>Mi/ki lennél, ha ... lennél? Körbe ülünk, és a játékvezető felteszi a kérdést, „Mi lennél, ha lennél? 4 kört játszhatunk: növény, állat, tárgy, egy másik személy. Minden gyereknek</p>	<p>A figyelem felkeltése szolgál. A ládika kincset, értékes dolgot sejtet. Anyagszükséglet: díszdoboz vagy ékszeres láda, tükör</p> <p>Beszéljük meg a gyerekekkel, mit tartottak a kincsesládába való, értékes dolognak, és miért.</p> <p>A gyerekek gyakran cserélnének társaikkal valamilyen vélt vagy valós dolog miatt. Ebben a játékban lehetőségük adódik az általuk idealizált, tökéletesnek vélt élőlénynek vagy tárgynak lenni.</p>

	meg kell indokolnia, miért az adott dolgot választotta.	
Feldolgozási javaslat	<p>Azért szeretlek, mert... A gyerekekkel még mindig körben ülünk. A játékvezető elkezd egy mondatot:” Azért szeretem Katát, mert szépen tud verset mondani’’, majd odamegy a gyermekhez és megöleli (vagy megsimogatja). A megszólított gyermeknek ekkor ki kell választania egy társát, akiről hasonlóan mond egy mondatot és ő is megöleli (megsimogatja) a kiválasztott társát. (A gyerekek ebben a korban általában még szívesen megszeretgetik egymást.) Addig folytatjuk, míg mindenkiről el nem mondtuk, miért is szeretjük.</p> <p>Kincsesláda tükörrel Mefogjuk a dobozt/ládikát és ismét elmondjuk, hogy mennyire értékes dolog van benne. Értékes az embereknek és nagyon értékes Isten szemében is. Mindenki egyenként leshet bele, de nem szólhat utána, nem árulhatja el másoknak a titkot.</p>	<p>Kapcsolat- és önbizalom erősítő játék Azért is hasznos, mert ráirányítja a gyerekek figyelmét egymás jó tulajdonságára, és segít felismerniük, hogy mindannyian szerethetőek valamiért, fontosak, értékesek a többiek számára.</p> <p>Beszéljük meg közösen, milyen érzés volt, amikor meglátták mi/ki rejtőzik a kincses-ládjában. Isten szemében mindannyian értékesek vagyunk. Nem azért, mert bizonyos tulajdonságokkal rendelkezünk, hanem, mert az Övéi vagyunk.</p>
Munkáztatás	<p>Aranymondás: „<i>Drágának tartalak, és becsesnek, mivel szeretlek.</i>” Ézsaiás 43,4 Adjunk a gyerekeknek előre kivágott kézfej körvonalat, aminek az ujjába az aranymondás szavait írtuk, a tenyérbe pedig az igehelyet. Hajtogassuk be az ujjakat a tenyérbe, így nem látszódik majd az ige. Az ujjak ki és behajtogatásával gyakoroljuk az aranymondást.</p>	<p>A kezük mindig emlékeztetheti őket arra, Isten szereti őket, értékesek számára. Anyagszükséglet: Előre kivágott és megírt kézfej körvonalak</p>

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 98. o. és TKEI 111. o.

A képen látható:

Plakátszerű infógrafikákat látunk, melynek szerepe, hogy a gyermek lássa, mitől értékes valaki. A képen egy mozgássérült kislányt, egy sötét bőrű korcsolyázó kislányt, és egy sötét bőrű focista fiút is látunk. Az illusztrátor a tablószerű elhelyezést részesíti előnyben.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Keressünk a képen szereplő gyermekek viselkedésében, tulajdonságaiban valami értékeset!
- Miben tehetséges a toloszékes kislány?
- Miben tehetséges a sötét bőrű kislány és kisfiú?
- Neked milyen értékes tulajdonságaid vannak?
- Az osztálytársaidban mit találsz értékesnek?
- Ki az, akinek minden ember értéket jelent?

EGYÉB ÖTLETEK

1. Mi/ki lennél, ha lennél?

Körbe ülünk, és a játékvezető felteszi a kérdést, „Mi lennél, ha lennél? 4 kört játszhatunk: növény, állat, tárgy, egy másik személy. Minden gyereknek meg kell indokolnia, miért az adott dolgot választotta. A gyerekek gyakran cserélnének társaikkal valamilyen vélt vagy valós dolog miatt. Ebben a játékban lehetőségük adódik az általuk idealizált, tökéletesnek vélt élőlénynek vagy tárgynak lenni.

2. Kinek lehetett értékes?

Különböző régi, új tárgyakat, gombokat lerakunk a gyerekek elé. Mindenki kedve szerint választ egyet, s megpróbálja kitalálni, hogy kinek lehet értékes a kiválasztott tárgy.

3. Kinek vagyok értékes?

Kitöltjük a teret. Lassan sétálunk a teremben. Akivel szembe találkozunk azzal kezdet fogunk és elmondjuk neki, hogy kinek vagyunk értékesek.

4. Kincsesláda cipősdobozból:

Anyagszükséglet: cipősdoboz, festék, ragasztó, mintás szalvéta.

5. Saját képmás...

Páros játék

Bizalomérzet kialakítása, térérzékelés, tapintási érzékelés fejlesztése

Isten saját képmására alkotott minket

A játékosok párokat alkotnak. A párok egyik tagjainak bekötjük a szemét, a többiek szétszóródnak a teremben, és gyakran helyet változtatva, bekötött szemű társuk nevét mondogatva hívják őket. A bekötött szemű játékos igyekszik a hang irányába közeledni. Amikor a vezetők mellé érnek, azok kézen fogják őket, és egy-egy szobrot „készítenek” belőlük. Ezután a vezetők távolabb mennek, és ők is felveszik ugyanazt a testhelyzetet, amibe társukat állították.

Mikor minden pár felvette a „szobor-pozíciót”, kikötik a bekötött szemeket és megbeszélik, hogy mindannyian értékesek vagyunk, Krisztus képére formáltattunk.

Megbeszélik a hittanoktató vezetésével, hogy mennyire hasonlít jellemük Krisztuséra?

A játék tovább variálható, úgy, hogy mindenki egy jó tulajdonságot mond a társáról (nem könnyű jó tulajdonságot mondani, sokkal könnyebb a hibákat észrevenni).

(Forrásanyag: Baker Ágnes, Deákiné Bajkó Ágnes: Drámagyakorlatok a bibliatanításban. Reménység Magjai Alapítvány. Bp. 2007. 60. old.)

6. Imádságra nevelés

Mielőtt felnövök	
a) Imádság előkészítése	műfaj megfogalmazás
	kérés hittanosok és hittanoktató

<p>A hittanoktató a táblára felírja: MIELŐTT FELNÖVÖK, SZERETNÉK... MIELŐTT FELNÖVÖK, SZERETNÉM... (Nagyobb létszám esetében tábla helyett csomagolópapírra is lehet írni, és a terem közepén a földre elhelyezni.)</p> <p>b) Imádság tartalmának előkészítése Feladatutasítás: Értékesek vagyunk. Isten teremtett meg minket. A táblára írjátok fel, hogy mi lenne az, amit szeretnétek elérni, megtenni, megtapasztalni, mielőtt felnőttek lesztek. Olyan dolgokat írjatok fel, ami valóban meg is történhet. (Például ne kérjeteك szupererőt.)</p> <p>c) Imádkozás Feladatutasítás: Miután felírtátok a táblára, hogy mit szeretnétek, mielőtt felnőttök, most üljeteك le a helyetekre, és magatokban mondjátok el ezt imádságban Istennek.</p> <p>d) Hittanoktató imádsága A hittanoktató a táblára írtak alapján imádkozik.</p>	<p>imádkozás</p> <p>hittanosok magukban és hittanoktató hangosan</p> <p>csoporthelyes felosztása kapcsolódás</p> <p>nincs</p> <p>hely</p> <p>óra vége</p> <p>fejlesztési terület</p> <p>imádkozás adott témában</p> <p>hittanosok</p> <ul style="list-style-type: none"> • írnak • egyénileg imádkoznak • hittanoktató imádságát magukban követik <p>hittanoktató</p> <ul style="list-style-type: none"> • táblára ír/csomagolópapírra ír • kísér • imádkozik <p>eszközök</p> <ul style="list-style-type: none"> • tábla és kréta minden tanulóknak vagy • csomagolópapír és filc minden tanulóknak
---	---

INSTRUKCIÓK A MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ

1. feladat: „Kösd össze a kincses ládával azokat a dolgokat, amik szerinted értékesek! Az üres helyre rajzolhatsz is!”

Instrukció: Az összekötéshez kapcsolódva, beszéljünk arról, hogy mit választottak a gyerekek és miért tartják azt értékesnek! Beszéljük meg a gyerekekkel, hogy mit és miért rajzoltak az üres helyre.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Én Istenem

Én Is - te - nem, jó A - tyám,
Tu - dom, vi - gyá - zol re - ám.
Kér - lek, áldj meg en - ge - met,
Hadd le - gyek hű gyer - me - ked.

☞ : Siklós József
🎵 : Draskóczy László
📖 : Harangszó - 39.

(A kép forrása: ISTEN TENYERÉN. Református hit- és erkölcsstan tankönyv 1. osztályos tanulók részére. RPI Budapest 2017)

ÖSSZEFOGLALÁS III. JÉZUSNAK HATALMA VAN

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszama: 1-2.

A Jézus lecsendesíti a tengert, Isten segít legyőzni a félelmet, Jézus megvendégel ötezer embert, Hogyan lehetek nagylelkű?, Ismerkedés az étkezés előtti és az étkezés utáni imádsággal, Az elveszett bárány története, Te kihez ragaszkodsz?, Értékes vagyok! történeteinek, témáinak ismétlésére és összefoglalására ismét játéksort alkalmazhatunk. A kerettörténet és az összekötő szöveg, akárcsak az előző egységénél, most is dőlt betűvel van a szövegben megkülönböztetve. Az egyes játékok között átismételhetjük a történethez vagy témához kapcsolódó énekeket is.

A játékos foglalkozás ismét végén ülünk körbe a gyerekekkel és hallgassuk meg a reflexióikat. Ezek megfogalmazását most is kérdésekkel segítsük.

Az alkalmat imádsággal zárjuk. Mivel az imádság az egység témája volt, ezért kérjük meg a gyerekeket, hogy egy mondatban mondjanak hálát Istennek valamiért, ami a mai órával kapcsolatos. Lehet az egy játék, érzés, történet, vagy bármi, ami megérintette. A hittanoktató zárja az imádságot.

Fő hangsúly: Isten mindig odafigyel ránk!

Kognitív cél: A tanult bibliai történetek ismétlése és elmélyítése.

Affektív cél: A tanult történetekkel kapcsolatos érzések felelevenítése, és azok egymáshoz kapcsolása.

Pragmatikus cél: A megismert történetek közösség és személyiségformáló jegyeinek feldolgozása csoportmunka által.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">Tudja elmesélni segítséggel a tankönyvi képek és kérdések alapján a Jézus hatalmáról szóló tanult történeteket.Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.	<ul style="list-style-type: none">Önállóan tudja elmondani a tankönyvi képek és kérdések alapján a Jézus hatalmáról szóló tanult történeteket.Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	Egy általuk választott, a történetekhez kapcsolódó ének eléneklése.	
Feldolgozási javaslat	Bibliai történetek játékos ismétlése Jézus lecsendesíti a tengert <u>Hánykolódó hajó</u> Hittanoktató mondja:	takaró vagy pléd, labda, elegendő hely a mozgáshoz

	<p>„Jézus szívesen tanította az embereket, akik mindenhol jöttek hozzá, hogy hallják Őt. Ugye elfáradtok néha a tanulásban? A tanításban is el lehet fáradni. Jézussal is megtörtént, hogy amikor a Galileai tavon áthajózott a tanítványaival, a sok tanítástól úgy elfáradt, hogy elaludt. Közben azonban hirtelen feltámadt a szél és vihar tört ki. A hajót csak úgy dobálták a hullámok.”</p> <p>Adjunk a gyerekeknek egy takarót vagy plédet, aminek fogják meg a szélét. A takaróba tegyünk egy labdát, ez lesz a hajó. A takaró ügyes és közös kezelésével lökjék a labdát fel, majd kapják el. Ha sokan vannak a csoportban, osszuk őket több csoportba, hogy mindenki ki tudja venni a részét a játékból.</p> <p>Simon mondja-játék:</p> <p>Hittanoktató mondja: <i>„Bizony akkora hullámok voltak a nagy viharban, hogy a hajót teljesen elöntötték. A tanítványokat a nagy hullámok és a beömlő víz annyira megrémítette, hogy teljesen elfelejtkeztek róla, hogy Jézus mellett nem kellene félniük. De ők féltek és felébresztették az alvó Jézust. Ő pedig felkelve ráparancsolt a szélre és a tengerre, és azok egyetlen szavára engedelmeskedtek. Játsszunk most engedelmeskedő játékot! Csak akkor végezd a mozdulatot, ha azt mondom előtte: Simon mondja.”</i></p> <p>A játék során a gyerekek szemben állnak a hittanoktatóval. A hittanoktató különböző mozdulatokra ad utasítást, de a gyerekeknek csak akkor kell őket teljesíteni, ha úgy kezd a mondatot, hogy „Simon mondja...”. Amennyiben ez nem hangzik el a mondat elején, akkor mozdulatlanul kell maradniuk.</p> <p>Tanács: Adhatunk meglepő utasításokat is, de figyeljünk a játék során arra, hogy csak olyan legyen, amit meg is tudnak csinálni.</p> <p>Az 5000 ember megvendégelése Történetesor (Irányított rajzolás) Hittanoktató mondja: <i>„A Galileai tó partján többször is tanított Jézus. Az egyik ilyen alkalommal csodálatos dolog történt. Szavakba sem tudom foglalni, ezért inkább lerajzoltam a történeteket. Úgy szeretném, ha mások is tudnának róla, de sajnos nagyon megfájdult a kezem. Megkérhetlek titeket, hogy segítsetek nekem? Ha igen, keressetek gyorsan párt magatoknak és üljetek le egy asztalhoz.”</i> A párok egymásnak háttal ülnek, a történet egyik jelenetének rajza van a kezükben, melyeket nem</p>	<p>elegendő hely a mozgáshoz</p> <p>a történet kinyomtatott jelenetei, üres lapok, ceruzák</p> <p>elegendő hely a mozgáshoz</p>
--	---	---

	<p>mutathatnak meg egymásnak. Az egyikük irányítja a másikat, neki pedig azinstrukciók alapján le kell rajzolnia a képet. A végén sorrendbe kell rakniuk a talajon a képeket, és minden páros elmondja, melyik jelenet látható az ő rajzukon.</p> <p><u>Keresd a szót!</u> Hittanoktató mondja: <i>„Tényleg nagy segítség voltatok! Jó, hogy beszéltek is a történetről. Most már én is megpróbálom elmondani. De jól figyeljétek, mert ha azt a szót mondom: csoda, le kell guggolnotok, majd újra felállni.”</i> A hittanoktató elkezd mondani a történetet. Amikor a kiválasztott szót hallják a gyerekek, le kell nekik guggolni.</p> <p><u>Az elveszett bárány</u> <u>Biztonságban elérni az akolba</u></p> <p>Hangvadász: Páronként megegyeznek, hogy milyen hangot választanak. Majd a bekötött szemű játékosnak meg kell keresnie a társát.</p>	
Záró feldolgozás	<p>Reflexiók a gyerekek készéről. Kérdésekkel segítsük őket:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Hogy éreztétek a mai órán magatokat? ❖ A feldolgozott történetek közül melyik számotokra a legkedvesebb? Miért? ❖ Melyik játék tetszett a legjobban? Miért? 	elegendő hely a körbeüléshez
Közös ima	Mindenki egy mondatban fogalmazza meg, miért ad hálát a mai óráért.	

Egyházi iskolai hittanórán két részre lehet osztani az ismétlést, így a játékokra és a beszélgetésre több idő jut.

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Drámajáték:

Ha a korábbi órákon nem volt szó Max Lucado: *Értékes vagy!* c. történetéről, akkor ezen az órán előadhatjuk. <https://www.youtube.com/watch?v=BaNtYFSwqFA>

Készíthetünk a játékhoz szürke és aranycsillag pontokat. A pontok hátára tehetünk kétoldalas ragasztót a játékokhoz.

Játék menete:

Válasszuk ki a szereplőket: Pancinellot, Luciát és Élit.

Jelöljük ki a helyszíneket: utca és Éli műhelye.

Miközben a hittanoktató mesél, a gyerekek ennek megfelelően mozognak. Amikor egy szereplő megszólal, a hittanoktató a szereplő mögé áll.

Ha a hittanoktató nem szeretné megtanulni a történetet, akkor akár le is lehet játszani a mesét kép nélkül, csak hanggal.

<https://www.youtube.com/watch?v=BaNtYFSwqFA>

Időtartama: 10 perc

Fontos: Beszéljük meg a történetet!

Történet váza:

Foltmanók Éli fafaragó mester keze közül kerültek ki.

Mindegyik manó más volt. Magasak, alacsonyak.

Ugyanaz a fafaragó készítette őket, és ugyanabban a faluban éltek.

Minden manónak voltak matricái.

Aranycsillagok és szürke pontok.

Egész nap ezeket ragasztgatták egymásra.

Az ügyesek, szépek, tehetségesek kaptak aranycsillagot. Örültek neki. Igyekeztek még többet kapni.

Voltak, akik nem voltak ügyesek, és csak szürke pontot kaptak.

Pancinello hiába igyekezett ugrálni, ügyeskedni, csak szürke pontot kapott.

Az utcára sem mert kimenni, annyi sok pontja volt már.

Néha csak azért adtak neki szürke pontot, mert már volt neki néhány.

Nem jó foltmanó!-mondták rá.

Pancinello ezt elhitte.

Egyszer találkozott Luciával. Rajta nem volt folt. Nem maradt meg rajta a pont. Sem az aranycsillag, sem a szürke pont.

Pancinello olyan akart lenni, akin nem maradt ott a matrica.

Lucia elmondta, hogy minden nap meglátogatja Élit, a fafaragót.

Pancinello felment a hegyre Élihez, a fafaragó műhelyébe.

Éli örömmel fogadta Pancinellot.

Éli tudta Pancinello nevét.

Elmondta, hogy ő alkotta a famanót.

Éli észrevette a szürke pontokat.

Pancinello mentegetőzött.

De Élit nem érdekelték a szürke pontok.

Elmondta, hogy nem számít, amit a többi manó mond.

Értékes.

Pancinello nem hitte el.

Éli azt mondta: Az enyém vagy, azért vagy értékes nekem.

Éli már régóta várta, hogy elmegy hozzá Pancinello.

Éli elmondta, hogy fontosabb, amit ő gondol róla, mint a többiek.

A matricák csak akkor ragadnak, ha fontosak.

Minél jobban bízik Éli szeretetében, annál kevésbé aggódik majd a matricák miatt.

Elég, ha naponta elmegy Élihez, hogy minden nap emlékeztesse rá, hogy milyen fontos neki.

Értékes Pancinello, mert Éli alkotta, és ő sohasem hibázik.

Pancinello ezt elhitte, és ekkor lehullt egy szürke pont róla.

TEMATIKAI EGYSÉG: ÜNNEPELJÜNK EGYÜTT!

Bevezetés a tematikai egységhez

Ünnepeljünk együtt!

Az ünnepekkel foglalkozó leckék (a pünkösdit kivéve) címükben hordoznak egy kulcsmotívumot: Isten üzenetét angyalok közvetítik. Ez a motívum megerősíti a tanév központi gondolatát: Isten a tenyerén hordoz minket.

téma	gyülekezeti óraszám	egyházi iskola óraszám	fő hangsúly
Advent: Angyal látogatása Máriaánál (Lukács 1,26-39)	1	1	Az igazi ajándék Jézus Krisztus.
Karácsony: Angyalok hirdetik Jézus születését (Lukács 2,8-20)	1	1+1	Az ünnep nem a körülményektől függ, hanem Isten jelenlététől.
Húsvét: Angyalok hirdetik Jézus feltámadását	1	1+1	Jézus feltámadása örömhír!
Pünkösd: Milyen volt az első gyülekezet? (Apcsel 2,1-41)	1	1	Az egyház közösségben él. Krisztussal és egymással.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom*: Keresztyén Bibliai Lexikon, Budapest, 2004)

Három ünnepi történetben jelennek meg az angyalok.

Az angyal olyan mennyei lény, aki Isten parancsát közvetíti az embereknek, és egyúttal oltalmazza az egyént, a népeket és mindenféle növekedést a természetben.

Az ÓSZ-ben az angyalok két típusát különböztethetjük meg. Az első típusba tartoznak azok a mennyei lények, akik Jahve mennyei udvartartásához tartoznak, hogy őt szolgálják és magasztalják (Ézs 6,2).

A másik csoportot alkotják a »Jahve angyala« (mal'ák Jahve) textusok. A Jahve angyala olyan mennyei lény, akit Isten egy meghatározott feladattal bíz meg. A feladat elvégzése annyira fontos, hogy a küldetés teljesítése közben az angyal alakja teljességgel lényegtelenné válik. Általában férfialakban jelennek meg, de ellentétben a kerúbokkal és szeráfokkal, szárnyak nélkül (1Móz 19,5). Az angyalokat csak akkor lehet meglátni, ha Isten megnyitja az emberi szemeket (4Móz 22,31).

Az ÚSZ-i írók magától értődő természetességgel vették át az angyalokra vonatkozó ÓSZ-i és intertestamentális kori képzeteket: az angyalok Isten és a mennyei világ képviselői (1Tim 5,21; Zsid 12,22).

Mivel Jézus személyében Isten volt jelen, ezért Jézus útját mindenütt angyalok kísérik. Mint Isten Fia, Jézus nagyobb az angyaloknál.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Az ünnep, mint évről évre visszatérő rítus sok üzenetet hordoz. Nem egy egyszeri esemény, hanem összeköt minket évtizedeken, századokon át családdal, gyülekezetünkkel, nemzetünkkel és az egyetemes egyházal. Az egyházi év is ezek köré csoportosul. A rítus ismerete segít átélni ezt a kapcsolatot. Amiben részt vesz a gyermek, (pl. kántálás, pünkösdlés), amit végig csinál, az sokkal jobban bevésődik számára.

Sok családban elfelejtettek, nem tudnak ünnepelni. A gyerekeken keresztül visszacsempészhethük ezt, ismét megtaníthatjuk a családokat az ünnepeink igazi megélésére.

1. ADVENT: ANGYAL LÁTOGATÁSA MÁRIÁNÁL

(Lukács evangéliuma 1,26–38)
Gyülekezeti óraszám: 1+1. Egyházi iskolák óraszám: 1+1

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Dr. Török István: Dogmatika, Amsterdam, 1985; Szathmáry Sándor: Ünnepeink üzenete, Miskolc, 2005)

Ígéret: A Megváltó születésére az első utalás a bűneset után megtörténik. Isten megígéri, hogy: „Ellenségeskedést támasztok közted és az asszony közt, a te utódod és az ő utódja közt: ő a fejedet tapossa, te meg a sarkát mardosod.” (1Móz 3,15)

A legtöbb ószövetségi ígéret összefüggésben áll ezzel az egyetlen ígérettel, amely a Megváltó eljövételére vonatkozik. (Pl. Ábrahám utóda, ígéret földje)

Advent: A latin eredetű szó jelentése: eljövétel. A megígért Szabadító eljövételére vonatkozik. (Tévesen szokták az advent szót várakozásnak fordítani.) Az eljövételt megelőző időszakot jellemzi a várakozás. Az advent a beteljesedett ígéretnek az ideje. Az első advent volt az az idő, amikor Isten bebizonyította, hogy szavát megtartja, hogy elhozza az üdvösséget az ember számára. A második advent lesz az az alkalom, amikor Jézus ismét eljön. Advent időszakában egyrészt visszatekintünk arra, hogy Jézus földrejött, másrészt várjuk azt, hogy újra eljöjjön.

Angyal megjelenése:

Az angyal megjelenése több szempontból is szakít a hagyományokkal:

- Angyalok a Bibliában férfiakhoz küldettek. Itt egy vallási szempontból is ismeretlen személynél jelenik meg Isten küldötte.
- Az angyal egy megvetett területen élő lánynak jelenik meg. Galilea megvetett terület volt. Félig pogány lakossággal, ami miatt Izrael szemében mindig is megvetett maradt.
- Názáret városa maga is megvetett volt. Ezért kérdezte Nátánáel: „Származhat-e valami jó Názáretből?” (Jn ev 1,46)

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Az adventi, karácsonyi ünnepek az év egyik legszebb időszaka. A szekularizált világban is ismerik a történeteit, használják a jelképeit. Mi szeretnénk, ha a gyermekek az igazi tartalmából is megértenének, megéreznének valamit, és ezt tovább is tudnák adni.

Ennek lehetősége, ha megérettetjük a hittanórán azt a „többlet” jelentést, ami hozzá kapcsolódik a karácsonyhoz.

Ehhez az életkorhoz kapcsolódóan fontos szerepe van az ajándékozásnak, az ígéretnek és az ígéret beteljesítésének, a várakozásnak, a türelemnek és türelmetlenségnek, illetve a rítusok megélésének is.

Az órákon azt is megmutathatjuk a gyermekeknek, hogyan lehet az ünnepekre készülni, akár az általuk korábban megszokottól eltérően hogyan lehet megélni azokat, ill. az ünnepek keresztyén tartalmát mélyebb módon átadhatjuk nekik. Mivel ez a korosztály fogékony rá, érdemes minél több cselekvést kapcsolni az ünnepek megéléséhez. Ha csak lehet az ünnepi órákon ne csak a kapcsolódó bibliai történet hangozzon el, hanem teremtsünk ünnepi hangulatot is.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Az igazi ajándék Jézus Krisztus

Kognitív cél: Jézus születésének ígéretét ismerjék, az advent fogalmának ismerete.

Affektív cél: A várakozás örömei és nehézségei, türelem és türelmetlenség.

Pragmatikus cél: Az ünnepre való készülésben aktív részvétel otthon és az iskolában.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje advent szó jelentését, és segítséggel értelmezze • Tudja elmondani a tankönyvi képek, a szöveg és kérdések segítségével a történetet. • Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban 	<ul style="list-style-type: none"> • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja megfogalmazni, mit jelent az advent. • Tudja elmondani a történetet a képek és a szöveg segítségével. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Váratlan vendég – szituációs játék A gyerekek játsszák el több csoportban, hogy váratlanul betoppan a családhhoz este valaki (ismerős, rokon, barát stb.). Ill. játsszák el, hogy készülnek a vendég fogadására, és így érkezik meg. Beszéljük meg, hogy mi a különbség a kettő között.</p> <p>Beszélgessünk! Hol mikor kell várni? Kire? Mire? Mikor nehéz várakozni? Mikor jó? Miért jó várni a vendégre?</p>	Vendégséghez szükséges eszközök (pl. terítéshez)
Feldolgozási javaslat	Mária váratlan vendége – Isten küldötte: angyal A köszöntés – Üdvözlégy! – eljátszása a munkáltató tankönyv feladata alapján.	munkáltató tankönyv
Munkáltatás	Adventi naptár, koszorú, dekoráció készítése Adventi ének tanulása (Adventi hírnök...) Közös adventi rítus kialakítása, amit minden adventi órán (elején vagy végén, de mindig ugyanakkor) megtartunk. Karácsonyi énekek tanulása (326.) Tankönyv feladatai	Eszközök adventi dekorációhoz
Házi feladat	Elmondani otthon az advent szó jelentését és azt, hogy kinek az eljövételére várunk.	

TOVÁBBI ÖTLETEK

A történet képekben:

<http://www.freebibleimages.org/photos/mary-angel/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/gnpi-003-birth-announcement/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/ed-mary-angel/>

A Király megszületett című rajzfilm:

<https://youtu.be/ENSUfRBPWK4>

A film 52 perces, részleteiben felhasználható az órán.

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 98-99. o. és TKEI 118-119. o.

A képen látható:

A képen halvány körvonalakkal látja a néző az angyalt, amint Máriát meglátogatja. Mária fekszik, éjszaka van, látszik a nyitott ajtóban, ablakban. Virágok nyílnak. Mária meglepetten néz. Szobájában virág, mécses, agyagedények, ágy.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Hogy hívják az angyalt, aki meglátogatta Máriát?
- Ki küldte az angyalt Máriához?
- Miért látogatta meg, mit mondott az angyal?
- Figyeld meg milyen napszakban történt mindez? Miből tudsz következtetni?
- Milyen öltözetet visel Mária, és mit csinál éppen?
- Mária mit gondolhatott és mit érezhetett mikor megtudta mi lesz Isten akarata?
- Adventi időben te milyen módon várakozol? Mire vársz? Hogyan készülődsz?

EGYÉB ÖTLETEK

1. Kántálás:

A kántálás az ünnepekhez kapcsolódó énekes köszöntés. A betlehemes játékok inkább a katolikus hagyomány részei, a kántálás viszont református közösségekben is élő szokás volt. A gyerekekkel érdemes feleleveníteni ezt a szokást. Ennek többféle lehetősége is van. Az alábbi versekkel lehet gyülekezeti alkalmon szolgálni, néhány idősebb gyülekezeti taghoz ellátogatni, vagy az iskolában egy-egy másik osztályhoz, hittan csoporthoz bekopogtatni, őket köszönteni.

Természetesen a versek között adventi, karácsonyi énekeket énekelhetnek, furulyázhatnak is.

Nemcsak a népszokás életben tartása fontos a kántálásnál, hanem az ünnepre készüléskor a lelki készüléskor azáltal, hogy nem csak várják az ajándékot, hanem maguk is szolgálóvá, ajándékozóvá válnak. Emellett a versek teológiai igazságokat hordoznak, melyek bevésődnek a gyermekek eszébe, és remélhetőleg, előbb-utóbb a szívébe is.

Ének

Újra eljött hozzánk
Szent karácsony napja,
Örüljön mindenki,
Ki e földet lakja.

Megszületett Krisztus,
Kárhozattól megment,
Öröm van a mennyben,
Ujjongás van itt lent.

Ez karácsony napján
Örömünk forrása,
Hogy van a világnak
Dicső Messiása.

Ének

Jó emberek, im halljátok,
Így szólunk most tihozzátok:
Eljött Isten szent Báránya,
Bűnünk vette önmagára.

Siessünk hát Őelébe,
Bűnbánatot, erőt kérve!
Úgy lehet csak boldog lelkünk,
Ha Úr Jézus lakik bennünk.

Ének

Az a jászol testvérek,
Úgy hívogat minket,
Menjünk oda mindnyájan,
Hajtsuk térdünket meg
Az előtt, ki irgalomból
Értünk emberré lett!

Ének

Az Ige testté lett
Láttuk dicsőségét
Jöjjetek, imádjuk
Isten Egyszülöttjét!

Szülessen meg az Úr Jézus
Mindenki szívében,
Töltse be az egész földet
Igazi szent béke!

Ének

Jézus Krisztus mi Megváltónk
Szülessen meg szívetekben,
Most és újra az ünnepen!
Úgy legyen!

Adjon Isten mindnyájunknak
Áldott, boldog, békés karácsonyt!

2. Fényből a hitre

Hogyan jut el Mária az angyal megjelenésétől az engedelmességig? Jussunk el a fény szótól a hit szóig.

fény – lény – lány – lát – hát – hit

Megjegyzés: ha a tanulók még nem tudnak olvasni, rajzzal ábrázolhatjuk a felsorolt szavakat. Alkothatunk kiegészítendő mondatokat, melyek segítségével elmélyíthetjük, összefoglalhatjuk a történetet:

- Mária szobáját mennyei ... töltötte be. (fény)
- Egy csodálatos ..., lény egy angyal állt előtte. (lény)
- Mária egyszerű, fiatal ... volt. (lány)
- Tudta, hogy Isten hírnöke az, akit... (lát)
- Odafordult ... az angyalhoz. (hát)
- Isten ajándékként fogadta gyermekét, mert erős volt benne a ... (hit)

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 301. dicséret: Új világosság jelenék

2/A. KARÁCSONY: ANGYALOK HIRDETIK JÉZUS SZÜLETÉSÉT

(Lukács evangéliuma 2,8–20)

Gyülekezeti óraszám: 1+1. Egyházi iskolák óraszám: 1+1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Dr. Török István: Dogmatika, Amsterdam, 1985; Szathmáry Sándor: Ünnepeink üzenete, Miskolc, 2005.)

Pásztorok: A pásztorok a társadalom perifériájához tartoztak. Egyszerre megvetették és tisztelték őket. Megvetettek voltak, mert hivatásuk miatt nem volt lehetőségük arra, hogy Mózes törvényei szerint éljenek. Nem tudták megtartani a szombatot. Tisztelték is a pásztorokat, mert veszélyes életmódot folytattak. Vadállatokkal kellett megküzdeniük, ami sokszor a pásztorok életébe került. Éppen ezek az emberek lettek azok, akik a Jézus születésének az örömeit legelőször meghallhatták. A pásztorok az egész nép képviselőiben hallják meg az örömhírt és az egész nép képviselőiben válaszolnak. Isten a szabadulás útjának üzenetét legelőször azokra bízta, akik a társadalom perifériáján vannak. A pásztorokat félelem fogta el. Ez szokatlan, hiszen ők azok, akik félelmet nem ismerve küzdöttek meg nap, mint nap veszélyes helyzetekkel. Ez egy más fajta félelem, mint amivel találkoztak eddig. Ézsaiás próféta ír a szent félelemről, amit az ember az Isten közelében érez át. (Ézs 6, 1 kk.)

Angyali üzenet: Az angyali üzenet egy himnusz. (Két részből áll, bár a hagyományos fordítások három egységet fogalmaznak meg. Ha hármassal fordítjuk, elveszti az üzenet értelmét.) A szöveghűséget megőrizve így kell fordítani:

„Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség a jóakarát embereinek.”

A kétsoros dicsőítés ellentétpárokból áll:

magasságban-földön; dicsőség-békesség; Istennek-jóakarát embereinek

Isten dicsősége mutatkozik meg a földön, hogy az embereket békesség tölti el. Isten dicsősége és ember békessége elválaszthatatlanul összetartozik. Istennek a dicsősége megjelent Jézus Krisztusban, aki a Békekesség Fejedelme.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A karácsonyi történetekben, és általában az ünnepi történetekben az angyaloknak fontos szerepük van. A kisgyermek számára különösen izgalmasak és érdekesek az angyalok. Saját meseélményeik, vagy fantáziájuk alapján sokféleképpen rajzolják le őket. James W. Fowler szerint éppen ez a kor a mítikus-szó szerinti hit kora, ezért a fantáziájukban néha túl is színeznék egy-egy bibliai történetet. Emiatt soha ne rossz szemmel és megrovóan nézzünk rájuk, hanem inkább a Szentírás alapján, biblikus elmondással segítsük a hiteles történetközvetítést.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Az ünnep nem a körülményektől függ, hanem Isten jelenlététől

Kognitív cél: A karácsonyi történet ismerete Lukács evangéliuma alapján.

Affektív cél: A gyerekek vágyjanak a találkozásra Krisztussal, legyen bennük az az ünnepi kíváncsiság, ahogy a pásztorokban is volt.

Pragmatikus cél: A karácsonyfa alatt énekeljenek otthon egy éneket, mondják el az angyalok örömhírét, vállalják, hogy ők viszik haza a karácsonyi történetet.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Tudja, hogy mit ünneplünk karácsonykor, segítséggel mondja el a karácsonyi történetet. • Segítséggel értelmezze a Lukács 2,10 Igéjét. • A képek, szöveg és a kérdések segítségével mondja el Jézus születésének történetét. • Tanulja meg segítséggel a 426. dicséret 1. versét. • Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban 	<ul style="list-style-type: none"> • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja, hogy mit ünneplünk karácsonykor, mondja el saját szavaival a karácsonyi történetet. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten ismerje és értelmezze a Lukács 2,10 Igéjét. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja mit jelent az angyal kifejezés. • Legyen képes elmondani Jézus születésének történetét. • Tudja elénekelni a 426. dicséret 1. versét. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	Beszélgessünk! Mi volt a legszebb, amit valaha láttak? Hallottak? Mesélgék el!	Hívjuk fel a gyerekek figyelmét, hogy tiszteljék meg egymás élményét azzal, hogy nem kritizálják egymást, nem nevetik ki egymást.
Feldolgozási javaslat	Angyalsereg Készítsünk angyalokat különböző technikákkal. Papírból, textilből, rajzolt, horgolt, festett, ragasztott stb. (Akár előző órai házi feladat is lehet, hogy hozzon mindenki magával egy-két angyalt – minél több, annál jobb, és az is jó, ha sokféle, csak jó lenne, ha mindegyik fehér lenne.) Egy kék textilre helyezük fel őket, ezzel jelképezve a betlehemi mező felett megjelenő angyalsereget. A vizuális élményre, a szépségre törekedjünk, ezáltal is érzékeltetve a látványt, amit a pásztorok átélhettek. Zenehallgatás: Hallgassuk meg a 326. dicséret feldolgozását, pl. https://www.youtube.com/watch?v=x_vXj_AkQjU	Szép sötétkék textil, angyalok hangfelvétel Időtartam:

	Egy ilyen látvány és felhangzó ének után indulnak útnak, mennek el egészen Betlehemig, hogy megnézzék, amit az angyal mondott. Énekjavaslat: „Dicsőség, mennyben az Istennek...”	3 perc 20 mp
Munkáltatás	Ttriangulummal, csengettyűkkel kísérve énekeljük el az angyalkórus énekét! Munkáltató tankönyv feladatai	Triangulum, csengettyűk
Házi feladat	-	

TOVÁBBI ÖTLETEK

A történet képekben:

<http://www.freebibleimages.org/photos/shepherds-angels/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/ls-shepherds-angels/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/ed-shepherds-angels/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/christmas-shepherds/>

A Kaláka együttes karácsonyi műsora népszokásokkal, népdalokkal:

<https://www.youtube.com/watch?v=3K5jhPXEPe8>

A Király megszületett című rajzfilm:

<https://youtu.be/ENSUfRBPWK4>

A film 52 perces, részleteiben felhasználható az órán.

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 102-103. o. és TKEI 122-123. o.

A képen látható:

TKGY 102. o. és TKEI 122. o.: vázlatos égi és földi angyal-rajzok, pásztorok. A távolban ház, világos ablakokkal.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Kiket látunk fenn a képen?
- Kiket látunk lenn a földön?
- Milyen napszakban történik az, amit a képen látsz? Honnan lehet tudni?
- Mit mondanak, hirdetnek az angyalok?
- A pásztorok mit csinálnak éppen?
- Tudod-e, mire határozzák el magukat? Hová indulnak? Miért?

EGYÉB ÖTLETEK

1. Kézműveskedés:

Angyal készítése:

Pl.: <http://www.basteln-gestalten.de/engel-dekoration> (Ez egy egyszerű, de mégis kicsit elvont angyal.)

2. Karból karba

Legyetek pásztorok, ti is elmentek meglátogatni az újszülött Jézust. Játsszátok el, mintha a karotokba vennétek a babát:

- Vedd ki a jászolból
- Mutasd meg, hogyan kell tartani
- Óvatosan adjátok körbe

A tanulók eljátsszák a karácsonyi jelenetet, közben ismert karácsonyi énekeket, bibliai idézeteket, verseket mondanak.

INSTRUKCIÓK MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ

3. feladat: „Keresd meg a különbséget a két kép között!”

Különbségek:

1. az 1. képen 2 csillag van, a 2. képen 3.
2. Az 1. képen eggyel kevesebb a felhők hulláma.
3. A 2. képen az egyik fa fekete.
4. A két képen nem ugyanúgy helyezkednek el a pásztorok.
5. A két képen nem ugyanolyan távolságra vannak a távoli bárányok a nyájtól.
6. A 2. képen van egy csillag a nyáj előtt.
7. A 2. képen van egy ház a hegyek között.
8. A 2. képen van egy hullámos vonal az égen középén.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Jézushoz Jöjjetek: 90. Vígan zengjetez citorák – kánon

Jézust Áldja Énekük: 69. Angyalszóra a pásztorok

Jézust Áldja Énekünk: 79. Ó, gyönyörű szép

Dicséritez az Urat: 110. Elringatja Jézust

Berkesi Sándor: Az Úrnak zengjen az ének: 61. Betlehemi csillag

Berkesi Sándor: Az Úrnak zengjen az ének: 66. Csordapásztorok

Református Énekeskönyv: 316. dicséret: Az Istennek szent angyala...

Református Énekeskönyv: 318. dicséret: Jer, mindnyájan örüljünk...

Református Énekeskönyv: 326. dicséret Dicsőség mennyben az Istennek...

2/B. KARÁCSONY: ANGYALOK HIRDETIK JÉZUS SZÜLETÉSÉT
(Lukács evangéliuma 2,8–20)

Kézműveskedés a tankönyvben található leírás és sablon segítségével.

3. HÚSVÉT: ANGYALOK HIRDETIK JÉZUS FELTÁMADÁSÁT

(Lukács evangéliuma 24,1–12)

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Dr. Török István: Dogmatika, Amsterdam, 1985; Szathmáry Sándor: Ünnepeink üzenete, Miskolc, 2005.)

Asszonyok tanúsága: A sírhoz kora hajnalban azért mentek ki az asszonyok, hogy a Jézus testét a temetésre előkészítsék. A szokásoknak megfelelően vittek magukkal balzsamozásra alkalmas illatszereket. Az illatszerek megemlítése igazolja a tényt, hogy annak ellenére, hogy Jézus előre megjövendölte a halálát és a feltámadását, Jézus követői nem számítottak a feltámadásra. Az asszonyokat szokatlan helyzet fogadta:

- a sír nyitva volt, ahogyan temetés előtt szokott lenni,
- Jézus holtteste nem volt a sírban, és
- két férfi fénylő ruhában volt ott a sír mellett.

Palesztinában nem volt az asszonyoknak tanúskodni joga. A tanítványok maguk sem adtak hitelt az asszonyok szavának. Lukács evangélista pontosan meg is nevez három asszonyt, hogy kihangsúlyozza, hogy asszonyok vitték el legelőször az örömhírt a világba. Ennek ellenére Isten mégis asszonyokat tette angyalokká, azaz küldöttekké. Lukács azzal is kiemeli a nők szerepét, hogy fénylő ruhájú idegeneket nem angyalnak, azaz küldötteknek, hírvivőnek nevezi, hanem egyszerűen férfinak. És az asszonyok híradására azt az ígét használja, amelyből az angyal szó származik. A történet igazi angyalai az asszonyok voltak. Ezzel is kiemeli az evangélista, hogy Isten az evangéliumot azokra is rábízta, akik a világ szemében hitelt sem érdemelnek.

„és azokat választotta ki az Isten, akik a világ szemében nem előkelők, sőt lenézettek; és a semmiket, hogy semmikké tegye a valamiket; hogy egyetlen ember se dicsekedjék az Isten színe előtt.” 1Kor 1,28–29.

Üres sír és húsvéti üzenet: Az üres sír tényét Jézus ellenfelei sem vonták kétségbe, de ésszerű magyarázatot kerestek rá. Ezért hazugsággal és Jézus testének ellopásával vádolták meg a tanítványokat. A feltámadásnak nem voltak szemtanúi. A feltámadásba vetett hit nem a látásra épül. A húsvéti üzenet tartalmát a két követ, a két fényes ruhás férfi fogalmazta meg. A kimondott szó lett a feltámadásba vetett hit alapja. Az asszonyok az angyalok üzenetét adták tovább, ez volt a feltámadás tényének első megfogalmazása. Ebből alakult ki az ősi húsvéti köszönés.

Feltámadás: A görög feltámadás szó jelentése: felébred, felkel éjszakai fekhelyéről, elhagyja a hálólhelyét.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Jézus feltámadása örömhír!

Kognitív cél: A feltámadás történetének és a húsvéti köszönésnek az ismerete.

Affektív cél: Tudjanak beszélni gyászukról, ha van ilyen. Éljk át azt a vigasztaló örömet, amit az asszonyok is átéltek az angyalok szavára.

Pragmatikus cél: Húsvét reggelén a családban is köszöntsék egymást az ősi húsvéti köszönéssel: Krisztus feltámadt! – Valóban feltámadt.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Tudja, mit ünneplünk húsvétkor. • Tudja a tankönyvi képek és a szöveg segítségével elmondani a húsvéti történetet. • Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Önállóan meg tudja fogalmazni, mit ünneplünk húsvétkor. • Tudja az előzményeket és a húsvéti történetet elmondani saját szavaival. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Beszélgetési javaslat: Veszítetted-e el már valamelyik hozzátartozódat? Kit? Mikor? Mit éreztél? Mi vigasztalt meg ebben a helyzetben? Jártál már temetőben? Milyen a temető? Miért van temető? Miért mennek az emberek a temetőbe?</p>	Képek sírokról, akár a helyi temető jellegzetes vagy különleges sírjairól.
Feldolgozási javaslat	<p>Történet érzelmekkel: A történet elbeszélése közben különösen is legyenek hangsúlyosak azok az érzelmi változások, melyeken az asszonyok keresztülmennek. Kísérjük elbeszélésünket mozdulatokkal, majd az elbeszélés után a gyerekekkel ismételjük át a mozdulatokat is.</p> <p>Szomorúság, gyász (asszonyok szívében nagypéntek után) – lassú, tétova léptek, lehajtott fej Gond, kérdés (a kő elhengerítése) – kérdő tekintet, egymáshoz fordulás Meglepődés, tanácstalanság (üres sír) – körbetekintve, ismét egymáshoz, de értetlenkedve, széttárt karok Megrémülnek (az angyalok megjelenésekor) – ijedten, nem mernek rájuk nézni Öröm (a feltámadás hírére) – örülve, sietve vissza a tanítványokhoz</p> <p>Ahogy megérkeznek az asszonyok a tanítványokhoz, örömmel adják tovább: Krisztus feltámadt! Valóban feltámadt!</p>	
Munkáltatás	<p>Kézműveskedés: üres sír</p> <p>Aranymondás: „Nincsen itt, hanem feltámadt.” Lukács evangéliuma 24,6</p> <p>Énekjavaslat:</p>	

	„Örvendezz....”	
Házi feladat	Köszöntsék a családjukat húsvét reggelén a tanult köszönéssel!	

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 105-106. o. és TKEI 126-127. o.

A képen látható:

TKEI 126. o. : szürke háttér három kereszttel, az előtérben zöldellő réten két szürke ruhás nő.

TKEI 127. o.: két angyal, elgördített sírkő, üres sírbolt

Instrukció a képolvasáshoz:

- Mit látsz a háttérben? Mi történt ott?
- Hová siet a két asszony? Miért mennek?
- A sír előtt kikkel találkoznak?
- Mit tudnak meg?
- Mit éreznek?
- Te jártál-e már temetőben? Milyennek láttad? Miért mentél oda?
- Hogyan készülsz a Húsvétra?
- Milyen szokások vannak felétek?

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Zenehallgatás: Hallgassunk részletet Bach Húsvéti oratóriumából (pl. 1. tétel) – közben csak színekkel jelenítsék meg, amit hallanak. – beszéljük meg, hogy milyen színeket használtak (vidám, élénk). – fontos már ebben a korban a hallott és a képi világ összekapcsolása az érzelmekkel, ill. hogy ezt ki is tudják fejezni.

<https://www.youtube.com/watch?v=az7WSBW8WeY>

2. Húsvéti korona

A feladatbankban található leírás és sablonok segítségével készítsünk el koronát. A korona minden egyes csúcsa a nagyhét egy-egy fontos eseményéhez kapcsolódó tárgy egy részletéből rajzolódik ki. A korona szimbólikusan tanít arról, hogy a nagyhét vége dicsőséges lett.

A koronához szükséges alapanyagok: színes papírok és fonal.

Napok és szimbólumai:

- virágvasárnap: pálmalevél
- nagycsütörtök: kehely
- nagycsütörtök: olajfa
- nagypéntek: kereszt
- húsvét: sír

A kézműves feladat elérhetősége: <http://rpi-feladatbank.reformatus.hu>

Regisztráció után az első évfolyam/kézműves feladatok kategóriában található meg a feladat, illetve a RPI-FB-HAND-1523594236 kódot is használhatjuk a Kereső mezőbe begépelve.

3. Nagyhét

Csoportmunkában elkészítjük a nagyhét eseménysorozatát.

Virágvasárnap:

- Készítünk egy fát (krepp papírból, filcből, színes papírból, vagy bármilyen más kreatív ötlettel). A tanulók saját kezüket papírra rajzolják (körberajzolják), majd rárajzolják, vagy ráírják mindazt, amiért hálásak Istennek.
- A kezecskék felkerülnek a fára.
- Megjegyzés: a fotón a virágvasárnapi ötlet szerepel, de bármikor elkészíthető, felirat nélkül.

Nagycsütörtök – utolsó vacsora

- A tizenkét tanítvány és Jézus elkészítése műanyag, vagy hungarocell tojásokból (lásd ábra).
- megalkotjuk az utolsó vacsora makettjét.

Nagypéntek:

– Kereszt készítése (lásd ábra)

Húsvét

– a nyitott sír
– papírtányérból egészített, a történet elmondására alkalmas sírbolt (lásd ábra)

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Berkesi Sándor: Az Úrnak zengjen az ének: 105. Krisztus virágunk (+JÁÉ)

sz *Cantus Catholici 1674.*

Krisz-tus, vi-rá-gunk, szép ter-mő á-gunk.
Fel-tá-madt Krisz-tus, ví-gad-junk,
bűn-ből, ha-lál-ból tá-mad-junk!

2. Ki fektüdt sírban, felkelt nagy vígan.
Feltámadt Krisztus, vígadjunk,
bűnből, halálból támadjunk!
3. Feltámadt fényünk, Krisztus reményünk.
Feltámadt Krisztus, vígadjunk,
bűnből, halálból támadjunk!
4. Jézusnak éljünk, semmit ne féljünk!
Feltámadt Krisztus, vígadjunk,
bűnből, halálból támadjunk!
5. Dicsőség légyen Istennek égben!
Feltámadt Krisztus, vígadjunk,
bűnből, halálból támadjunk!

(A kép forrása: <http://gyerekoldal.reformatus.hu/honlapok/enekszoveg/jezusenek/enek93.htm>)

Jézust Áldja Énekünk: 92. Húsvét hajnalán

Kodály Zoltán (Bicinia Hungarica)

Hús-vét haj-na-lán ü-res a sír már,
Jé-zus fel-tá-madt. Al-le-lu--ja!

2. Béke veletek, sose féljetek!
Elküldöm nektek tüzes lelkemet.
ismeretlen

(A kép forrása: <https://kids2jesus.blog/2017/03/20/a-zene-szerepe-a-husvet-uzenetenek-atadasaban/>)

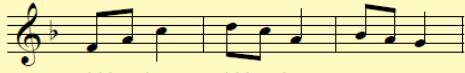
Örvendezz

Örvendezz

1. Ör-ven-dezz, ör-ven-dezz, min-den nép,

2. Sziklakő, sziklakő nincsen ott
Szólanak, szólanak angyalok:
Húsvét hajnalán Jézus feltámadott!

Vidd a hírt, vidd a hírt szer-te-szét:

3. Él az Úr, él az Úr, mit se félj,
Benne higgy, benne higgy, jót remélj:
Jézust meglátja mind, aki hitben él.

Jé - zus le-gyöz - te a sí-rok éj-je-lét.

4. Mondjunk hát, mondjunk hát éneket,
Hirdessék, hirdessék mindenek:
Jézus által nyertünk örökéletet.

 : Jobbágy István és Hamar István

 : Huszita dallam

 : Dicsérvétek az Urat! - 33.

(A kép forrása: ISTEN TENYERÉN. Református hit- és erkölcsstan tankönyv 1. osztályos tanulók részére. RPI Budapest 2017)

4. PÜNKÖSD: MILYEN VOLT AZ ELSŐ GYÜLEKEZET?

(Apcsel 2,1–41)

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Dr. Török István: Dogmatika, Amsterdam, 1985; Szathmáry Sándor: Ünnepeink üzenete, Miskolc, 2005)

Az első gyülekezet életében különösen is fontos volt, hogy a megtértek egy közösséget alkottak.

Együtt: A pünkösdi történet egyik leggyakoribb szava az „együtt, mindnyájan”. Arra utal, hogy a pünkösdi esemény külsőleg leginkább szemmel látható hatása, eredménye az volt, hogy azok, akik megteltek Szentlélekkel képesek lettek együtt cselekedni. A bűneset az embereket eltávolította egymástól, szembeállította egymással. Pünkösdkor ez gyökeresen megváltozott, mert a Szentlélek hatására a Krisztusban hívő ember együtt kezdték gyakorolni a hitüket. Ez az egység tette láthatóvá Isten erejét a világban.

Gyülekezet: A pünkösdi történet megmutatja, hogy egy keresztyén gyülekezetnek milyennek kell lennie.

1. Tagjait jellemzi az öröm: A világ szemében részegségnek tűnik az az öröm, felszabadultság, amit a Szentlélek adhat a Jézusban hívő embernek.
2. Tagjai mindannyian bizonyosságot tesznek: Mindenkire rászállt a Lélek, és mindenki szólt, mindenki bizonyosságot tett Jézusról.
3. Közösen hallgatják az ígét: mindenki részt vett a tanításban.
4. Közösen imádkoznak: együtt kérték Istent.
5. Tagjai önzetlenek: javaikat megosztották egymással.
6. Szeretetre méltóak: szerették őket azok is, akik nem hittek Jézusban.

A Szentlélek teljesen átformálja és átalakítja azokat, akik hisznek Krisztusban. Összetartó, közös céllal rendelkező közösséget teremt. Akiket a bűn egymástól elszakít, elválaszt, azokat összeköti. A különbözőségeket a Szentlélek segít áthidalni. A Szentlélek segít, hogy a személyes érdekek a másik ember érdekeit is képes legyen a hívő szem előtt tartani.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A karácsony és a húsvét mellett lévő egyházi ünnepünkkel tudnak legkevésbé mit kezdeni a családok, a hétköznapi emberek. A régi hagyományok (pünkösdlés, pünkösdi király, királyné választás) lekoptak róla, újak csak lassan alakulnak. Gyülekezeteink hagyományában némely vidéken a konfirmáció, vagy a konfirmandusok első úrvacsora vétele kapcsolódik ehhez az ünnephez.

A gyülekezet a Szentlélek által együtt lévők közössége. Ennek az örömét tapasztalják meg a közös játékokban, alkotásban. Cél, hogy ők is egy gyülekezet élő tagjai legyenek.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Az egyház közösségben él; Krisztussal és egymással

Kognitív cél: A pünkösdi történet ismerete, a saját gyülekezet nevének ismerete.

Affektív cél: A közösség örömeinek, erejének átélése, a gyülekezeti közösség iránti vágyakozás felébresztése.

Pragmatikus cél: Vegyenek részt gyermek-istentiszteleten, gyülekezeti nyári táboron.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Legyen képes a tankönyvi képek és a szöveg segítségével a pünkösdi történetet elmondani. • Tudjon beszámolni néhány mondattal a hittananyagban a hittananyagban, egyházközségében szerzett élményeiről. • Ismerje és segítséggel értelmezze Apostolok cselekedetei 2,44 Igéjét. • Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Legyen képes a pünkösdi történetet elmondani a tankönyvi szöveg alapján. • Legyen képes beszámolni az egyházközségében szerzett élményeiről. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten ismerje és értelmezze Apostolok Cselekedetei 2,44 Igéjét. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Együttlépés</p> <p>Lépünk együtt úgy, hogy megfogjuk egymás vállát:</p> <ul style="list-style-type: none"> – párosával – hármassal – négyessel – egész csoport. <p>Haladjunk így egy rövid távolságot.</p>	<p>Megfelelő tér.</p> <p>Beszélgük meg, hogy mi a feltétele annak, hogy együtt jól tudjanak a csoportok haladni.</p>
Feldolgozási javaslat	<p>A történet elbeszélése:</p> <p>Úgy mondjuk el a történetet, hogy közben minél többször használjuk az együtt szót.</p> <p>„Pünkösdi fénykép”</p> <p>A történet egyes elemeihez álljanak be a gyerekek állóképekbe. Ez segíti a munkafüzet 1. feladatát is.</p>	
Munkáltatás	<p>Gyülekezeti meghívó készítése</p> <p>nyári táborra, gyerek-istentiszteletre, hittanos évszámó istentiszteletre stb.</p> <p>Közös fénykép</p> <p>Év végi ajándék lehet, ha a csoportról készítünk fényképet, és azt kapják nyárra.</p> <p>Munkáltató tankönyv feladatai</p> <p>Aranymondás:</p> <p>„Mindazok pedig, akik hittek, együtt voltak...”</p>	<p>Előkészített anyagok az alkotáshoz</p> <p>fényképezőgép</p>

	Apostolok Cselekedetei 2,44	
Házi feladat	--	

TOVÁBBI ÖTLETEK

A történet képekben:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/1s-pentecost/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/pentecost/>

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 110-113. o. és TKEI 130-133. o.

A képen látható:

TKGY 110. o. és TKEI 130. oldal: a tizenkét apostol, fejük felett apró lángocskák

Instrukció a képolvasáshoz:

- Szerinted kik gyűltek össze az asztal körül?
- Hányan vannak?
- Milyen az öltözkük? Egyenként nézgeds meg!
- Miért gyűltek össze?
- Mi történt velük?
- Mit jelképeznek a lángocskák?

A képen látható:

TKGY 111. o. és TKEI 131. o. oldal: háttérben korabeli épület, emberek, a tizenkét tanítvány egybegyűlt és Péter beszél hozzájuk.

Instrukció a képolvasáshoz:

- A képen milyen épület lehet a háttérben?
- Miért sietnek az emberek?
- Az előtérben kik állnak? Kik ők?
- Péter melyik lehet közülük? Keresd meg!
- Péter mit mondott az embereknek?
- Téged is megkereszteltek már? Hogyan történt?
- Ha még nem kereszteltek meg, képzelj el, milyen lesz, ha megtörténik?

A képen látható:

TKGY 112. o. és TKEI 132. o. asztal körül a tizenkét apostol, az asztalon kenyér és bor.

Instrukció a képolvasáshoz:

- Kik ülnek az asztal körül?
- Mit csinálnak?
- Voltál-e már valamilyen gyülekezeti eseményen? Milyen volt?

A képen látható:

TKGY 113. o. és TKEI 133. o. Péter beszél az embereknek, tanítja őket, az emberek figyelnek

Instrukció a képolvasáshoz:

- Mit láatsz a képen? Mi történik?
- Hány felnőtt és hány gyermek hallgatja az apostol tanítását?
- Ha ott lehejtél volna, hová álltál volna? Milyen ruhában lehejtél volna?
- Voltál-e már istentiszteleten a templomokban? Milyen volt? Mesélj!

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Csomózás

Gyerekek közbeállnak, szemüket becsukják, kezüket előre nyújtják. Adott jelre lassan indulnak a kör közepe felé, és megfogják egymás kezét. Ezután ki kell csomózódni.

2. Gyülekezeti album/csoport album

Készítsünk gyülekezeti eseményekről/a csoport évéről albumot a gyerekekkel közösen, az események oldalait díszíthetjük a fényképeken kívül rajzokkal, apró beragasztható emlékekkel. Ezt ki is állíthatjuk a gyülekezetben.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Jézust áldja énekünk: 95. Pünkösöd áldott napján

Pünkösöd

Népi gyűjtés alapján Kodály Zoltán

d

Pün- kösd ál- dott nap - ján
Szen- tek egy- be- gyül- tek,
Má- ri- a há- zá- ban
I- mád- koz- ni kezd- tek.

2. Egy volt szívük, lelkük,
Az Úrra figyeltek,
S fejükre leszálltak
Kettős tüzes nyelvek.	4. Szentlélekkel telve
Prédikálni kezdtek.
Jézus így ígérte:
A tanúim lesztek,
3. Péter, Jakab, János,
Fülöp, Simon, András,
Tamás és Bertalan,
Máté, Jakab, Júdás	5. Vesztek erőt, s akit
Küldök a világra,
Vigasztal, elvezet
Minden igazságra.
6. Istenünk Szentlelkét
Kapjuk, fiúk, lányok,
S örömet hirdetünk,
Mint a tanítványok.

ismeretlen

(A kép forrása: <http://gyerekoldal.reformatus.hu/honlapok/enekszoveg/jezusenek/enek95.htm>)

Jézust áldja énekünk: 98. A Pünkösödnek (+ RÉ.)

**ISTEN SZERETETÉBEN EGÉSZ ÉVBEN
TANÉVZÁRÓ ÓRA
Gyülekezeti hittan: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.**

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A tanév lezárása örömteli a gyermekek számára, hiszen közeledik a nyár, mégis érdemes egy lekerekítést, valódi lezárást is tenni. A tanévzáró órák során fontos, hogy a gyerekek maguk mondják ki az év tapasztalatait, illetve megerősödjön bennünk az, ami a tanév központi üzenete volt. Annak a megerősítése is fontos, hogy Isten nemcsak a hittanórákon, hanem életünk minden napján velünk van. A tanév lezárása egyben lehet hívogatás a nyári gyermek-istentiszteletekre, nyári táborra, és a következő tanévre is.

Ezek azért fontosak a gyermekek számára, mert így a hittanórák nem pusztán összekapcsolódnak az iskolaévvvel (aminek a gyerek számára örömteli módon vége van), hanem a hittanóra többletére, az Istennel való kapcsolat folytonosságára is rámutathatnak.

A záró foglalkozások a közösségformálás fontos részét is képezik. Ennek a során történik meg a tudatosítás, a feloldás, az esetlegesen belül maradt gondolatok kiengedése is. Természetesen minden nem kerülhet elő, ami a tanévben elhangzott vagy megtörtént, de a fontosabb pontokra, gyermekek tapasztalataira reagálhatunk. Éppen ezért adjunk minél több lehetőséget a gyerekeknek arra, hogy ők maguk beszélhessenek, tapasztalhassanak és kifejezhessenek. A hittanoktató számára jó visszajelzés ez arra, hogy lássa, mit értettek meg és mit éltek meg a gyermekek az év során tanultak közben.

Fő hangsúly: Minden gyerek tudja megfogalmazni, hogy Isten tenyerén vagyunk

Kognitív cél: A tanév során tanultak felelevenítése.

Affektív cél: A pozitív élmények felidézése, esetleges rossz tapasztalatok feloldása.

Pragmatikus cél: A tanév fő üzenetét minden gyermek magának tudja megfogalmazni.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Legyen képes a tanév során tanultak alapján segítséggel beszélni arról, hogy Isten tenyerén vagyunk mindannyian. • Legyen képes tanári vezetéssel a tanév során szerzett tapasztalatairól beszámolni. • Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten legyen képes a tanév során tanultak alapján önállóan beszélni arról, hogy Isten tenyerén vagyunk mindannyian. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten legyen képes önállóan a tanév során szerzett tapasztalatairól beszámolni. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.

Óra fő részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok

<p>Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>Beszélgetési javaslat: Mi volt a legjobb élményed a hittanórákon a tanév során?</p> <p>Munkáltatás: Miről szólt a hittanóra ebben az évben? Kiscsoportokban készítsenek a gyerekek egy rajzot, plakátot vagy valamilyen módon mutassák be!</p>	<p>A tanév főgondolata: Isten tenyerén. Vihetünk be különböző tárgyakat is, amiből készíthetnek egy közös alkotást. (Pl. építőkockák, legó stb.)</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Beszélgetés: Melyik volt a kedvenc történeted az év során? Azok a gyerekek, akik azonos kedvenc történetet találtak, alkossanak egy csoportot és mutassák be a történetet a többieknek. Hasonlóan folytatható az élmények összegyűjtése a kedvenc énekkel, aranymondással, stb.</p> <p>Az év aranymondása: A hittanoktató gyűjtse össze az év során tanult aranymondásokat (vagy közülük a legfontosabbnak tartottakat) és ezekről tartsanak szavazást a gyerekek. Melyik az év aranymondása? Melyik jelentette a legtöbbet a gyerekek számára? Az aranymondások felidézése jó alkalom lehet a bibliai ígékről való beszélgetésre is.</p> <p>Munkáltató tankönyv feladatai.</p>	<p>Aranymondások szövegei.</p> <p>Év közben meg nem oldott feladatok.</p>
<p>Munkáltatás</p>	<p>Készítsünk meghívót a jövő évi hittanórára! A gyerekekkel gyűjtsük össze, hogy miért volt jó hittanórán lenni az évben. Közben készítsünk meghívót a következő évi hittanórára, amit a gyerekek elvihetnek egy kis barátjuknak, osztálytársuknak, akit szívesen látnának a csoportban a következő évben.</p> <p>Imádság javaslat:</p> <p>Miért vagyunk hálásak? – A gyerekek egy-egy kis lapra írják fel vagy rajzolják le, hogy miért hálásak a tanévben. Ha akarják, be is mutathatják a többieknek az általuk rajzoltakat. Ezeket a kis lapokat helyezzük be egy kosárba, majd a kosár mellé tegyünk egy meggyűjtött mécses. A gyerekekkel együtt imádkozzunk a kosárban lévő dolgokért és köszönjük meg Istennek, hogy velünk volt egész évben.</p>	<p>Előkészített alapanyag a meghívóhoz.</p> <p>Kis lapok, kosár, mécses.</p>
<p>Házi feladat</p>	<p>---</p>	

A KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLETHEZ FELHASZNÁLT IRODALOM:

- Antik Sándor (2010): Vizuális megismerés és kommunikáció. Egyetemes Műhely Kiadó és Bolyai Társaság, Kolozsvár
- Bálványos Huba–Sánta László (1997): Vizuális megismerés, vizuális kommunikáció. Balassi Kiadó, Budapest
- Hoppál Mihály–Jankovics Marcell–Nagy András–Szemadám György (1997): Jelképtár. Helikon Kiadó, Budapest
- Horányi Attila (2001): A képekről. In: Béres István–Horányi Özséb (szerk., 2001): Társadalmi kommunikáció. Osiris Kiadó, Budapest, 178–188. old.
- Kárpáti Andrea (1985): Képolvasás. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Kárpáti Andrea (1991): Látni tanulunk. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- http://www.megbekelestemplom.hu/files/006_Szinek.pdf